

BİREYSEL ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

**DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

MEBİ

**OGM
MATERYAL**

GENEL YAYIN YÖNETMENİ Cengiz METE
Dr. Ahmet İŞLEYEN

YAYIN KOORDİNATÖRÜ Ömer SARICA
Hasan ÖZARSLAN

EDİTÖR Nazlıcan ÇAĞALDOĞAN Dr. Ahmet AĞRALI
Emine Şeyma KOÇAK Ali Osman AY

HAZIRLAYANLAR Abdüssamed VELİOĞLU Ayşegül ÖZDİL Büşra Nur BIÇAKCI
Duran ÇETİN Enes SORGUN Fatma YAŞAR
Filiz YILDIZ Hatice Kübra BIÇER Hediye ÖZYAĞAN
Masume Nurten GÜÇLÜER Merve SUCU Muhammed Sadi ENDİZ
Mustafa AVCU Mustafa NORAS Mustafa TOSUN
Ömer PEKSARI Ruveyda Hanım GÜL Süleyman Salih ŞAHİN
Dr. Tuba KURT Vesile DOĞAN Yavuz GÜL

DİL UZMANI Ümit POLAT Yasin AKKOL

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME UZMANI Dr. Öğr. Üyesi Ahmet YILDIRIM Dr. Öğr. Üyesi Ömer KAMIŞ Dr. Öğr. Üyesi Recep GÜR

PROGRAM GELİŞTİRME UZMANI Doç. Dr. Serkan Demir

DİZGİ ve GRAFİK TASARIM Çağlayan Volkan YILDIZ Diğdem TÜKEL ÇOLAK Recep ÖLMEZ

ISBN 978-975-11-9727-6

YAYIM YILI Ekim 2026

Bu yayın Millî Eğitim Bakanlığı
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü ve
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü
tarafından hazırlanmıştır.
Gerçekleştirilen çalışmalara
UNICEF Türkiye Temsilciliği
katkıda bulunmuştur.

Millî Eğitim Bakanlığı
Atatürk Bulvarı No: 98 Bakanlıklar / ANKARA
Tel: +90 312 413 2680
+90 312 413 2681
+90 312 413 1838
www.meb.gov.tr

Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu
UNICEF
Turan Güneş Bulvarı No.106 Kat: 7 06550
Çankaya / ANKARA
Tel: +90 312 545 10 00
www.unicef.org.tr

Sevgili Öğrenciler,

Hayat her zaman düz bir çizgide ilerlemeyebilir. Kişisel öncelikleriniz, değişen yaşam koşullarınız veya ilgi alanlarınıza ayırdığınız özel zamanlar nedeniyle zaman zaman dersleri düzenli takip etmek zorlaşabilir; bu da öğrenmelerinizde geçici eksiklikler oluşturabilir. Bu durum doğaldır ve pek çok öğrencinin öğrenme sürecinde karşılaştığı bir deneyimdir. Böyle zamanlarda önemli olan, küçük ama düzenli adımlarla yeniden başlamak, eksiklerinizi fark edip planlı biçimde tamamlamak ve öğrenme yolculuğunuza devam etmektir.

Bu kitap; okulunuza düzenli olarak devam edemediğiniz, öğrendiğiniz bilgileri unuttuğunuz ya da sahip olduğunuz becerilerin zamanla zayıfladığı durumlarda öğrenmenizi sürdürebilmeniz için hazırlanmıştır. Kitap içerisinde yer alan bireysel öğrenme etkinlikleri, beklenmedik durumlar nedeniyle ya da bireysel gerekçelerle okula ara verseniz bile öğrenme sürecinizin devamlılığını desteklemek amacıyla tasarlanmıştır. Kartlardaki etkinlikler, 9. sınıfta yer alan öğrenme çıktıları dikkate alınarak oluşturulmuştur. Bu kartlar ile hem sürekli öğrenebilir hem de öğrenme sürecinizi zenginleştirebilirsiniz.

Bu kitapla

- düşünerek,
- deneyerek,
- hatalarınızın üzerine giderek

ilerleyebilirsiniz.

Kitapta yer alan etkinlikler, öğrenmelerinizi adım adım ilerletecek biçimde tasarlanmıştır. Burada önemli olan, doğru bilgiye ulaşmakla birlikte öğrenme sürecinizi fark etmeniz ve bu süreci yönetebilir hâle gelmenizdir.

Bireysel öğrenme etkinlikleri, okul dışında da öğrenme sürecinizi güvenle sürdürebilmeniz için size rehberlik eder.

Kitabınızı

- herhangi bir gerekçeden dolayı okula gidemediğiniz dönemlerde,
- yarıyıl tatili /yaz tatili sonrası konuları hatırlamak istediğinizde,
- okul değişikliği yaptığınızda,
- temel kabullerinizde eksikliğinizi olduğunda,
- bir konuyu yeniden çalışmak istediğinizde,
- bir konuyu pekiştirmek istediğinizde

kullanabilirsiniz.

Öğrenmek, bireysel bir yolculuktur. Bu yolculukta merak etmek, sormak, denemek ve bazen zorlanmak normaldir. Kitapların içindeki bireysel öğrenme etkinliklerinde yer alan etkinlikler; sizi kendi güçlü yönlerinizi keşfetmeye, eksiklerinizi tamamlamaya, öğrendiklerinizi pekiştirmeye ve özgüvenle ilerlemeye teşvik edecektir.

Bireysel öğrenme etkinliklerinde yer alan başlıkların genel açıklamaları şu şekildedir:

Her bölümün sonunda yer alan geri bildirimler, yaptığınız çalışmayı kontrol etmenize ve öğrenmenizi kalıcı hâle getirmenize yardımcı olur.

Bireysel öğrenme etkinlikleri kitabınızdaki her sayfa, öğrenme eksiklerinizi tamamlamanız için bir fırsattır. Öğrendikçe, düşündükçe ve tekrar ettikçe eksiklerinizi giderecek ve kendinizi daha hazır hissedeceksiniz. Bu kitap, öğrenme yolculuğunuzda her zaman ilerleyebileceğinizi gösteren bir çalışma arkadaşıdır.

Eğlence ve keşif dolu bir öğrenme yolculuğu dileklerimizle...

İÇİNDEKİLER

ALLAH-İNSAN İLİŞKİSİ	7
İNSAN VE İNSANIN YARATILIŞI	7
DOĞRUYU ARAYAN BİR VARLIK OLARAK İNSAN	19
İBADET VE DUA EDEN BİR VARLIK OLARAK İNSAN	29
KUR'AN'DAN MESAJLAR: RUM SURESİ 17-27. AYETLER	40
İSLAM'DA İNANÇ ESASLARI	60
İMAN VE İMANIN MAHİYETİ	60
İSLAM'DA İMAN ESASLARI	73
İMANIN BİREYE VE TOPLUMA KAZANDIRDIKLARI	86
KUR'AN'DAN MESAJLAR: BAKARA SURESİ 177. AYET	96
İSLAM'DA İBADETLER	103
İSLAM'DA İBADETİN KAPSAMI	103
İSLAM'DA TEMEL İBADETLER	114
İNSAN VE İBADET	128
KUR'AN'DAN MESAJLAR: BAKARA SURESİ 21, ZARİYAT SURESİ 56 VE HİCR SURESİ 99. AYETLER	138
İSLAM'DA AHLAK İLKELERİ	150
İSLAM'DA AHLAKIN MAHİYETİ	150
AHLAKIN TEMEL UNSURLARI	161
AHLAKİ TUTUM VE DAVRANIŞLAR	170
KUR'AN'DAN MESAJLAR: İSRA SURESİ 23-29. AYETLER	178
KUR'AN'A GÖRE HZ. MUHAMMED	191
HZ. MUHAMMED'İN BEŞERİ VE PEYGAMBERLİK YÖNÜ	191
HZ. MUHAMMED'İN ÖRNEKLİĞİ	204
KÜLTÜRÜMÜZDE HZ. MUHAMMED VE EHLİBEYT SEVGİSİ	214
KUR'AN'DAN MESAJLAR: AHZAB SURESİ 45-46 VE NAHL SURESİ 43-44. AYETLER	224

İNSAN VE İNSANIN YARATILIŞI

BAŞLARKEN

Bu bölümde yer alan etkinlikler, bireysel öğrenme yolculuğunuzda size rehberlik etmek ve öğrenme sürecinizi desteklemek amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı yürütürken “Hazırlanıyorum”, “İlişkilendiriyorum”, “Uygulayarak Öğreniyorum”, “Değerlendiriyorum”, “Yansıtıcı Yazı” ve “Öğrendiklerim” etkinliklerini sırası ile takip etmeniz ve etkinliklerin sonunda yer alan geri bildirimleri inceleyerek bölümleri tamamlamanız beklenmektedir.

Bu çalışma kartında, insanın yaratılış sürecini Kur'an-ı Kerim'in sunduğu bakış açısıyla inceleyerek insanın varoluş amacına, sorumluluklarına ve Allah'ın (cc) insana verdiği değer ve konuma dair çıkarımlar yapabileceksiniz. Ayrıca insanın neden “emane taşıyan”, “akıl ve irade sahibi” bir varlık olarak tanımlandığını analiz edebileceksiniz.

- Evrendeki düzen ve ölçü, insanın varoluş amacı hakkında bize hangi mesajları verir?
- Hz. Âdem'e isimlerin öğretilmesi insana verilen değeri ve insanın bilgi kapasitesini nasıl açıklar?
- İnsanın “emaneti yüklenen” bir varlık olarak tanımlanması günlük hayatta hangi sorumluluklara işaret eder?

HAZIRLANIYORUM

Amaç: Bu bölümde, işleyeceğimiz konuyla ilgili ön bilgilerinizi hatırlamanızı ve konuya hazırlıklı hâle gelmenizi bekliyoruz. Aşağıda insan ve insanın yaratılışı konusuna dair ön bilgilerinizi hatırlamanız amacıyla üç bölümden oluşan bir etkinlik yer almaktadır. Tüm soruları belirtilen şekilde cevaplayınız.

1. Aşağıdaki görsellerin içeriklerinden hangisi bilinçli bir tasarım ve planlama ürünü değildir? Diğerlerinden farkını açıklayınız.

A)	B)	C)	D)	E)

Açıklama:

.....

.....

2. Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların başına (D), yanlış olanların başına (Y) yazınız.

- (.....) Karmaşık ve düzenli yapılar, genellikle bilinçli bir tasarımın sonucudur.
- (.....) Gezegenerin yörüngeleri ve doğadaki denge bir kaosun göstergesidir.
- (.....) Evrenin ve canlıların tesadüfen oluşması imkânsızdır.

3. “Sanat, sanatçıyı gösterir.” sözünden ne anlıyorsunuz? Evren ve yaratıcı ilişkisi açısından bu sözü yorumlayınız.

Yorumum:

.....

.....

Geri Bildirim:

Bu geri bildirim sayesinde kendi cevabınızı kontrol edebilir, hatalarınızı düzelterek öğrenmenizi pekiştirebilirsiniz.

1.

1. A)	2. B)	3. C)	4. D)	5. E)
				

Doğru cevap C seçeneğidir. Tablo, kumdan kale, kol saati ve yemek; bir amaç, plan ve bilinçli bir çaba (ressam, çocuk, mühendis, aşçı) gerektirir. Ancak boyanın yere dökülmesiyle oluşan leke; bir sanat eseri ortaya koyma amacı taşımayan, kasıtsız bir eylem sonucunda meydana gelmiştir. Bir kol saatiyle veya bir tabloyla kıyaslanamayacak kadar daha karmaşık ve düzenli olan **evrenin de tesadüfen oluşmadığı, bilinçli bir yaratıcıya ihtiyacı olduğu** sonucuna ulaşılır.

2.

(D) Karmaşık ve düzenli yapılar, bilinçli bir tasarımın sonucudur.

(Y) Gezegenlerin yörüngeleri, yıldızların düzeni ve doğadaki denge bir kaosun değil tam tersine müthiş bir düzenin göstergesidir.

(D) Bir cep telefonunun tesadüfen oluşması ne kadar imkânsızsa evrenin ve canlıların tesadüfen oluşması da o kadar imkânsızdır.

3.

Bir sanat eseri (bir tablo veya heykel) gördüğümüzde onu ortaya koyan bir sanatçının varlığını hemen anlarız. Aynı şekilde evren gibi muazzam bir sanat eserine baktığımızda da bu eserin bir sanatçısı/yaratıcısı olması gerektiği sonucuna varabiliriz. Eser; yaratıcısının varlığına, gücüne ve bilgisine işaret eder.

İLİŞKİLENDİRİYORUM

Amaç: Bu bölümde, öğrendiğiniz bilgileri günlük hayatla ve farklı derslerde öğrendiğiniz kavramlarla ilişkilendirmenizi bekliyoruz.

Çevrenize kısa bir süre göz gezdiriniz. Ardından ya insan eli değmemiş doğal bir varlık (ağaç, arı, nehir) ya da insanlar tarafından belirli bir amaçla üretilmiş bir nesne (makas, saat, kitap) seçiniz. Bu seçtiğiniz varlığın veya nesnenin varoluş amacını düşününüz ve aşağıdaki soruyu bu bakış açısıyla cevaplayınız.

Çevremizdeki her şeyin bir amacı olabileceği fikrinden yola çıkıldığında insanın bu dünyadaki varoluş amacı ne olabilir? Bu “amaç” sorusu üzerine düşünmek; bir insanın kendi hayatına, hedeflerine, günlük yaşamındaki davranışlarına ve diğer derslerde (tarih, biyoloji, sanat vb.) öğrendiklerine nasıl bir anlam katabilir?

Cevabınız:

Geri Bildirim:

Bu geri bildirim sayesinde kendi cevabınızı kontrol edebilir, hatalarınızı düzelterek öğrenmenizi pekiştirebilirsiniz.

Seçtiğiniz varlık bir kitap olsun. Kitabın varoluş amacı, bir bilgiyi aktarmanın yanında okurun bilgisini zenginleştirmek ve nesiller arasında bir bağ kurmaktır. Tıpkı bunun gibi insanın amacı da sadece kendi varlığını sürdürmekten öte aklını ve yeteneklerini kullanarak ailesine, toplumuna ve dünyaya değer katmak, faydalı bir iz bırakmaktır. Bu “amaç” üzerine düşünmek hem günlük hayattaki davranışları daha anlamlı kılar hem de derslerde öğrenilen her konunun (bir hücrenin, bir medeniyetin) ardındaki asıl gayeyi sorgulamayı sağlayarak öğrenme yolculuğunu derinleştirmektedir.

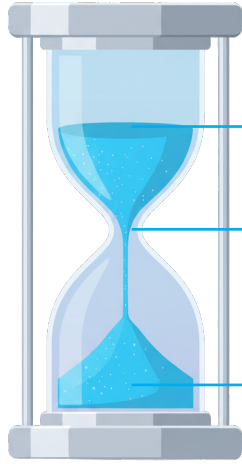
UYGULAYARAK ÖĞRENİYORUM

Amaç: Bu bölümde bilgilerinizi etkinlikler ve uygulamalarla pekiştirmenizi, öğrenmeyi daha kalıcı hâle getirmenizi bekliyoruz.

1. ETKİNLİK

Sevgili arkadaşlar; Yüce Allah, evreni ve içindeki tüm varlıkları bir ölçü ve düzen içinde yaratmıştır. İnsan da bu düzenin parçası olarak hem fiziksel hem zihinsel hem de ahlaki özelliklerle donatılmış özel bir varlıktır. İnsanın nasıl yaratıldığı, hangi özelliklere sahip olduğu ve bu özelliklerin ne anlama geldiği üzerine düşünmek, konuyu daha iyi anlamamıza yardımcı olur. Şimdi bu sorular üzerine düşüncelerinizi keşfetmeye başlayalım.

Aşağıdaki kum saati görselinin yanında bulunan adımları sırayla takip ederek ilgili alanları doldurunuz.

“İnsanın Yaratılışı ve Özellikleri” konusuyla ilgili aklınıza gelen fikirleri, anahtar kelimeleri ve merak ettiklerinizi yazınız.

.....

Yukarıda yazdıklarınızdan en çok merak ettiğiniz konuyu seçiniz.

.....

Merak ettiğiniz bu konuyu daha iyi anlamak için nasıl bir yol izlediniz? Bu konuyu aydınlatmak için nelere ihtiyaç duydunuz?

.....

2. ETKİNLİK

Asım, bir sabah aynaya bakarken düşüncelere daldı. “Ben kimim? Bu hayattaki amacım ve beni diğer canlılardan ayıran şey nedir?” gibi sorular zihnini meşgul etmeye başladı.

O gün okulda insanın yaratılışı konusu işleniyordu. Öğretmen; insanın topraktan yaratılışından başlayarak, kendisine akıl ve irade verilip diğer varlıklardan farklı kılındığını ve bu özelliklerin insana önemli sorumluluklar yüklediğini anlattı. Öğretmenin anlattıkları, Asım'ın sabah aklına takılan sorulara bir ışık tuttu. Varlığının tesadüf olmadığını, bir amacı ve sorumlulukları olduğunu fark etti ve yaratılış amacına uygun olarak bu dünyada nasıl davranması gerektiğini düşünmeye başladı.

Bu metin insanın yaratılışı, özellikleri ve amacı hakkında aşağıdaki sorulardan hangilerini akla getirmektedir? Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.

1. İnsanı diğer varlıklardan ayıran bir özellik var mıdır?
2. İnsan neden topraktan ve sudan yaratılmıştır?
3. Yaratılış aşamalarının anlamı ve hikmeti nedir?
4. İnsanların lisanları neden farklıdır?
5. İnsana akıl ve irade verilmesinin amacı nedir?
6. İnsan diğer varlıklardan neden üstün kılınmıştır?
7. İnsanlar neden farklı ırklarda yaratıldı?
8. Hz. Âdem ne zaman yaratıldı?
9. İnsan bu dünyada yaratılış amacına uygun yaşamak için nasıl davranmalıdır?
10. Melekler neden Hz. Âdem'e secde etti?

Geri Bildirim: Doğru: 1, 2, 3, 5, 6, 9

3. ETKİNLİK

Din kültürü ve ahlak bilgisi dersi ödevi için “İnsanın Yaratılışı ve Özellikleri” konusunu araştıran Fatma, araştırması sırasında aşağıdaki ayetlere ulaşmıştır:

- a. “Andolsun biz insanı şekillenebilir özlü balçıktan, (şekil verilip) kurutulmuş çamurdan yarattık.” (Hicr suresi 26. ayet)
- b. “Onun şeklini tamamladığım ve ona ruhumdan üflediğim vakit siz de hemen onun için secdeye kapanın.” (Hicr suresi 29. ayet)
- c. “Allah yükünüzü hafifletmek ister, çünkü insan zayıf yaratılmıştır.” (Nisa suresi 28. ayet)

Bu parçadaki ayetleri insanın yaratılışıyla ilgili aşağıdaki bilgilerle eşleştiriniz.

- ☐ 1. İnsanın yeryüzünde Allah'ın (cc) halifesi olarak görevlendirilmesini vurgular.
- ☐ 2. İnsanın fiziksel ve psikolojik yönleriyle sınırlı, ihtiyaç sahibi ve kusurlu bir varlık olduğuna işaret eder.
- ☐ 3. İnsanın bedenden ibaret olmadığını, maddi yapısının manevi bir özle tamamlandığını gösterir.
- ☐ 4. İnsanın yaratılışındaki maddi/toprak cevherini ve fiziksel kökenini temsil eder.

Geri Bildirim: a-4, b-3, c-2

1 numaralı bilgiye verilen ayetlerden ulaşılamamaktadır.

4. ETKİNLİK

Aşağıdaki ayetlerden hareketle insanın yaratılışı ve özellikleriyle ilgili çıkarımlarınızı yazınız.

AYETLER	
“Sizi toprak, sonra nutfe, sonra alaka aşamalarından geçirerek yaratan O’dur. Sonra O sizi bir bebek olarak hayat alanına çıkarır; ardından güçlü çağınıza ulaşınca, sonra da yaşlılar hâline gelinceye kadar sizi yaşatır; içinizden bazıları bundan önce vefat eder. Sonuçta belli bir vakte kadar yaşamaktasınız. Umulur ki (bunlar üzerine) akıl yorarsınız.” (Mümin suresi 67. ayet)	“Allah Adem’e bütün varlıkların isimlerini öğretti...” (Bakara suresi 31. ayet)
İNSANIN YARATILIŞI	
İNSANIN ÖZELLİKLERİ	

Geri Bildirim:

AYETLER	
“Sizi toprak, sonra nutfe, sonra alaka aşamalarından geçirerek yaratan O’dur. Sonra O sizi bir bebek olarak hayat alanına çıkarır; ardından güçlü çağınıza ulaşıncaya, sonra da yaşlılar hâline gelinceye kadar sizi yaşatır; içinizden bazıları bundan önce vefat eder. Sonuçta belli bir vakte kadar yaşamaktasınız. Umulur ki (bunlar üzerine) akıl yorarsınız.” (Mümin suresi 67. ayet)	“Allah Adem’e bütün varlıkların isimlerini öğretti...” (Bakara suresi 31. ayet)
İNSANIN YARATILIŞI	
Mümin suresinin 67. ayetinde insanın yaratılış aşamalarından bahsedilmektedir. Bu aşamaların her biri Allah’ın (cc) kudretinin bir yansımasıdır. Toprakta yaratılan insan, doğumundan ölümüne kadar çeşitli aşamalardan geçmektedir. Bir yaşam döngüsüne sahip olan insan doğar, büyür ve vakti geldiğinde vefat eder. Bu durum hem biyolojik süreci hem de Allah’ın (cc) yaratmasındaki düzeni gösterir.	
İNSANIN ÖZELLİKLERİ	
Bakara suresinin 31. ayetine göre Yüce Allah, Âdem’e (as) tüm varlıkların ismini öğretmiştir. Bu; insanın bilgi edinme yeteneğine, aklına ve öğrenme kapasitesine dikkat çeker. İnsan diğer varlıklardan farklı olarak dünyayı ve çevresini anlayan ve öğrenen bir varlık olarak yaratılmıştır. Mümin suresinin 67. ayetinde de insanın aklına vurgu yapılmaktadır. Dolayısıyla insanın yaratılış ve yaşam süreci; üzerine düşünülmesi, dersler çıkarılması ve yaratıcının kudretini anlamak için kullanılması gereken bir delildir. Nitekim insan bilen ve bildiği üzerine düşünen, anlam arayan bir varlıktır.	

DEĞERLENDİRİYORUM

Amaç: Bu bölümde, öğrendiklerinizi gözden geçirmenizi, kendi öğrenme sürecinizi değerlendirmenizi ve eksiklerinizi fark etmenizi bekliyoruz.

1.

Yasin; insanın yaratılışıyla ilgili merak ettiği konuları yaratılış aşamaları, üstün özellikleri, yaratılış amacı, emanet ve sorumluluk olarak sınıflandırarak bir şema oluşturur ve yanına sorular yazar.

Buna göre şemada boş bırakılan yerlere uygun soruları yazınız.

Konular	Sorular
Emanet ve Sorumluluk	1. 2.
Yaratılış Aşamaları	1. 2.
Üstün Özellikleri	1. 2.
Yaratılış Amacı	1. 2.

2. Mehmet insanın yaratılışı ve özellikleri ile ilgili aşağıdaki ayetleri inceler ve ulaştığı sonuçları not alır.

“Andolsun biz insanı, çamurdan (süzülüp çıkarılmış) bir özden yarattık. Sonra onu sağlam bir karargâhta nutfe hâline getirdik. Sonra nutfeyi alaka (aşılanmış yumurta) yaptık. Peşinden alakayı, bir parçacık et hâline soktuk; bu bir parçacık eti kemiklere (iskelete) çevirdik; bu kemikleri etle kapladık. Sonra onu başka bir yaratışla insan hâline getirdik...”

(Müminun suresi 12-14. ayetler)

“Biz, gerçekten insanı en güzel bir biçimde yarattık.”

(Tin suresi 4. ayet)

Mehmet’in aşağıda insanın yaratılışıyla ilgili verilen notlarını okuyunuz. İfadeler doğruysa “Doğru”, yanlışsa “Yanlış” kutucuğunu işaretleyiniz.

Notlar	Doğru	Yanlış
1. İnsanın varoluşu, çamurdan başlayıp çeşitli evrelerle tamamlanan bir süreçtir.		
2. İnsanın yaratılış sürecinde psikolojik yapısı biyolojik yapısından önce şekillenir.		
3. İnsanın en güzel şekilde yaratılması diğer varlıklar açısından olumsuz bir durumdur.		
4. İnsanın fiziksel yapısı nutfeden başlayarak kemiklerin oluşumu ve etle kaplanmasıyla sistemli bir şekilde gelişir.		
5. Kur’an-ı Kerim’de insanın yaratılışındaki mükemmellik “en güzel biçim” olarak ifade edilmiştir.		
6. Kur’an’daki yaratılış ayetlerine göre insanın biyolojik gelişimi akılla birlikte tamamlanmıştır.		

3.

Görsel 1 - Tohumun çimlenme süreci

“Andolsun biz insanı, çamurdan (süzülüp çıkarılmış) bir özden yarattık. Sonra onu sağlam bir karargâhta nutfе hâline getirdik. Sonra nutfeyi alaka (aşılanmış yumurta) yaptık. Peşinden alakayı, bir parçacık et hâline soktuk; bu bir parçacık eti kemiklere (iskelete) çevirdik; bu kemikleri etle kapladık. Sonra onu başka bir yaratışla insan hâline getirdik...”

(Müminun suresi 12-14. ayetler)

Tahir, tohumun çimlenme sürecini ve Kur'an-ı Kerim'deki insanın yaratılışı ilgili ayeti incelerken aralarında bazı ortak noktalar olduğunu fark eder.

Buna göre resimdeki tohumun çimlenme süreciyle verilen ayet arasındaki ilişkiyi açıklayınız.

I. Nutfе	
II. Alaka	
III. İskelet	
IV. İnsan Teşekkülü	

Geri Bildirim:

1.

Konular	Sorular
Emanet ve Sorumluluk	1. Göklerin ve yerin yüklenmekten çekindiği “emanet” nedir? 2. Allah’a (cc) ve insanlara karşı sorumluluklarımız nelerdir?
Yaratılış Aşamaları	1. Topraktan ve sudan yaratılmak ne anlama gelir? 2. Nutfe, alaka ve iskelet aşamaları arasındaki farklar nelerdir?
Üstün Özellikleri	1. Hz. Âdem’e “isimlerin öğretilmesi” ne demektir? 2. İnsanın “en güzel biçimde yaratılması” fiziksel midir?
Yaratılış Amacı	1. Yeryüzünde “halife” olmak insana hangi görevleri yükler? 2. Evrendeki düzenle insanın yaratılış amacı arasında nasıl bir bağ vardır?

2. 1D, 2Y, 3Y, 4D, 5D, 6Y

Açıklamalar:

- İnsanın varoluşu, çamurdan başlayıp **çeşitli evrelerle tamamlanan** bir süreçtir.
- İnsanın yaratılış sürecinde psikolojik yapısı biyolojik yapısından önce şekillenir, ifadesi yanlıştır. Ayette böyle bir bilgi yoktur.
- İnsanın en güzel şekilde yaratılması diğer varlıklar açısından olumsuz bir durumdur, ifadesi yanlıştır. Ayette, bu durumun diğer varlıklar açısından herhangi bir olumsuzluğa yol açtığından bahsedilmemektedir.
- İnsanın fiziksel yapısı **nutfeden** başlayarak kemiklerin oluşumu ve etle kaplanmasıyla sistemli bir şekilde gelişir.
- Kur’an-ı Kerim’de insanın yaratılışındaki mükemmellik **“en güzel biçim”** olarak ifade edilmiştir.
- Kur’an’daki yaratılış ayetlerine göre insanın biyolojik gelişimi akılla birlikte tamamlanmıştır. İnsanın biyolojik gelişimi tamamlanırken iskeletin etle kaplandığı bildirilir. Akılla ilgili herhangi bir bilgi yoktur.

3. İnsanın yaratılış sürecini anlatan ayetle tohumun çimlenmesi arasında 4 noktada benzerlik vardır.

I. Nutfe	I. Başlangıç ve Potansiyel (Nutfe - Tohum) İnsan: Ayetteki “nutfe”, hayatın başlangıcı olan özü temsil eder. Tohum: Tohum da tıpkı nutfe gibi içinde bütün bir canlının kodlarını (DNA) ve potansiyelini barındıran, uygun ortamı bulana kadar bekleyen “öz”dür. İlişki: Her iki süreç de küçük, yoğunlaşmış ve içinde büyük bir hayat potansiyeli taşıyan bir başlangıç noktasına sahiptir.
II. Alaka	II. Tutunma ve Gelişme (Alaka - Kök Salma) İnsan: “Alaka” kelimesi, asılan, tutunan şey (embriyonun rahme tutunması) anlamına gelir. Tohum: Tohum çatladığında ilk yaptığı iş, toprağa kök salarak oraya sıkıca tutunmaktır. İlişki: Yaşamın devam edebilmesi için her iki canlının da bir yere tutunması ve oradan beslenmeye başlaması gerekir.
III. İskelet	III. Yapısal Şekillenme (Kemik/Et - Gövde/Yaprak) İnsan: Ayette önce iskeletin (kemiklerin) oluştuğu, sonra üzerinin etle kaplandığı belirtilir. Bu, canlının dik durmasını ve form kazanmasını sağlar. Tohum: Çimlenen bitkide de önce gövde (odunsu doku/iskelet vazifesi gören sap) yükselir, ardından bu yapının üzeri yapraklar ve dokularla donatılır. İlişki: Canlı, rastgele bir yığın değildir; belirli bir iskelet sistemi üzerine inşa edilen estetik ve fonksiyonel bir yapıya kavuşur.
IV. İnsan Teşekkülü	IV. Tamamlanma ve Yeni Bir Hayat (Başka Bir Yaratış - Ergin Bitki) İnsan: Sürecin sonunda başka bir yaratışla insan tam bir canlı olarak ortaya çıkar. Tohum: Tohumun içindeki o kapalı kutu artık çiçek açan, fotosentez yapan, meyve veren bambaşka bir varlığa dönüşmüştür. İlişki: Her iki süreç de başlangıçtaki maddeden (çamur/toprak/su) tamamen farklı, hareketli ve mükemmel bir sonuca ulaştırır.

ÖĞRENDİKLERİM

Amaç: Bu bölümde, etkinlikleri yaparak öğrendiğinizi varsaydığımız bilgileri özetleyerek eksikliklerinizi gidermenizi bekliyoruz.

İNSAN VE İNSANIN YARATILIŞI

Evrenin Mükemmel Düzeni ve İnsanın Yeri

Yüce Allah, evreni ve içindeki her şeyi bir amaç ve ölçüyle yaratmıştır.

Gezegenerin hareketinden gece - gündüz döngüsüne kadar her şey bu ilahi düzeninin bir parçasıdır.

İnsan bu kusursuz ve amaçlı düzen içerisinde yaratılmış değerli bir varlıktır.

“Şüphesiz biz her şeyi bir ölçüye göre yarattık.” (Kamer suresi 49. ayet)

İnsanın Yaratılış Aşamaları

Kur'an-ı Kerim, insanın yaratılışını en güzel şekilde tasvir eder.

İnsanın temel maddesi topraktır ve anne karnındaki gelişim süreci aşama aşama anlatılır.

Bu süreç, Allah'ın (cc) yaratmasındaki benzersiz sanatını gösterir.

“Şüphesiz biz insanı en güzel biçimde yaratmışızdır.” (Tin suresi 4. ayet)

İnsanı Diğer Varlıklardan Ayıran Özellikler

İnsan, kendisine bahşedilen üstün yeteneklerle diğer varlıklardan ayrılır.

Akıl: Doğru ile yanlış ayırma yeteneği

Öğrenme Yetisi: Bilgi edinme, kendini geliştirme ve medeniyet kurma yeteneği

İrade: Bilinçli seçimler yapma ve aktarma gücü

“... onları yarattıklarımızın çoğundan üstün kıldık.” (İsra suresi 70. ayet)

Yaratılma Amacı ve “Emanet” Sorumluluğu

İnsan, yeryüzüne başıboş gönderilmemiştir. Yaratılmasının temel amacı, Rabbini tanımak, O'na sığınmak, ibadet etmek ve O'nun adına dünyayı imar etmektir. Bu görev, insana “emanet” olarak verilmiş olup beraberinde önemli bir sorumluluk bilinci gerektirir.

Amaç: Allah'ı (cc) tanımak, O'na kulluk etmek ve salih ameller işlemek

Sorumluluklar: Kendisine emanet edilen akıl, irade ve imkânları Allah'a (cc), kendine ve topluma karşı bilinçli ve ölçülü bir şekilde kullanmak

“Biz emaneti göklere, yerküreye ve dağlara teklif ettik... onu insan yükledi.” (Ahzab suresi 72. ayet)

DOĞRUYU ARAYAN BİR VARLIK OLARAK İNSAN

BAŞLARKEN

Bu bölümde yer alan etkinlikler, bireysel öğrenme yolculuğunuzda size rehberlik etmek ve öğrenme sürecinizi desteklemek amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı yürütürken “Hazırlanıyorum”, “İlişkilendiriyorum”, “Uygulayarak Öğreniyorum”, “Değerlendiriyorum”, “Yansıtıcı Yazı” ve “Öğrendiklerim” etkinliklerini sırası ile takip etmeniz ve etkinliklerin sonunda yer alan geri bildirimleri inceleyerek bölümleri tamamlamanız beklenmektedir.

Bu çalışma kartında varlığını anlamlandırmak isteyen bir insan için tefekkürün anlamını öğrenecek ve doğru bilgiye ulaşma yolları hakkında çıkarımlarda bulunup aşağıdaki soruları yanıtlatabileceksiniz.

- Doğru bilgi kaynakları nelerdir?
- İnsan akıyla her bilgiye ulaşabilir mi?

HAZIRLANIYORUM

Amaç: Bu bölümde, işleyeceğimiz konuyla ilgili ön bilgilerinizi hatırlamanızı ve konuya hazırlıklı hâle gelmenizi bekliyoruz.

Bilgi Kaynağını Bul

Aşağıda günlük yaşamda cevabı merak edilen bazı sorular verilmiştir. Bu soruları akıl, duyular veya vahiyle cevaplanabilirliğine göre sınıflandırınız ve ilgili kutuya işaretleyiniz.

Sorular	Akıl	Duyular	Vahiy/Peygamber
1. Ahiret hayatı var mıdır?			
2. Trafik ışıkları hangi renkte olur?			
3. Bir haftada kaç saat vardır?			
4. Helal ve haramı kim belirler?			
5. Bu koku kek kokusu mu?			
6. Günlük ibadetlerimi nasıl yapmalıyım?			

Geri Bildirim:

Sorular	Akıl	Duyular	Vahiy/Peygamber
1. Ahiret hayatı var mıdır?			X
2. Trafik ışıkları hangi renkte olur?		X	
3. Bir haftada kaç saat vardır?	X		
4. Helal ve haramı kim belirler?			X
5. Bu koku kek kokusu mu?		X	
6. Günlük ibadetlerimi nasıl yapmalıyım?			X

Açıklamalar:

- Ahiret hayatı**, insanın duyu organlarıyla gözlemleyemeyeceği ve aklıyla kesin olarak bilemeyeceği bir konudur. Bu yüzden ahiret incancı, Allah'ın (cc) **vahiy yoluyla** peygamberlerine bildirdiği bilgiler sayesinde öğrenilir.
- Trafik ışıklarının **renkleri** görme duyusu kullanılarak anlaşılır. İnsan, çevresindeki somut varlıkları ve olayları **duyu organlarıyla** algılar.
- Bir haftanın kaç saat olduğunu bulmak için **hesaplama** yapılır. Bu tür sorular, düşünme ve matematiksel işlem gerektirdiği için **akıl yoluyla** cevaplanır.
- Helal ve haram** insanın kendi aklıyla belirleyebileceği konular değildir. Bu sınırları **Allah (cc) belirlemiş**, peygamberler aracılığıyla insanlara bildirmiştir.
- Kokular, **koku** alma duyusu ile fark edilir. Bu nedenle bu soru **duyu** organları yoluyla cevaplanır.
- İbadetlerin** şekli, vakti ve nasıl yapılacağı Kur'an-ı Kerim'den ve Hz. Peygamber'in (sav) uygulamalarından öğrenilir. Akıl bu bilgileri anlamada yardımcı olur ancak **asıl kaynak vahiydir**.

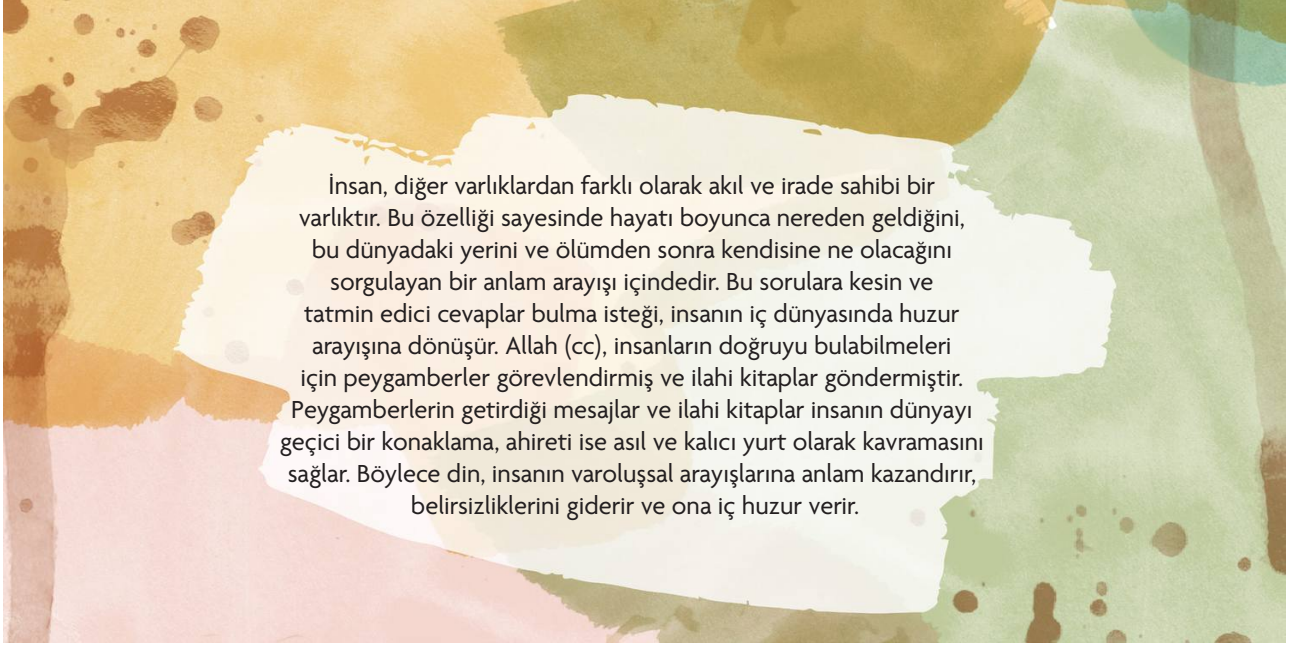
İLİŞKİLENDİRİYORUM

Amaç: Bu bölümde, öğrendiğiniz bilgileri günlük hayatla ve farklı derslerde öğrendiğiniz kavramlarla ilişkilendirmenizi bekliyoruz.

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. “Katılıyorum”, “Katılmıyorum” veya “Kararsızım” şeklinde işaretleyiniz. Her ifade için sadece bir işaretleme yapınız.

İfadeler	Katılıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım
İnsan, hayatı boyunca neden yaşadığını sorgular.			
Akıl ve irade, insanı diğer varlıklardan ayırır.			
İnsan doğruyu kendi başına her zaman bulabilir.			
Din insanın hayatına anlam katar.			
Ölüm sonrasıyla ilgili sorular insanı huzursuz eder.			

Yaptığınız işaretlemeleri değerlendirmek ve yeni konuya daha hazır hâle gelmek için aşağıdaki parçayı okuyunuz.

UYGULAYARAK ÖĞRENİYORUM

Amaç: Bu bölümde bilgilerinizi etkinlikler ve uygulamalarla pekiştirmenizi, öğrenmeyi daha kalıcı hâle getirmenizi bekliyoruz.

1. ETKİNLİK

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri, kelime havuzundaki uygun kavramlarla tamamlayınız. Doğru kelimelerin ilk harflerini sırasıyla kutucuklara yerleştirerek şifreye ulaşınız.

KELİME HAVUZU
ibadet - bilim - yol - duy - hakikat - tesadüf - varoluş - akıl - ahiret

1. İnsan gözlem ve akıl yürütmeye evreni inceleyebilir ancak hayatın asıl gayesini ve sırrını kendi başına bütünüyle kavrayamaz.
2. Ölümden sonra başlayacak olan sonsuz hayatının mahiyeti de duyular ve akılla tam olarak bilinemez.
3. Duyular bazen insanı yanıltabilir, akıl ise her şeyi bilecek güçte değildir. Bu sebeple mutlak bilgisine ulaşmak için sadece insani kapasite yeterli gelmez.
4. Evrendeki düzeni fark eden akıl, bir Yaradan'ın olduğunu anlayabilir; O'na nasıl şükredileceği ve edileceği de ilahi bir rehberle öğrenilebilir.
5. Duyuların ve aklın yetersiz kaldığı durumlarda insana gösterecek ilahi bir rehber ihtiyacı duyulur.

ŞİFRE:	1.	2.	3.	4.	5.

Geri Bildirim:

Şifre : VAHİY 1. Varoluş, 2. Ahiret, 3. Hakikat, 4. İbadet, 5. Yol

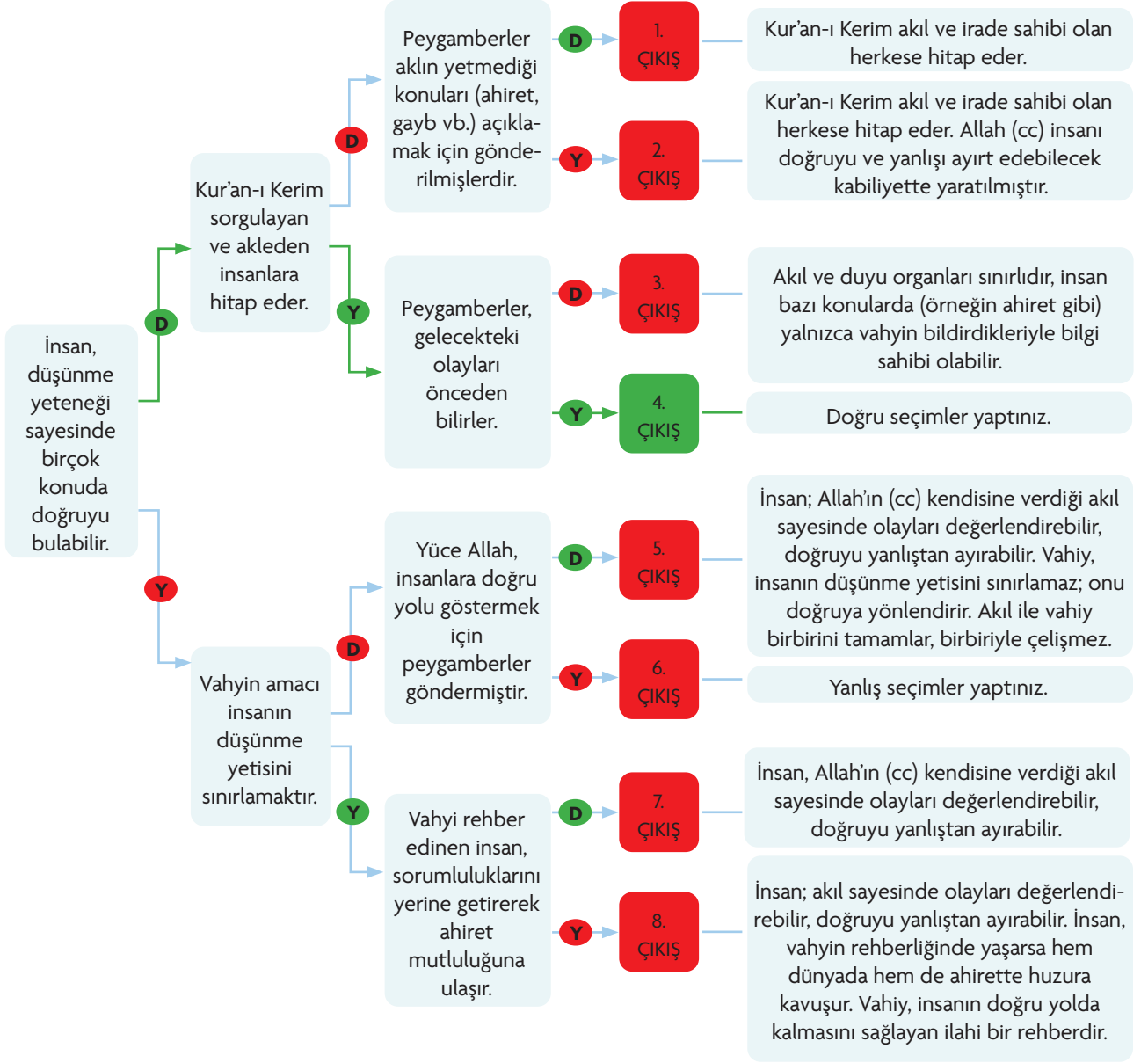
2. ETKİNLİK

Bu etkinlikte, en üst kutudan başlayarak ifadenin doğru olduğunu düşünüyorsanız (D), yanlış olduğunu düşünüyorsanız (Y) seçeneğini seçmeniz gerekmektedir. Doğru (D) veya yanlış (Y) cevaplarınız sizi sekiz farklı çıkış noktasından birine yönlendirecektir.

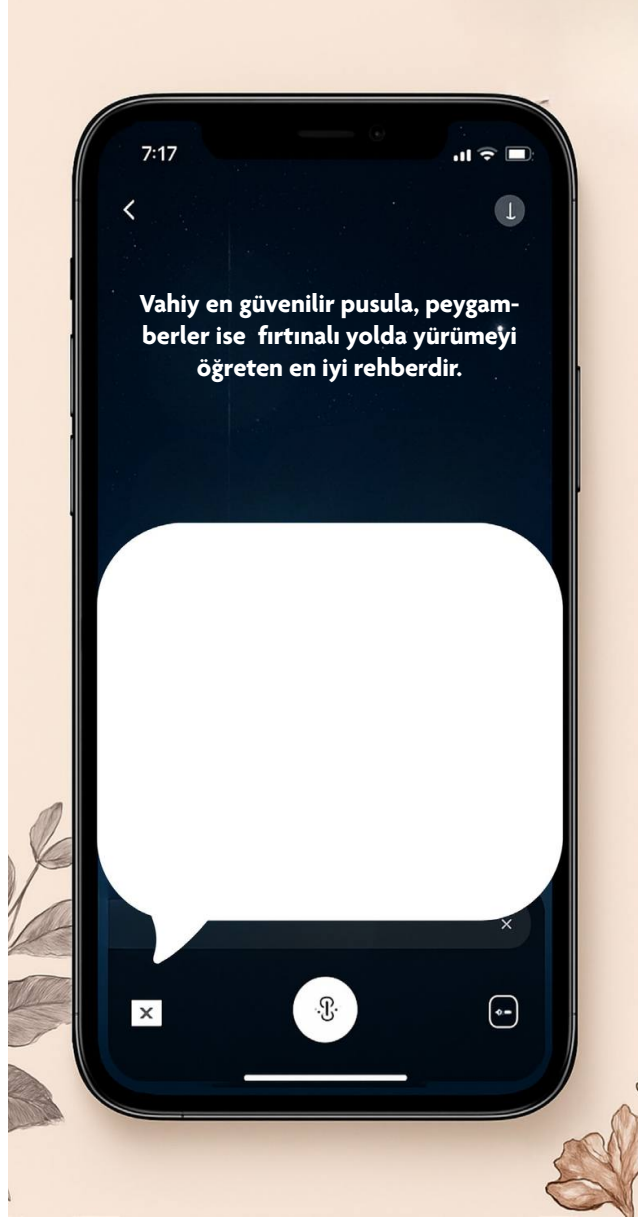
Geri Bildirim:

Yeşil renkle gösterilen ifadeler doğru, kırmızı renkle gösterilen ifadeler ise yanlıştır.

3. ETKİNLİK

Aşağıdaki mesajdan hareketle, İslam inancında “vahiy” ve “peygamber” kavramlarının insanın yolculuğunda birbirini nasıl tamamladığını kendi cümlelerinizle açıklayınız.

Geri Bildirim:

Vahiy, insanın ne yapması gerektiğini bildiren **ilahi** bir **rehberdir**. Peygamberler ise bu bilgiyi kendi hayatlarında uygulayarak insanlara doğru yolun nasıl izleneceğini gösteren **örnek kişilerdir**. Bu nedenle vahiy ve peygamberler, insanın doğru yolu bulmasında birbirini tamamlayan iki temel unsurdur.

DEĞERLENDİRİYORUM

Amaç: Bu bölümde, öğrendiklerinizi gözden geçirmenizi, kendi öğrenme sürecinizi değerlendirmenizi ve eksiklerinizi fark etmenizi bekliyoruz.

1. Elif, evrendeki muazzam düzenin tesadüf olamayacağını düşündü. Bu konuda güvenilir kaynaklara başvurdu ve Kur'an-ı Kerim'deki "... O her şeyi yaratmış ve yarattığı o şeyleri bir ölçüye göre takdir etmiştir." (Furkan suresi 2. ayet) ayetini okuyunca evrenin tesadüf olmadığını ve yaratıcının Allah (cc) olduğunu kavradı.

Bu parçaya göre insanın herhangi bir konuda doğru bilgiye ulaşmasında duyuları ve akli tek başına yeterli midir? Açıklayınız.

2.

3-2-1 KARTI

Vahyin ve peygamberin gönderiliş amacını değerlendirerek karttaki boşlukları doldurunuz.

Vahyin gönderilmesinin 3 nedeni:

- 1.
- 2.
- 3.

Peygamberlerin gönderilmesinin 2 amacı:

- 1.
- 2.

Öğrendiklerinizle ilgili 1 yorum:

- 1.

3. • “Biz peygamberleri ancak müjdeciler ve uyarıcılar olarak göndeririz. Kim iman eder ve hâlini düzeltirse onlara korku yoktur, onlar üzüntü de çekmeyecekler.”
(Enam suresi 48. ayet)
- “Sizi uyarması ve sizin de Allah’a karşı gelmekten sakınıp rahmete ulaşmanız için, içinizden bir adam aracılığı ile Rabbinizden size bir zikir (vahiy ve öğüt) gelmesine şaşıtınız mı?”
(Araf suresi 63. ayet)
- “Şüphesiz biz ona doğru yolu gösterdik; artık o isterse şükreden olur, isterse nankör.”
(İnsan suresi 3. ayet)

Bu ayetlere göre insanın vahyin ve peygamberlerin rehberliğine ihtiyaç duymasının sebeplerini gerekçeleriyle yazınız.

.....

.....

.....

.....

4. Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. İfadeler doğruysa “Doğru”, yanlışsa “Yanlış” kutusunu işaretleyiniz.

İFADELER	DOĞRU	YANLIŞ
1. Duyular ve akıl her şeyi kavramada yetersiz kalır.		
2. Peygamberlik, çalışarak elde edilen bir makamdır.		
3. Allah (cc), insanı doğru yolu bulabilecek şekilde yaratmıştır.		
4. Allah (cc), peygamberleri insanlara rehberlik etmesi için görevlendirmiştir.		
5. Vahiy bilimsel gerçekleri haber vermek amacıyla gönderilmiştir.		

Geri Bildirim:

1. Duyu organları ve akıl, insanın her şeyi tam olarak kavraması için tek başına yeterli değildir. Allah (cc), insanlar arasından seçtiği peygamberlere vahiy göndererek doğru ile yanlışın bilgisini bildirmiştir. Böylece insanlar, duyu ve akıllarıyla ulaşamayacakları hakikatlere vahiy yoluyla ulaşabilmişlerdir.

2.

Vahyin gönderilmesinin 3 nedeni:

1. Allah’ı (cc) doğru sıfatlarla tanımayı sağlamak ve tevhit inancını yerleştirmek
2. İyiyi kötüden, helali haramdan ayırt edecek kesin ahlaki ölçüleri belirlemek
3. Hayatın bir sınav olduğunu bildirmek ve ahiretteki hesap gününü hatırlatmak

Peygamberlerin gönderilmesinin 2 amacı:

1. Vahiy insanlara eksiksiz ulaştırmak ve vahyin anlaşılmayan kısımlarını açıklamak
2. Vahyin insan hayatında nasıl uygulanacağı konusunda örnek olmak

Öğrendiklerinizle ilgili 1 yorum:

1. Vahiy ve peygamberler insanın Allah’ı (cc) tanınması, dünya ve ahiret mutluluğuna ulaşması için gönderilmiş ilahi rehberlik ve örneklerdir.

3. İnsan aklıyla pek çok şeyi kavrayabilse de yaratılışın amacını, hayatın anlamını ve kulluk görevlerini tam olarak bilemez. Bundan dolayı Yüce Allah, insanlara doğru yolu göstermek için vahiy ve peygamberler göndermiştir. Peygamberler; insanların akıl yoluyla ulaşamayacakları ahiret, gayb ve ibadet şekilleri gibi konuları açıklamak, onları uyarmak ve müjdelemek için gönderilmiştir. İyiyi ve doğruyu seçme konusu insanın iradesine bırakılmıştır.

4. 1D, 2Y, 3D, 4D, 5Y

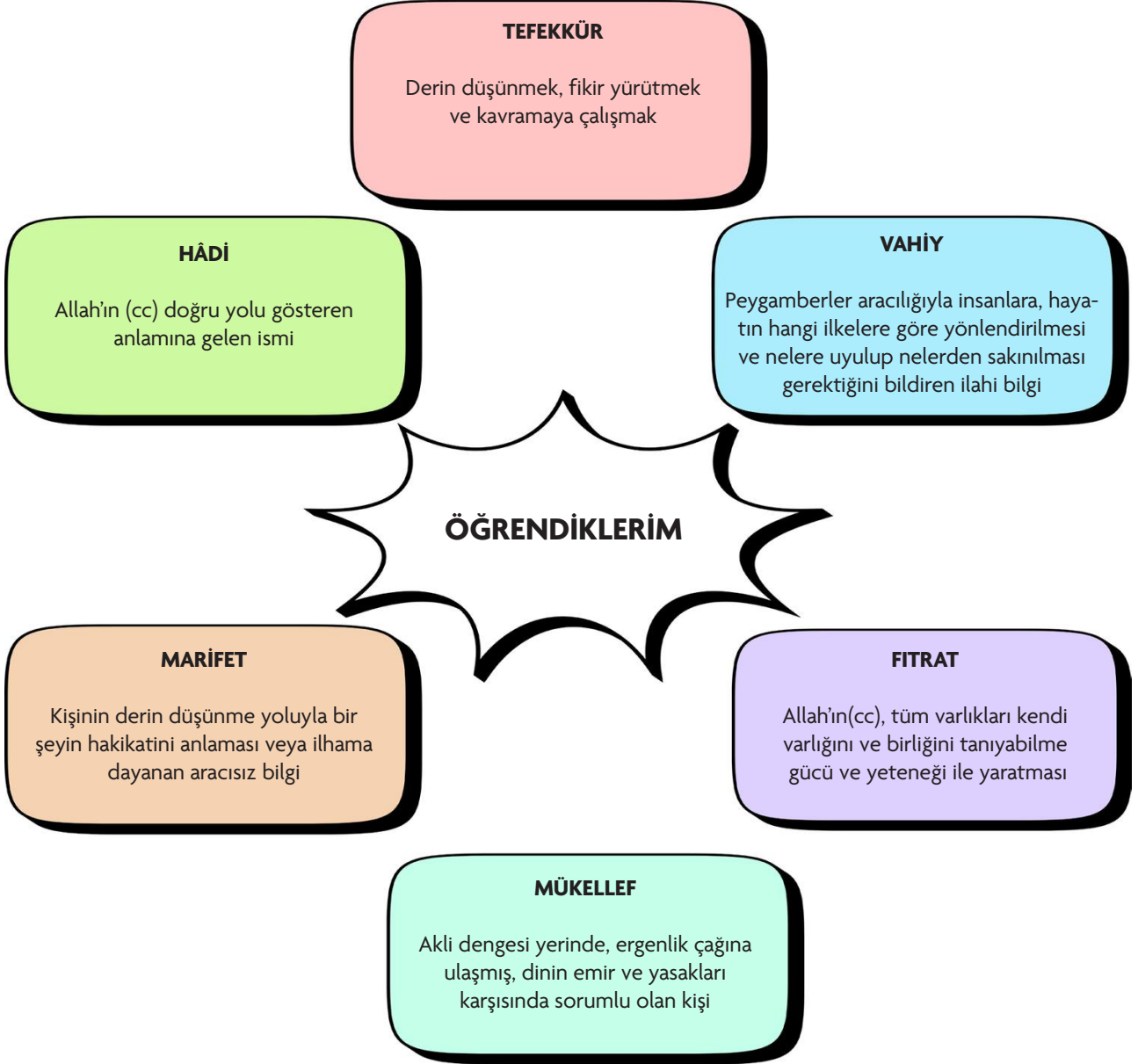
Açıklamalar:

1. Duyular ve akıl; gayb konularını tek başına kavrayamaz, **vahye** muhtaçtır.
2. Peygamberlik, çalışarak elde edilen bir makam değil **Allah'ın (cc) takdiriyle** verilen ilahi bir görevdir.
3. Allah (cc) insanı **akıl** ve **irade** sahibi bir varlık olarak doğru yolu seçme ve anlama yeteneğiyle yaratmıştır.
4. Peygamberler yaşantılarıyla insanlara **örnek olur** ve **rehberlik** eder.
5. Vahiy insanlara Allah'ı (cc) tanıtmak, **güzel ahlaki** öğretmek ve onları **ahirete hazırlamak** için gönderilmiştir.

ÖĞRENDİKLERİM

Amaç: Bu bölümde, etkinlikler yoluyla öğrendiğiniz bilgileri özetleyerek eksikliklerinizi gidermenizi bekliyoruz.

DOĞRUYU ARAYAN BİR VARLIK OLARAK İNSAN

İBADET VE DUA EDEN BİR VARLIK OLARAK İNSAN

BAŞLARKEN

Bu bölümde yer alan etkinlikler, bireysel öğrenme yolculuğunuzda size rehberlik etmek ve öğrenme sürecinizi desteklemek amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı yürütürken “Hazırlanıyorum”, “İlişkilendiriyorum”, “Uygulayarak Öğreniyorum”, “Değerlendiriyorum”, “Yansıtıcı Yazı” ve “Öğrendiklerim” etkinliklerini sırası ile takip etmeniz ve etkinliklerin sonunda yer alan geri bildirimleri inceleyerek bölümleri tamamlamanız beklenmektedir.

Bu çalışma kartında ibadet ve duanın insan hayatındaki yeri ve etkisine dair çıkarımlarda bulunup aşağıdaki soruları yanıtlatabileceksiniz.

- İbadet ve dua etmek insana neler hissettirir?
- Günlük hayatta karşılaşılan zorlukların aşılmasında ibadet ve duanın nasıl bir etkisi vardır?

HAZIRLANIYORUM

Amaç: Bu bölümde, işleyeceğimiz konuyla ilgili ön bilgilerinizi hatırlamanızı ve konuya hazırlıklı hâle gelmenizi bekliyoruz.

- “Bunun üzerine Âdem, Rabbinden bazı kelimeler aldı (Bunlarla tövbe etti.), Rabbi de onun tövbesini kabul buyurdu. Şüphesiz O, tövbeleri kabul buyuran ve rahmeti sınırsız olanıdır.”

(Bakara suresi 37. ayet)

- “Kullarım sana beni sorduklarında bilsinler ki şüphesiz ben yakınım, bana dua ettiğinde dua edenin dileğine karşılık veririm...”

(Bakara suresi 186. ayet)

- “De ki: ‘Kulluğunuz ve niyazınız olmasa Allah size ne diye değer versin!..’”

(Furkan suresi 77. ayet)

Bu ayetlerden yola çıkarak Allah (cc) ile bağ kurma hakkındaki düşüncelerinizi yazınız.

1.
2.
3.

Geri Bildirim:

1. İnsan, yaptığı hatalardan dolayı samimiyetle **tövbe** ederek merhameti sonsuz olan Allah (cc) ile bağını yeniden kurabilir.
2. **Dua**, kullarına her zaman yakın olan ve onların isteklerine karşılık veren Allah (cc) ile **doğrudan** bir iletişim kurma yöntemidir.
3. İnsanı Allah (cc) katında değerli kılan ve O’nunla arasındaki bağı anlamlı hâle getiren **en önemli** unsurlar, kişinin O’na **kulluğu** ve **ibadetleridir**.

İLİŞKİLENDİRİYORUM

Amaç: Bu bölümde, öğrendiğiniz bilgileri günlük hayatla ve farklı derslerde öğrendiğiniz kavramlarla ilişkilendirmenizi bekliyoruz.

Verilen metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

İnsan yapacaklarını planlayarak güne başlar. Hayatın akışı içinde bazen zorluklarla bazen güzelliklerle karşılaşır. İşte böyle anlarda kalp devreye girer. Zorlukta Allah'a (cc) sığınır, mutlulukta O'na şükreder. Ancak bu inanç sadece kalpte kalmaz, davranışlara da yansır. Yaşlı birine yardım etmek, kimsenin görmediği yerde bile doğru olanı yapmak, bir canlıya şefkat göstermek bu inancın dışı vurumudur. Çevreyi kirletmemek ya da emaneti korumak da aynı duygunun eseridir. Biri kalbin sessiz yakarışı diğeri ise bu inancın hayata dokunuşudur. İnsan, içindeki inancı davranışlarıyla bütünleştirdiğinde hayatı boş bir koşturmaca olmaktan çıkarır ve anlamlı bir yolculuğa dönüştürür.

a. İnsanın iç dünyasındaki yönelişle davranışları arasında nasıl bir ilişki vardır?

b. Birine yardım etmek, dürüst davranmak ya da Allah'a (cc) şükretmek size neler hissettirmektedir?

Geri Bildirim:

- a.** İnsanın içindeki inanç ve yaptığı dualar, davranışlarımızı besleyen ve onlara anlam katan bir kök gibidir. Yaptığımız iyilikler de bu kökten güç alarak hem dışarıya yansır hem de dönüp o kökü daha fazla besler.
- b.** Birine yardım etmek veya dürüst davranmak omuzlarımdan bir yük kalkmış gibi vicdanımı rahatlatıyor, bana huzur veriyor. Şükretmek ise sahip olduklarımin kıymetini anlamamı sağlayarak beni daha mutlu hissettiriyor.

UYGULAYARAK ÖĞRENİYORUM

Amaç: Bu bölümde bilgilerinizi etkinlikler ve uygulamalarla pekiştirmenizi, öğrenmeyi daha kalıcı hâle getirmenizi bekliyoruz.

1. ETKİNLİK

Aşağıdaki metinde Enes ve Salih'in arasında geçen bir olay ve sonrasında yaşananlar anlatılmıştır. Kendi dua deneyimlerinizi de gözden geçirerek soruyu cevaplayınız.

Enes, öfkesine yenik düşmüş ve arkadaşı Salih'e kırıcı sözler söylemişti. Vicdanı onu rahatsız ediyordu. Parkta bir banka oturdu ve dua etmeye başladı: "Rabbim, beni affet. Bir daha böyle davranmayacağıma söz veriyorum." Bu samimi duası onu rahatlatmış ve içi huzurla doldu. Sanki üzerindeki ağırlık kalkmıştı. Dua etmeye devam etti: "Tövbeleri kabul ederseniz, tövbe eden kullarının günahlarını bağışlayasınız. Kusurları örtörsün, dualara karşılık verörsün, beni de günah ve hatalarımdan temizle." Ertesi sabah Enes, arkadaşı Salih'i aramak üzereyken ondan bir mesaj geldi: "Enes, dünkü tartışmayı unutalım. Ben de seni kırmış olabilirim..." diyordu mesajda. Enes'in gözleri doldu. Kalbindeki sıkıntı yerini şükretmeye bıraktı. Ellerini açarak "Allah'ım (cc), duamı kabul ettin, arkadaşımın ve benim kalbimi de yumuşattın, sana şükürler olsun!" dedi.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki çıkarımların doğru veya yanlış olduğunu belirterek bunun nedenini yazınız. Birinci cümle örnek olarak verilmiştir.

1. Dua etmek, insanın içindeki pişmanlığı ve vicdan azabını hafifletir.

Bu ifade **doğrudur. Çünkü** Enes'in samimi duasından sonra "rahatladığı ve içinin huzurla dolduğu, üzerindeki ağırlığın kalktığı" açıkça belirtilmektedir. Bu durum, duanın pişmanlığı ve vicdan azabını hafifleten manevi bir teselli aracı olduğunu doğrudan göstermektedir.

2. Dua etmek büyük hatalar için gereklidir, küçük yanlışlar önemsizdir.

Bu ifade Çünkü
.....

3. İbadet ve dua, insanın hem kendisiyle hem de çevresiyle barışık olmasına yardımcı olur.

Bu ifade Çünkü
.....

4. Tövbe etmek için söz yeterlidir, davranış değişikliğine gerek yoktur.

Bu ifade Çünkü
.....

5. İnsan, Allah'a (cc) zor ve sıkıntılı zamanlarında dua etmelidir.

Bu ifade Çünkü
.....

6. Dua etmek, belirli mekânlarda değil her yerde yapılabilen bir ibadettir.

Bu ifade Çünkü
.....

Geri Bildirim:

2. Bu ifade yanlıştır. Çünkü metinde hatanın büyüklüğü veya küçüklüğü ile ilgili bir ayırım yapılmamıştır. Bir arkadaşına kırıcı söz söyleme üzerine edilen dua, her türlü hata ve pişmanlık için Allah'a (cc) sığınabileceğini göstermektedir. Dinimizde de hatanın boyutu ne olursa olsun tövbe kapısı açıktır.

3. Bu ifade doğrudur. Çünkü metin bu duruma çok güzel bir örnek oluşturmaktadır. Enes dua ederek iç huzuruna kavuşmuş, kendisiyle barışmış, bu manevi rahatlamanın bir sonucu olarak da arkadaşıyla arasındaki sorun çözülmüştür.

4. Bu ifade yanlıştır. Çünkü Enes dua ederken sadece af dilemekle kalmıyor, aynı zamanda "Bir daha böyle davranmayacağıma söz veriyorum." diyerek davranış değişikliği niyeti ve kararlılığı ortaya koyuyor. Samimi bir **tövbe; pişmanlık, af dileme** ve **hatayı tekrarlamama** azmini içerir.

5. Bu ifade yanlıştır. Çünkü bu ifade duayı sadece zor zamanlarla sınırlandırdığı için yanıltıcı ve eksiktir. İnsan sadece sıkıntıda değil aynı zamanda nimetler ve güzellikler karşısında şükretmek için de dua etmelidir. Nitekim Enes'in metnin sonunda ettiği dua bir istek değil, bir şükür duasıdır. Bu da duanın hayatın her anını kapsadığını gösterir.

6. Bu ifade doğrudur. Çünkü metinde Enes'in bir camide veya mescitte değil "parkta bir bankta" oturarak dua etmesi, **duanın mekânla sınırlı olmadığını**, kulun istediği her temiz yerde Rabbine yönelebileceğini gösteren güzel bir detaydır.

2. ETKİNLİK

Yüce Allah, kullarından kendisiyle bağ kurmalarını ister. Bu bağ dua, ibadet ve tövbe gibi salih amellerle sağlanır. **Bu bağlamda aşağıdaki ayet ve hadisleri inceleyerek uygun çıkarımlarla eşleştiriniz.**

Ayet ve Hadisler	Çıkarımlar
1. "... Ey Rabbimiz! Bize dünyada da iyilik ver, ahirette de iyilik ver, bizi cehennem azabından koru." (Bakara suresi 201. ayet)	a. Duanın dille yapılan bir istekten öte ruhun arınma yolculuğu ve içsel bir huzur arayışı olduğunu anladım.
2. "... Çünkü namaz, insanı hayasızlıktan ve kötülükten alıkor..." (Ankebut suresi 45. ayet)	b. Secde hâlindeyken Allah'a (cc) en yakın olduğum anı hissettiğimde sadece bir ibadet değil gerçek bir teslimiyet yaşadığımı fark ettim. Bu, ibadet bilincimi kuvvetlendirdi.
3. "... Allah'ım! Huşu duymayan kalpten, doymayan nefisten, fayda vermeyen ilimden ve kabul olunmayan duadan sana sığınırım." Müslim, "Zikir", 73)	c. İlme değer veren biri olarak dua ederken sadece maddi değil manevi gelişim için de Allah'tan (cc) faydalı ilim istemem gerektiğini fark ettim.
4. "... Rabbim! Gönlüme ferahlık ver. İşimi bana kolaylaştır." (Taha suresi 25 ve 26. ayetler)	ç. Hem dünya hem de ahiret için dua etmenin insan hayatını dengede tutan bir bilinçlenme olduğunu fark ettim. Sadece bu dünyaya değil sonsuz yaşama da hazırlanmalıyım.
5. "... Rabbim! İlmimi arttır..." (Taha suresi 114. ayet)	d. Namazın sadece bedensel bir ibadet olmayıp insanın kötülüklerden uzaklaşmasına yardımcı olan bir davranış disiplini olduğunu düşündüm.
6. "Kulun, Rabbine en yakın olduğu (an) secde hâlidir. Öyleyse (secdede iken) çokça dua ediniz." (Müslim, "Salat", 215)	

Geri Bildirim:

1. ayet "ç" çıkarımıyla eşleşmektedir. Çünkü ayette hem "dünyada iyilik" hem de "ahirette iyilik" istenerek dünya ve ahiret hayatı arasında bir denge kurulması gerektiği açıkça vurgulanmaktadır. "ç" çıkarımı da bu "denge" bilincine doğrudan işaret etmektedir.
2. ayet "d" çıkarımıyla eşleşmektedir. Çünkü ayet, namazın insanı "kötülükten alıkoyma" işlevini belirtmektedir.
3. hadisin çıkarım cümlesi yoktur.
4. ayet "a" çıkarımıyla eşleşmektedir. Çünkü ayetteki "Gönlüme ferahlık ver." ifadesi, maddi bir istekten ziyade manevi ve "içsel bir huzur" talebidir.
5. ayet "c" çıkarımıyla eşleşmektedir. Çünkü ayette çok net bir şekilde "Rabbim! İlmimi arttır." denilerek bilgi (ilim) talep edilmektedir. "c" çıkarımı da bu mesaja uygun olarak, dua ederken Allah'tan (cc) "ilim istemenin" önemini vurgulamaktadır.

6. hadis “b” çıkarımıyla eşleşmektedir. Çünkü hadisîşerif, kulun Allah’a (cc) “en yakın olduğu anın secde anı” olduğunu belirtmektedir. “b” çıkarımı da tam olarak bu “yakınlık” hissine odaklanarak secdenin derin bir “teslimiyet” anlamı taşıdığını ifade etmektedir.

3. ETKİNLİK

- “... Ey Rabbimiz! Bize dünyada da iyilik ver, ahirette de iyilik ver, bizi cehennem azabından koru.” (Bakara suresi 201. ayet)
- “... Çünkü namaz, insanı hayasızlıktan ve kötülükten alıkor...” (Ankebut suresi 45. ayet)
- “... Rabbim! Gönlüme ferahlık ver...” (Taha suresi 25. ayet)
- “Kulun, Rabbine en yakın olduğu (an) secde hâlidir. Öyleyse (secdede iken) çokça dua ediniz.” (Müslim, “Salat”, 215)

Verilen hadis ve ayetlerden hareketle dua ve ibadet etmenin insanın ruhsal, ahlaki ve toplumsal yönlerine ne gibi katkıları olduğunu açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Geri Bildirim:

Dua ve ibadet, kulun Allah (cc) ile kurduğu özel ve derin bir bağıdır. Bu **bağ**, bireyin iç dünyasından başlayarak davranışlarına ve toplumsal ilişkilerine kadar uzanan geniş bir yelpazede olumlu etkiler meydana getirir. Verilen ayet ve hadisler de duayla ibadetin insanın ruhsal, ahlaki ve toplumsal yönlerine katkıda bulunduğunu göstermektedir. Dua ve ibadet, kulu Allah’a (cc) yakınlaştırarak ruhsal yönden insanın yalnızlık ve çaresizlik duygularından arınmasını sağlar, huzura erişmesine yardımcı olur. Zorluklar karşısında insana destek olur, güven kazandırır. Böylece teslimiyet bilinci gelişen ve manevi yönü güçlenen insanın kaygıları azalır, kalbi sükûnete erer. Dua ve ibadet ahlaki yönden insanı olgunlaştırır. Olumlu davranışları teşvik ederken bireyin olumsuz davranışlardan uzak durmasını sağlar. Bu sayede kötülüklerden uzak duran kişinin davranışları güzelleşir ve erdemli bir karaktere kavuşur. Ayrıca ibadetler disiplin, sorumluluk ve öz denetim bilinci kazandırır. Toplumsal yönden ise dua ve ibadet bireyin sabır ve merhametini geliştirmesinin yanı sıra toplumda da barış, kardeşlik, dayanışma ve paylaşma bilincini güçlendirir. Böylece toplumda adalet anlayışı güçlü ve yardımsever bireyler yetişir.

DEĞERLENDİRİYORUM

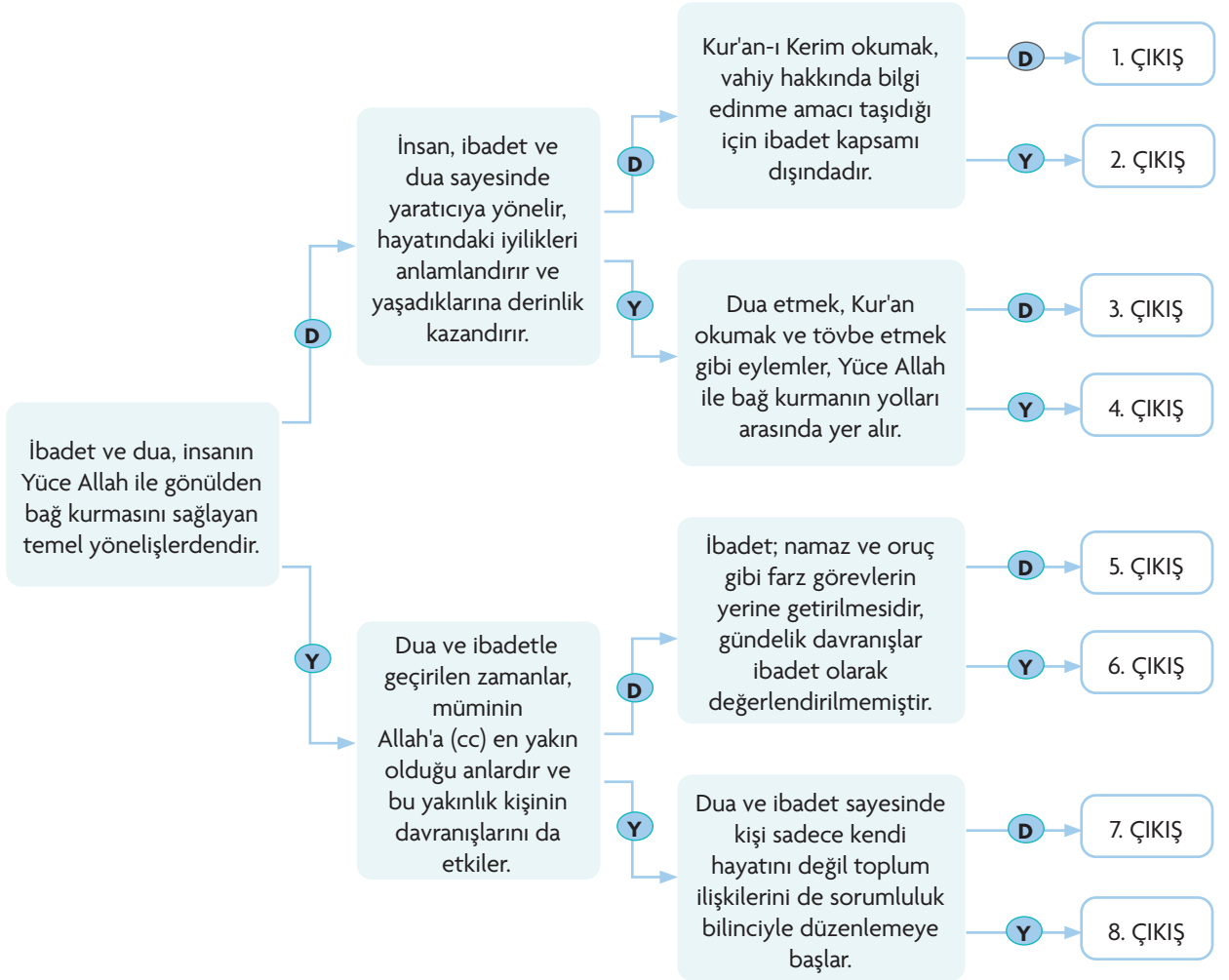
Amaç: Bu bölümde, öğrendiklerinizi gözden geçirmenizi, kendi öğrenme sürecinizi değerlendirmenizi ve eksiklerinizi fark etmenizi bekliyoruz.

1. İnsan, dua ve ibadetle Yüce Allah'a yöneldikçe iç dünyasında bir dönüşüm yaşar. Bu dönüşüm bireyin yalnızca kendisiyle sınırlı kalmaz; davranışlarına, başkalarıyla ilişkilerine ve toplumsal yaşantısına da yansır. Samimi bir şekilde yapılan ibadet ve içten dua, kişinin ahlakını güçlendirir, merhamet duygusunu besler, ona empati becerisi kazandırır. Bu yönüyle dua ve ibadetler; insanın kendini eğitmesine, hatalarından arınmasına ve bunun sonucunda daha iyi bir toplumun oluşmasına katkıda bulunur.

Bu parçadan hareketle ibadet ve duayla ilgili aşağıdakilerden hangilerine ulaşılabilir? Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.

- a. İçtenlikle dua eden bir kişi, geçmişte yaptığı hataları fark ederek kırdığı kalpleri onarma ihtiyacı hissetmiştir.
- b. İbadetlerini düzenli yapan her bireyin toplumsal ilişkilerinde mutlaka aynı ölçüde olumlu değişimler görülür.
- c. İbadetlerine içtenlikle devam edenler, toplumda iyiliği çoğaltma sorumluluğunu daha güçlü şekilde hisseder.
- ç. Samimiyetle yapılan ibadetler, bireyin kendini sorgulamasına ve bu sorgulamanın sosyal ilişkilerine olumlu yansımaya zemin hazırlar.
- d. Dua etmeyi alışkanlık hâline getirenler çevresindeki insanlara karşı önceki alışkanlıklarını sürdürür.

2. Bu etkinlikte en soldaki kutudan başlayarak ifadenin doğru olduğunu düşünüyorsanız (D), yanlış olduğunu düşünüyorsanız (Y) seçeneğini seçmeniz gerekmektedir. Doğru (D) veya yanlış (Y) cevaplarınız sizi sekiz farklı çıkış noktasından birine yönlendirecektir. Bu çıkışlardan yalnızca birisi doğrudur.

3. Aşağıda verilen durumları ve bunlarla eşleştirilen ayetlerle hadisleri inceleyiniz. Her bir durumu, ilgili ayet veya hadisin mesajıyla birlikte düşünerek buna göre en anlamlı sonucu yansıtan seçeneği işaretleyiniz ve gerekçesini yazınız.

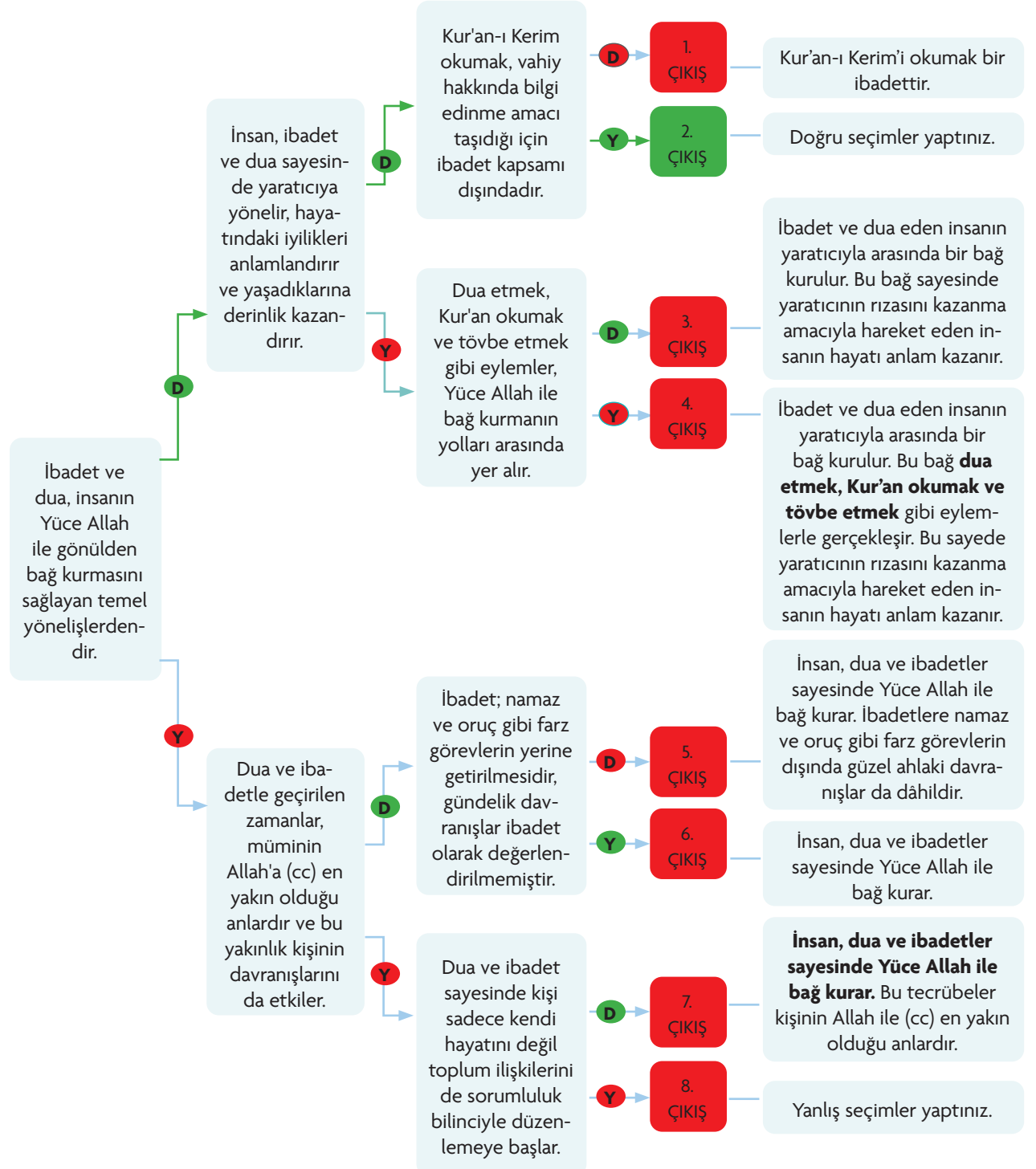
Durumlar	Ayet / Hadis	Sonuç
1. Ayşe, namaz kıldıkça daha sabırlı, ölçülü ve dikkatli biri olduğunu fark etmeye başlar.	“... Çünkü namaz, hayâsızlıktan ve kötülükten alıkoyar.” (Ankebut suresi 45. ayet)	a. Namaz bireysel faydayı öne çıkaran bir ibadettir. b. İbadetler insani ilişkileri düzenlemek için emredilmiştir. c. İbadet insanın davranışlarını olumlu yönde şekillendirir.
Gerekçe:		
2. Zeynep, öfkelendiğinde dua ederek sakinleşmeye çalışır. Böylelikle arkadaşlarına karşı daha anlayışlı davranır.	“Dua, ibadetin özüdür.” (Tirmizi, “Deavat”, 1)	a. Dua etmek insanı yaşadığı zor andan uzaklaştırır. b. Dua, insanın davranışlarını dönüştürerek toplumla ilişkilerini olumlu yönde değiştirir. c. Dua huzurlu anlarda yapılan bir ibadet türüdür.
Gerekçe:		
3. Ahmet hata yaptığında tövbe eder ve davranışlarında daha dikkatli olmaya çalışır.	“... Şüphesiz Allah çok tövbe edenleri sever, çok temizlenenleri sever.” (Bakara suresi 222. ayet)	a. Tövbe ve ibadet etmek, kişinin kendini yenilemesine ve sorumluluk almasına yardımcı olur. b. Günah işleyen bir kişi her zaman dikkatli olmalıdır. c. Tövbe etmek toplumsal yönü de olan bir dua çeşididir.
Gerekçe:		
4. Emir, sabahları dua ederek güne başlar. Bu durum, onun kendini manevi olarak daha huzurlu ve güvenli hissetmesini sağlar.	“Kullarım sana beni sorduklarında bilsinler ki şüphesiz ben yakınım. Bana dua ettiğinde dua edenin duasına karşılık veririm.” (Bakara suresi 186. ayet)	a. Dua edilmediğinde Allah (cc) kuldan uzaklaşır. b. Dua, kul ile Allah (cc) arasında yakınlık ve güven duygusu oluşturur. c. Dua duygusal bir alışkanlıktır.
Gerekçe:		

Geri Bildirim:

1. a, c, ç

Samimi bir şekilde dua etmenin kişinin hatalarından arınmayı sağladığı “a”, içtenlikle yapılan dua ve ibadetlerin daha iyi bir toplumun oluşmasına katkıda bulunacağı “c”, dua ve ibadet etkisinin insanın kendisiyle sınırlı kalmayacağını, böylece başkalarıyla ilişkilerine ve toplumsal yaşantısına da yansıtacağını ifade edilmesi ise “ç” maddesinin ulaşılabilir olduğunu gösterir.

2. Yeşil renkle gösterilen ifadeler doğru, kırmızı renkle gösterilen ifadeler ise yanlıştır.

3.

1. c

Gerekçe: Namaz insanın iç disiplinini artırarak sabır ve ölçülülük gibi erdemleri güçlendirir. Ayşe'nin namaz kıldıkça sabırlı ve ölçülü hareket etmesi namazın, davranışlarını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Nitekim verilen ayette de **namazın insanı kötülükten alıkoyduğu** dolayısıyla davranışları düzelttiği vurgulanmaktadır.

2. b

Gerekçe: Dua, kişinin iç huzurunu sağlayarak öfke ve gerginliği azaltır. Zeynep'in öfkeliyken dua ederek sakinleşmesi ve arkadaşlarına daha anlayışlı davranması duanın onun davranışına olumlu etkisinin göstergesidir.

3. a

Gerekçe: Tövbe, kişinin hatasını fark ederek **pişmanlık duyması** ve **davranışlarını düzeltmesi** anlamına gelir. Bu durum insanın manevi olarak yenilenmesine ve bilincinin güçlenmesine katkıda bulunur. Ahmet'in hata yaptıktan sonra tövbe etmesi ve dikkatli davranması onun hatasından ders çıkararak gelecekte sorumlu davranmaya yöneldiğini göstermektedir.

4. b

Gerekçe: Dua ederek Allah'a (cc) yönelen kişi O'nun her zaman kendisine yakın olduğunu hisseder. Bu durum insanda iç huzur, güven ve teslimiyet duygusunu güçlendirir. Emir'in dua ederek güne başlaması, kendini manevi olarak huzurlu ve güvende hissetmesi, onun Allah (cc) ile bağ kurduğunun göstergesidir. Ayette belirtilen Yüce Allah'ın kuluna yakın olduğu ve duasına "karşılık verdiği" bilgisi, kişide güven ve huzur duygusu oluşturur.

ÖĞRENDİKLERİM

İBADET VE DUA EDEN BİR VARLIK OLARAK İNSAN

Amaç: Bu bölümde, etkinlikler yoluyla öğrendiğiniz bilgileri özetleyerek eksikliklerinizi gidermenizi bekliyoruz.

İnsan, Allah'ın (cc) yarattığı düzen, uyum ve güzelliği fark ettikçe O'na karşı sevgi ve saygı duyar. Bu duygu; dua, ibadet ve tövbe yoluyla Allah (cc) ile kurulan samimi bir kulluk bağına dönüşür.

- **İbadet:** Boyun eğme, itaat etme, saygı duyma, alçak gönüllülük, kulluk, tapma ve tapınma anlamlarına gelir. Allah'ın (cc) rızasına uygun yapılan tüm davranışları kapsar. Belirli vakitlerde yapılan ibadetlerin yanında; adaletli olmak, anne-babaya iyi davranmak ve güzel ahlaklı olmak da ibadet sayılır. İbadetler, insanın gündelik hayat içinde Allah (cc) ile bağ kurmasını sağlar.
- **Dua:** Kulun bütün benliğiyle Yüce Allah'a yönelerek O'ndan istek ve dilekte bulunmasıdır. Dua, insanın kendi acizliğini kavrayıp Yüce Allah'a yalvarma, verilen nimetler için şükretme, O'nu övme ve O'nunla iletişim kurma eylemidir. Kur'an'da duaların karşılıksız kalmayacağı bildirilmiş, Hz. Muhammed (sav) duayı "ibadetin özü" olarak tanımlamıştır. Dua yalnızca sıkıntılı anlarda değil şükür, tövbe ve Allah'ı (cc) anmak için de yapılır.
- **Tövbe:** Dönüş, günahtan pişmanlık, günahı terk etme ve istiğfar anlamlarına gelir. İnsanın bilerek veya bilmeyerek yaptığı hata ve günahlarından dolayı pişman olup bir daha aynı günahları yapmamaya karar vermesidir. Allah (cc), samimi tövbe eden kullarını bağışlayacağını bildirmiştir.

Özetle ibadet, dua, Kur'an okuma ve tövbe; insanın Allah (cc) ile sürekli ve samimi bir bağ kurmasının temel yollarıdır.

İBADET VE DUA EDEN BİR VARLIK OLARAK İNSAN

Evrendeki uyum ve güzelliği gören insan, Yaratıcı'ya hayranlık duyar. Bu hayranlık, insanı Allah (cc) ile samimi bir bağ kurmaya yöneltir. Bu bağın üç temel yolu vardır.

İBADET

Boyun eğme, itaat etme ve Allah'ın (cc) rızasına uygun tüm güzel davranışlardır.

Amacı Allah'ı (cc) zikretmek ve anmak, gündelik hayatın içinde Allah (cc) ile bağı canlı tutmak ve onun verdiği nimetlere şükretmektir.

DUA

Kulun bütün benliğiyle Allah'a (cc) yönelip O'ndan istemesi ve O'nunla iletişim kurmasıdır.

Neden Dua Ederiz?

- Kendi acizliğimizi anlar, Allah'ın (cc) sonsuz gücüne sığınırız.
- Zorluklara karşı yardım ve sabır isteriz.
- Nimetler için şükreder, günahlar için af dileriz.

TÖVBE

Günahtan pişmanlık duymak, onu terk etmek ve bir daha yapmamaya karar vermektir.

İnsanın yaratılışındaki saf ve temiz özüne dönmesini sağlar. Allah'ın (cc) Settar (hataları örten) ismiyle kullarına sunduğu bir rahmet kapısıdır.

SONUÇ

İbadet, dua ve tövbe; insanın hayatın her anında Allah (cc) ile olan bağını canlı tutan samimi bir iletişim yoludur.

KUR'AN'DAN MESAJLAR: RUM SURESİ 17-27. AYETLER

BAŞLARKEN

Bu bölümde yer alan etkinlikler, bireysel öğrenme yolculuğunuzda size rehberlik etmek ve öğrenme sürecinizi desteklemek amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı yürütürken “Hazırlanıyorum”, “İlişkilendiriyorum”, “Uygulayarak Öğreniyorum”, “Değerlendiriyorum”, “Yansıtıcı Yazı” ve “Öğrendiklerim” etkinliklerini sırası ile takip etmeniz ve etkinliklerin sonunda yer alan geri bildirimleri inceleyerek bölümleri tamamlamanız beklenmektedir.

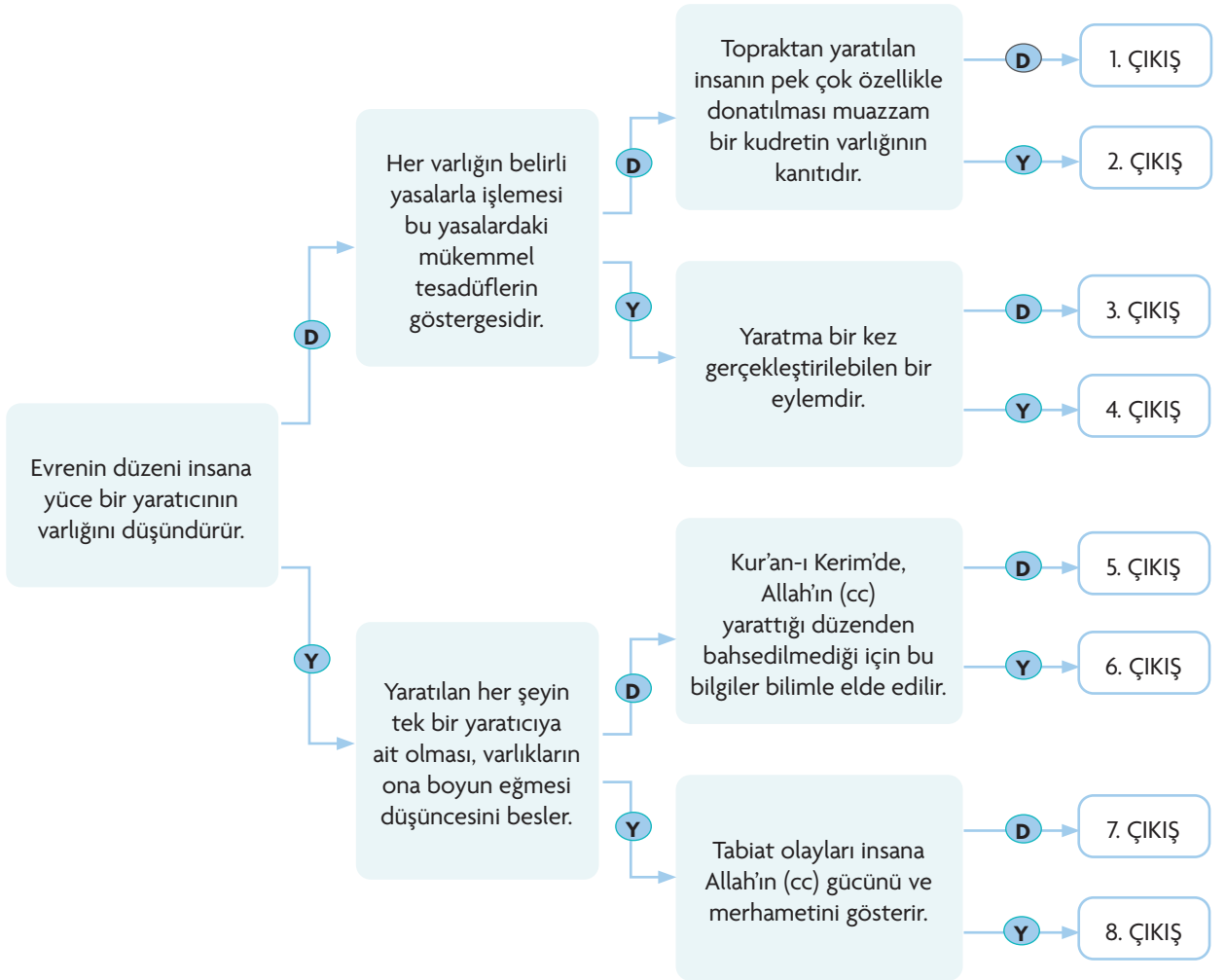
Bu çalışma kartında, Rum suresinin 17-27. ayetlerinden hareketle Allah'ın (cc) kâinattaki düzende yaratma ve diriltme kudretinin tecellilerini fark ederek aşağıdaki sorular üzerinde düşünme fırsatı bulacaksınız.

Aşağıdaki sorular, “Rum Suresi 17-27. Ayetler” konusunu farklı yönleriyle değerlendirebilmeniz için hazırlanmıştır:

- Evrendeki düzen ve işleyiş, Allah'ın (cc) kudreti hakkında size ne düşündürmektedir?
- Yaratılış üzerine düşünmek, insanın davranışlarını nasıl etkiler?

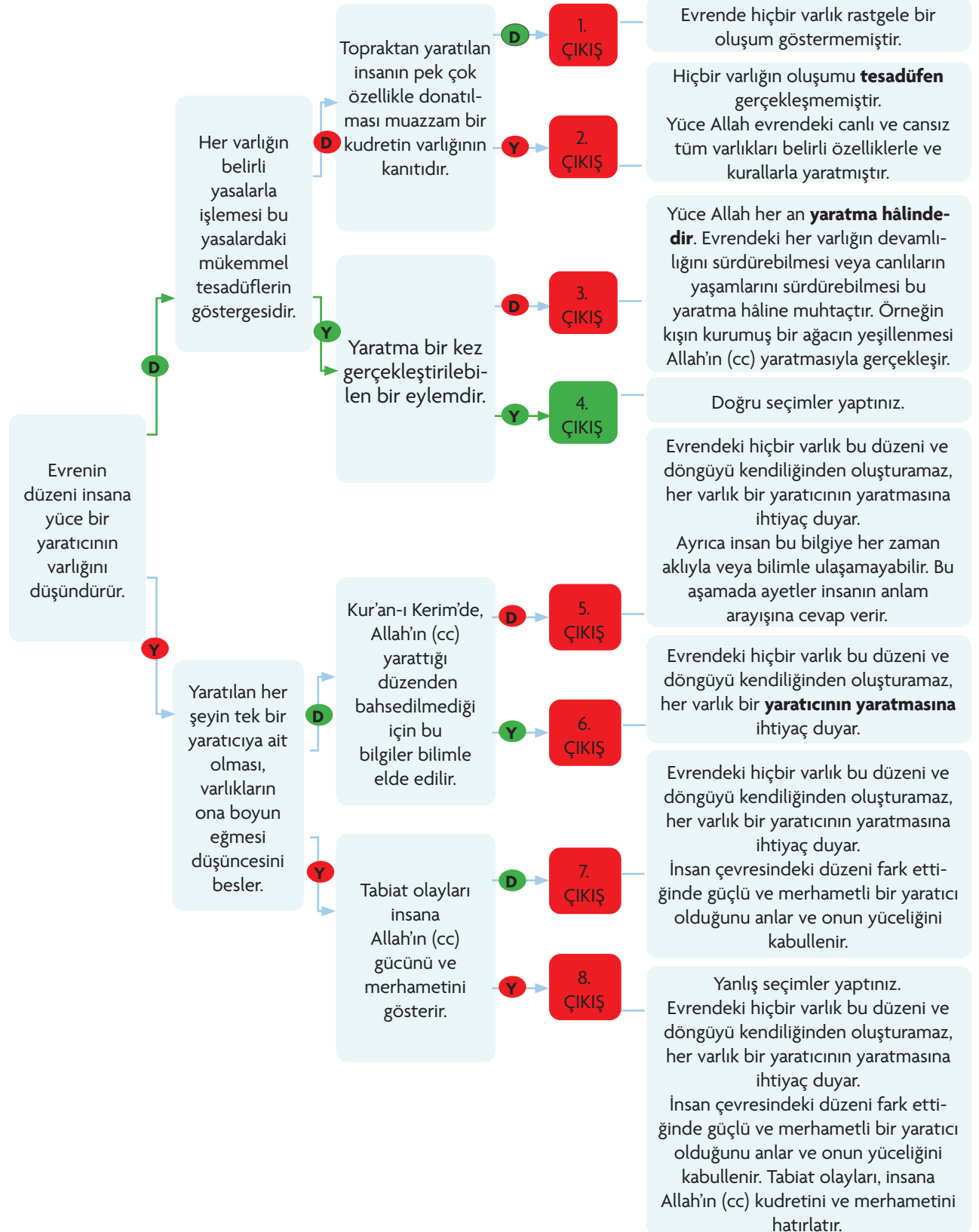
HAZIRLANIYORUM

Amaç: Bu bölümde, işleyeceğimiz konuyla ilgili ön bilgilerinizi hatırlamanızı ve konuya hazırlıklı hâle gelmenizi bekliyoruz. **Bu etkinlikte en soldaki kutudan başlayarak ifadenin doğru olduğunu düşünüyorsanız (D), yanlış olduğunu düşünüyorsanız (Y) seçeneğini seçmeniz gerekmektedir. Doğru (D) veya yanlış (Y) cevaplarınız sizi sekiz farklı çıkış noktasından birine yönlendirecektir. Bu çıkışlardan yalnızca biri doğrudur.**

Geri Bildirim:

Yeşil renkle gösterilen ifadeler doğru, kırmızı renkle gösterilen ifadeler ise yanlıştır.

İLİŞKİLENDİRİYORUM

Amaç: Burada, öğrendiğiniz bilgileri günlük hayatla ve farklı derslerde öğrendiğiniz kavramlarla ilişkilendirmenizi bekliyoruz.

Metinden hareketle 1 ve 2. soruları cevaplayınız.

Kur'an-ı Kerim insana her anında yol gösteren ilahi bir kılavuzdur. Birçok ayette; doğadaki işleyişin, ölüm ve diriliş döngüsü olan mevsimlerin, insanın yaratılışının ve sosyal ilişkilerin Allah'ın (cc) büyüklüğünü gösteren birer işaret olduğu anlatılır. Günlük hayatta bu işaretleri fark etmek, insanın dünyaya bakışını değiştirir. Kuşların ötüşü, güneşin batışı, yağmurun yağması veya insanlar arasındaki sevgi bağı... Bunların hiçbirisi sıradan olaylar değildir, hepsi Kur'an'ın dikkat çektiği o büyük düzenin parçasıdır. Bu bilince ulaşan insan, çevresine ibretle bakar; hayatını şükür ve ibadetle anlamlandırır. Çünkü Kur'an, yaşamın düşünülerek ve hissedilerek anlamlandırılmasını ister.

Sorular

1. Doğadaki düzeni ve çeşitliliği gözlemlediğinizde bunların hayatınızdaki anlamına dair neler söyleyebilirsiniz?

2. Günlük hayatta karşılaştığınız korku ve ümit gibi duygular, düşünce ve davranışlarınızı nasıl etkiler?

Geri Bildirim:

1. Doğadaki düzen ve çeşitlilik her şeyin belli bir ölçü ve denge içinde yaratıldığını fark ettirir. Bu da insana hayatın **tesadüflerle değil** ilahi bir iradeyle şekillendiğini, Allah'ın (cc) kudretini ve merhametini hatırlatır. Böylece insan kendi hayatına daha bilinçli bir gözle bakar. Her şeyin bir hikmeti olduğunu düşünerek karşılaştığı zorluklar karşısında sabırlı ve umutlu olur. Şükreder, davranışlarında ölçülü olur ve **sorumluluk** bilinciyle yaşar.

2. Bu duygular, düşünce ve davranışları dengeleyen iki önemli unsurdur. Korku; yanlış yapmaktan, başkalarına zarar vermekten veya sorumlulukları ihmal etmekten alıkoyar. Ümit ise geleceğe olumlu bakmayı ve zorluklar karşısında pes etmemeyi teşvik eder. Korku ve ümit; **inancı güçlendiren, davranışları dengeleyen ve hayata yön veren** duygulardır.

UYGULAYARAK ÖĞRENIYORUM

Amaç: Bu bölümde bilgilerinizi etkinlikler ve uygulamalarla pekiştirmenizi, öğrenmeyi daha kalıcı hâle getirmenizi bekliyoruz.

1. ETKİNLİK

Rum suresi 17-27. ayetlerini okuyunuz. Kartlardaki boşlukları doldurunuz.

RUM SURESİ 17-27. AYETLERİN MEALİ

17-18. “Haydi siz, akşama ulaştığınızda (akşam ve yatsı vaktinde) sabaha kavuştuğunuzda, gündüzün sonunda ve öğle vaktine eriştiğinizde Allah’ı tespih edin (namaz kılın) ki göklerde ve yerde hamt O’na mahsustur.”

19. “Ölünden diriyi, diriden de ölüyü O çıkarıyor; yeryüzünü ölümünün ardından O canlandırıyor. İşte siz de (kabirlerinizden) böyle çıkarılacaksınız.”

20. “Sizi topraktan yaratması, O’nun (varlığının) delillerindendir. Sonra siz, (her tarafa) yayılan insanlar oluverdiniz.”

21. “Kendileri ile huzur bulasınız diye sizin için türünüzden eşler yaratması ve aranızda bir sevgi ve merhamet var etmesi de O’nun (varlığının ve kudretinin) delillerindendir. Şüphesiz bunda düşünen bir toplum için elbette ibretler vardır.”

22. “O’nun delillerinden biri de gökleri ve yeri yaratması, lisanlarınızın ve renklerinizin değişik olmasıdır. Şüphesiz bunda bilenler için (alınacak) dersler vardır.”

23. “Geceleyin uyumanız ve gündüzün onun lüt-fundan istemeniz de O’nun (varlığının ve kudretinin) delillerindendir. Şüphesiz bunda işiten bir toplum için ibretler vardır.”

24. “Yine O’nun delillerindendir ki size korku ve ümit vermek üzere şimşegi gösteriyor, gökten su indirip ölümünün ardından arzı onunla diriltiyor. Doğrusu bunda, aklını kullanan bir kavim için (alınacak) dersler vardır.”

25. “Göğün ve yerin Allah’ın buyruğu ile düzen içinde durması da O’nun kanıtlarındandır. Sonunda O, sizi (bulunduğunuz) yerden bir çağırdı mı hemen çıkıverirsiniz.”

26. “Göklerde ve yerde bulunanlar hep O’na aittir, hepsi O’na boyun eğmiştir.”

27. “Varlığı ilkin yaratan, sonra bunu tekrar eden O’dur ve bu O’nun için pek kolaydır. Göklerde ve yerde en yüce sıfat O’nundur. O mutlak galiptir, hikmet sahibidir.”

3 - 2 - 1 KARTI

Ayetlerle ilgili 3 Kavram

1.
2.
3.

Ayetlerle ilgili 2 Konu

1.
2.

Ayetlerle ilgili 1 Mesaj

1.
.....
.....

Geri Bildirim:

3 - 2 - 1 KARTI

Ayetlerle İlgili 3 Kavram

1. Tespih
2. Hamt
3. Rahmet

Ayetlerle İlgili 2 Konu

1. Aile hayatı
2. Evrendeki düzen

Ayetlerle İlgili 1 Mesaj

1. Allah'ı (cc) günün farklı vakitlerinde namaz kılarak tespih etmek ve hamdetmek gerekir.

2. ETKİNLİK

Bilgi Kutusu

RUM SURESİ 19-27. AYETLERİN MEALİ

19. “Ölüden diriye, diriden de ölüyü O çıkarıyor; yeryüzünü ölümünün ardından O canlandırıyor. İşte siz de (kabirlerinizden) böyle çıkarılacaksınız.”

20. “Sizi topraktan yaratması, O’nun (varlığının) delillerindendir. Sonra siz, (her tarafa) yayılan insanlar oluverdiniz.”

21. “Kendileri ile huzur bulasınız diye sizin için türünüzden eşler yaratması ve aranızda bir sevgi ve merhamet var etmesi de O’nun (varlığının ve kudretinin) delillerindendir. Şüphesiz bunda düşünen bir toplum için elbette ibretler vardır.”

22. “O’nun delillerinden biri de gökleri ve yeri yaratması, lisanlarınızın ve renklerinizin değişik olmasıdır. Şüphesiz bunda bilenler için (alınacak) dersler vardır.”

23. “Geceleyin uyumanız ve gündüzün onun lütundan istemeniz de O’nun (varlığının ve kudretinin) delillerindendir. Şüphesiz bunda işiten bir toplum için ibretler vardır.”

24. “Yine O’nun delillerindendir ki size korku ve ümit vermek üzere şimşeği gösteriyor, gökten su indirip ölümünün ardından arzı onunla diriltiyor. Doğrusu bunda, aklını kullanan bir kavim için (alınacak) dersler vardır.”

25. “Göğün ve yerin Allah’ın buyruğu ile düzen içinde durması da O’nun kanıtlarındandır. Sonunda O, sizi (bulunduğunuz) yerden bir çağırdı mı hemen çıkıverirsiniz.”

27. “Varlığı ilkin yaratan, sonra bunu tekrar eden O’dur ve bu O’nun için pek kolaydır. Göklerde ve yerde en yüce sıfat O’nundur. O mutlak galiptir, hikmet sahibidir.”

Bilgi kutusunda Rum suresinin 19-27. ayetlerinin mealleri yer almaktadır. Buna göre resimleri dikkatlice inceleyerek delilleriyle verilen resimlerin altına yukarıda verilen ilgili ayet numarasını yazınız. Ayet numaralarını birden fazla kullanabilirsiniz.

Ayet No:

Ayet No:

Ayet No:

Ayet No:

Geri Bildirim:

Deliller	Ayet Numaraları
	19, 22, 24, 25 Yağmurla su indirip yeryüzünü canlandırması, yerleri ve gökleri yaratması, korku ve ümidi göstermek üzere şimşegi göndermesi, göğün ve yerin düzen içerisinde durması Allah'ın (cc) varlığının delillerindendir.
	20, 21 İnsanı topraktan yaratması, insanın kendi cinsinden eşler yaratıp aralarında sevgi ve merhamet vermesi, Allah'ın (cc) varlığının delillerindendir.
	19, 20, 23, 27 İnsanı topraktan yaratması, insanın kendi cinsinden eşler yaratıp aralarında sevgi ve merhamet vermesi, gece ve gündüzün insan için yaratılması Allah'ın (cc) varlığının delillerindendir.
	20, 22 İnsanı topraktan yaratması, insanın dillerinin ve renklerinin farklı yaratılması Allah'ın (cc) varlığının delillerindendir.

3. ETKİNLİK

Aşağıdaki gazete sayfasında verilen konu görsellerini dikkate alarak ayetlerin mesajını yazınız.

GAZETE

“Kendileri ile huzur bulasınız diye sizin için türünüzden eşler yaratması ve aranızda bir sevgi ve merhamet var etmesi de O’nun (varlığının ve kudretinin) delillerindendir. Şüphesiz bunda düşünen bir toplum için elbette ibretler vardır.” (Rum suresi 21. ayet)

Ailede Huzur

Ayetin Mesajı

.....

.....

.....

“O’nun delillerinden biri de gökleri ve yeri yaratması, lisanlarınızın ve renklerinizin değişik olmasıdır. Şüphesiz bunda bilenler için (alınacak) dersler vardır.” (Rum suresi 22. ayet)

Toplumsal Barış

Ayetin Mesajı

.....

.....

.....

“Geceleyin uyumanız ve gündüzün onun lütfundan istemeniz de O’nun (varlığının ve kudretinin) delillerindendir. Şüphesiz bunda işiten bir toplum için ibretler vardır.” (Rum suresi 23. ayet)

Zaman Yönetimi

Ayetin Mesajı

.....

.....

.....

Geri Bildirim:

GAZETE

“Kendileri ile huzur bulasınız diye sizin için türünüzden eşler yaratması ve aranızda bir sevgi ve merhamet var etmesi de O’nun (varlığının ve kudretinin) delillerindendir. Şüphesiz bunda düşünen bir toplum için elbette ibretler vardır.” (Rum suresi 21. ayet)

Ailede Huzur

Ayetin Mesajı

Aile bireyleri arasında huzur, mutluluk ve güzel bir aile iklimi için merhamet dili tercih edilmelidir.

“O’nun delillerinden biri de gökleri ve yeri yaratması, lisanlarınızın ve renklerinizin değişik olmasıdır. Şüphesiz bunda bilenler için (alınacak) dersler vardır.” (Rum suresi 22. ayet)

Toplumsal Barış

Ayetin Mesajı

Günlük hayatta ırkçılık, ayrımcılık veya yabancı düşmanlığının yaratılış gerçeğine aykırı olduğu görülür. Farklı kültürleri bir tehdit değil, keşfedilmesi gereken ilahi bir zenginlik olarak görmek toplumsal barışı sağlar.

“Geceleyin uyumanız ve gündüzün onun lütfundan istemeniz de O’nun (varlığının ve kudretinin) delillerindendir. Şüphesiz bunda işiten bir toplum için ibretler vardır.” (Rum suresi 23. ayet)

Zaman Yönetimi

Ayetin Mesajı

Gecenin dinlenme, gündüzün ise emek vakti olduğu gerçeğine saygı duyarak günlük planlamalar ayetin mesajına uygun yapılmalıdır.

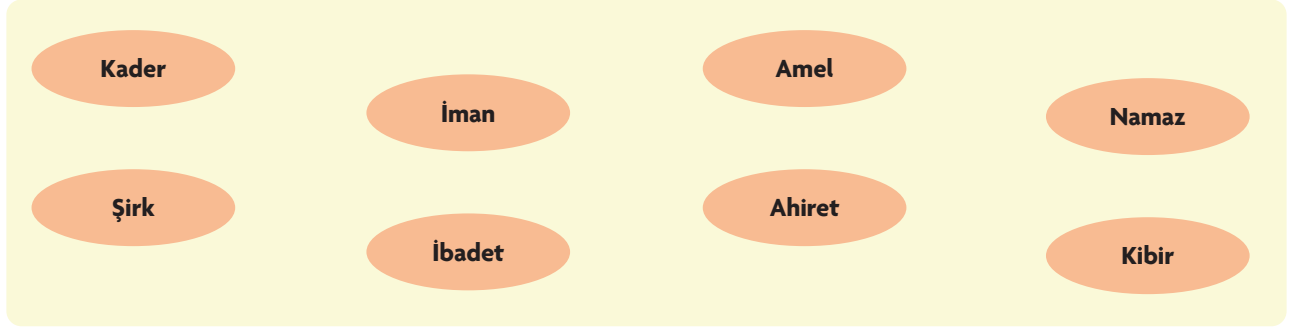
4. ETKİNLİK

Rum Suresi 17- 27. Ayetleriyle İlgili Hadisler

1. “Akıllı kişi kendisini hesaba çeken ve ölümden sonrası için çalışandır. Âciz kişi ise arzularına uyup bir de Allah’tan (bağışlanma) umandır.” (Tirmizi, “Sıfatü’l-Kiyame”, 25)
2. “İnsanlara merhamet etmeyene Allah da merhamet etmez.” (Ebu Davud, “Edeb”, 58)
3. “Allah, Adem’i yeryüzünün her tarafından aldığı bir miktar topraktan yarattı...” (Ebu Davud, “Sünnet”, 16)
4. “Muhakkak ki Allah güzeldir, güzelliği sever...” (Müslim, “İman”, 147)
5. “Her şey bir kadere (ölçü ve plana) göredir...” (Müslim, “Kader”, 18)
6. “... Allah katında amellerin en sevimsisi, az da olsa devamlı olanıdır.” (Ebu Davud, “Tatavvu”, 27)
7. “Sizin en hayırlınız ailesine karşı en hayırlı olanınızdır.” (Tirmizi, “Menakıb”, 63)
8. “Allah’ın kulları üzerindeki hakkı yalnızca O’na ibadet etmeleri ve O’na hiçbir şeyi ortak koşmamalarıdır.” (Buhari, “Cihad”, 46)

Zeynep ve Rukiye, Rum suresinin 17-27. ayetleriyle ilgili yukarıda verilen hadisleri okur ve hadislerde geçen kavramları bulmaya çalışır. Ortak buldukları kavramlara yıldız koyarlar.

Buna göre Zeynep ve Rukiye hangi kavramlara yıldız koymuştur?

Geri Bildirim:

Açıklamalar:

- Hadislerde kader, şirk, amel, ahiret ve ibadet kavramları geçmektedir. Zeynep ve Rukiye bu kavramlara yıldız koymuştur.
- 5 numaralı hadiste ölçü ve miktar “Kader” kavramını anlatır.
- 6 Numaralı hadiste “Amel” kavramı geçmektedir. Amel, insanın niyetine bağlı olarak yaptığı her türlü davranışını ifade eder.
- 1 numaralı hadiste ölümden sonrasında bahsedilmektedir. Bu da bize “Ahiret” kavramını gösterir.
- 8 numaralı hadiste Allah’a (cc) ortak koşmamaktan bahsediliyor. Allah’a (cc) ortak koşmak “Şirk” kavramıyla ifade edilir. “İbadet” kavramı da hadiste ifade edilen kavramlardandır.

5. ETKİNLİK

Rum Suresi 17- 27. Ayetleriyle İlgili Hadisler

1. “Akıllı kişi kendisini hesaba çeken ve ölümden sonrası için çalışandır. Âciz kişi ise arzularına uyup bir de Allah’tan (bağışlanma) umandır.” (Tirmizi, “Sıfatü’l-Kiyame”, 25)
2. “İnsanlara merhamet etmeyene Allah da merhamet etmez.” (Ebu Davud, “Edeb”, 58)
3. “Allah, Adem’i yeryüzünün her tarafından aldığı bir miktar topraktan yarattı...” (Ebu Davud, “Sünnet”, 16)
4. “Muhakkak ki Allah güzeldir, güzelliği sever...” (Müslim, “İman”, 147)
5. “Her şey bir kadere (ölçü ve plana) göredir...” (Müslim, “Kader”, 18)
6. “... Allah katında amellerin en sevimsisi, az da olsa devamlı olanıdır.” (Ebu Davud, “Tatavvu”, 27)
7. “Sizin en hayırlınız ailesine karşı en hayırlı olanınızdır.” (Tirmizi, “Menakıb”, 63)
8. “Allah’ın kulları üzerindeki hakkı yalnızca O’na ibadet etmeleri ve O’na hiçbir şeyi ortak koşmamalarıdır.” (Buhari, “Cihad”, 46)

Rum suresi 17-27. ayetlerinin mesajlarıyla ilgili hadisleri aşağıda verilen tabloya konularına uygun şekilde yerleştiriniz. Hadis numaralarını birden fazla konuda kullanabilirsiniz.

Varlık ve Yaratılışın Gayesi	Tabiat ve Evrendeki Nizam	İnsan İlişkileri	Kulluk
Hadis No:	Hadis No:	Hadis No:	Hadis No:

Geri Bildirim:

Varlık ve Yaratılışın Gayesi	Tabiat ve Evrendeki Nizam	İnsan İlişkileri	Kulluk
Hadis No:	Hadis No:	Hadis No:	Hadis No:
1, 3	4, 5	2, 7	1, 6, 8

6. ETKİNLİK

Mehmet, din kültürü ve ahlak bilgisi dersinden aldığı “Hayatın İçindeki Hadisler” konulu proje kapsamında arkadaşı Hasan’la bir röportaj gerçekleştirecektir. Hasan’dan aldığı cevapları hadisler ışığında yorumlayarak ulaştığı sonuçları ödevinin değerlendirme kısmına yazacaktır.

Buna göre aşağıda verilen röportaj sorularını, cevaplarını ve hadisleri okuyunuz. Sorulara verilen cevapları hadisler ışığında değerlendiriniz.

1- Mehmet: “Bugün seni en çok şaşırtan olay neydi?” Hasan: “Çarşıda tesadüfen arkadaşım Kamil’le karşılaştım.”
Hadis: “Her şey bir kadere (ölçü ve plana) göredir...” (Müslim, “Kader”, 18) Değerlendirme:
2- Mehmet: “Az önce çarşıda arkadaşınla karşılaştığını söyledin. Dışarı çıkarken her an biriyle karşılaşabileceğini düşünerek daha özenli olman gerekmez mi?” Hasan: “Önemli olan dış görünüş değil, insanın kalbidir. Ben böyle dağınık olmayı seviyorum.”
Hadis: “Muhakkak ki Allah güzeldir, güzelliği sever...” (Müslim, “İman”, 147) Değerlendirme:
3- Mehmet: “Eskiden Kamil’le aranızdan su sızmazdı. Ne oldu da beş aydır onunla tek kelime konuşmuyorsun?” Hasan: “Ortak yaptığımız projenin tüm haklarını benden habersiz kendi üstüne alan birinin özür dilemesi benim için hiçbir anlam ifade etmez. Emeklerimin üstüne konan birinin bu saatten sonra yüzüne bakmam.”
Hadis: “İnsanlara merhamet etmeyene Allah da merhamet etmez.” (Ebu Davud, “Edeb”, 58) Değerlendirme:

Geri Bildirim:

1- “Her şey bir kadere (ölçü ve plana) göredir...” (Müslim, “Kader”, 18)

Değerlendirme: Hasan, arkadaşıyla karşılaşmasını şaşırtıcı bir tesadüf olarak nitelendirse de Hz. Peygamber “Her şey bir kadere (ölçü ve plana) göredir...” hadisi bize evrende **hiçbir şeyin rastgele veya başıboş olmadığını hatırlatır**. İslam inancına göre en küçük olaydan en büyüğüne kadar her şey Allah'ın (cc) bilgisi, ölçüsü ve planı dahilinde gerçekleşir. Tesadüf sanılan bu tür durumlar aslında ilahi bir düzenin parçasıdır.

2- “Muhakkak ki Allah güzeldir, güzelliği sever...” (Müslim, “İman”, 147)

Değerlendirme: Hasan kalbinin güzelliğine önem vererek doğru bir başlangıç yapsa da, **dış görünüşünü tamamen ihmal etmesi** Hz. Peygamber “Muhakkak ki Allah güzeldir, güzelliği sever...” hadisiyle çelişmektedir. İslamda kalp temizliği kadar, Allah'ın (cc) bizlere birer emanet olarak verdiği **bedenimizi temiz ve düzenli tutmak da önemlidir**. Allah (cc) güzeldir ve insandan bakımlı, temiz ve estetik görünmesini ister. Bu yüzden saçları taramak ve özenli olmak sadece bir alışkanlık değil, aynı zamanda Allah'ın (cc) sevdiği bir davranıştır.

3- “İnsanlara merhamet etmeyene Allah (cc) da merhamet etmez.” (Ebu Davud, “Edeb”, 58)

Değerlendirme: Hasan, arkadaşının yaptığı haksızlığı affedememiş ve özür dilemesine rağmen beş ay boyunca onunla **dargın kalmıştır**. Oysa Hz. Peygamber, “İnsanlara merhamet etmeyene Allah (cc) da merhamet etmez.” buyurarak **affediciliğin** ve **merhametin** önemini vurgulamıştır. İnsan başkalarına karşı bağışlayıcı ve merhametli olmazsa Allah'ın (cc) rahmetini bekleyemez. Hz. Peygamber kendisine en büyük kötülüğü yapanları bile affetmişken insanların da kin ve öfkeyi sürdürmek yerine affetmeyi ve merhameti tercih etmesi gerekir.

DEĞERLENDİRİYORUM

Amaç: Bu bölümde, öğrendiklerinizi gözden geçirmenizi, kendi öğrenme sürecinizi değerlendirmenizi ve eksiklerinizi fark etmenizi amaçlıyoruz.

1.

1. “... Allah'ı tespih edin (namaz kılın) ki göklerde ve yerde hamd O'na mahsustur.” (Rum suresi 17 ve 18. ayetler)

2. “Ölünden diriye, diriden de ölüye O çıkarıyor; yeryüzünü ölümünün ardından O canlandırıyor. İşte siz de (kabirlerinizden) böyle çıkarılacaksınız.” (Rum suresi 19. ayet)

3. “Kendileri ile huzur bulasınız diye sizin için türünüzden eşler yaratması ve aranızda bir sevgi ve merhamet var etmesi de O'nun (varlığının ve kudretinin) delillerindendir...” (Rum suresi 21. ayet)

4. “Yine O'nun delillerindendir ki size korku ve ümit vermek üzere şimşegi gösteriyor, gökten su indirip ölümünün ardından arzı onunla diriltiyor.” (Rum suresi 24. ayet)

Yukarıda Rum suresinden bazı ayetler verilmiştir. Bu ayetleri inceleyerek aşağıdaki boşluklara ayetlerde geçen kavramları yazınız.

KAVRAMLAR
1.
2.
3.
4.

2. Mustafa proje ödevi için Rum suresinin 17-27. ayetlerinden bazılarını okur. Ödevinin konusu Allah'ın (cc) birliğini gösteren ayetler olduğu için bu ayetleri incelemesi gerekir. Önce ayetleri sunusuna ekler, ardından sınıflandırır ve bazı çıkarımlar yapar. Böylece sunusunu tamamlamış olur.

Sunuda yer alan ayetler:

- I. “Haydi siz, akşama ulaştığınızda (akşam ve yatsı vaktinde) sabaha kavuştuğunuzda, gündüzün sonunda ve öğle vaktine eriştiğinizde Allah'ı tespih edin (namaz kılın) ...”

(Rum suresi 17 ve 18. ayetler)

- II. “Sizi topraktan yaratması, O'nun (varlığının) delillerindendir. Sonra siz, (her tarafa) yayılan insanlar oluverdiniz...”

(Rum suresi 20. ayet)

- III. “Kendileri ile huzur bulasınız diye sizin için türünüzden eşler yaratması ve aranızda bir sevgi ve merhamet var etmesi de onun (varlığının ve kudretinin) delillerindendir...”

(Rum suresi 21. ayet)

- IV. “Gece olsun gündüz olsun, uyumanız ve Allah'ın lütfundan (nasibinizi) aramanız da O'nun delillerindendir...”

(Rum suresi 23. ayet)

Mustafa sunuda sınıflandırma yaparken bir hata yapmıştır. Buna göre Mustafa'nın yaptığı sınıflamanın doğru olması için ayet numaraları aşağıdakilerden hangisindeki gibi yerleştirilmelidir?

	Aile Hayatı	İnsanın Yaratılışı	İbadet ve Şükür	Evrendeki Düzen
A)	I	II	III	IV
B)	II	III	I	IV
C)	IV	II	I	III
D)	III	II	I	IV
E)	III	I	II	IV

3. Rum suresinin bu bölümü, bizleri çevremizdeki olayları sadece fiziksel birer süreç olarak değil, Allah'ın (cc) varlığını ve birliğini gösteren birer “ayet” olarak görmeye davet eder. Cemil, bu ayetleri derinlemesine incelediğinde evrenin, insanın ve toplumsal hayatın tesadüflerden uzak, ilahi bir dengeyle kurulduğunu fark etmiştir.

Cemil'in incelediği bazı temel ayetler şunlardır:

- “Haydi siz, akşama ulaştığınızda, sabaha kavuştuğunuzda, gündüzün sonunda ve öğle vaktine eriştiğinizde Allah'te tespih edin...”
(Rum suresi 17 ve 18. ayetler)
- “O'nun kanıtlarından biri, sizi topraktan yaratmış olmasıdır...”
(Rum suresi 20. ayet)
- “Kendileri ile huzur bulasınız diye sizin için türünüzden eşler yaratması ve aranızda bir sevgi ve merhamet var etmesi de O'nun delillerindendir...”
(Rum suresi 21. ayet)
- “... dillerinizin ve renklerinizin birbirinden farklı olmasıdır. Şüphesiz bunda bilenler için dersler vardır.”
(Rum suresi 22. ayet)
- “Gece olsun gündüz olsun, uyumanız ve Allah'ın lütfundan aramanız da O'nun delillerindendir...”
(Rum suresi 23. ayet)

Buna göre Cemil'in yaptığı çıkarımlar aşağıdakilerden hangileri olabilir? Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.

- Aile içindeki bağların kuvvetli olması toplumsal huzur için önemlidir.
- İnsanın topraktan yaratılmış olması, onu diğer varlıklardan farklı kılar.
- Birey, günlük koşuşturmasına belirli vakitlerde ara verip Allah'a (cc) yönelmelidir.
- Gündüzün çalışma, gecenin ise dinlenme vakti olması sağlıklı yaşam için gereklidir.
- Müslümanlar ibadetlerini Allah'ın (cc) rızası için yapmalı ve ibadetlerine hiçbir dünyevi çıkarı ortak etmemelidir.
- İnsanın çevresindeki farklı renk, dil ve ırka sahip kişiler çatışma için değil, ilahi bir zenginlik ve tanışma maksadıyla yaratılmıştır.

4. Ahmet ve Mehmet 1 hadis 1 kavram etkinliği yapmaktadır. Ahmet hadisleri, Mehmet hadislerin içindeki kavramı söylemektedir.

Buna göre Ahmet'in okuduğu hadisin içeriğindeki kavramı tabloda bulunan boş kısma yazınız.

AHMET'İN SÖYLEDİĞİ HADİSLER	MEHMET'İN BULDUĞU KAVRAMLAR
1. “Akıllı kişi kendisini hesaba çeken ve ölümden sonrası için çalışandır.” (Tirmizi, “Sıfatü'l-Kiyame”, 25)	
2. “Her şey bir kadere (ölçü ve plana) göredir...” (Müslim, “Kader”, 18)	
3. “Allah'ın kulları üzerindeki hakkı yalnızca O'na ibadet etmeleri ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmamalarıdır.” (Buhari, “Cihad”, 46)	
4. “İnsanlara merhamet etmeye Allah da merhamet etmez.” (Ebu Davud, “Edeb”, 58)	
5. “... Allah katında amellerin en sevimsisi, az da olsa devamlı olanıdır.” (Ebu Davud, “Tatavvu”, 27)	

5. Aşağıda verilen hadislerin konusuyla ilgili kategorinin altına (X) işareti koyarak belirtiniz.

HADİS	Yaratılış ve Kudret	Ahiret İnancı	Aile ve Sosyal Hayat
“Akıllı kişi kendisini hesaba çeken ve ölümden sonrası için çalışandır...”(bağışlanma) umandır.” (Tirmizi, “Sıfatü'l-Kiyame”, 25)			
“Sizin en hayırlınız, ailesine karşı en hayırlı olanınızdır.” (Tirmizi, “Menâkıb”, 63)			
“Allah, Adem’i yeryüzünün her tarafından aldığı bir miktar topraktan yarattı...” (Ebu Davud, “Sünnet”, 16)			
“İnsanlara merhamet etmeyene Allah da merhamet etmez.” (Ebu Davud, “Edeb”, 58)			
“Her şey bir kadere (ölçü ve plana) göredir...” (Müslim, “Kader”, 18)			

6. Ömer, fen bilimleri dersi projesi için toprağın yapısını incelerken öğretmeni ona; “Allah, Adem’i yeryüzünün her tarafından aldığı bir miktar topraktan yarattı...” (Ebu Davud, “Sünnet”, 16) hadisini ve “Sizi topraktan yaratması O’nun delillerindendir...” (Rum suresi 20. ayet) ayetini okur. Ömer, insanların aynı özden gelmesine rağmen farklı dillerde, renklerde ve medeniyetlerde olmasının tesadüf olamayacak kadar büyük bir sanat olduğunu fark eder.

Buna göre Ömer’in, yaratılış ve evrendeki düzen üzerine yaptığı çıkarımlardan hangisi doğrudur?

- A) İnsanların sahip olduğu farklı diller birbirini anlaması içindir.
- B) Evrendeki farklılıklar bir ayrışma sebebi değil, tanışma vesilesidir.
- C) Doğadaki döngüsel değişimler, öldükten sonra dirilmenin delilidir.
- D) Gündüzün çalışma, gecenin dinlenme olarak tasarlanması ilahi bir lütuftur.
- E) İnsan zihinsel sorgulamalarla evrendeki kusursuz uyumun sahibine vâkıf olur.

Geri Bildirim:

1.

KAVRAMLAR
1. İbadet/Şükür/Hamt/Tespîh
2. Ahiret/Baas
3. Merhamet
4. Rızık

2. Doğru cevap **D** seçeneğidir.

Çünkü eşlerin yaratılması ve aralarındaki **sevgi ile merhamet bağı, aile kurumunun** önemine işaret ederken; ‘Sizi topraktan yaratması’ ifadesi **insanın yaratılışını** ortaya koyar. Belirli vakitlerde **Allah’ı (cc) tespih etmek, ibadet ve şükürün** gerekliliğini hatırlatır. **Gece ile gündüzün** birbirini takip etmesi ise uykuyu ve rızık aramayı düzenleyen bir sistem olarak **evrendeki düzene** vurgu yapar.

3. Doğru Çıkarımlar (c, ç, e): Günün farklı vakitlerinde Allah'ı (cc) anmak (c), dinlenme ve çalışma dengesini fark etmek (ç) ve insan çeşitliliğini ilahi bir zenginlik olarak görmek (e), Rum suresinin bu bölümündeki **temel mesajlardır.**

İlişkilendirilemeyenler (a, b, d): Bu ifadeler **dini açıdan yanlış olmasa da** verilen ayetlerin doğrudan odaklandığı **ana fikirler değildir.** 21. ayet **huzur ve sevgi bağından** bahsederken, 20. ayet insanın topraktan yaratılışını **Allah'ın (cc) kudretinin** bir kanıtı olarak sunar.

4.

AHMET'İN BULDUĞU HADİSLER	MEHMET'İN BULDUĞU KAVRAMLAR
1. "Akıllı kişi kendisini hesaba çeken ve ölümden sonrası için çalışandır." (Tirmizi, "Sıfatü'l-Kiyame", 25)	Ahiret
2. "Her şey bir kadere (ölçü ve plana) göredir..." (Müslim, "Kader", 18)	Kader
3. "Allah'ın kulları üzerindeki hakkı yalnızca O'na ibadet etmeleri ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmamalarıdır." (Buhari, "Cihad", 46)	Şirk
4. "İnsanlara merhamet etmeyene Allah da merhamet etmez." (Ebu Davud, "Edeb", 58)	Rahmet
5. "... Allah katında amellerin en sevimsisi, az da olsa devamlı olanıdır." (Ebu Davud, "Tatavvu", 27)	İbadet

5.

HADİS	Yaratılış ve Kudret	Ahiret İnancı	Aile ve Sosyal Hayat
"Akıllı kişi kendisini hesaba çeken ve ölümden sonrası için çalışandır..."(bağışlanma) umandır." (Tirmizi, "Sıfatü'l-Kiyame", 25)		X	
"Sizin en hayırlınız, ailesine karşı en hayırlı olanınızdır." (Tirmizi, "Menâkıb", 63)			X
"Allah, Adem'i yeryüzünün her tarafından aldığı bir miktar topraktan yarattı..." (Ebu Davud, "Sünnet", 16)	X		
"İnsanlara merhamet etmeyene Allah da merhamet etmez." (Ebu Davud, "Edeb", 58)			X
"Her şey bir kadere (ölçü ve plana) göredir..." (Müslim, "Kader", 18)	X		

6. Doğru cevap **A** seçeneğidir. Çünkü metnin dayandığı temel ayet ve hadislerde; **dillerin farklı** olması **Allah'ın (cc) varlığının birer delili** ve sanatı olarak sunulmuştur. **Diller** insanların birbirini anlaması için var olsa da ayet ve hadislerde **bu konuyla ilgili bir bilgi yoktur**.

YANSITICI YAZI

Etkinlikleri yaparken dikkatimi en çok çeken ayet veya hadis

Yaptığım etkinliklerde karşılaştığım zorluklar şunlardı? Anlamakta güçlük çektiğim bir nokta var mıydı?

Yaptığım etkinliklerden önce düşüncelerim nasıldı?

Eskiden diye düşünürdüm.

Etkinliklerden sonra düşüncelerim nasıl değişti?

Şimdi biliyorum ki

Bu konuyu daha derinlemesine öğrenmek için hangi soruları sormaya devam etmeliyim?

Merak ettiğim yeni şeyler nelerdir?

Bu konuyla ilgili öğrendiklerimi günlük yaşamda veya toplumda nasıl kullanabilirim?

ÖĞRENDİKLERİM

Amaç: Bu bölümde, etkinlikleri yaparak öğrendiğinizi varsaydığımız bilgileri özetlemenizi eksikliklerinizi gidermenizi bekliyoruz.

RUM SURESİ 17-27. AYETLER

Rum suresi Mekke'de inmiştir. Kur'an-ı Kerim'in otuzuncu suresidir ve 60 ayettir.

Surede inkârcı toplumlar, ahiret inancı, Allah'ın (cc) varlığı, birliği, kudreti, insan fıtratının önemi, insanların yaptıkları sebebiyle yeryüzünde ortaya çıkan olumsuzluklar ve kıyamet günü konuları üzerinde durulmaktadır.

17-18

“Bu sebeple akşam vaktine eriştiğinizde ve sabah kalktığınızda Allah'ı tespih edin. Göklerde ve yerde her türlü övgü O'na mahsustur. Gündüzün sonunda ve öğle vaktine eriştiğinizde de O'nu tespih edin.”

“Allah'ı tespih edin!” ifadesi, insanın Allah'ı (cc) hamt ve tespihle en içten şekilde yücelttiği ibadet olan namazla ilişkilendirilmiştir.

Hamt: Bütün yüceltme türlerini içeren, saygıyla Allah'a (cc) yöneltilen övgünün söz ve davranışlara yansımasıdır.

Tespih: Yüce Allah'ın (cc) bütün eksikliklerden uzak ve yüce olduğunu ifade etmektir.

19	“O, ölüden diriyi, diriden de ölüyü çıkarıyor ve yeryüzünü ölümünün ardından canlandırıyor. İşte siz de böyle (diriltip) çıkarılacaksınız.” Ayette ahiret hayatının mümkünlüğü, dünyada her an devam etmekte olan ölüm ve diriliş olaylarıyla delillendirilmiştir. Baharın gelişi Allah'ın (cc) yeniden diriltmesinin somut örnekleri arasında verilmiştir.
20	“O'nun kanıtlarından biri, sizi topraktan yaratmış olmasıdır. Sonra bir de baktınız ki çoğalarak yeryüzüne dağılmış beşer topluluğusunuz.” Ayette Allah'ın (cc) Hz. Âdem'i topraktan yarattığı ve onu düşünme, konuşma, inanma gibi özelliklerle en güzel varlık kıldığı vurgulanmıştır. Zamanla insanların farklı coğrafyalarda medeniyetler inşa ettiğinden de bahsedilmektedir.
21	“Onlara ısınıp kaynaşasınız diye size kendi türünüzden eşler yaratıp aranızda sevgi ve şefkat duyguları yerleştirmesi de O'nun kanıtlarındandır. Doğrusu bunda iyi düşünen kimseler için dersler vardır.” Eşler arasında huzur ile bağlılığın temelini oluşturan merhamet ve muhabbet duygularıyla Allah'ın (cc) yasalarından bahsedilmektedir.
22	“O'nun kanıtlarından biri de gökleri ve yeri yaratması, dillerinizin ve renklerinizin farklı olmasıdır. Kuşkusuz bunda bilenler için ibretler vardır.” Evrenin yaratılması ve insanların özelliklerinden bahsedilerek aralarındaki bütünlüğe işaret edilmiştir. İnsanların farklı özelliklerde olması Allah'ın (cc) yaratmasındaki zenginliktir. Bu durum ayrışma değil, tanışma ve kaynaşma vesilesidir. İnsanların değeri, fiziksel özelliklerinden ziyade Allah'a (cc) olan bağlılıklarıyla ölçülür.
23	“Gece ve gündüz uyuyabilmeniz ve Allah'ın lütfundan nasibinizi aramaya çalışmanız da O'nun kanıtlarındandır. Bunda dinleyen kimseler için elbette dersler vardır.” İnsan, çalışmalarının sonucunu Allah'ın (cc) bir lütfu olarak görmeli ve bunu unutmamalıdır.
24	“Yine O'nun kanıtlarındandır ki korku ve ümit vermek üzere size şimşegi gösteriyor, gökten su indirip ölümünün ardından yeryüzünü onunla canlandırıyor. Gerçekten bunda aklını kullanan kimseler için ibretler vardır.” Yeryüzündeki birçok olay Allah'ın (cc) evrene koyduğu yasalarla gerçekleşmektedir. Yağmurun yağmasıyla yeryüzünün dirilmesi Allah'ın (cc) ölüleri tekrar dirilteceğinin delillerindendir.
25	“Göğün ve yerin Allah'ın buyruğu ile düzen içinde durması da O'nun kanıtlarındandır. Sonunda O, sizi (bulunduğunuz) yerden bir çağırdı mı hemen çıkıverirsiniz.” Yeryüzündeki her şeyin uyum içinde işlemesi Allah'ın (cc) kudretindendir. Kıyametin kopması ve insanların tekrar dirilmesi de Allah (cc) için kolaydır.
26	“Göklerde ve yerde bulunanlar hep O'na aittir, hepsi O'na boyun eğmiştir.” Evrendeki tüm varlıklar Allah'ın (cc) emrindedir. İnsan diğerlerinden farklı olarak iman veya inkâr ile imtihan edilmektedir.
27	“Varlığı ilkin yaratan, sonra bunu tekrar eden O'dur ve bu O'nun için pek kolaydır. Göklerde ve yerde en yüce sıfat O'nundur. O, mutlak galiptir, hikmet sahibidir.” En yüce sıfatların sahibi olan Allah'a (cc) her şey kolaydır. Her şeyi yoktan var eden Allah (cc) yeryüzünde her an yaratmaya devam etmektedir.

İMAN VE İMANIN MAHİYETİ

BAŞLARKEN

Bu bölümde yer alan etkinlikler, bireysel öğrenme yolculuğunuzda size rehberlik etmek ve öğrenme sürecinizi desteklemek amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı yürütürken “Hazırlanıyorum”, “İlişkilendiriyorum”, “Uygulayarak Öğreniyorum”, “Değerlendiriyorum”, “Yansıtıcı Yazı” ve “Öğrendiklerim” etkinliklerini sırası ile takip etmeniz ve etkinliklerin sonunda yer alan geri bildirimleri inceleyerek bölümleri tamamlamanız beklenmektedir.

Bu çalışma kartında imanın insan hayatındaki yerini ve günlük yaşama nasıl yön verdiğini fark ederek aşağıdaki sorular üzerinde düşünme fırsatı bulacaksınız.

Aşağıdaki sorular “İman ve İmanın Mahiyeti” konusuna farklı açılardan bakabilmeniz için hazırlanmıştır:

- İmanın bilinçli bir tercih olması davranışları nasıl etkiler?
- Güven, teslimiyet ve anlam arayışı iman sürecinde ne ifade eder?

HAZIRLANIYORUM

Amaç: Bu bölümde, işleyeceğimiz konuyla ilgili ön bilgilerinizi hatırlamanızı ve konuya hazırlıklı hâle gelmenizi bekliyoruz. Aşağıda “İman ve İmanın Mahiyeti” konusuna dair ön bilgilerinizi hatırlamanız amacıyla bir önerme listesi yer almaktadır.

Aşağıda verilen ifadelerin doğruluğunu değerlendirerek her ifade için “Doğru” veya “Yanlış” seçeneklerinden birini işaretleyiniz.

	DOĞRU	YANLIŞ
1. İman, kişinin Allah'ın (cc) varlığına ve birliğine içten bir bağlılıkla inanmasıdır.		
2. İman, bilgi ve bilinçle temellendirilen bir kabuldür.		
3. İman hakkında düşünmek, soru sormak ve araştırma yapmak kişinin inancını zayıflatır.		
4. İnancın kişinin davranışlarına ve başkalarıyla kurduğu ilişkilere herhangi bir etkisi yoktur.		
5. İman etme sürecinde akıl, düşünme ve araştırma önemli bir yere sahiptir.		
6. İmanın özünde güven duyma, teslim olma ve inanılan değerleri benimseme vardır.		
7. İman, kişinin davranışlarını yönlendirmede sınırlı bir etkiye sahiptir.		
8. İmanın mahiyeti hem kalp hem zihin boyutlarıyla bütüncül bir yapıya sahiptir.		
9. İman bireyin özgür iradesiyle oluşur.		
10. İman bireyin hayatı anlamlandırma sürecinde etkisizdir.		

Geri Bildirim:

1D, 2D, 3Y, 4Y, 5D, 6D, 7Y, 8D, 9D, 10Y

Yanlış cevapladığınız soruların açıklamalarını aşağıda yer alan “Açıklamalar” bölümünden kontrol ediniz.

Açıklamalar:

1. İman sözle sınırlı değildir. Kişinin kalbinden gelerek Allah'ın (cc) tek ve var olduğuna **samimiyetle** inanmasını da ifade eder.
2. İman, kişinin bilerek ve farkında olarak benimsediği bir inanma hâlidir.
3. İman üzerine düşünmek ve araştırmak inancı **daha bilinçli** hâle getirir.
4. İnanç, insanın davranışlarını ve ilişkilerini yönlendiren bir rehberdir.
5. İmanın oluşmasında insanın aklını kullanması, düşünmesi ve **araştırarak** doğruyu araması önemlidir.
6. İmanın temelinde Allah'a (cc) güvenmek, O'na gönülden bağlanmak ve kabul edilen inançları içselleştirmek vardır.
7. İman, kişiyi iyiye yöneltir ve onun **sorumluluk bilincini** güçlendirir.
8. İman kalple hissedilen bir inanma eylemi olmasının yanı sıra akıl ve düşünceyle desteklenen bir bütündür.
9. İman kişinin **özgür iradesiyle** ortaya çıkar.
10. İman kişinin hayatını anlamlandırır.

İLİŞKİLENDİRİYORUM

Amaç: Burada, öğrendiğiniz bilgileri günlük hayatla ve farklı derslerde öğrendiğiniz kavramlarla ilişkilendirmenizi bekliyoruz.

Aşağıdaki tabloda “İman ve İmanın Mahiyeti” konusuyla bağlantılı ifadeler ve bunların ilişkili olduğu gözlem örnekleri verilmiştir. Her ifadeyi en uygun örnekle eşleştiriniz.

	İfadeler
1	İnsanlarda inanma duygusunun fitri olması
2	Tarih boyunca her toplumda yüce bir varlık inancına rastlanması
3	İmanın insana güven ve huzur vermesi
4	Güzel ahlakın imanın bir yansıması olması
5	İmanın bilinçli olması için düşünme ve araştırmanın gerekli olması
6	İman edilmesi gereken hususların kalple tasdik edilmesi

	Gözlem Örnekleri
a	İnsanların günlük yaşamda başkalarına nezaket göstermesi, onlarla empati kurması ve kul hakkından sakınmaya özen göstermesi
b	Bir gencin zor bir durumda “Allah (cc) bana yardım eder.” diyerek sakinleşmesi
c	Allah'ın (cc) insanı O'nun varlığını kavrayıp O'na iman edecek kabiliyette yaratması
ç	Bir öğrencinin “Allah (cc) neden evreni belli bir düzen içinde yaratmıştır?” sorusuna cevap bulmak için ayetleri inceleyip düşünmesi, ardından kendi yorumunu geliştirmesi
d	Tarih dersinde eski çağlardan bahsedilirken her toplumun bir inanç sisteminin olduğunu işlenmesi

Geri Bildirim:

1. c
İnanma duygusunun fitri olması, insanın Allah'ı (cc) tanıyıp O'na inanabilecek bir yetenekle yaratılmış olmasıyla ilgilidir. Bu nedenle Allah'ın (cc) insana böyle bir kabiliyet vermesi doğru bir örnektir.
2. d
Tarih boyunca tüm toplumlarda bir inanç sisteminin bulunması, yüce bir varlığa inanmanın evrensel olduğunu gösterir. Bu durum, farklı zaman ve toplumlarda aynı ihtiyacın varlığına işaret eder.
3. b
İman, insanın zor anlarda kendini güvende ve huzurlu hissetmesini sağlar. Gencin Allah'a (cc) güvenerek sakinleşmesi, imanın bu yönünü açıkça göstermektedir.
4. a
Güzel ahlak, imanın davranışlara yansımasıdır. Nezaket, empati ve kul hakkına dikkat etmek, kişinin yaşamında imanın somutlaştığını gösterir.
5. ç
İmanın bilinçli olması için düşünmek ve araştırmak gerekir. Ayetleri inceleyip anlamaya çalışmak; bilinçli ve sorgulayan bir iman anlayışını gösterir.

UYGULAYARAK ÖĞRENİYORUM

Amaç: Bu bölümde bilgilerinizi etkinlikler ve uygulamalarla pekiştirmenizi, öğrenmeyi daha kalıcı hâle getirmenizi bekliyoruz.

1. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak kendi düşüncelerinize göre cevaplayınız.

İman denince aklınıza gelen üç bilgi yazınız.	İmanın insan davranışlarına etkisine dair iki örnek yazınız.	İman ve imanın mahiyetiyle ilgili merak ettiğiniz bir soru yazınız.
1.	1.	1.
2.	2.	
3.		

Geri Bildirim:

İman denince aklınıza gelen üç bilgi yazınız.	İmanın insan davranışlarına etkisine dair iki örnek yazınız.	İman ve imanın mahiyetiyle ilgili merak ettiğiniz bir soru yazınız.
1. Allah'ın (cc) varlığına ve birliğine inanmak	1. İmanı güçlü olan bir insan yalan söylemekten, kul hakkı yemekten sakınır.	1. İmanımızı günlük hayatta hangi davranışlarla güçlendirebiliriz?
2. Kalpten güven ve teslimiyet duymak	2. Allah'a (cc) inanan bir kişi ihtiyaç sahiplerine yardım eder, paylaşmayı önemser.	
3. Ahiret gününe, meleklerle ve peygamberlere inanmak		

2. ETKİNLİK

Merve liseye yeni başlamış bir öğrenciydi. Okulun ilk haftasında din kültürü ve ahlak bilgisi dersinde öğretmenin sorduğu “İmanın mahiyeti nedir?” sorusu, Merve’yi iman ve imanın mahiyeti üzerine düşünmeye sevk etti. Merak ettiği konuları araştırmak isteyen Merve, aklına gelen soruları defterine not etmeye başladı.

Merve defterine aşağıdaki sorulardan hangilerini not etmiş olabilir? Doğru cevabı “✓” ile işaretleyiniz. Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.

Merve’nin Not Defteri	✓
1. İmanın sadece duygu veya bilgi olmaktan öte insanın doğasındaki inanma eğilimiyle ilişkisi nedir?	
2. İman kalp ile tasdik ve dil ile ikrarın yanında amelleri de kapsar mı?	
3. Taklidi iman ile tahkiki iman arasındaki temel fark nedir ve bir müminin ulaşması gereken iman mertebesi hangisidir?	
4. Hac ibadetinin şartlarından olan ihramın farzları nelerdir?	
5. Kurban Bayramı’nda kesilen hayvanların yaş sınırı hakkında Hanefi mezhebinin görüşü nedir?	
6. İnançla ilgili bilgi sahibi olmak davranışları nasıl etkiler?	
7. Taklidi ve tahkiki iman arasında karar verirken hangi mezhep dikkate alınmalıdır?	
8. Bir insan yalnızca inandığını söylemesiyle mümin sayılır mı?	
9. Neden bazı insanlar iman etmek yerine şüphe etmeyi tercih eder?	

Geri Bildirim: 1-2-3-6-8-9

BENİM SORUM:

Siz de “İmanın mahiyeti” ile ilgili aklınıza takılan veya merak ettiğiniz bir soruyu yazınız.

3. ETKİNLİK

İslam'da inanç esasları ve imanın mahiyetine dair aşağıdaki ayet ve hadisleri dikkatlice okuyunuz:

- I. “Andolsun zamana ki, insan gerçekten ziyan içindedir. Ancak, iman edip de salih ameller işleyenler, birbirlerine hakkı tavsiye edenler, birbirlerine sabrı tavsiye edenler başka (Onlar ziyanda değildir).”
(Asr suresi 1-3. ayetler)
- II. “Ayetlerimizi ve ahirete kavuşmayı yalanlayanların amelleri boşa çıkmıştır. Onlar ancak yapmakta olduklarının cezasını çekerler.”
(Araf suresi 147. ayet)
- III. “İslam Allah’tan başka ilâh olmadığına, Muhammed’in Allah’ın resulü olduğuna şehadet etmen; namazı dosdoğru kılan, zekâtı vermen, Ramazan orucunu tutman ve gücün yeterse Kâbe’yi haccetmendir.”
(Müslim, “İman”, 1)
- IV. “Fakat onlardan ilimde derinleşmiş olanlar ve müminler, sana indirilene ve senden önce indirilene iman ederler. O namazı kılanlar, zekâtı verenler, Allah’a ve ahiret gününe inananlar var ya işte onlara büyük bir mükâfat vereceğiz.”
(Nisa suresi 162. ayet)

Verilen ayet ve hadislerde tasdik (kalp ile onaylama), ikrar (dil ile söyleme) ve amel (davranışa dökme) kavramlarından hangilerine vurgu yapıldığını tespit ederek aşağıdaki tabloyu doldurunuz.

	Vurgulanan Kavramlar	Kavramların Hadis ve Ayetlerdeki Delili
I.		
II.		
III.		
IV.		

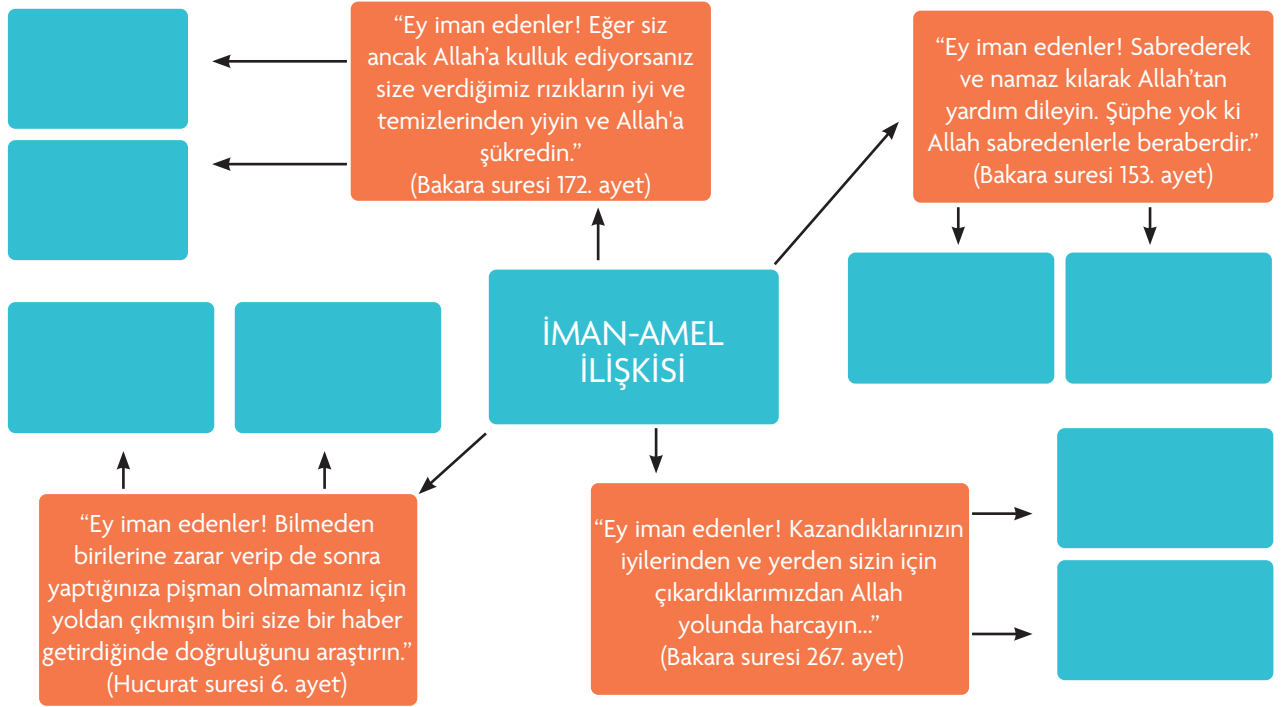
Geri Bildirim:

	Vurgulanan Kavramlar	Kavramların Hadis ve Ayetlerdeki Delili
I.	tasdik, amel	Kişinin ziyandan kurtulması için inanması, faydalı işler yapması ve iyiliği tavsiye etmesi gerekir.
II.	ikrar, amel	Cezanın sebebi insanların ayetleri kabul etmemiş olmaları ve kendi amelleridir.
III.	ikrar, amel	İslam, kelime-i şehadet getirmek, namaz kılmak, oruç tutmak, zekât vermek ve hacca gitmektir.
IV.	tasdik, amel	Büyük mükâfatı alacak kimseler kitaplara ve ahirete iman eder, namazı kılar, zekâtı verir.

4. ETKİNLİK

Sevgili öğrencimiz, iman yalnızca kalpte kalan bir inanç değildir, insanın sözlerine ve davranışlarına yansımaları beklenen bir bilinçtir. Kur'an-ı Kerim'de sıkça vurgulanan "iman edip salih amel işlemek" ifadesi, inancın güzel ve doğru davranışlarla hayata geçirilmesi gerektiğini gösterir. Bu davranışlar hem bireyin iç huzurunu artırır hem de toplumda güven duygusunu ve ahlaki dengeyi güçlendirir. Şimdi iman ile davranışlar arasındaki ilişkiyi ayetler ışığında düşünelim.

Aşağıdaki zihin haritasında dört ayet verilmiştir. Bu ayetleri inceleyerek iman-amel ilişkisi hakkında çıkarımlarınızı yazınız.

Geri Bildirim:

DEĞERLENDİRİYORUM

Amaç: Bu bölümde, öğrendiklerinizi gözden geçirmenizi, kendi öğrenme sürecinizi değerlendirmenizi ve eksiklerinizi fark etmenizi bekliyoruz.

1. 9. sınıf öğrencisi Zeynep; insanın neden inandığı, imanın kalpte nasıl bir anlam taşıdığı ve davranışları nasıl etkilediği gibi konulara ilgi duyan bir öğrenciydi. Merak ettiği sorulara net yanıt bulamayınca babasına danıştı. Babası, kızının ilgisini fark edince konuyu daha iyi açıklayabilmek için kısa bir araştırma yapmaya karar verdi.

Zeynep'in hangi soruları babasını araştırma yapmaya teşvik etmiş olabilir? Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.

- a. İnsan neden inanmaya ihtiyaç duyar?
- b. İman insan davranışlarını etkiler mi?
- c. İncanın kişinin fiziksel görünüşüne etkileri nelerdir?
- ç. İman sadece bilgiye mi dayanır?
- d. İnsan hayatı nasıl anlam kazanır?
- e. İnanç ekonomik hayatı nasıl etkiler?

2. Aşağıda verilen şemadaki her köşe, iman kavramıyla ilgili farklı bir başlığı temsil etmektedir. Başlıkları dikkatle inceleyiniz ve ilgili kutuya uygun bilgileri yazınız.

TANIMI	ÖNEMİ
İMAN	
ÖRNEK DURUMLAR	ÖRNEK OLMAYAN DURUMLAR

3. İman ve İmanın Mahiyeti konusuyla ilgili aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. İfadeler doğruysa “Doğru”, yanlışsa “Yanlış” kutucuğunu işaretleyiniz.

İFADELER	DOĞRU	YANLIŞ
1. İman, Allah'ın (cc) varlığına ve birliğine gönülden bağlanmaktır.		
2. İman duyularla elde edilen bilgilerden oluşur.		
3. İman, sorumluluk bilincini artırır.		
4. Sorgulama, imanın daha bilinçli ve sağlam temeller üzerine kurulmasına katkıda bulunur.		
5. İmanın kaynağı çevresel faktörlerdir.		
6. İman, hayatı anlamlandırmaya katkıda bulunur.		
7. İmanın mahiyeti, kelimelerin görüşleri ile birlikte incelenerek tam manasıyla kavranabilir.		

Geri Bildirim:**1. a-b-ç-d**

Metinde iman; **insanın inanma ihtiyacı, imanın davranışlara etkisi, imanın sadece bilgiyle sınırlı olmadığı ve hayata anlam kazandırması** yönleriyle ele alınmıştır.

Bu nedenle;

a: İmanın neden gerekli olduğu,

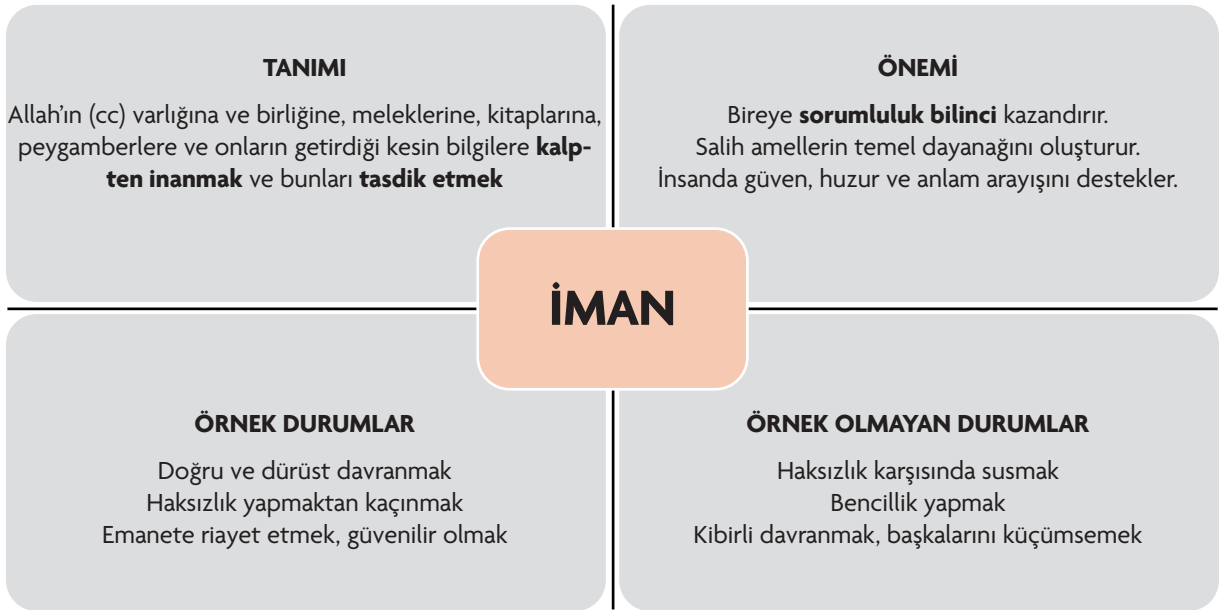
b: İmanın davranışlara etkisi,

ç: İmanın sadece bilgi olup olmadığı,

d: Hayatın anlamıyla iman arasındaki bağ

metinde açıklanan konularla doğrudan ilişkilidir.

Fiziksel görünüş ve ekonomiyle ilgili seçenekler (**c, e**) metnin içeriğiyle bağlantılı değildir.

2.**3. 1D, 2Y, 3D, 4D, 5Y, 6D, 7Y****Açıklamalar:**

1. İman, Allah'ın (cc) varlığına ve birliğine **gönülden** bağlanmaktır.
2. İman duyularla elde edilen bilgilerle anlaşılamaz. İman **vahiy ve akılla** anlaşılabılır.
3. İman, **sorumluluk bilincini** artırır.
4. Sorgulama, imanda daha **bilinçli ve sağlam** temelli bir tutum geliştirir.
5. İmanın kaynağı çevresel faktörlerle **sınırlı değildir**.
6. İman, **hayatı anlamlandırmaya** katkıda bulunur.
7. İmanın mahiyeti, kelim görüşleri ile tam olarak kavranamaz. İman **vahiy ve akılla** anlaşılabılır.

ÖĞRENDİKLERİM

Amaç: Bu bölümde, etkinlikleri yaparak öğrendiğinizi varsaydığımız bilgileri özetleyerek eksikliklerinizi gidermenizi bekliyoruz.

İMAN VE İMANIN MAHİYETİ

Fıtrat ve İnanma İhtiyacı

İnsanın beslenme ve barınma gibi fiziksel ihtiyaçlarının yanı sıra güven duyma, inanma, sığınma, mutlu olma ve manevi huzura erişme gibi ihtiyaçları da vardır. Kur'an-ı Kerim'e göre insan, Allah'ın (cc) varlığını ve birliğini kavrayabilecek özel bir fıtrat üzerine yaratılmıştır. Bu nedenle inanma duygusu insanda doğuştandır. Tarih boyunca tüm toplumlarda din olgusunun görülmesi de insanın yaratılışındaki inanma eğiliminin en açık kanıtıdır.

İman Nedir?

Allah'ın (cc) varlığına ve birliğine, meleklerine, kitaplarına, peygamberlere ve onların getirdiği kesin bilgilere kalpten inanmak ve bunları tasdik etmektir.

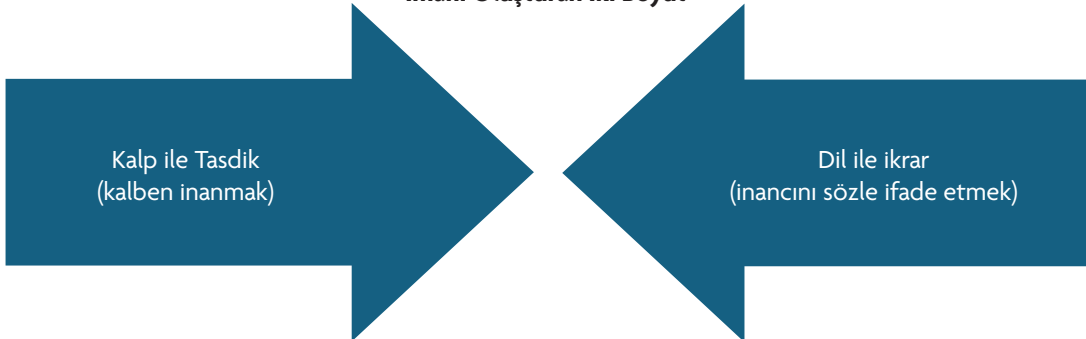
İman eden kişiye mümin denir.

Kur'an'da müminlerin özellikleri arasında şunlar yer alır: **“Müminler ancak o kimselerdir ki Allah anıldığı zaman kalpleri ürperir. Onun ayetleri kendilerine okunduğu zaman (bu) onların imanlarını artırır. Onlar sadece Rablerine tevekkül ederler.”**

(Enfal suresi 2. ayet)

İmanı Oluşturan İki Boyut

İmanın geçerliliği için kalpten inanmak yeterlidir ancak kişinin mümin olarak tanınması için inancını ikrar etmesi gerekir.

İman ve Amel ilişkisi

İman ile amel birbirini tamamlar.

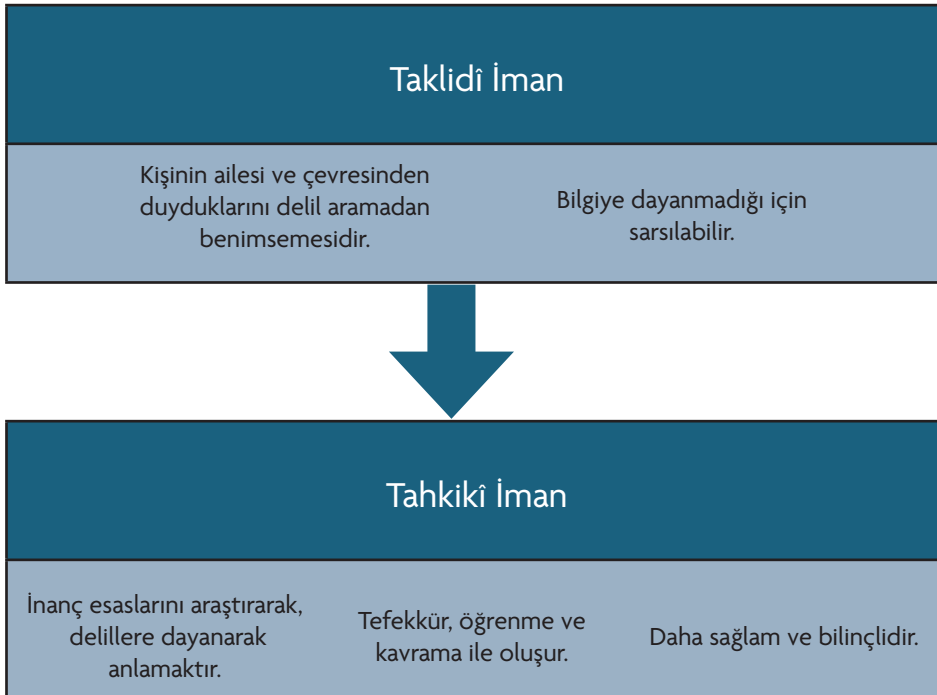
İman, insana doğru davranışları yapma sorumluluğu yükler.

Salih ameller (iyi, doğru ve faydalı işler) imanı güçlendirir.

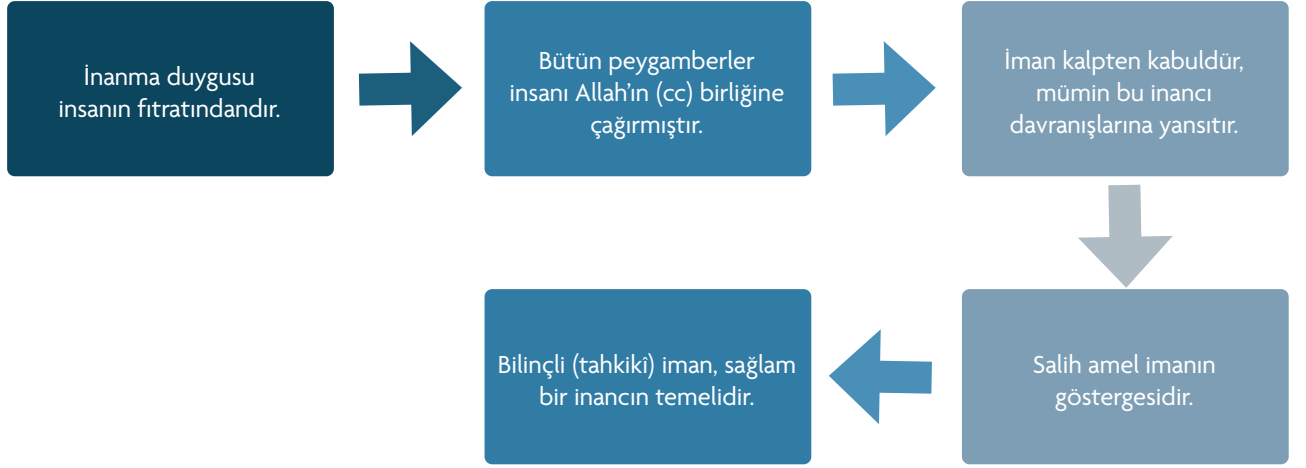
Kötü davranışlar ise imanı zayıflatır.

Kur'an'da sık sık "İman edip salih amel işleyenler..." ifadesi geçer. Bu durum, imanın hayata yansması gerektiğini gösterir.

Taklidi ve Tahkiki İman

Özetle

İSLAM'DA İMAN ESASLARI

BAŞLARKEN

Bu bölümde yer alan etkinlikler, bireysel öğrenme yolculuğunuzda size rehberlik etmek ve öğrenme sürecinizi desteklemek amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı yürütürken “Hazırlanıyorum”, “İlişkilendiriyorum”, “Uygulayarak Öğreniyorum”, “Değerlendiriyorum”, “Yansıtıcı Yazı” ve “Öğrendiklerim” etkinliklerini sırası ile takip etmeniz ve etkinliklerin sonunda yer alan geri bildirimleri inceleyerek bölümleri tamamlamanız beklenmektedir.

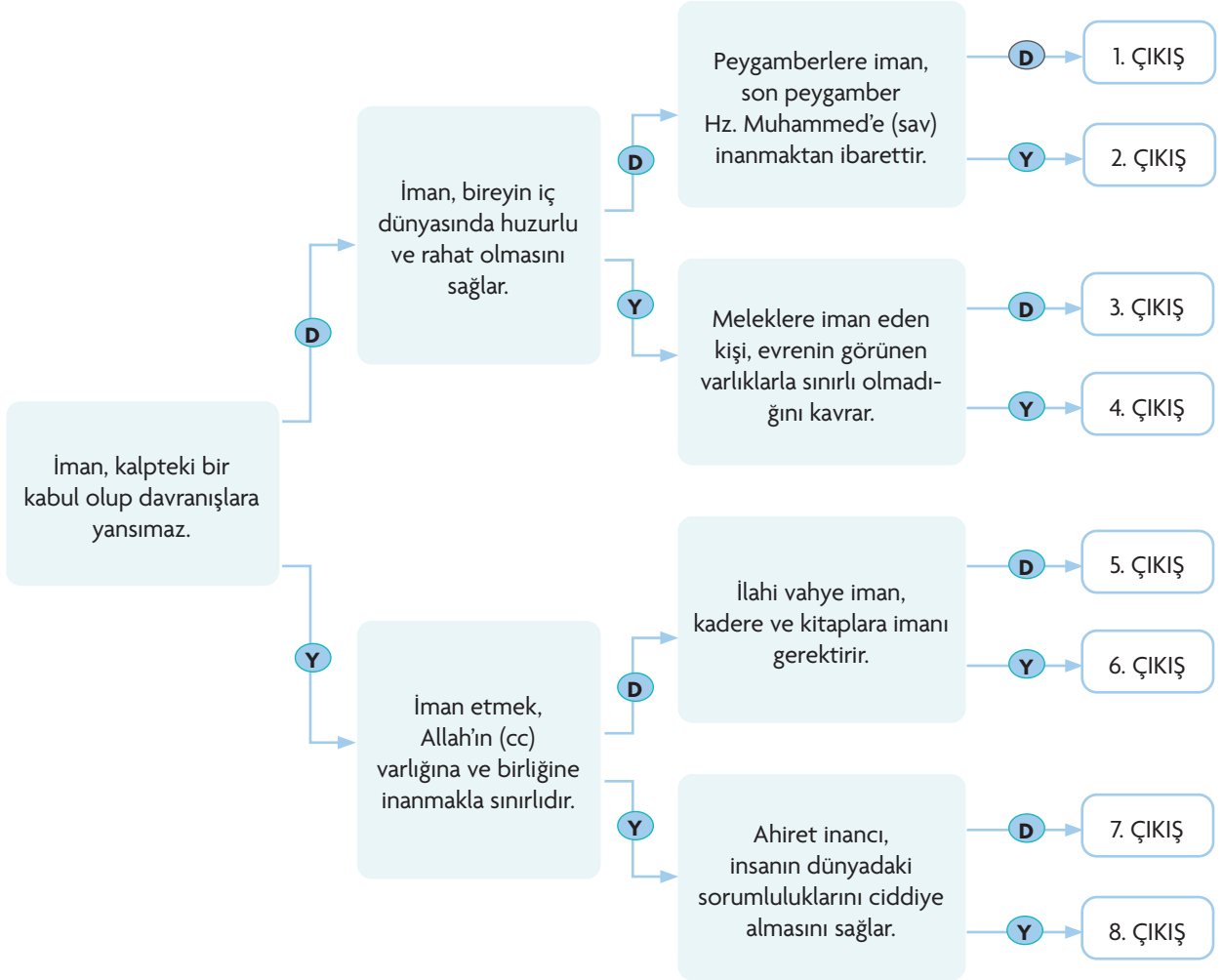
Bu çalışma kartında iman esaslarının ayrılmaz bir bütün olduğunu ve bu esaslara inanmanın insanın duygu, düşünce ve davranışları üzerindeki etkilerini öğrenmiş olacaksınız.

Bunları Biliyor musunuz?

- Allah'a (cc) iman, inanç esaslarının temelidir. Diğer bütün inanç esaslarını anlamayı ve kabul etmeyi beraberinde getirir.
- İman eden kişi duygu ve düşüncelerini ahlaki ilkelere göre yönlendirerek olumlu davranışlar sergiler.

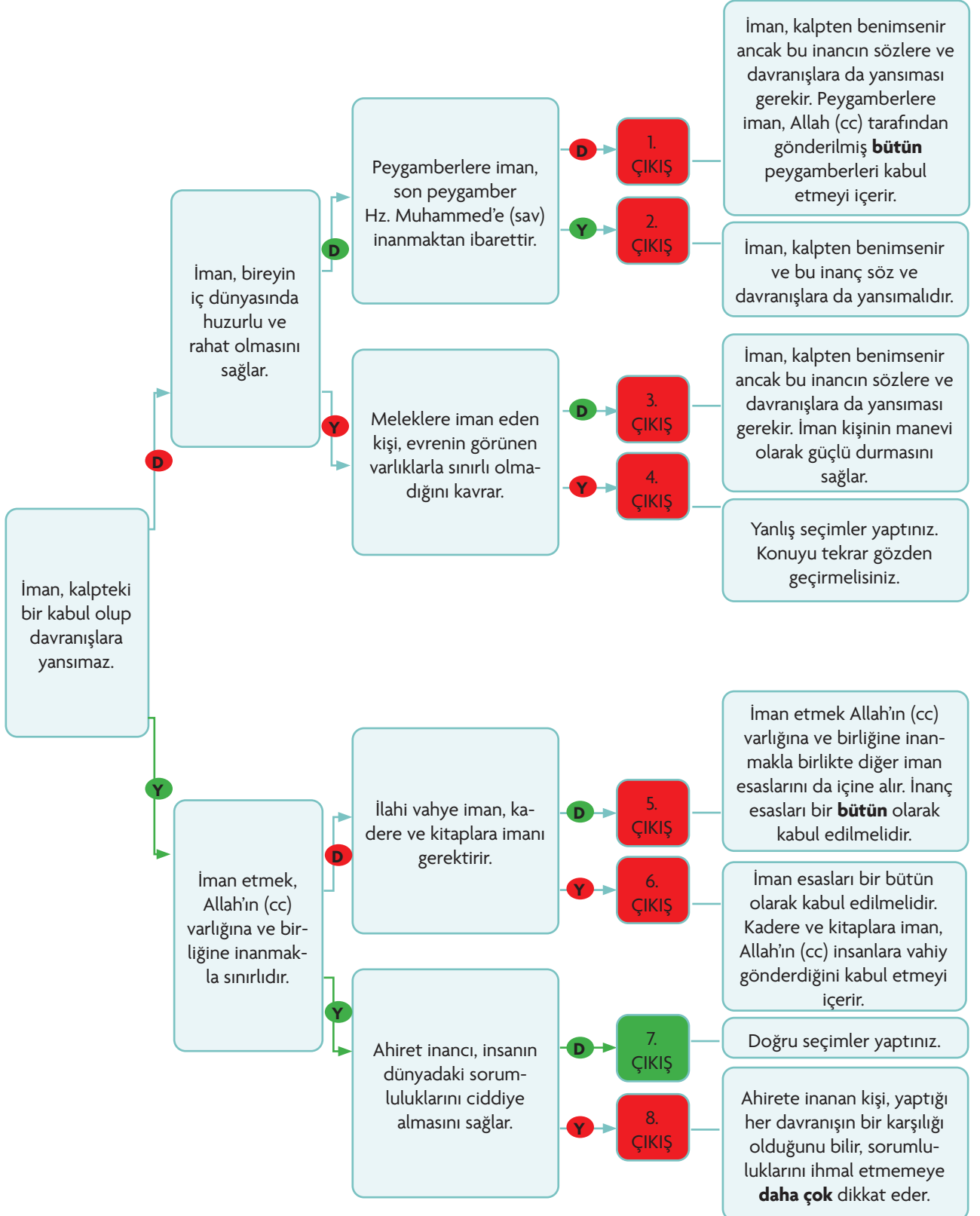
HAZIRLANIYORUM

Amaç: Bu bölümde, işleyeceğimiz konuyla ilgili ön bilgilerinizi hatırlamanızı ve konuya hazırlıklı hâle gelmenizi bekliyoruz. **Bu etkinlikte en soldaki kutudan başlayarak ifadenin doğru olduğunu düşünüyorsanız (D), yanlış olduğunu düşünüyorsanız (Y) seçeneğini seçmeniz gerekmektedir. Doğru (D) veya yanlış (Y) cevaplarınız sizi sekiz farklı çıkış noktasından birine yönlendirecektir. Bu çıkışlardan yalnızca birisi doğrudur.**

Geri Bildirim:

Yeşil renkle gösterilen ifadeler doğru, kırmızı renkle gösterilen ifadeler ise yanlıştır.

İLİŞKİLENDİRİYORUM

Amaç: Burada, öğrendiğiniz bilgileri günlük hayatla ve farklı derslerde öğrendiğiniz kavramlarla ilişkilendirmenizi bekliyoruz.

Ayşe ve Emre'nin aşağıdaki konuşmalarını inceleyiniz.

UYGULAYARAK ÖĞRENİYORUM

Amaç: Bu bölümde bilgilerinizi etkinlikler ve uygulamalarla pekiştirmenizi, öğrenmeyi daha kalıcı hâle getirmenizi bekliyoruz.

1. ETKİNLİK

Aşağıda iman esaslarına dair bilgi kartları verilmiştir.

1. “Doğrusu biz seni hak ile desteklenmiş bir müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik. Hiçbir ümmet yoktur ki içlerinden bir uyarıcı gelip geçmemiş olsun.” (Fatır suresi 24. ayet)
2. “O, Cebrail’di ve size dininizi öğretmeye geldi.” (Müslim, “İman”, 1)
3. “Size öyle bir şey bırakıyorum ki ona sarıldıktan sonra asla sapıtmazsınız. O, Allah’ın kitabıdır.” (Müslim, “Hac”, 147)

Verilen ayet ve hadislerin hangi iman esaslarıyla ilgili olduğunu yazıp kısaca açıklayınız.

1.
2.
3.

Geri Bildirim:

- 1. Peygamberlere İman:** Peygamberler Allah (cc) tarafından görevlendirilen, kendisine bildirilen vahyi insanlara tebliğ eden elçilerdir. Kur'an-ı Kerim'de aralarında ayırım yapmadan bütün peygamberlere iman edilmesi gerektiği bildirilir.
- 2. Meleklerle İman:** Allah'ın (cc) emirlerini yerine getiren, duyularla algılamayan nurani varlıklara inanmaktır.
- 3. Kitaplara İman:** Allah'ın (cc) insanlara doğru yolu gösterip emir ve yasaklarını bildirmek için peygamberlerine vahyettiklerini içeren kutsal kitaplara inanmaktır.

2. ETKİNLİK

Aşağıdaki kutucuklarda İslam'ın iman esaslarıyla ilgili verilen ayet ve hadisleri dikkatlice okuyunuz. Bu ayet ve hadislerin hangi iman esasıyla ilgili olduğunu belirleyerek her bir iman esasıyla ilişkili olan harfleri uygun başlık altına yazınız. Bir ayet veya hadis birden fazla iman esasıyla ilişkili olabilir.

a. "O, kendisinden başka hiçbir ilah olmayan Allah'tır. Gaybı da, görünen âlemi de bilendir..." (Haşr suresi 22. ayet)	b. "Onlar sana indirilene de senden önce indirilenlere de inanırlar. Ahirete de kesin olarak inanırlar." (Bakara suresi 4. ayet)	c. "Doğrusu biz seni hak ile desteklenmiş bir müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik. Hiçbir ümmet yoktur ki içlerinden bir uyarıcı gelip geçmemiş olsun." (Fatır suresi 24. ayet)
ç. "Allah; O'ndan başka asla ilâh yoktur; Hayy ve Kayyum'dur." (Al-i İmran suresi 2. ayet)	d. "Şüphesiz biz her şeyi bir ölçüye göre yarattık." (Kamer suresi 49. ayet)	e. "Bu dünya hayatı ancak bir eğlence ve oyundan ibarettir. Ahiret yurduna gelince işte gerçek hayat odur. Keşke bilselerdi!" (Ankebut suresi 64. ayet)
f. "O, Cebrail'di ve size dininizi öğretmeye geldi." (Müslim, "İman", 1)	g. "Allah'ın elçisi ve müminler, Rabbin-den ona indirilene iman ettiler. Her biri Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine inandılar. 'O'nun elçileri arasında ayırım yapmayız.' ve 'İşittik, itaat ettik, bağışlamayı dileriz Rabbimiz, gidiş sanadır.' dediler." (Bakara suresi 285. ayet)	h. "Size öyle bir şey bırakıyorum ki ona sarıldıktan sonra asla sapıtmazsınız. O, Allah'ın kitabıdır." (Müslim, "Hac", 147)

1. Hangileri Allah'a (cc) imanla ilgilidir?
2. Hangileri meleklerle imanla ilgilidir?
3. Hangileri kitaplara imanla ilgilidir?
4. Hangileri peygamberlere imanla ilgilidir?
5. Hangileri ahiret gününe imanla ilgilidir?
6. Hangileri kader ve kazaya imanla ilgilidir?

Geri Bildirim:

1. a, ç, g: Allah'tan (cc) başka ilah olmadığı ifade edilmiş ve Allah'a (cc) imandan bahsedilmiştir.
2. f, g: Meleklerden biri olan Cebrail'den (as) ve meleklerle imandan bahsedilmiştir.
3. b, g, h: "Sana ve senden önce indirilen" ifadesinden kasıt kitaplardır. Kur'an-ı Kerim'den ve önceki peygamberlere gönderilen kitaplardan bahsedilmiştir.
4. c, g: Müjdeci ve uyarıcı olan peygamberlerden ve peygamberlere imandan bahsedilmiştir.
5. b, e: Ahirete kesin olarak inanmaktan ve gerçek hayatın ahiret hayatı olduğundan bahsedilmiştir.
6. d: Her şeyin bir ölçüye göre yaratılmasından bahsedilmiştir.

3. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları karışık harflerle verilen anagram ipuçlarından hareketle çözünüz.

SORU	İPUCU	CEVAP
Dünya hayatından sonra herkesin yaptıklarından hesaba çekileceğini kabul etme	tiaher	
İnsanlara doğru yolu göstermek için gönderilen ilahi bilgilerin hak olduğuna inanma	patik	
Meydana gelecek bütün olayları Allah'ın (cc) ezeli ilmiyle bilmesi ve takdir etmesi	kezadaevkera	
Allah'ın (cc) emirlerini eksiksiz yerine getiren görünmeyen varlıkların bulunduğunu kabul etme	kemel	
İlahi mesajı insanlara ulaştıran seçilmiş kişilerin doğruluğunu tasdik etme	rgabeymep	
Evreni yoktan var eden yüce bir kudretin varlığına inanma	lahal	

Geri Bildirim:

SORU	İPUCU	CEVAP
Dünya hayatından sonra herkesin yaptıklarından hesaba çekileceğini kabul etme	tiaher	Ahirete İman
İnsanlara doğru yolu göstermek için gönderilen ilahi bilgilerin hak olduğuna inanma	patik	Kitaplara İman
Meydana gelecek bütün olayları Allah'ın (cc) ezeli ilmiyle bilmesi ve takdir etmesi	kezadaevkera	Kaza ve kadere İman
Allah'ın (cc) emirlerini eksiksiz yerine getiren görünmeyen varlıkların bulunduğunu kabul etme	kemel	Meleklerle İman
İlahi mesajı insanlara ulaştıran seçilmiş kişilerin doğruluğunu tasdik etme	rgabeymep	Peygamberle İman
Evreni yoktan var eden yüce bir kudretin varlığına inanma	lahal	Allah'a (cc) İman

DEĞERLENDİRİYORUM

Amaç: Bu bölümde, öğrendiklerinizi gözden geçirmenizi, kendi öğrenme sürecinizi değerlendirmenizi ve eksiklerinizi fark etmenizi bekliyoruz.

1. I. “Onlar, bıkip usanmaksızın gece gündüz (Allah'ı) tespih ederler.” (Enbiya suresi 20. ayet)
II. “De ki: O, Allah tektir. Allah Samed'dir. Doğurmamış ve doğmamıştır. O'nun hiçbir dengi yoktur.” (İhlas suresi)
III. “Şüphesiz biz seni müjdeleyici ve uyarıcı olarak hak ile gönderdik. Hiçbir ümmet yoktur ki aralarında bir uyarıcı gelip geçmiş olmasın.” (Fatır suresi 24. ayet)
IV. “Şüphesiz o zikri (Kur'an'ı) biz indirdik, biz! Onun koruyucusu da elbette biziz.” (Hicr suresi 9. ayet)

Bu ayetler aşağıdaki iman esaslarından hangileriyle ilişkilidir?

<u>I</u>	<u>II</u>	<u>III</u>	<u>IV</u>
A) Allah'a (cc) iman	Peygamberlere iman	Meleklerle iman	Kitaplara iman
B) Meleklerle iman	Allah'a (cc) iman	Peygamberlere iman	Kitaplara iman
C) Meleklerle iman	Kitaplara iman	Peygamberlere iman	Allah'a (cc) iman
D) Peygamberlere iman	Kitaplara iman	Meleklerle iman	Allah'a (cc) iman
E) Peygamberlere iman	Allah'a (cc) iman	Kitaplara iman	Meleklerle iman

2.

Bu etkinliği yapmadan önce şu bilgileri öğrenmeniz fayda sağlayacaktır:

Selbi (Tenzihî) Sıfatlar:	Sübutî Sıfatlar:
Allah'î (cc) eksiklik ve noksanlıklardan tenzih eden ve O'nun ne olmadığını bildiren sıfatlardır.	Allah'ın (cc) zatına nispet edilen ve O'nun ne olduğunu bildiren sıfatlardır.

Aşağıda Allah'ın (cc) sıfatları karışık olarak verilmiştir:**Vücûd:** Allah'ın (cc) yokluğunun düşünülmemesi, O'nun yokluğunun imkânsızlığıdır.**Basar:** Allah'ın (cc) her şeyi görmesidir.**Kıdem:** Allah'ın (cc) varlığının ezeli olması, başlangıcının olmamasıdır.**Kelam:** Allah'ın (cc), peygamberleriyle vahiy yoluyla konuşmasıdır.**Beka:** Allah'ın (cc) varlığının ebedî olması, sonunun olmamasıdır.**Hayat:** Allah'ın (cc) diri ve canlı olmasıdır.**Kudret:** Allah'ın (cc) her şeye gücünün yetmesidir.**Vahdaniyet:** Allah'ın (cc) tek olması; eşi, benzeri ve ortağının olmamasıdır.**Muhalefetün lîlhavadis:** Allah'ın (cc) yaratılmışlara benzememesidir.**Kıyambinefsihi:** Allah'ın (cc), varlığı için başkasına muhtaç olmamasıdır.**İlim:** Allah'ın (cc) her şeyi bilmesidir.**Semi:** Allah'ın (cc) her şeyi işitmesidir.**İrade:** Allah'ın (cc), dilediğini yapmasıdır.**Tekvin:** Allah'ın (cc) her şeyi yaratmasıdır.**Aşağıdaki yapılandırılmış griddeki harflendirilmiş kutucuklarda Allah'ın (cc) sıfatlarıyla ilgili bazı ifadeler yer almaktadır. Soruları dikkatlice okuyunuz ve cevabınızı ilgili kutucuk harfini yazarak belirtiniz. Gerekirse aynı kutucuk harfini birden fazla soruda kullanabilirsiniz.**

a. Vücûd	b. Hayat	c. Kıyambinefsihi
ç. Kelam	d. Basar	e. İlim
f. Beka	g. Vahdaniyet	ğ. Kudret

1. Hangileri Allah'ın (cc) selbi (tenzihi) sıfatlarıdır?**2. Hangileri Allah'ın (cc) sübutî sıfatlarıdır?****3. Hangileri Allah'ın (cc) var ve bir olmasını ifade eder?****4. Hangileri Allah'ın (cc) bilgisini ve gücünü ifade eder?**

3. I. "... O'nun huzurunda bulunanlar, O'na ibadet etme hususunda ne büyüklenirler ne de yorulurlar. Onlar, bıkmadan usanmaksızın gece gündüz Allah'ı tenzih ederler." (Enbiya suresi 19 ve 20. ayetler)
- II. "De ki: 'Ben de ancak sizin gibi bir insanım. Fakat bana ilahınızın yalnızca bir tek ilah olduğu vahyediliyor...'" (Fussilet suresi 6. ayet)
- III. "Şüphesiz o zikri (Kur'an'ı) biz indirdik, biz! Onun koruyucusu da elbette biziz." (Hicr suresi 9. ayet)
- IV. "O gün insanlar amellerinin kendilerine gösterilmesi için bölük bölük kabirlerinden çıkacaklardır." (Zilzal suresi 6. ayet)

Verilen ayetlerin hangi iman esaslarıyla ilişkili olduğunu yazarak kısaca açıklayınız.

I.

II.

III.

IV.

Geri Bildirim:

1. B

Açıklamalar:

I. ayette geçen "Gece gündüz bıkmadan Allah'ı tespih ederler." ifadesi, sürekli ibadet eden varlıklar olan meleklerle işaret eder. Bu nedenle ayet **meleklerle iman** ile ilişkilidir.

II. ayette Allah'ın (cc) benzerinin olmaması ve tekliği anlatılır. Bu nedenle ayet **Allah'a (cc) iman** ile ilişkilidir.

III. ayette her topluma mutlaka bir uyarıcı (peygamber) gönderildiği belirtilir. Bu nedenle ayet **peygamberlere iman** ile ilişkilidir.

IV. ayette Kur'an'ın Allah (cc) tarafından indirildiği ve korunduğu vurgulanır. Bu nedenle ayet **kitaplara iman** ile ilişkilidir.

2.

1. Selbî sıfatlar, Allah'ın (cc) her türlü noksanlıktan uzak olduğunu ifade eder. Bu nedenle cevap **a-c-f-g** olmalıdır.

2. Sübutî sıfatlar, Allah'ın (cc) zatına nispet edilen sıfatlardır. Bu nedenle cevap **b-ç-d-e-ğ** olmalıdır.

3. Allah'ın (cc) varlığını ve teklik inancını temel alan sıfatları Vücüd ve Vahdaniyet'tir. Bu nedenle cevap **a-g** olmalıdır.

4. Allah'ın (cc) sınırsız bilgi ve güç sahibi olduğunu gösteren sıfatları İlim ve Kudret'tir. Bu nedenle cevap **e-ğ** olmalıdır.

3.

I. **Meleklerle İman:** Allah'ın (cc) emriyle çeşitli görevleri yerine getiren, gözle görülmeyen ve nurdan yaratılan varlıklara iman etmektir.

II. **Peygamberlere İman:** Allah (cc) tarafından görevlendirilen, kendisine bildirilen vahyi insanlara tebliğ eden elçilere inanmaktır.

III. **Kitaplara İman:** Allah'ın (cc) emir ve yasaklarını bildirmek için peygamberlerine vahyettiklerini içeren kutsal kitaplara inanmaktır.

IV. **Ahirete İman:** Dünya hayatından sonra başlayıp ebedi olarak devam edecek hayatın varlığını kabul etmektir.

ÖĞRENDİKLERİM

İSLAM'DA İMAN ESASLARI

Amaç: Bu bölümde, etkinlikleri yaparak öğrendiğinizi varsaydığımız bilgileri özetleyerek eksikliklerinizi gidermenizi bekliyoruz.

Kur'an-ı Kerim'in temel konularından biri de iman esaslarıdır. İnanılması gereken esaslar, İslam'ın temel kaynakları olan Kur'an ve hadislerde belirtilmiştir. İnanç esaslarının hepsine inanmak imanın gereğidir, bunlardan birini kabul etmeyenin imanı geçerli olmaz.

İman esaslarının özellikleri; tevhit ilkesine dayanma, insanın fıtratına uygun olma, açık ve anlaşılır olma, insanın özgür iradesiyle tercih edilebilme, evrensel olma, hiçbir şartta değişiklik göstermeme ve bunların hepsine birden inanma şeklinde sıralanabilir.

Allah'a (cc) İman

İnanç esaslarının merkezinde Allah'a (cc) iman yer alır. İslam dininin tevhit ilkesi; Allah'ı (cc) zatında, sıfatlarında ve fiillerinde bir kabul etmeyi, O'nun tek ve benzersiz olduğuna inanmayı, yalnızca O'na ibadet etmeyi ve O'na şirk koşturmayı ifade eder. Allah'ın (cc) sıfatları ikiye ayrılır:

Selbi (Tenzih) Sıfatlar Allah'ı (cc) eksiklik ve noksanlıklardan tenzih eden ve O'nun ne olmadığını ifade eden sıfatlardır.	Sübuti Sıfatlar Allah'ın (cc) zatına nispet edilen ve O'nun ne olduğunu bildiren sıfatlardır.
Vücūd: Allah'ın (cc) var olması, yokluğunun düşünülmemesidir. Kıdem: Allah'ın (cc) varlığının ezeli olması, başlangıcının olmamasıdır. Beka: Allah'ın (cc) varlığının ebedi olması, sonunun olmamasıdır. Vahdaniyet: Allah'ın (cc) tek olması, eşi ve benzerinin olmamasıdır. Muhalefetün ilhavadis: Allah'ın (cc), yarattıklarına benzememesidir. Kıyambinefsihi: Allah'ın (cc) var olması için başka bir şeye ihtiyaç duymamasıdır.	Hayat: Allah'ın (cc) diri olmasıdır. İlim: Allah'ın (cc) her şeyi bilmesidir. Semi: Allah'ın (cc) her şeyi işitmesidir. Basar: Allah'ın (cc) her şeyi görmesidir. Kudret: Allah'ın (cc) her şeye gücünün yetmesidir. İrade: Allah'ın (cc), dilediğini yapmasıdır. Kelam: Allah'ın (cc), peygamberleriyle vahiy yoluyla konuşmasıdır. Tekvin: Allah'ın (cc) her şeyi yaratmasıdır.

Meleklerle İman

Allah'ın (cc) emirlerini yerine getiren, duyularla algılamayan nurani varlıklardır. Allah (cc), vahyi peygamberlere melek aracılığıyla iletmıştır. Kur'an-ı Kerim ve hadislerde bazı meleklerin isimleri açıkça bildirilmiştir. Ayet ve hadislerde meleklerin özellikleriyle ilgili verilen bilgiler şunlardır:

Meleklerin Özellikleri
Nurdan yaratılmışlardır.
İnsandan önce yaratılmışlardır.
Allah'ın (cc) emirlerini eksiksiz yerine getirir ve O'na isyan etmezler. Sürekli Allah'a (cc) itaat ve ibadet ederler.
Gaybı bilmezler.
Yemek, içmek; uyumak, yorulmak; erkeklik, dişilik; gençlik ve ihtiyarlık gibi özelliklerden uzaktırlar.
Allah'ın (cc) izniyle insan suretinde görülebilirler.

Kitaplara İman

Allah'ın (cc) insanların dünya ve ahiret mutluluğunu sağlamak, onlara doğru yolu gösterip emir ve yasaklarını bildirmek için peygamberlerine vahyettiklerini içeren kitaplar kutsal kitaplardır.

Kitaplara iman, Allah'ın (cc) vahiylerine ve bu vahiylerin Kur'an'la son bulduğuna inanmayı içerir. Bu inanç, bütün ilahi kitapların indirildikleri hâline iman etmeyi gerektirir. Kutsal kitaplar suhuf ve kitap olmak üzere iki grupta değerlendirilir. Allah'ın (cc) bazı peygamberlerine Cebrail (as) aracılığıyla gönderdiği sayfa veya kitapçıklara suhuf denir. Kitaplar ise Tevrat, Zebur, İncil ve indirildiği şekliyle günümüze ulaşan Kur'an-ı Kerim'dir.

Peygamberlere İman

Peygamberler Allah (cc) tarafından görevlendirilen, kendisine bildirilen vahyi insanlara tebliğ eden elçilerdir. Ayrım yapmadan bütün peygamberlere iman edilmelidir. Kur'an-ı Kerim'de tarih boyunca peygamberler gönderildiği bildirilirken bu peygamberlerden yirmi beş tanesinin ismi geçmekte ve bazılarının kıssaları anlatılmaktadır. Hz. Âdem ile başlayan peygamberlik Hz. Muhammed (sav) ile sona ermiştir.

Peygamberlerin tek görevi, Allah'tan (cc) aldıkları vahyi insanlara iletmek değil, aynı zamanda bu emirleri açıklamak ve hayatlarıyla insanlara örnek olmaktır. Bütün peygamberler sıdk, emanet, fetanet, ismet ve tebliğ özelliklerine sahiptir.

Ahirete İman

Ahiret, dünya hayatından sonra başlayıp ebedi olarak devam eden hayattır. Allah'a (cc) ve ahirete iman, ayet ve hadislerde sıkça birlikte zikredilir. Ahirete iman, kişinin yaptıklarından hesaba çekileceğini bilmesini sağlayarak ona sorumluluk bilinci kazandırır.

Ahiret Hayatının Aşamaları:

- **Ölüm:** İnsan hayatının sona ermesidir.
- **Kabir Hayatı:** Ahiret hayatının başlangıcıdır.
- **Kıyamet:** Sûr'a ilk üfürülüşle evrende bulunan her şeyin yok olmasıdır.
- **Basübadelmevt:** Kıyamet gününde Allah'ın (cc) ölüleri yeniden diriltmesidir.
- **Haşır:** Yeniden diriltilecek varlıkların hesaba çekilmek üzere toplanmasıdır.
- **Hesap:** İnsanların dünyada işlediği amellerden hesaba çekilmesidir.
- **Mizan:** Amellerin değerlendirilmesi için hesap gününde kurulacak terazidir.
- **Sırat:** Cehennem üzerine kurulacak köprüdür.
- **Cennet ve Cehennem:** Müminlerin ahirette mükâfatlandırılacakları yer cennet; inkârcıların ve günahkârların ahirette cezalandırılacakları yer ise cehennemdir.

Kadere İman

Kader, meydana gelecek bütün olayları Allah'ın (cc) ezeli ilmiyle bilmesi ve takdir etmesidir. Kader kavramıyla birlikte kullanılan kaza, olayların Allah'ın (cc) bilgi ve takdiri doğrultusunda vakti gelince gerçekleşmesidir. Kader ve kaza; Allah'ın (cc) ilim, irade, kudret ve tekvin sıfatlarıyla doğrudan ilişkilidir.

Kader inancı; insanın Allah'ın (cc) kudretini kabul etmesini sağlar, aynı zamanda insanın özgür iradesiyle doğru davranışlarda bulunmasını gerektirir. Böylece kişi, elinden gelen gayreti gösterip tedbir aldıktan sonra sonucu Allah'a (cc) bırakır.

İSLAM'DA İNANÇ ESASLARI

ALLAH'A (CC) İMAN

Tanım: Evreni yoktan yaratan, yöneten ve hiçbir şeye muhtaç olmayan Yüce Allah'a inanmaktır.

Önemli

İslam dininin tevhit ilkesi; Allah'ı (cc) zatında, sıfatlarında ve fiillerinde birlemek, O'nun tek ve benzersiz olduğuna inanmakla yalnızca O'na ibadet etmek ve şirk koşturmamaktır.

MELEKLERE İMAN

Önemli

Allah (cc), vahyi peygamberlere melek aracılığıyla iletmiştir.

Tanım: Allah'ın (cc) emirlerini yerine getiren, duyularla algılanamayan nurani varlıklardır.

KİTAPLARA İMAN

Tanım: Allah'ın (cc) insanlara doğru yolu gösterip emir ve yasaklarını bildirmek için peygamberlerine vahyettiklerini içeren kutsal kitaplara inanmaktır.

Önemli

Kutsal kitaplar; Tevrat, Zebur, İncil ve Kur'an-ı Kerim'dir.

Önemli

Kur'an-ı Kerim'de peygamberlerden yirmi beş tanesinin ismi geçer. Hz. Âdem ile başlayan peygamberlik Hz. Muhammed (sav) ile sona ermiştir. Bütün peygamberler sıdk, emanet, fetanet, ismet ve tebliğ özelliklerine sahiptir.

PEYGAMBERLERE İMAN

Tanım: Allah (cc) tarafından görevlendirilen, kendisine bildirilen vahyi insanlara tebliğ eden elçilere inanmayı ifade eder.

AHİRETE İMAN

Tanım: Dünya hayatından sonra başlayıp ebedi olarak devam edecek hayata inanmaktır.

Önemli

Ahirete iman sayesinde herkes yaptıklarından hesaba çekileceğini bildiği için insana sorumluluk bilinci kazandırır. Ahiret hayatı; ölüm, kabir hayatı, kıyamet, basübadelmevt, haşır, hesap, mizan, sırat, cennet ve cehennem aşamalarından oluşur.

Önemli

Kader ve kaza; Allah'ın (cc) ilim, irade, kudret ve tekvin sıfatlarıyla doğrudan ilişkilidir. Bu inanç insanın özgür iradesiyle doğru davranışlarda bulunmasını gerektirir.

KADERE İMAN

Tanım: Kader ve kazaya inanmak meydana gelecek bütün olayları Allah'ın (cc) ezeli ilmiyle bilmesi ve takdir etmesi, bu olayların vakti gelince gerçekleşmesidir.

İMANIN BİREYE VE TOPLUMA KAZANDIRDIKLARI

BAŞLARKEN

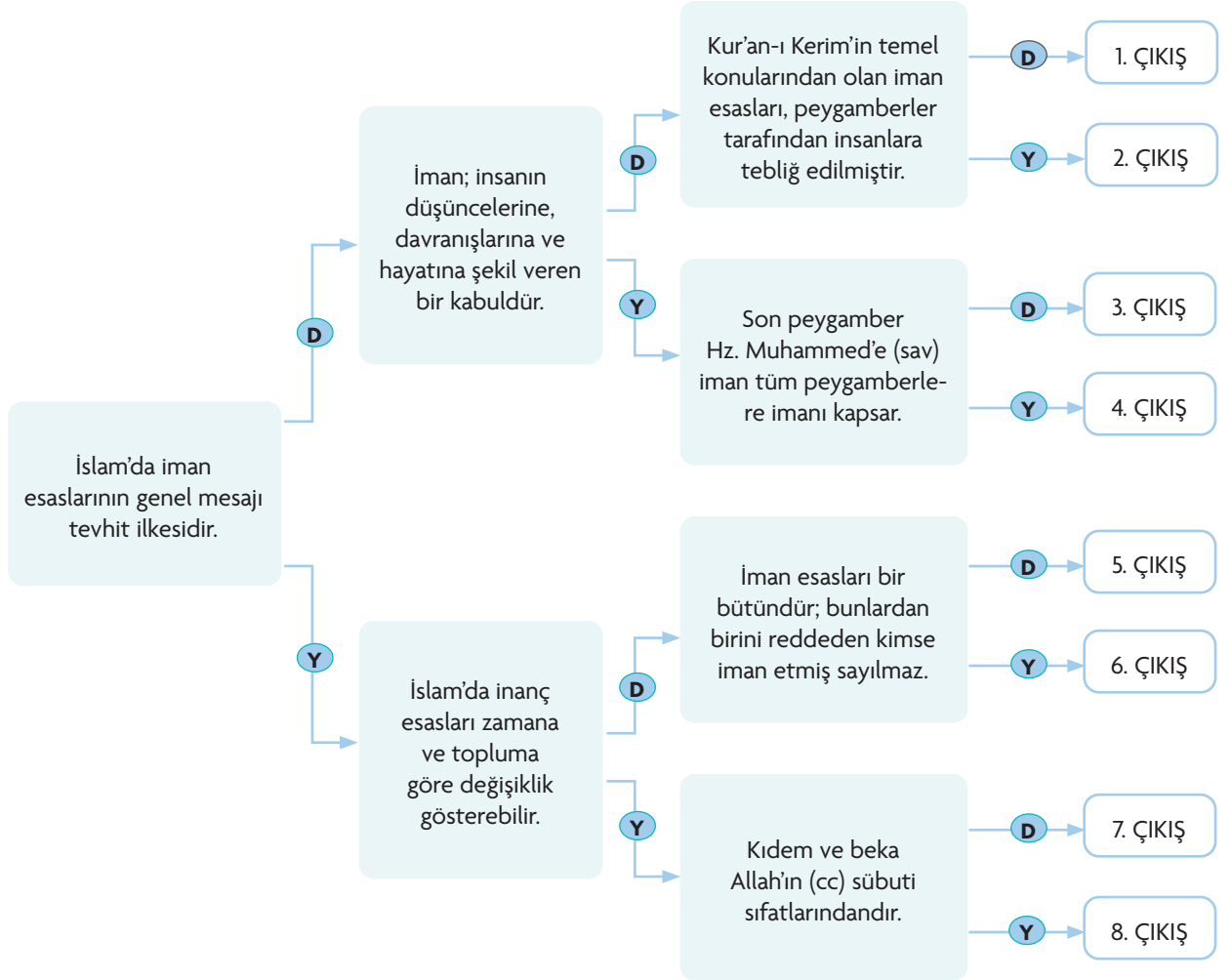
Bu bölümde yer alan etkinlikler, bireysel öğrenme yolculuğunuzda size rehberlik etmek ve öğrenme sürecinizi desteklemek amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı yürütürken “Hazırlanıyorum”, “İlişkilendiriyorum”, “Uygulayarak Öğreniyorum”, “Değerlendiriyorum”, “Yansıtıcı Yazı” ve “Öğrendiklerim” etkinliklerini sırası ile takip etmeniz ve etkinliklerin sonunda yer alan geri bildirimleri inceleyerek bölümleri tamamlamanız beklenmektedir.

Bu çalışma kartında imanın bireye ve topluma kazandırdıkları hakkında çıkarımlarda bulunup aşağıdaki soruları yanıtlatabileceksiniz.

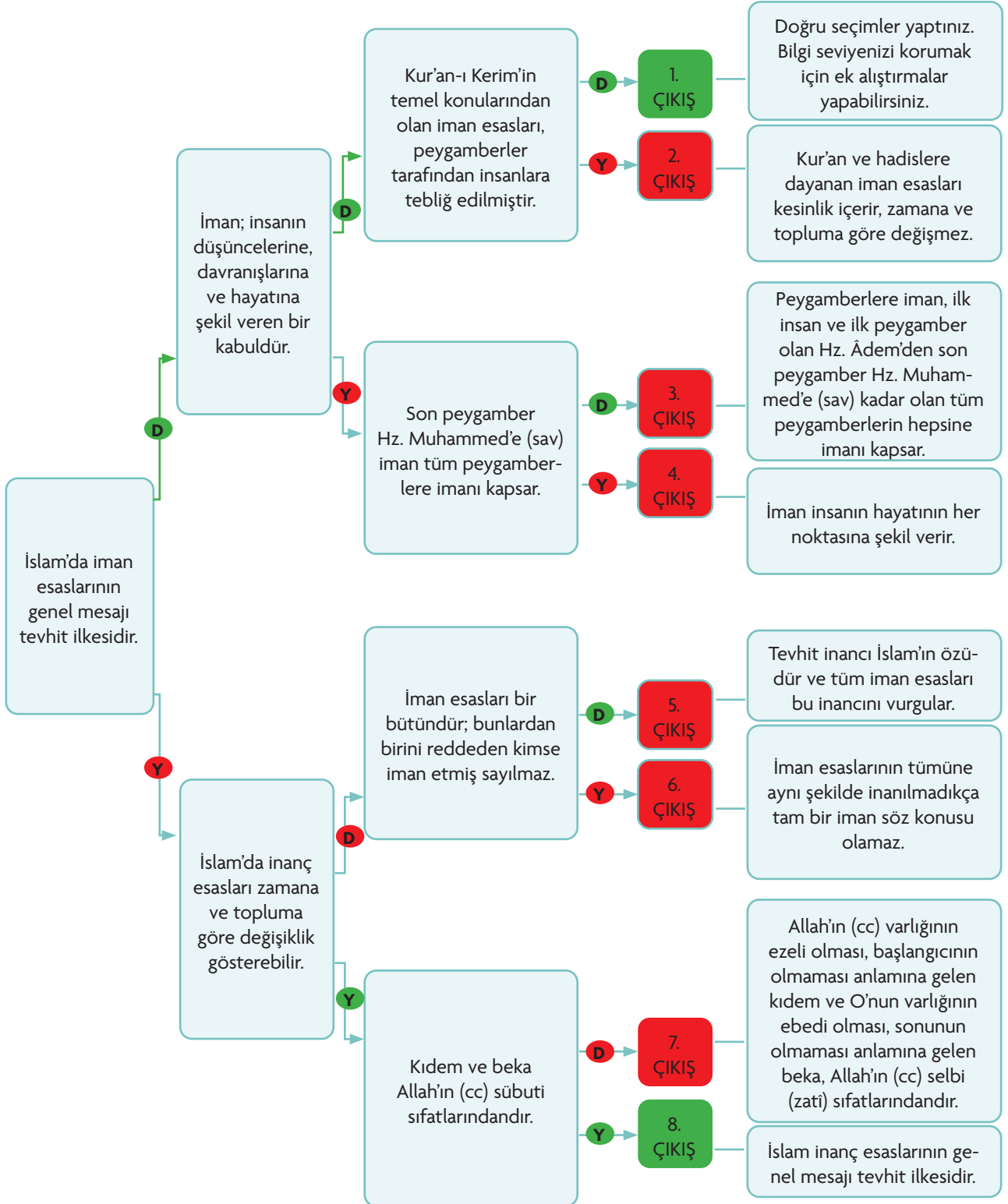
- İman insanın hayatını nasıl şekillendirir?
- Ahlaklı bir toplumun inşasında imanın rolü nedir?

HAZIRLANIYORUM

Amaç: Bu bölümde, işleyeceğimiz konuyla ilgili ön bilgilerinizi hatırlamanızı ve konuya hazırlıklı hâle gelmenizi bekliyoruz. **Bu etkinlikte en üst kutudan başlayarak ifadenin doğru olduğunu düşünüyorsanız (D), yanlış olduğunu düşünüyorsanız (Y) seçeneğini seçmeniz gerekmektedir. Doğru (D) veya yanlış (Y) seçimleriniz sizi sekiz farklı çıkış noktasından birine yönlendirecektir. Bu çıkışlardan yalnızca birisi doğrudur.**

Geri Bildirim:

İLİŞKİLENDİRİYORUM

Amaç: Burada öğrendiğiniz bilgileri günlük hayatla ve farklı derslerde öğrendiğiniz kavramlarla ilişkilendirmenizi bekliyoruz.

Yürüyüş yaparken ezan sesini duyan Hamza, uzun zamandır camiye gitmediğini fark etti ve bu durumu bir fırsat olarak görüp camiye yöneldi. Namazın ardından cemaatin, mahalleye yeni taşınan bir aileye yardım etmek ve onların ihtiyaçlarını karşılamak için hazırlık yaptığını işitince bu durumdan çok etkilendi. Bu dayanışma Hamza'ya; Allah'a (cc) iman ve ibadetlerin insanlar arasındaki merhamet, yardımlaşma ve güven bağlarını ne denli güçlendirdiğini düşündürdü.

Bu metinden hareketle imanın bireysel ve toplumsal etkilerine ilişkin aşağıdaki tabloyu doldurunuz.

Bireysel Etki	Toplumsal Etki
.....	
.....	
.....	
.....	

Geri Bildirim:

Bireysel Etki	Toplumsal Etki
İnsanın ibadet bilincinin artması	Yardımlaşma ve dayanışmanın güçlenmesi
Kendini sorgulaması ve hatalarını fark etmesi	Merhamet duygusunun artması
Manevi huzur hissetmesi	İnsanlar arasında güven ortamının oluşması
İyiliğe yönelme isteğinin artması	Toplumsal birlik ve beraberliğin güçlenmesi

UYGULAYARAK ÖĞRENİYORUM

Amaç: Bu bölümde bilgilerinizi etkinlikler ve uygulamalarla pekiştirmenizi, öğrenmeyi daha kalıcı hâle getirmenizi bekliyoruz.

1. ETKİNLİK

Yurt dışında yaşayan Orhan, yıllar sonra ramazan ayını Türkiye'de geçirme imkânı buldu. İnsanların birbirlerini iftara davet etmesi, özenle hazırlanan iftar sofraları, teravih vakitlerinde dolup taşan camiler ve ihtiyaç sahiplerine yapılan yardımlar Orhan'ı derinden etkiledi. Bayram yaklaştıkça insanlarda hissedilen heyecan ve hareketlilik ona iman ve insanlık üzerindeki olumlu etkilerini düşündürdü. Kendi kendine "Ramazan ayının bereket ve rahmetini uzun zaman sonra ilk kez bu kadar yakından hissettim. Herkesin bu aya bu kadar özen göstermesi muazzam bir duygu." dedi.

Verilen metinden hareketle Orhan'ın ramazan ayına dair gözlemlerini dikkate alarak iman ve topluma kazandırdığı değerler hakkında kendi gözlem ve deneyimlerinizi yazınız.

a. Bireye kazandırdıklarına dair gözlem ve deneyimlerim

.....

.....

.....

b. Topluma kazandırdıklarına dair gözlem ve deneyimlerim

.....

.....

.....

Geri Bildirim:

- a. Ramazan ayı bireyin **sabırlı, duyarlı ve paylaşmayı** seven biri olmasını sağlar. İbadetler sayesinde kişi **manevi huzur** his-seder ve **davranışlarına daha çok dikkat eder**.
- b. Ramazan ayı toplumda yardımlaşma ve birlik duygusunu güçlendirir. İftar sofraları, camilerdeki kalabalıklar ve bayram heyecanı insanların birbirine daha çok yakınlaşmasını sağlar.

2. ETKİNLİK

Elif öğretmen “Kardeş Okul” projesi kapsamında bir hediyeleşme etkinliği düzenledi. Hazırlıkların ardından öğrencilerle birlikte kardeş okulu ziyaret ettiler. Hediyelerin paylaşıldığı anlarda her iki okulun öğrencileri de büyük sevinç yaşadı. Günün sonunda Elif Öğretmen öğrencilerine bugün hakkında ne düşündüklerini sordu:

Tarık : Birinin hayatına dokunabilmenin ve faydalı olmanın mutluluğunu ilk kez bu kadar derinden hissettim.

Mete : Paylaşmanın huzurunu ve kalpler arasında kurduğu o güçlü bağı asla unutmayacağım.

Deniz : Onları mutlu etmek için yola çıktık ama biz de en az onlar kadar mutlu olduk. Yardımlaşmanın bereketini bizzat yaşadık.

Eda : Minik bir hediyeğin bir insanın yüzünde oluşturduğu kocaman tebessümü görmek paha biçilmezdi.

Aşağıdaki kutucuklarda Elif Öğretmen’in projesinde ortaya çıkan kavramlar ve imanin yansımaları yer almaktadır. Her sorunun cevabı bir veya birden fazla kutucukta olabilir. Soruların cevabı olan kutucuk numaralarını alttaki soruların yanına yazınız.

1. Diğerkâmlık	2. İnfak	3. Sevgi
4. Sorumluluk	5. Şükür	6. Aidiyet Duygusu
7. Dayanışma	8. Empati	9. Manevi huzur

a. Hangileri Tarık’ın kendisini faydalı hissetmesi ve birinin hayatına dokunması kavramlarıyla ilgilidir?

b. Hangileri Mete’nin imkânlarını paylaşarak hissettiği duygularla ilgilidir?

c. Hangileri Deniz’in bahsettiği yardımlaşmanın bereketi ve karşılıklı mutluluk durumuyla ilgilidir?

ç. Hangileri bu projeye göre genel olarak imanin toplumsal hayattaki yansımalarıyla ilgilidir?

Geri Bildirim:

a. Hangileri Tarık’ın kendisini faydalı hissetmesi ve birinin hayatına dokunması kavramlarıyla ilgilidir? 1, 3, 4, 7

b. Hangileri Mete’nin imkânlarını paylaşarak hissettiği duygularla ilgilidir? 2, 4, 5, 6, 9

c. Hangileri Deniz’in bahsettiği yardımlaşmanın bereketi ve karşılıklı mutluluk durumuyla ilgilidir? 2, 7, 9

ç. Hangileri bu projeye göre genel olarak imanin toplumsal hayattaki yansımalarıyla ilgilidir? 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9

a. Diğerkâmlık: Tarık, kendi konfor alanından çıkıp bir başkasının hayatını iyileştirmeye odaklandığı için bu kavramın en net örneğidir. **Sevgi:** Birinin hayatına dokunmak, ona değer verdiğini göstermekten (sevgiden) geçer. **Sorumluluk:** Tarık, toplumdaki diğer çocuklara karşı duyarlı olmayı bir görev (faydalı olma sorumluluğu) olarak görmüştür. **Dayanışma:** Hayatlara dokunmak, tek başına değil “kardeş okul” gibi bir dayanışma ağının parçası olarak gerçekleşmiştir.

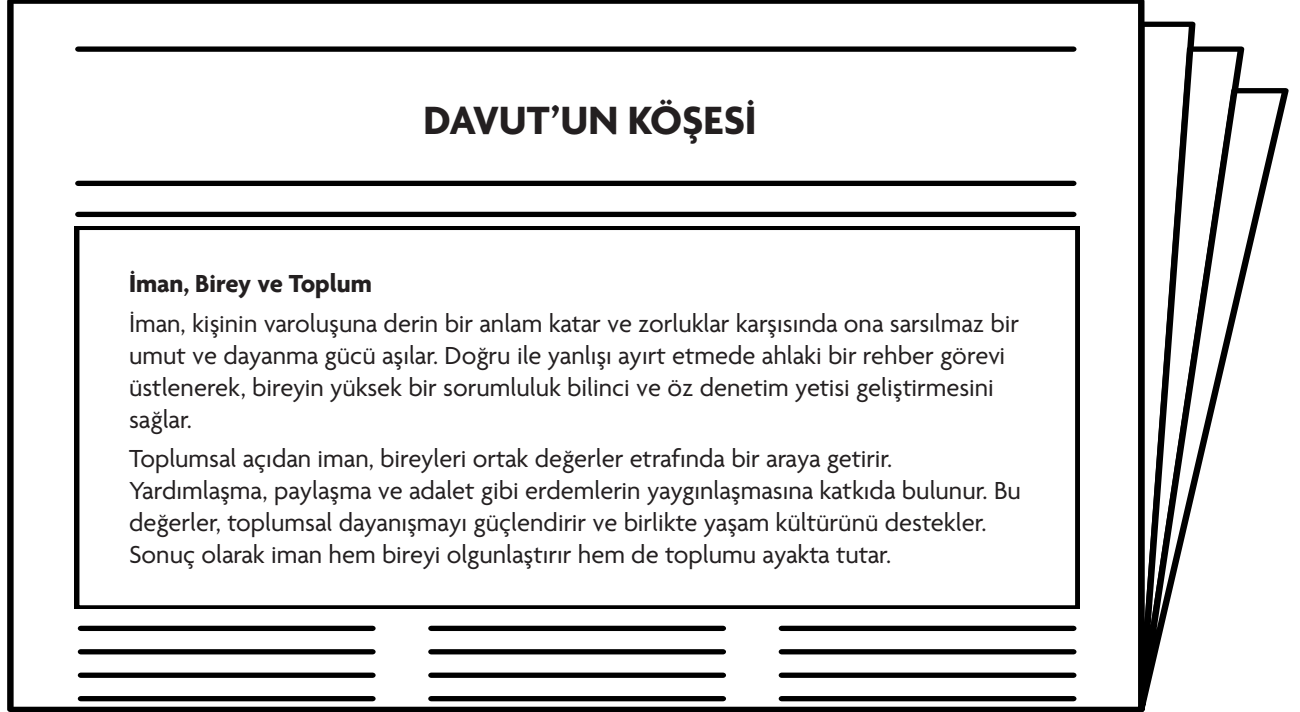
b. İnfak: “İmkânları paylaşmak” kavramının bir karşılığı da maddi harcama yapmaktır. Bu da infak kavramına karşılık gelir. **Sorumluluk:** Paylaşmayı bir görev ve erdem olarak kabul etmek sorumluluk bilincidir. **Şükür:** Elindekini paylaşmak, o imkânı verene bir teşekkür (şükür) biçimidir.

Aidiyet Duygusu: “Kalpten bir bağ kurmak” ve bu “bağın parçası olmak”, bireyin bir bütüne ait hissetmesini sağlar. **Manevi Huzur:** Paylaşmanın verdiği “asla unutulmayacak huzur” doğrudan bu maddeyle ilgilidir.

c. İnfak: Yardımlaşma eylemi burada maddi bir hediyeleşme üzerinden (infak yoluyla) gerçekleşmiştir. **Dayanışma:** “Onları mutlu etmek için yola çıktık.” diyerek iki grup arasındaki yardımlaşma ağını (dayanışmayı) vurgular. **Manevi Huzur:** Yardımlaşmanın getirdiği o “bereket” ve “en az onlar kadar mutlu olma” durumu, parayla satın alınamayan manevi bir huzurdur.

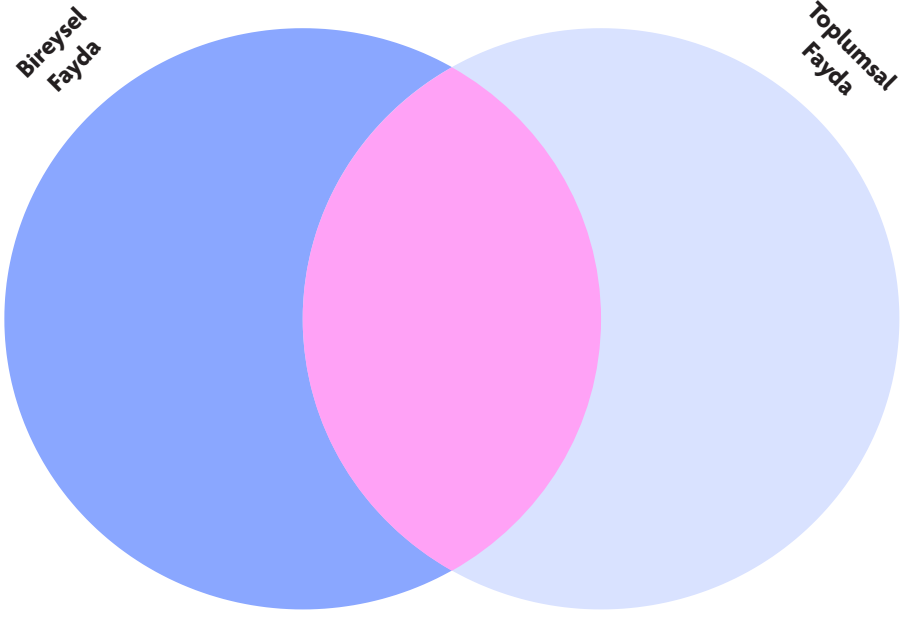
ç. Bu bölümde imanın toplumsal hayatı nasıl güzelleştirdiği özetlenir. Projenin tamamı **empati** ile başlar, **infak** ile devam eder, **dayanışma ve diğerkâmlık** ile toplumsal bir kimlik kazanır. Sonuç ise toplu bir **şükür ve manevi huzur** hâlidir.

3. ETKİNLİK

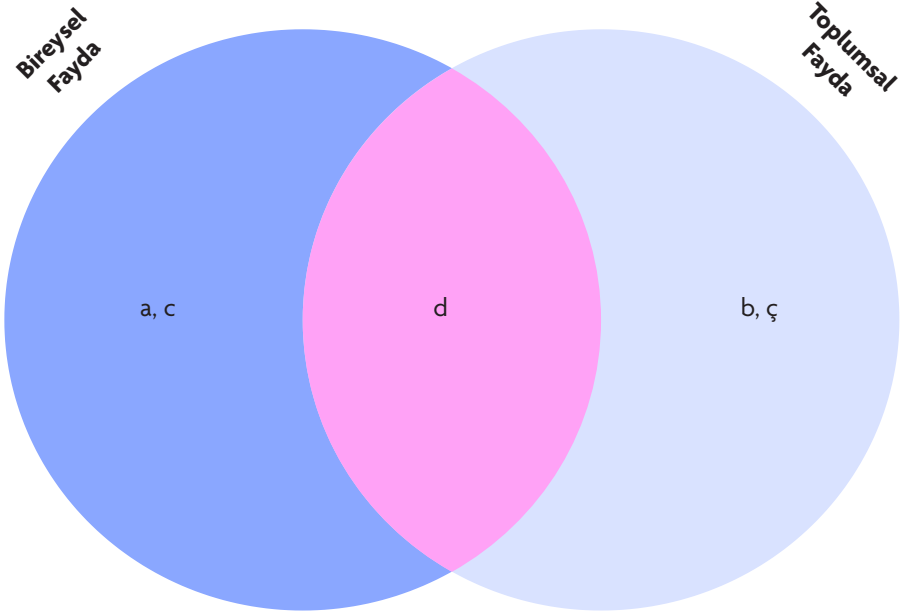

Aşağıda Davut'un “İman, Birey ve Toplum” başlıklı köşe yazısından alınan bazı çıkarımlar verilmiştir. İmanın bireysel, toplumsal ya da her ikisine uygun olan çıkarımların harflerini venn şemasına yazınız.

- Paylaşma alışkanlığı bireyin vicdan ve merhamet duygusunu geliştirir.
- Yardımlaşma, toplumda güven ve dayanışma ortamı oluşturur.
- İyilik yapmak insanın kendini huzurlu ve mutlu hissetmesini sağlar.
- İman, insanlar arasında sevgi ve gönül bağlarının güçlenmesine katkıda bulunur.
- Küçük iyilikler toplumda büyük değişimlere yol açabilir.

Geri Bildirim:

DEĞERLENDİRİYORUM

Amaç: Bu bölümde, öğrendiklerinizi gözden geçirmenizi, kendi öğrenme sürecinizi değerlendirmenizi ve eksiklerinizi fark etmenizi bekliyoruz.

1. İman, insanın başkalarıyla kurduğu ilişkileri derinleştirir ve anlamlandırır. İman sahibi birey paylaşmanın sadece maddi bir destek olmadığını, manevi huzur ve mutluluk kaynağı olduğunu fark eder. Bazen küçük bir iyilik bile hem iyiliği yapanın hem de alanın kalbinde büyük bir sevinç oluşturabilir. Yardımlaşma sayesinde insanlar arasında samimi bağlar kurulur, güven ve kardeşlik duyguları güçlenir. Bu tür davranışlar bireyin kendisini değerli hissetmesini sağlarken toplumda sevgi, dayanışma ve birlik ortamının oluşmasına katkıda bulunur. Böylece iman hem bireyin iç huzurunu artırır hem de toplumsal ilişkileri güçlendirir.

Aşağıdaki önermeleri okuyunuz. Verilen metne göre önermelerin doğru olanlarına “D”, yanlış olanlarına “Y” yazınız.

ÖNERMELER	D/Y
İmanın etkisi bireyin kendi iç dünyasıyla sınırlıdır.	
Paylaşmak insan için manevi bir huzur kaynağıdır.	
İman insanların başkalarıyla kurduğu ilişkilerin yüzeysel kalmasına neden olur.	
Küçük görünen iyiliklerin her zaman önemsiz sonuçları olur.	
Yardımlaşma insanlar arasında samimi ve güçlü bağlar kurar.	
İyilik yapmak iyilik yapılan kişiyi mutlu eder, iyiliği yapan kişi üzerinde etkisi sınırlıdır.	
Toplumsal birliğin oluşmasında sevgi ve dayanışma ortamının payı büyüktür.	

2.

1 ve 2. soruyu metne göre cevaplayınız.

Furkan Öğretmen, öğrencilerine “İmanın insana ve topluma kazandırdıkları nelerdir?” sorusunu yöneltti. Tahtaya yazdığı cevapları öğrencilerden bireysel ve toplumsal olarak sınıflandırmalarını istedi.

1. Aşağıda verilen öğrenci cevaplarını tablodaki uygun alana "X" işareti koyarak sınıflandırınız.

CEVAPLAR	BİREYSEL	TOPLUMSAL
1. Adaletli bir düzenin oluşmasında etkili olur.		
2. Sabır, dürüstlük, merhamet gibi güzel davranışları güçlendirir.		
3. Hayata amaç ve anlam katar.		
4. Barış ve huzurun korunmasına katkıda bulunur.		
5. Zorluklara karşı dayanıklı ve güçlü olmayı sağlar.		
6. İnsanlar arasında birlik, beraberlik ve kardeşlik duygularını güçlendirir.		
7. İnsana iç huzur ve güven kazandırır.		
8. Kişinin ahlaklı ve sorumluluk sahibi olmasını sağlar.		
9. İnsan ilişkilerinde güven duygusunu güçlendirir.		
10. İnsanlar arasında yardımlaşma ve dayanışmayı artırır.		
11. İnsana doğruyu ve yanlış ayırt etme bilinci kazandırır.		

2. Öğrencilerin verdikleri cevaplara göre iman, bireyin davranışlarını nasıl etkiler ve bu etki topluma nasıl yansır? Kendi cümlelerinizle ifade ediniz.

Geri Bildirim:

1.

ÖNERMELER	D/Y
İmanın etkisi bireyin kendi iç dünyasıyla sınırlıdır.	Y
Paylaşmak insan için manevi bir huzur kaynağıdır.	D
İman insanların başkalarıyla kurduğu ilişkilerin yüzeysel kalmasına neden olur.	Y
Küçük görünen iyiliklerin her zaman önemsiz sonuçları olur.	Y
Yardımlaşma insanlar arasında samimi ve güçlü bağlar kurar.	D
İyilik yapmak iyilik yapılan kişiyi mutlu eder, iyiliği yapan kişi üzerinde etkisi sınırlıdır.	Y
Toplumsal birliğin oluşmasında sevgi ve dayanışma ortamının payı büyüktür.	D

2.

1.

CEVAPLAR	BİREYSEL	TOPLUMSAL
1. Adaletli bir düzenin oluşmasında etkili olur.		X
2. Sabır, dürüstlük, merhamet gibi güzel davranışları güçlendirir.	X	
3. Hayata amaç ve anlam katar.	X	
4. Barış ve huzurun korunmasına katkıda bulunur.		X
5. Zorluklara karşı dayanıklı ve güçlü olmayı sağlar.	X	
6. İnsanlar arasında birlik, beraberlik ve kardeşlik duygularını güçlendirir.		X
7. İnsana iç huzur ve güven kazandırır.	X	
8. Kişinin ahlaklı ve sorumluluk sahibi olmasını sağlar.	X	
9. İnsan ilişkilerinde güven duygusunu güçlendirir.		X
10. İnsanlar arasında yardımlaşma ve dayanışmayı artırır.		X
11. İnsana doğruyu ve yanlış ayırt etme bilinci kazandırır.	X	

2. İman, bireyin **doğruyu ve yanlış ayırt etmesini** sağlayarak ahlaklı, sabırlı ve sorumluluk sahibi davranmasına katkıda bulunur. Bu durum, **insanların birbirine güven duymasını sağlar**, toplum içinde yardımlaşmayı artırır. Böylece **toplumda barış, huzur ve adaletin** güçlenmesine zemin hazırlar.

ÖĞRENDİKLERİM

Amaç: Bu bölümde, etkinlikleri yaparak öğrendiğinizi varsaydığımız bilgileri özetleyerek eksikliklerinizi gidermenizi bekliyoruz.

İMANIN BİREYE VE TOPLUMA
KAZANDIRDIKLARI

İMAN, DOĞRULUK, MERHAMET
VE ADALET GİBİ AHLAKİ
ERDEMLERİN TEMEL KAYNAĞIDIR.

İman; insana sabır, cesaret ve tevekkül gibi özellikler kazandırır. Allah'a (cc) güvenen insan, iman ve teslimiyetin verdiği güçle zorluklar karşısında kendisini daha güçlü hisseder ve iç huzura kavuşur.

Ahlaki değerlere sahip insanlardan oluşan toplumlarda birlik ve düzen oluşur. Takva sahibi bireylerden oluşan toplumda kötülük azalır, iyilik artar.

“Onlar, inananlar ve kalpleri
Allah'ı anmakla huzura
kavuşanlardır. Biliniz ki kalpler
ancak Allah'ı anmakla huzur bulur.”
(Rad suresi 28. ayet)

İyilik ve merhametin yaygın olduğu toplumlarda insanlar daha güvenli ve huzurlu bir yaşam sürer.

Her anının Allah (cc) tarafından bilindiğinin şuurunda olan mümin, bu sorumluluk duygusuyla hareket ederek davranışlarını güzelleştirir.

KUR'AN'DAN MESAJLAR: BAKARA SURESİ 177. AYET

BAŞLARKEN

Bu bölümde yer alan etkinlikler, bireysel öğrenme yolculuğunuzda size rehberlik etmek ve öğrenme sürecinizi desteklemek amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı yürütürken “Hazırlanıyorum”, “İlişkilendiriyorum”, “Uygulayarak Öğreniyorum”, “Değerlendiriyorum”, “Yansıtıcı Yazı” ve “Öğrendiklerim” etkinliklerini sırası ile takip etmeniz ve etkinliklerin sonunda yer alan geri bildirimleri inceleyerek bölümleri tamamlamanız beklenmektedir.

Bu çalışma kartında Bakara suresinin 177. ayetinden hareketle iyilik kavramının boyutlarını fark ederek aşağıdaki sorular üzerinde düşünme fırsatı bulacaksınız.

- İyilik kavramı sizin için ne ifade ediyor?
- Bir davranışın gerçekten iyilik olup olmadığını nasıl anlayabilirsiniz?

HAZIRLANIYORUM

Amaç: Bu bölümde, işleyeceğimiz konuyla ilgili ön bilgilerinizi hatırlamanızı ve konuya hazırlıklı hâle gelmenizi bekliyoruz. Bu etkinlik imanın bireyin kişisel tutumları, zorluklar karşısındaki duruşu ve toplumsal hayata bakışı üzerindeki etkilerini değerlendirmeye yöneliktir.

Aşağıdaki ifadelerden doğru olanlara (D), yanlış olanlara (Y) yazınız.

İFADELER	D/Y
1. İman eden kişi, toplumdaki olumsuzlukları görünce insanlardan uzak durmayı tercih eder.	
2. Sabır ve tevekkül kişinin çevresindeki olaylara karşı duyarlılığını azaltır.	
3. İmanı kuvvetli olan bireyler, karşılaştıkları güçlükler karşısında sabırlı olur.	
4. Mümin yalnız kendi durumundan sorumlu olup toplumla ilgili yükümlülükten kaçınır.	
5. İman, bireyin hem kişisel hayatını hem de içinde yaşadığı toplumu olumlu yönde etkiler.	
6. İman eden kişi sabırlı, cesaretli ve tevekkül sahibi olur.	
7. Mümin, iç huzurunu korumak amacıyla toplumsal meselelerden uzak durur.	

Geri Bildirim:

1-Y, 2-Y, 3-D, 4-Y, 5-D, 6-D, 7-Y

Yanlış cevapladığınız ifadelerin açıklamalarını aşağıda yer alan “Açıklamalar” bölümünden kontrol ediniz .

Açıklamalar:

1. İman sahibi kişiler, kötülüklerden uzak durmakla birlikte toplumu iyileştirmek için çaba gösterir. Toplumsal sorunlardan kaçmak yerine çözüm üretmeyi öncelemek imanın gereğidir.
2. Sabır ve tevekkül, kişiye duyarsızlık değil bilinçli ve ölçülü bir duruş kazandırır. Mümini sorumluluklarından uzaklaştırmaz, aksine onun daha dengeli hareket etmesini sağlar.
3. Güçlü bir imana sahip bireyler, karşılaştığı sıkıntılarda sabırlı ve dirençli olur. Böyle kişiler zorluklar karşısında umutlarını korur ve mücadeleden vazgeçmez.
4. İslam, mümine bireysel sorumlulukların yanında toplumsal sorumluluk da yükler.
5. İman, insanın davranışlarına yön verir ve bu davranışlar toplumda iyilik, adalet, huzur ortamı oluşturur. Böylece iman bireysel ve toplumsal dönüşümü birlikte destekler.
6. İman, mümine güç veren ve zorluklarla mücadelede dayanıklılık kazandıran bir yapıdır. Sabır ve tevekkül imanla beslenen temel ahlaki erdemlerdir.
7. Mümin hem kendisinden hem de toplumdan sorumludur. Toplumsal sorunlara duyarlılık imanın önemli bir yansımasıdır.

İLİŞKİLENDİRİYORUM

Amaç: Burada, öğrendiğiniz bilgileri günlük hayatla ilişkilendirmenizi bekliyoruz.

Cemal Öğretmen öğrencilerine Bakara suresinin 177. ayetinde iyiliğin iman, ibadet, ahlak ve toplumsal sorumlulukla iç içe geçmiş bir bütün olduğunu vurgulamıştır. Daha sonra öğrencilerine “Ayette öne çıkan konuları günlük hayatınızda daha bilinçli bir şekilde nasıl uygulayabilirsiniz?” sorusunu yöneltmiştir.

Dört öğrencinin bu soruya verdiği aşağıdaki cevapları inceleyiniz.

Allah'a (cc) ve ahiret gününe inanmak, her an O'nun huzurunda olduğumu ve her davranışımın bir karşılığı olacağını bana hatırlatır. Bu sorumluluk bilinciyle sadece insanların yanında değil, kimsenin görmediği yerlerde de dürüstlükten ödün vermem. Haksız kazançtan sakınmak ve kul hakkını gözetmek, imanımın günlük hayattaki somut yansımasıdır.

İbadetlerimi sıradan birer alışkanlık olarak değil ahlaki olarak beni olgunlaştıran ve hayatımı düzene koyan disiplin araçları olarak görürüm. Örneğin namazın bana kazandırdığı zaman bilincini derslerime ve günlük planlarıma da uygulayım.

İnsanlarla iletişimimde doğruluk, sabır ve merhameti esas alırım. Arkadaşıma karşı kırılcı olmamaya, farklı görüşlere saygı göstermeye ve zor durumlar karşısında öfkeme yenilmemeye gayret ederim. Bu sayede İslam'ın ahlaki güzelliklerini davranışlarımla temsil ederim.

Paylaşmayı ve adaleti hayatımın vazgeçilmez bir parçası kabul ederim. Maddi imkânım olmasa dahi manevi destekle, moral vererek veya gönüllü çalışmalara katılarak topluma fayda sağlarım. Üstlendiğim her görevi hakkıyla yerine getirmeyi toplumsal sorumluluğumun bir gereği olarak görürüm.

UYGULAYARAK ÖĞRENİYORUM

Amaç: Bu bölümde bilgilerinizi etkinlikler ve uygulamalarla pekiştirmenizi, öğrenmeyi daha kalıcı hâle getirmenizi bekliyoruz.

1. ETKİNLİK

Aşağıdaki metinden yararlanarak 1-3. soruları cevaplayınız.

Derste öğretmen öğrencilerden Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayımlanan kaynaklardan Bakara suresinin 177. ayetinin mealini bularak ayette geçen konu ve kavramları belirleyip not etmelerini ister. Salih bu ayetin mealini bulur ve okur:

“İyilik, yüzlerinizi doğu ve batı taraflarına çevirmeniz (den ibaret) değildir. Asıl iyilik; Allah’a, ahiret gününe, meleklerle, kitap ve peygamberlere iman edenlerin; mala olan sevgilerine rağmen onu yakınlara, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışa, (ihtiyacından dolayı) isteyene ve (özgürlükleri için) kölelere verenlerin; namazı dosdoğru kılan, zekâtı veren, antlaşma yaptıklarında sözlerini yerine getirenlerin ve zorda, hastalıkta ve savaşın kızıdığı zamanlarda (direnip) sabredenlerin tutum ve davranışlarıdır. İşte bunlar, doğru olanlardır. İşte bunlar, Allah’a karşı gelmekten sakınanların ta kendileridir.”

(Bakara suresi 177. ayet)

1. Buna göre Salih hangi konu ve kavramları not etmiştir?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Geri Bildirim:

- İyilik
- Sabır
- Zekât
- Namaz
- Ahirete iman
- Kitaplara iman
- Meleklerle iman
- Allah’a (cc) iman
- Peygamberlere iman
- Sözünü yerine getirme
- Mal sevgisine rağmen paylaşma

2. Aşağıda verilen şemadaki her kutu, Bakara suresinin 177. ayetindeki konuları temsil etmektedir. Salih'in not ettiği kavramları ilgili tabloya yazınız.

Bakara Suresi 177. Ayet		
İNANÇ	AHLAK	İBADET

Geri Bildirim:

Bakara Suresi 177. Ayet		
İNANÇ	AHLAK	İBADET
Allah'a (cc) iman	Mal sevgisine rağmen paylaşma	Namaz
Ahret gününe iman	Sözünü yerine getirme	Zekât
Meleklerle iman	Sabır	
Kitaplara iman	İyilik	
Peygamberlere iman		

3. Salih, ayette anlatılan iyi insanların davranışlarıyla ilgili mesajlardan çıkarımlarını kendi cümleleriyle ifade etmiştir. Buna göre hangileri Salih'in ifade ettiği cümlelerdir? Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.

- İyi insanlar ramazan orucunu tutarlar.
- Sözünde durmak iyilerin özelliklerindendir.
- İyiler Allah'ın (cc) kendilerine verdiklerinden paylaşır.
- Emanete ihanet etmemek iyilerin özelliklerindendir.
- İyilerin özelliklerinden biri de sadakayıcıye yapmalarıdır.
- Musibet anında sabır göstermek iyi insanların davranışlarındandır.
- Namaz ve zekât gibi ibadetleri hakkıyla yerine getirmek kişiyi iyi insan yapar.

Geri Bildirim: b, c, e, f

DEĞERLENDİRİYORUM

Amaç: Bu bölümde, öğrendiklerinizi gözden geçirmenizi, kendi öğrenme sürecinizi değerlendirmenizi ve eksiklerinizi fark etmenizi bekliyoruz.

Aşağıdaki metinden yararlanarak 1-3. soruları cevaplayınız.

Okulun konferans salonunda düzenlenen “İyilik ve Sorumluluk” söyleşisine birçok öğrenci katılmıştı. Konuşmacı, ilgiyi görünce şu soruyu yöneltti: “Gerçek iyilik sadece dışarıdan görülen davranışlar mıdır, yoksa iyiliğin daha derin bir anlamı var mıdır?” Öğrencilerden kimi ibadetleri, kimi yardımlaşmayı, kimi de dürüstlüğü örnek verdi. Bunun üzerine konuşmacı, Kur'an-ı Kerim'in bu konudaki açıklamasını paylaşacağını belirterek şu ayeti okudu:

“İyilik, yüzlerinizi doğu ve batı taraflarına çevirmeniz (den ibaret) değildir. Asıl iyilik; Allah'a, ahiret gününe, meleklerle, kitap ve peygamberlere iman edenlerin; mala olan sevgilerine rağmen onu yakınlarla, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışa, (ihtiyacından dolayı) isteyene ve (özgürlükleri için) kölelere verenlerin; namazı dosdoğru kılan, zekâtı veren, antlaşma yaptıklarında sözlerini yerine getirenlerin ve zorda, hastalıkta ve savaşın kızıdığı zamanlarda (direnip) sabredenlerin tutum ve davranışlarıdır. İşte bunlar, doğru olanlardır. İşte bunlar, Allah'a karşı gelmekten sakınanların ta kendileridir.”

(Bakara suresi 177. ayet)

1. Ayette geçen konu ve kavramları dinleyen bir öğrenci aşağıdakilerden hangilerini not almıştır?

- A) Ahirete iman, Kadere iman, Sabır
- B) Oruç, Sabır, Allah'a (cc) iman, Sözünü yerine getirme
- C) Emaneti korumak, Sözünü yerine getirme, Oruç, Sabır
- D) Sözünü yerine getirme, Allah'a (cc) iman, Emaneti korumak
- E) Sabır, Ahirete iman, Sözünü yerine getirme, Allah'a (cc) iman

2. Metinde geçen “takva sahibi” kimselerin özelliklerini konularına göre sınıflandırarak uygun kutucuklara yazınız.

İMAN	İBADET	AHLAK

3. Ayette anlatılan iyi insanların davranışlarıyla ilgili mesajlardan yaptığınız çıkarımları kendi cümlelerinizle ifade ediniz.

.....

.....

Geri Bildirim:

1. Verilen ayette **sabır, ahirete iman, sözünü yerine getirme** ve **Allah'a (cc) iman** konularından bahsedilmiştir. Kadere iman, oruç ve emaneti korumak konularına değinilmemiştir. Doğru cevap **E** seçeneğidir.

2.

İMAN	İBADET	AHLAK
Ahirete iman Kitaplara iman Meleklerle iman Allah'a (cc) iman Peygamberlere iman	Zekât Namaz	Sözünü yerine getirme Mal sevgisine rağmen paylaşma Sabır İyilik

3. İyi insanlar samimi bir şekilde **iman** eder. **Namaz** ve **zekât** gibi ibadetlerini hakkıyla yerine getirir. Mallarını sevmesine rağmen **paylaşır**, **sözlerinde durur** ve her durumda **sabır** gösterirler.

YANSITICI YAZI

Bu etkinliklerde öğrendiklerim arasında en çok ilgimi çeken oldu. Çünkü

Yaptığım etkinliklerde karşılaştığım zorluklar nelerdi? Anlamakta güçlük çektiğim bir nokta var mıydı?

Yaptığım etkinliklerden önce bu konu hakkında hangi düşüncelere sahiptim?

Eskiden düşünürdüm.

Etkinliklerden sonra düşüncelerim nasıl değişti?

Şimdi biliyorum ki

Bu konuyu daha ayrıntılı öğrenmek için hangi soruları sormaya devam etmeliyim? Merak ettiğim yeni şeyler nelerdir?

Bu konuyla ilgili öğrendiklerimi günlük yaşamda nasıl kullanabilirim?

ÖĞRENDİKLERİM

KUR'AN'DAN MESAJLAR: BAKARA SURESİ 177. AYET

Amaç: Bu bölümde, etkinlikler yoluyla öğrendiğiniz bilgileri özetleyerek eksikliklerinizi gidermenizi bekliyoruz.

KUR'AN'DAN MESAJLAR: BAKARA SURESİ 177. AYET

AYETİN ANLAMI

“İyilik, yüzlerinizi doğu ve batı taraflarına çevirmeniz(den ibaret) değildir. Asıl iyilik; Allah'a, ahiret gününe, meleklerle, kitap ve peygamberlere iman edenlerin; mala olan sevgilerine rağmen onu yakınlarla, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışa, (ihtiyacından dolayı) isteyene ve (özgürlükleri için) kölelere verenlerin; namazı dosdoğru kılan, zekâtı veren, antlaşma yaptıklarında sözlerini yerine getirenlerin ve zorda, hastalıkta ve savaşın kızıştığı zamanlarda (direnip) sabredenlerin tutum ve davranışlarıdır. İşte bunlar, doğru olanlardır. İşte bunlar, Allah'a karşı gelmekten sakınanların ta kendileridir.”

(Bakara suresi 177. ayet)

AÇIKLAMA

Kur'an-ı Kerim'in bu ayetinde iyilik olarak tercüme edilen “birr” kavramı;

- iman esaslarına inanmayı,
- ibadetleri samimiyetle yerine getirmeyi,
- ahlaki erdemlerle donanmayı kapsar.

Ayette birr kelimesiyle doğruluk ve takva kelimeleri arasında yakın bir ilişki olduğu vurgulanır. İyiliğin kapsamında zikredilen özelliklere sahip kişilerin gerçekten dürüst ve takva üzere yaşayan kimseler olduğu ifade edilir.

İSLAM'DA İBADETİN KAPSAMI

BAŞLARKEN

Bu bölümde yer alan etkinlikler, bireysel öğrenme yolculuğunuzda size rehberlik etmek ve öğrenme sürecinizi desteklemek amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı yürütürken “Hazırlanıyorum”, “İlişkilendiriyorum”, “Uygulayarak Öğreniyorum”, “Değerlendiriyorum”, “Yansıtıcı Yazı” ve “Öğrendiklerim” etkinliklerini sırası ile takip etmeniz ve etkinliklerin sonunda yer alan geri bildirimleri inceleyerek bölümleri tamamlamanız beklenmektedir.

Bu çalışma kartında İslam'da ibadetin kapsamını, amacını ve ibadetin temel ilkelerini analiz ederek günlük hayatınızla ilişkilendirebileceksiniz. Kur'an-ı Kerim ve sünnetin ibadete yön veren prensiplerini inceleyip ibadetlerin birey ve toplum üzerindeki etkilerine dair çıkarımlar yapabileceksiniz.

Bunları Biliyor musunuz?

- İbadet namaz ve oruçtan ibaret değildir. Adaletli davranmak, yardım etmek ve merhamet göstermek de ibadettir.
- Az bile olsa düzenli yapılan ibadet, kişinin manevi direncini artırır ve hayat disiplini güçlendirir.
- İbadette denge esastır. Aşırıya kaçmak kadar onu terk etmek de doğru değildir.

HAZIRLANIYORUM

Amaç: Bu bölümde, işleyeceğimiz konuyla ilgili ön bilgilerinizi hatırlamanızı ve konuya hazırlıklı hâle gelmenizi bekliyoruz.

- “Kim zerre miktarı hayır yapmışsa onu (karşılığını) görür.” (Zilzal suresi 7. ayet)
- “Ameller niyetlere göredir...” (Buhari, “Bed’ül Vahy”, 1)
- “... Allah katında amellerin en sevimlisi az da olsa devamlı olanıdır.” (Ebu Davud, “Tatavvu”, 27)

Bu ayet ve hadislerden yola çıkarak ibadetlerle ilgili düşüncelerinizi yazınız.

Geri Bildirim:

Yapılan **iyilik** ne kadar küçük olursa olsun önemsiz değildir. Allah (cc) katında mutlaka karşılığını bulacaktır.

Yapılan bir davranışın değeri niyete bağlıdır. Bir amelin ibadet sayılıp sevap getirmesi için en başta **niyetin Allah (cc) rızası için** olması şarttır.

Yapılan hayırlı işlerin az bile olsa **düzenli** ve **devamlı** yapılması ilkin çok yapıp sonra bırakmaktan daha değerlidir.

İLİŞKİLENDİRİYORUM

Amaç: Burada, öğrendiğiniz bilgileri günlük hayatla ilişkilendirmenizi bekliyoruz.

İbadetler sayesinde birey ahlaki açıdan olgunlaşır ve toplumda dayanışma, saygı ve sorumluluk bilinci artar.

İbadetlerin birey ve toplum üzerindeki etkilerini açıklayan aşağıdaki afişi inceleyiniz.

İBADETLERİN BİREY VE TOPLUM ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ NELERDİR?

NAMAZ

Kişiyi disiplin kazandırır. Bireyin sorumluluk bilincini güçlendirir.

ORUÇ

Sabır ve irade duygusunu geliştirir. Kişinin, açlık yaşayanlara karşı duyarlılığını artırır.

ZEKÂT

Yardımlaşma bilincini güçlendirerek toplumda adaletin sağlanmasına destek olur.

HAC

Farklı kültürlerden insanları bir araya getirerek kardeşlik, eşitlik ve birlik duygusunu pekiştirir.

UYGULAYARAK ÖĞRENİYORUM

Amaç: Bu bölümde bilgilerinizi etkinlikler ve uygulamalarla pekiştirmenizi, öğrenmeyi daha kalıcı hâle getirmenizi bekliyoruz.

1. ETKİNLİK

İslam'da ibadetlerin mahiyetini ve temel ilkelerini araştıran Yasin'e öğretmeni, bu süreçte rehberlik edecek iki ana kaynağı işaret eder. Müslümanlar ibadetlerin anlamını, ilahi amacını ve genel esaslarını kavramak için öncelikle en temel dini kaynağa başvururlar. İbadetlerin pratik uygulama biçimleri, teknik detayları ve hayata nasıl yansıtılacağı konusunda ise Hz. Peygamber'in örnekliği ve güvenilir rivayetleri büyük bir önem arz eder.

Aşağıda numaralandırılmış kartlar yer almaktadır. Öğretmenin açıklamasında bahsettiği güvenilir kaynaklar neler olabilir? Birden fazla kartı seçebilirsiniz.

1 Dini bilgi içeren internet siteleri	2 Gazete köşe yazıları	3 Kültür dergileri
4 Kur'an-ı Kerim	5 Hadis kitapları	6 İslami bilgiler paylaşan kişilerin söylemleri

Geri Bildirim:

4-5: İslam'da güvenilir bilginin temel kaynakları **Kur'an-ı Kerim** ve **hadislerdir**.

2. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları karışık harflerle verilen anagram ipuçlarından hareketle çözünüz.

SORU	İPUCU	CEVAP
Aşırılıktan uzak ve ölçülü olma	Litadi	
Kişinin dinî sorumluluklarını düzenli ve istikrarlı bir şekilde yerine getirmesi	Kiserkülil	
İnsanın Allah'a (cc) olan bağlılığını gösteren duygu, düşünce ve davranışlar	Betadi	
Allah'ın (cc) bir ve tek olduğunu kabul etme	Hettiv	
Kulun söz ve davranışlarında yalnızca Allah'ın (cc) rızasını gözetmesi	Salih	
Allah'ın (cc) kulunu emrettiklerini yerine getirme veya yasaklarından kaçınma konusunda sorumlu tutması	Küfemlel	

Geri Bildirim:

SORU	İPUCU	CEVAP
Aşırılıktan uzak ve ölçülü olma	litadi	İtidal
Kişinin dinî sorumluluklarını düzenli ve istikrarlı bir şekilde yerine getirmesi	kiserkülil	Süreklilik
İnsanın Allah'a (cc) olan bağlılığını gösteren duygu, düşünce ve davranışlar	betadi	İbadet
Allah'ın (cc) bir ve tek olduğunu kabul etme	hettiv	Tevhit
Kulun söz ve davranışlarında yalnızca Allah'ın (cc) rızasını gözetmesi	salih	İhlas
Allah'ın (cc) kulunu emrettiklerini yerine getirme veya yasaklarından kaçınma konusunda sorumlu tutması	küfemlel	Mükellef

3. ETKİNLİK

Ahmet din kültürü ve ahlak bilgisi dersi için yaptığı araştırmalar sonucunda kendi çabasıyla şu bilgiye ulaşmış ve defterine not etmiştir: “İbadetlerde süreklilik kişinin dini görevlerini ara vermeden, düzenli ve kararlı bir şekilde yerine getirmesidir.”

Ahmet ulaştığı bu bilginin doğruluğunu pekiştirmek için arkadaşlarıyla bir beyin fırtınası yapmış, arkadaşlarından bu tanıımı destekleyecek bir ayet veya hadis önermelerini istemiştir:

Nazmi : “... Allah katında amellerin en sevimsisi az da olsa devamlı olanıdır.” (Ebu Davud, “Tatavvu”, 27)

İlkay : “Hâlbuki onlara, dini sadece Allah'a has kılip, hakka yönelen kimseler olarak O'na kulluk etmeleri, namazı kılmaları ve zekâtı vermeleri emredilmişti. İşte bu dosdoğru dindir.” (Beyyine suresi 5. ayet)

Feyyaz : “İşte böylece sizin insanlığa şahitler olmanız, Resul'ün de size şahit olması için sizi mutedil bir millet kıldık...” (Bakara suresi 143. ayet)

Semra : “Beni namaz kılarken nasıl gördüyseniz siz de aynı şekilde kılın...” (Buhari, “Ezan”, 18)

Hilal : “... Kur'an'ı zorlanarak da olsa devamlı okumaya çalışan kişiye ise iki kat ecir vardır.” [Buhari, “Tefsir” (Abese), 1]

Bu metne göre Ahmet'in ulaştığı bilgiyi destekleyen ayet veya hadisleri hangi arkadaşlarının verdiğini nedeniyle birlikte yazınız.

Geri Bildirim: Nazmi, Hilal

Ahmet, arkadaşlarının sunduğu bu kaynakları dikkatle incelediğinde **İlkay'ın ihlas, Feyyaz'ın itidal, Semra'nın ise sünnete uygunluk** ilkelerine vurgu yaptığını fark etti. Kendi notundaki “düzenli ve kararlı olma” tanımını doğrulamak için en uygun kanıtın Nazmi ve Hilal'in paylaştığı hadisîşerifler olduğuna karar verdi.

Nazmi'nin örnek olarak verdiği hadis ibadetlerin **düzenli ve istikrarlı** bir şekilde yerine getirilmesinin Allah (cc) katında daha değerli olduğunu ifade etmektedir. Çünkü süreklilik, kişinin ibadet bilincini hayatının bir parçası hâline getirdiğini gösterir. Az da olsa **devamlı yapılan ibadetler** kişinin Allah'a (cc) olan bağlılığını ve kararlılığını yansıtır.

Hilal'in örnek olarak verdiği hadis Kur'an okumakta zorlanan bir kişinin vazgeçmeden devam etmesinin Allah (cc) katında çok değerli olduğunu vurgular. Bu durum, ibadetin kolay olduğunda değil zor olduğunda da **istikrarlı** bir şekilde devam ettirilmesi gerektiğini gösterir.

4. ETKİNLİK

İslam'da ibadetin temel ilkeleri hakkında araştırma yapan Ferdi, elde ettiği bilgileri şu şekilde not etmiştir:

- İbadet davranışlarla ölçülebildiği için niyet ibadetin kapsamına girmez.
- Samimi ve gösterişten uzak yapılan ibadetler makbuldür.
- İbadetlerin doğru bir şekilde öğrenilmesi için Kur'an-ı Kerim ve sünnete bakılmalıdır.
- Ne kadar çok harcama yapılırsa cömertlik o kadar artar.
- Kişinin ibadetlerinde istikrarlı olması onun disiplinli ve sorumluluk sahibi olduğunu gösterir.

Ferdi ibadetlerin temel ilkeleriyle ilgili bu bilgilere aşağıdaki ayet ve hadislerden ulaşılmıştır.

- “Biz bu kitabı sana gerçeğin bilgisi olarak indirdik, öyleyse içten bir inanç ve bağlılık göstererek sadece Allah'a ibadet et.” (Zümer suresi 2. ayet)
- “... Allah katında amellerin en sevimsisi az da olsa devamlı olanıdır.” (Ebu Davud, “Tatavvu”, 27)
- “Size iki şey bırakıyorum, onlara sınıksız sarıldığınız sürece yolunuzu şaşırmayacaksınız: Allah'ın kitabı ve peygamberinin sünneti.” (Muvatta, “Kader”, 3)
- “Ameller niyetlere göredir.” (Müslim, “İmare”, 155)
- “Eli sıkı olma, ölçüsüzce eli açık da olma; sonra kınanacak, kendi kendine hayıflanacak duruma düşersin!” (İsra suresi 29. ayet)

Ferdi'nin ulaştığı harflendirilmiş bilgilerden üç tanesi doğrudur. Buna göre hangi bilgilerin doğru olduğunu açıklayarak yazınız.

1.

2.

3.

Geri Bildirim: b, c, d

1. b

Bu ifade doğrudur. Çünkü ibadetlerin kabulü **ihlas** ve **samimiyete** bağlıdır. Gösteriş için yapılan ibadetler değerini kaybeder.

2. c

Bu ifade doğrudur. İbadetler, Allah'ın (cc) emrettiği ve nasıl yapılacağını bildirdiği uygulamalardır. Bu nedenle ibadetlerin doğru, geçerli ve Allah (cc) katında kabul edilebilir olması için İslam'ın temel kaynakları olan **Kur'an-ı Kerim** ve **sünnet** esas alınmalıdır.

3. d

Bu ifade doğrudur. Çünkü ibadetlerde **süreklilik** kişinin görev bilinciyle hareket ettiğini, **düzenli** ve **kararlı** olduğunu gösterir.

DEĞERLENDİRİYORUM

Amaç: Bu bölümde, öğrendiklerinizi gözden geçirmenizi, kendi öğrenme sürecinizi değerlendirmenizi ve eksiklerinizi fark etmenizi bekliyoruz.

1. Nida, “İslam’da İbadetin Kapsamı” konulu proje ödevi için öğretmeninden kaynak tavsiyesi alır. Öğretmeni ayet ve hadislerin kendisine rehberlik edeceğini belirtir.

Nida güvenilir kaynaklardan yaptığı araştırma sonucunda ibadetle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangilerine ulaşmıştır? Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.

- a. İbadetlerin değer kazanmasında niyet unsuru belirleyicidir.
- b. Dini davranışların temel amacı toplumdan takdir görmektir.
- c. Kişi ibadetlerle Allah’a (cc) yönelerek kulluk bilincini güçlendirir.
- ç. Bireyin disiplin, sorumluluk ve düzen anlayışının gelişimine katkıda bulunur.
- d. Dini uygulamaların geçerliliği, bireyin içinde bulunduğu kültürel çevreye göre değişir.
- e. Dini uygulamaların doğru biçimde yerine getirilmesinde Hz. Muhammed’in (sav) örnekliği esas alınır.

2. İhlasın İslam’da ibadetlerin kabul edilmesi için temel bir ilke olduğunu öğrenen Mert, bu bilgisini Kur’an-ı Kerim ve hadisler aracılığıyla doğrulamak istemiştir.

Aşağıdaki ayet ve hadislerden hangileri Mert’in öğrendiği ilkeyle ilgilidir?

- A) “... Allah katında amellerin en sevimsi az da olsa devamlı olanıdır.” (Ebu Davud, “Tatavvu”, 27)
- B) “İnkâr edip âyetlerimizi yalanlayanlar var ya işte onlar cehennemliklerdir.” (Maide suresi 10. ayet)
- C) “Münafıklar, Allah’ı aldatmaya çalışırlar. Allah da onların bu çabalarını başlarına geçirir...” (Nisa suresi 142. Ayet)
- D) “Allah ancak samimiyetle sadece kendisi için ve rızası gözetilerek yapılan ameli kabul eder.” (Nesai, “Cihad”, 24)
- E) “Allah katında (makbul) tövbe ancak bilmeyerek günah işleyip sonra çok geçmeden tövbe edenlerin tövbesidir...” (Nisa suresi 17. ayet)

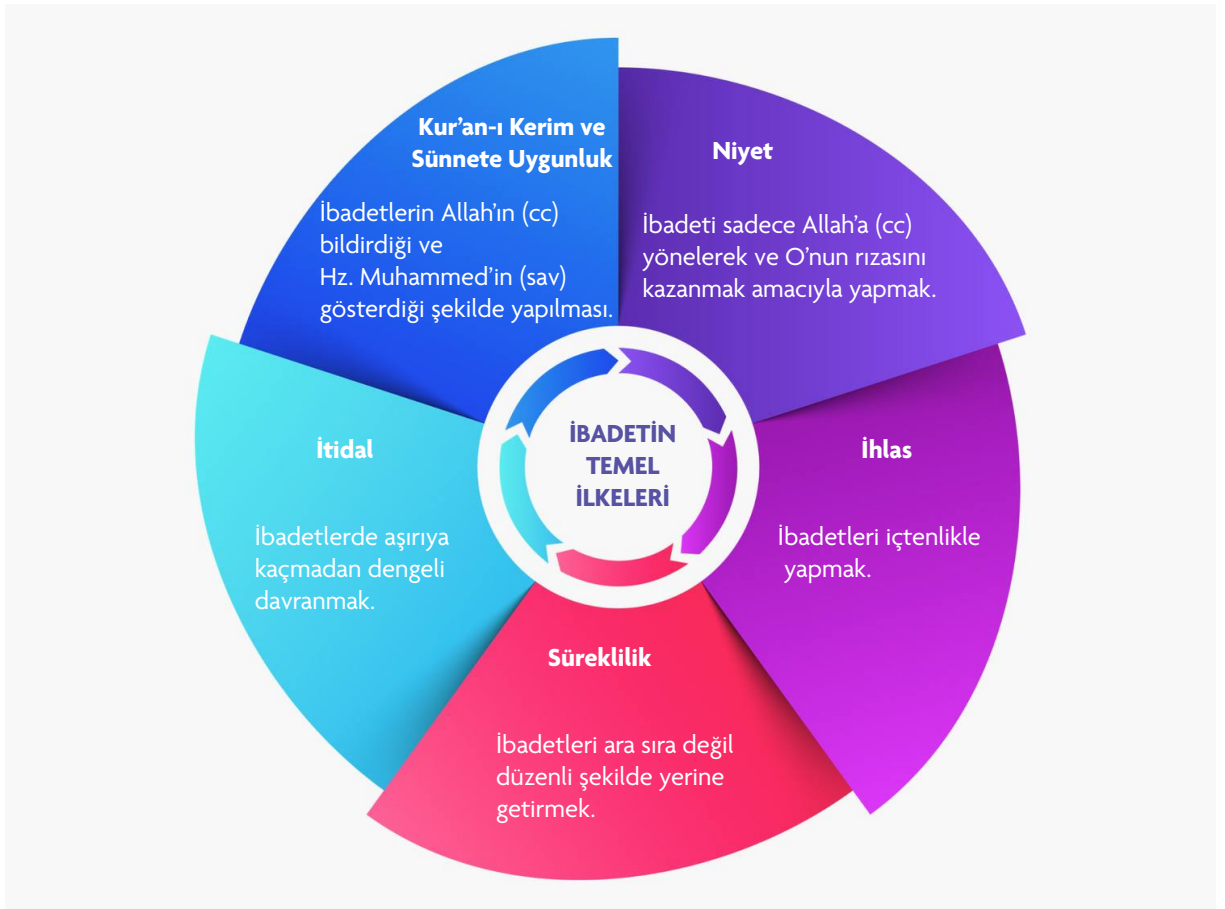
[illegible]

Geri Bildirim:**1. a, c, ç, e:**

İbadetlerin Allah (cc) katında değer kazanması **niyetin samimi olmasına** bağlı olduğu için “a”, kişinin Allah’a (cc) yönelmesini sağladığı ve **kulluk bilincini güçlendirdiği** için “c”, ibadetlerde **süreklilik** bireyin **disiplinli, düzenli ve sorumluluk** sahibi olmasına katkıda bulunduğu için “ç”, dini uygulamaların **doğru** şekilde yapılmasında **Hz. Peygamber’in örnekliliği** esas alındığı için “e” seçeneğine ulaşılabilir.

2. D

Yapılan ibadetin **gösteriştenden uzak**, yalnızca **Allah (cc) rızası** için yapılması gerektiği ibadetin **ihlas** ilkesiyle ilgilidir.

3.

ÖĞRENDİKLERİM

Amaç: Bu bölümde, etkinlikler yoluyla öğrendiğiniz bilgileri özetleyerek eksikliklerinizi gidermenizi bekliyoruz.

İSLAM'DA İBADETİN KAPSAMI

İBADET NEDİR?

Kelime anlamı: Boyun eğme, itaat, kulluk, saygı duyma.

Terim anlamı: Allah'a (cc) sevgi, saygı ve itaat göstermek amacıyla yapılan davranışlardır.

İBADETİN AMACI

Kur'an'a göre insanın yaratılış amacı Allah'a (cc) kulluk etmektir. İbadet sayesinde Allah'a (cc) bağlılık ve itaat gösterilir. Manevi gelişim sağlanır. Dünya ve ahiret mutluluğu hedeflenir. Ahlaklı birey ve erdemli toplum oluşur.

GENEL ANLAMDA İBADET

Allah'ın (cc) emirlerine uygun her iyi davranış ibadet sayılır. Dürüstlük, yardımseverlik, adalet, merhamet gibi davranışlar bu kapsamdadır. Yani hayatın her alanında Allah'ın (cc) emirlerine uygun yaşamak ibadettir.

KİMLER İBADETLE SORUMLUDUR?

Akıl sağlığı yerinde olan, ergenlik çağına ulaşmış ve sorumluluk bilinci taşıyan herkes ibadetle yükümlüdür. (Mükellef) İnsan özgürdür, davranışlarını kendisi seçtiği için sonuçlarından da sorumludur.

ÖZEL ANLAMDA İBADET

Allah'ın (cc) emrettiği, Hz. Peygamber'in öğrettiği belirli ibadetlerdir. Namaz, oruç, zekât, hac, kurban, dua, Kur'an okumak, infak vb.

KULLUK BİLİNCİ

Allah (cc) insanı en güzel şekilde yaratmış, ona akıl ve irade vermiştir. İnsanın görevi Allah'a (cc) kulluk etmek, hayatı O'nun istediği şekilde yaşamak, verilen nimetlere şükretmektir. Hz. Peygamber'e göre ibadet, Allah'ın (cc) kulları üzerindeki hakkıdır.

İSLAM'DA İBADETİN KAPSAMI

1. KUR'AN VE SÜNNETE
UYGUNLUK

İbadetler Allah'ın (cc) emrettiği, Hz. Peygamber'in öğrettiği şekilde yapılır. Kur'an-ı Kerim ve sünnet İslam'ın temel kaynaklarıdır.

2. NİYET

İbadetin değeri niyete bağlıdır. Niyet sadece Allah'ın (cc) rızasını kazanmak olmalıdır.

3. İHLAS (SAMİMİYET)

İhlas: İçten, samimi ve sadece Allah (cc) için ibadet etmektir. İbadetin kabulü için ihlas şarttır. Gösteriş yapmak (riya) ihlasın tam tersidir.

4. SÜREKLİLİK

İbadetlerde devamlılık esastır. Az bile olsa düzenli yapılan ibadet Allah'a (cc) yakınlaştırır. Düzenli ibadet; disiplin, sorumluluk bilinci ve manevi güç kazandırır.

5. İTİDAL (ÖLÇÜLÜLÜK)

İtidal: Aşırılıktan uzak, dengeli, ölçülü olmak demektir. Hem günlük yaşamda hem ibadette orta yol tavsiye edilir. Çok aşırı ibadet yapmak da ibadeti tamamen terk etmek de doğru değildir.

İSLAM'DA TEMEL İBADETLER

BAŞLARKEN

Bu bölümde yer alan etkinlikler, bireysel öğrenme yolculuğunuzda size rehberlik etmek ve öğrenme sürecinizi desteklemek amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı yürütürken “Hazırlanıyorum”, “İlişkilendiriyorum”, “Uygulayarak Öğreniyorum”, “Değerlendiriyorum”, “Yansıtıcı Yazı” ve “Öğrendiklerim” etkinliklerini sırası ile takip etmeniz ve etkinliklerin sonunda yer alan geri bildirimleri inceleyerek bölümleri tamamlamanız beklenmektedir.

Bu çalışma kartında İslam'da temel ibadetleri ve bu ibadetlerin sınıflandırılmasına dair bilgileri öğrenecek, aşağıdaki sorular üzerinde düşünme fırsatı bulacaksınız.

- İslam'da temel ibadetler nelerdir?
- Bu ibadetlerle ilgili gözlem ya da deneyimleriniz nelerdir?

HAZIRLANIYORUM

Amaç: Bu bölümde, işleyeceğimiz konuyla ilgili ön bilgilerinizi hatırlamanızı ve konuya hazırlıklı hâle gelmenizi bekliyoruz.

Aşağıda verilen cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun kelimeleri yazınız.

adalet - ahiret - dünya - hadisîşerif - ibadet - ihlas - ihsan - itidal - Kur'an-ı Kerim okumak - Kur'an ve sünnete uygun - merhamet - mükellef - süreklilik

1. Kulun Allah'a (cc) olan saygı, sevgi ve itaatini gösterip O'nun hoşnutluğunu kazanmak niyetiyle sergilediği tutum ve davranışlara denir.
2. Dürüstlük, yardımseverlik, ... ve gibi ahlaki davranışlar da ibadet kapsamı içerisinde yer alır.
3. Namaz, oruç gibi temel ibadetlerin yanı sıra dua etmek, ..., iyilik yapmak ve infakta bulunmak gibi davranışlar da ibadettir.
4. İbadetin temel amaçlarından biri de manevi olgunluğa ulaşmış ve ahlaki değerlere sahip bir toplum inşa ederek insana ve mutluluğu kazandırmaaktır.
5. İslam'da aklı dengesi yerinde, ergenlik çağına ulaşmış, dinin emir ve yasaklarından sorumlu olan kişilere denir.
6. İbadetler, Allah'ın (cc) bildirdiği ve Hz. Muhammed'in (sav) öğrettiği şekilde yapıldığında olur.
7. Kişinin, ibadetlerini yalnızca Allah'ın (cc) rızasını kazanmak için yapmasına ve sadece O'na kulluk etmesine denir.
8. Kişinin dinî görevlerini düzenli ve kararlı bir şekilde yerine getirmesine ibadetlerde denir.
9. Dinî ve dünyevi her hususta aşırılıklardan kaçınarak adaletli, ölçülü ve dengeli olmaya denir.

Geri Bildirim:

1. Kulun Allah'a (cc) olan saygı, sevgi ve itaatini gösterip O'nun hoşnutluğunu kazanmak niyetiyle sergilediği tutum ve davranışlara **ibadet** denir.
2. Dürüstlük, yardımseverlik, **adalet** ve **merhamet** gibi ahlaki davranışlar da ibadet kapsamı içerisinde yer alır.
3. Namaz, oruç gibi temel ibadetlerin yanı sıra dua etmek, **Kur'an-ı Kerim okumak**, iyilik yapmak ve infakta bulunmak gibi davranışlar da ibadettir.
4. İbadetin temel amaçlarından biri de manevi olgunluğa ulaşmış ve ahlaki değerlere sahip bir toplum inşa ederek insana **dünya** ve **ahiret** mutluluğu kazandırmaktır.
5. İslam'da akli dengesi yerinde, ergenlik çağına ulaşmış, dinin emir ve yasaklarından sorumlu olan kişilere **mükellef** denir.
6. İbadetler, Allah'ın (cc) bildirdiği ve Hz. Muhammed'in (sav) öğrettiği şekilde yapıldığında **Kur'an ve sünnete uygun** olur.
7. Kişinin, ibadetlerini yalnızca Allah'ın (cc) rızasını kazanmak için yapmasına ve sadece O'na kulluk etmesine **ihlas** denir.
8. Kişinin dinî görevlerini düzenli ve kararlı bir şekilde yerine getirmesine ibadetlerde **süreklilik** denir.
9. Dinî ve dünyevi her hususta aşırılıklardan kaçınarak adaletli, ölçülü ve dengeli olmaya **itidal** denir.

İLİŞKİLENDİRİYORUM

Amaç: Burada, öğrendiğiniz bilgileri günlük hayatla ve farklı derslerde öğrendiğiniz kavramlarla ilişkilendirmenizi bekliyoruz.

NOT

İslam'da ibadetler hükümlerine göre **farz** (yapılması kesinlikle istenen ve terk edilmesi günah olan), **vacip** (yapılması farz kadar kesin olmayan fakat sünnetten daha kuvvetli olan), **sünnet** (Hz. Peygamber'in yaptığı farz ve vacibin dışındaki davranışlar) olarak sınıflandırılmıştır. Bunun yanı sıra kişinin Allah'ın (cc) rızasını kazanmak niyetiyle yaptığı her olumlu iş ve davranış **salih amel** olarak isimlendirilmektedir.

Dilara eski günlüğünü okurken biriktirdiği manevi anıları hatırladı. Arkadaşlarıyla kıldığı cemaatle namazın heyecanı, akrabalarıyla geçirdiği Kurban Bayramı'nın neşesi ve bayram namazı anıları bir bir gözünde canlandı. Kardeşine abdest almayı öğrettiği o neşeli gün, annesinin ramazan hazırlığı ve teravih namazı için koşturmaları Dilara'yı gülümsetti. Sınav öncesi ders notlarını arkadaşlarıyla paylaşmanın verdiği huzur, birine yol tarif etmesi, okul kermesi ve yaşlı bir komşusuna yardım etmesi gibi iyiliklerin hayatına ne kadar derin bir anlam kattığını fark etti. Hacdan dönen dayısını ziyarete gittiklerinde hissettiği manevi atmosferi ve arkadaşlarıyla hazırladığı yardım kolilerini düşündüğünde ibadetlerin ve güzel davranışların insan ruhunu nasıl olgunlaştırdığını bir kez daha anladı.

Verilen metinden yola çıkarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Metinde geçen farz ibadetleri yazınız:
2. Metinde geçen vacip ibadetleri yazınız:
3. Metinde geçen sünnet ibadetleri yazınız:
4. Metinde geçen salih amel ibadetleri yazınız:

Geri Bildirim:

1. namaz, oruç, hac
2. kurban, bayram namazı
3. teravih namazı
4. ders notunu paylaşmak, yol tarif etmek, kermes, yardımlaşmak, yardım kolisi hazırlamak

UYGULAYARAK ÖĞRENIYORUM

Amaç: Bu bölümde bilgilerinizi etkinlikler ve uygulamalarla pekiştirmenizi, öğrenmeyi daha kalıcı hâle getirmenizi bekliyoruz.

1. ETKİNLİK

İslam'da ibadetlerin hükümlerine göre “farz, vacip, sünnet ve mendup” olarak sınıflandırıldığını anlatan Yahya Öğretmen tahtaya bu hükümleri yazdı. Ardından öğrencilerinden bu hükümleri açıklamalarını istedi.

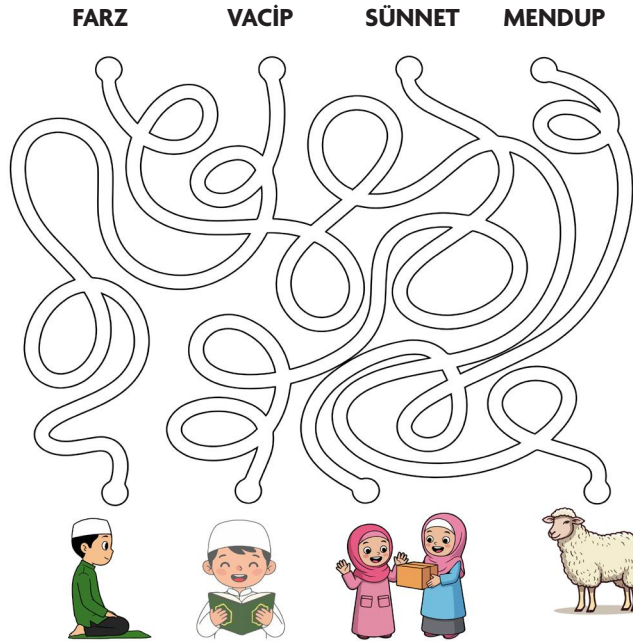
Buna göre aşağıda verilen hükümleri açıklayınız. Verilen labirentteki yolu takip ederek farz, vacip, sünnet ve mendup olan ibadetlerin hangi görselle ilişkili olduğunu bulunuz.

Farz :

Vacip :

Sünnet :

Mendup :

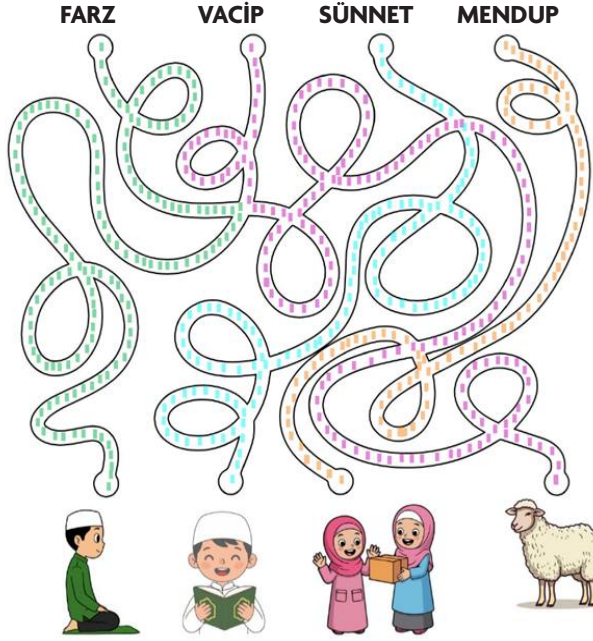
Geri Bildirim:

Farz : Yapılması kesinlikle istenen ve terk edilmesi günah olan emirlerdir. **Namaz** görseliyle ilişkilidir.

Vacip : Yapılması farz kadar kesin olmayan fakat sünnetten daha kuvvetli olan dini hükümlerdir. **Kurban** görseliyle ilişkilidir.

Sünnet : Hz. Peygamber'in yapmış olduğu farz ve vacibin dışındaki fiil, davranış, tavsiye ve öğütlerdir. **Kur'an-ı Kerim okuma** görseliyle ilişkilidir.

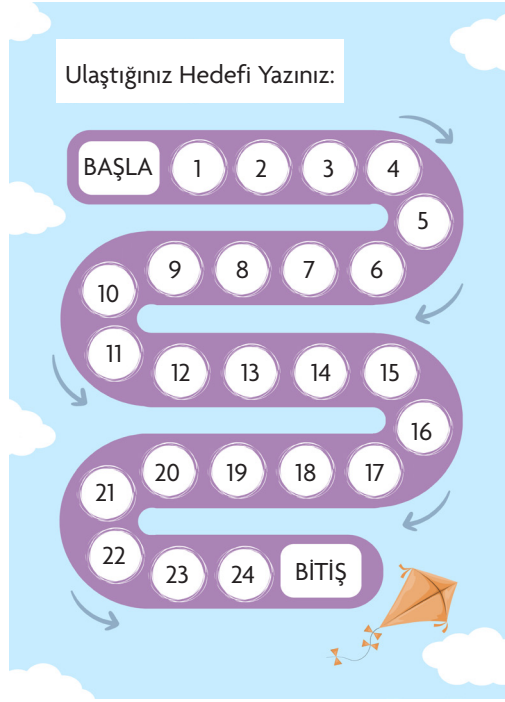
Mendup : Yapılması dinen tavsiye edilip övülen ancak yapılmamasında bir sakınca bulunmayan davranışlardır. **Hediyeleşme** görseliyle ilişkilidir.

2. ETKİNLİK

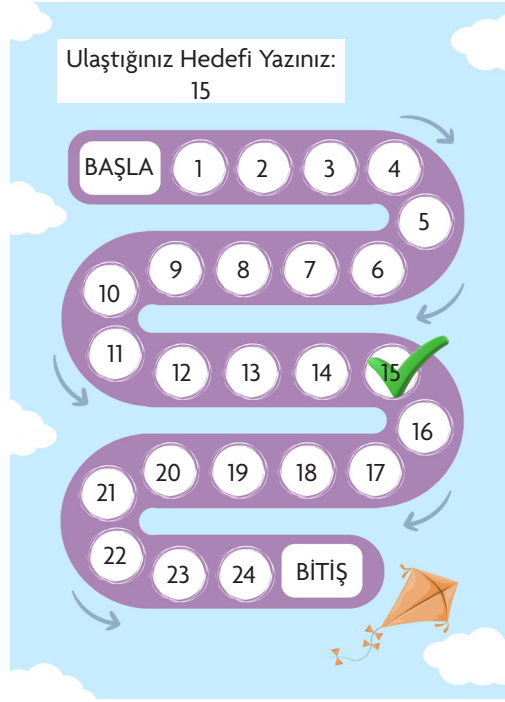
Aşağıda verilen tablodaki cümleleri okuyunuz. İfadeler doğruysa “Doğru” sütunundaki komutu, yanlışsa “Yanlış” sütunundaki komutu uygulayınız. En son ulaştığınız rakamı ilgili alanda işaretleyiniz.

CÜMLE	DOĞRU	YANLIŞ
1. Zekât ibadeti de namaz gibi tüm Müslümanlara farz olan bir ibadettir.	3 ADIM İLERLE	5 ADIM İLERLE
2. Hac ibadeti namaz ve kurbandan farklı olarak hem mal hem beden ile yapılan bir ibadettir.	1 ADIM GERİLE	3 ADIM İLERLE
3. Teravih namazı bayram namazından farklı olarak vacip bir ibadettir.	4 ADIM İLERLE	2 ADIM İLERLE
4. Sadaka zekâtтан farklı olarak mendup bir ibadettir.	1 ADIM GERİLE	4 ADIM GERİLE
5. Oruç ibadeti, hac ve zekâtтан farklı olarak beden ile yapılan ve sünnet bir ibadettir.	1 ADIM İLERLE	2 ADIM İLERLE
6. Kurban ibadeti zekât ibadeti gibi mal ile yapılan bir ibadettir.	HERHANGİ BİR HAMLE YAPMA	3 ADIM GERİLE
7. Nafile namazların hükmü beş vakit namaz gibi farz değil menduptur.	2 ADIM İLERLE	1 ADIM İLERLE
8. Hac ibadeti de kurban ibadeti gibi dinen zengin sayılanlara vaciptir.	4. SORUDAKİ KURALI UYGULA	3 ADIM İLERLE
9. İslam'da ibadetler yapılış şekillerine göre mal ve beden ile yapılanlar olarak sınıflandırılmaktadır.	4 ADIM GERİLE	HERHANGİ BİR HAMLE YAPMA
10. Beş vakit namaz ibadeti diğer ibadetlerden farklı olarak her gün yapılan bir ibadettir.	3 ADIM İLERLE	5. SORUDAKİ KURALI UYGULA

Geri Bildirim:

CÜMLE	DOĞRU	YANLIŞ
1. Zekât ibadeti de namaz gibi tüm Müslümanlara farz olan bir ibadettir. YANLIŞ	3 ADIM İLERLE	5 ADIM İLERLE
2. Hac ibadeti namaz ve kurbandan farklı olarak hem mal hem beden ile yapılan bir ibadettir. DOĞRU	1 ADIM GERİLE	3 ADIM İLERLE
3. Teravih namazı bayram namazından farklı olarak vacip bir ibadettir. YANLIŞ	4 ADIM İLERLE	2 ADIM İLERLE
4. Sadaka zekâttan farklı olarak mendup bir ibadettir. DOĞRU	1 ADIM GERİLE	4 ADIM GERİLE
5. Oruç ibadeti, hac ve zekâttan farklı olarak beden ile yapılan ve sünnet bir ibadettir. YANLIŞ	1 ADIM İLERLE	2 ADIM İLERLE
6. Kurban ibadeti zekât ibadeti gibi mal ile yapılan bir ibadettir. DOĞRU	HERHANGİ BİR HAMLE YAPMA	3 ADIM GERİLE
7. Nafile namazların hükmü beş vakit namaz gibi farz değil menduptur. DOĞRU	2 ADIM İLERLE	1 ADIM İLERLE
8. Hac ibadeti de kurban ibadeti gibi dinen zengin sayılanlara vaciptir. YANLIŞ	4. SORUDAKİ KURALI UYGULA	3 ADIM İLERLE
9. İslam'da ibadetler yapılış şekillerine göre mal ve beden ile yapılanlar olarak sınıflandırılmaktadır. YANLIŞ	4 ADIM GERİLE	HERHANGİ BİR HAMLE YAPMA
10. Beş vakit namaz ibadeti diğer ibadetlerden farklı olarak her gün yapılan bir ibadettir. DOĞRU	3 ADIM İLERLE	5. SORUDAKİ KURALI UYGULA

Açıklamalar:

1. Namaz her Müslüman'a **farzdır**; zekât ise **sadece dinen zengin olanlara farzdır**. Bu nedenle ifade yanlış olmalıdır.
2. **Hac hem bedenle hem mal ile yapılan** bir ibadet olması nedeniyle namaz ve kurbandan farklı bir ibadettir. Bu nedenle ifade doğru olmalıdır.
3. **Teravih namazı** vacip değil **sünnettir**. Bayram namazı ise vaciptir. Bu nedenle ifade yanlış olmalıdır.
4. Sadaka isteğe bağlıdır (mendup), **zekât ise farzdır**. Bu nedenle ifade **doğru** olmalıdır.
5. **Oruç** bedenle yapılan bir ibadettir. Ancak sünnet değil **farzdır**. Bu nedenle ifade yanlış olmalıdır.
6. **Kurban da zekât gibi mal ile yapılan bir ibadettir**. Bu nedenle ifade doğru olmalıdır.
7. **Nafile** namazlar zorunlu değil, **sevap amaçlıdır**. Bu nedenle ifade doğru olmalıdır.
8. **Hac farz, kurban ise vaciptir**. Yani hüküm yönünden aynı değildir. Bu nedenle ifade **yanlış** olmalıdır.
9. **İslam'da ibadetler yapılış şekillerine göre** beden, mal ve hem beden hem de mal ile yapılanlar olmak üzere üç gruba ayrılır. Bu nedenle ifade yanlış olmalıdır.
10. **Beş vakit namaz her gün yapılan bir ibadettir**. Bu yönüyle diğer ibadetlerden ayrılır. Bu nedenle ifade doğru olmalıdır.

3. ETKİNLİK

Aşağıdaki tabloda ibadetler hükümlerine ve yapılaş şekillerine göre sınıflandırılmıştır.

Buna göre verilen ibadetler hangi kategorilere yerleştirilmelidir? İşaretleyiniz.

İBADETLER	HÜKMÜNE GÖRE			YAPILIŞ ŞEKLİNE GÖRE		
	Farz	Vacip	Sünnet	Mal ile Yapılan	Beden ile Yapılan	Hem Mal Hem Beden ile Yapılan
1. Zekât						
2. Kurban						
3. Öğle Namazı						
4. Oruç						
5. Teheccüt Namazı						
6. İnfak Etmek						
7. Bayram Namazı						
8. Hac						

Geri Bildirim:

İBADETLER	HÜKMÜNE GÖRE			YAPILIŞ ŞEKLİNE GÖRE		
	Farz	Vacip	Sünnet	Mal ile Yapılan	Beden ile Yapılan	Hem Mal Hem Beden ile Yapılan
1. Zekât	✓			✓		
2. Kurban		✓		✓		
3. Öğle Namazı	✓				✓	
4. Oruç	✓				✓	
5. Teheccüt Namazı			✓		✓	
6. İnfak Etmek			✓	✓		
7. Bayram Namazı		✓			✓	
8. Hac	✓					✓

Açıklamalar:

1. Zekât: **Dinen zengin sayılanlara** farz olan ve mal ile yapılan bir ibadettir.
2. Kurban: Vacip olan ve **mal ile yapılan bir ibadettir.**
3. Öğle Namazı: Ergenlik çağına girmiş **tüm Müslümanlara farz** olan ve **beden** ile yapılan bir ibadettir.
4. Oruç: Ergenlik çağına girmiş, **sağlığı yerinde olan tüm Müslümanlara farz** olan ve **beden** ile yapılan bir ibadettir.
5. Teheccüt Namazı: Hz. Muhammed'in (sav) **sünnetlerindendir**, beden ile yapılan bir ibadettir.
6. İnfak Etmek: Kişinin, Allah'ın (cc) rızasını kazanmak için sahip olduğu maldan ihtiyaç sahiplerine gönüllü olarak vermesi demektir. Hz. Muhammed'in (sav) **sünnetlerindendir**, **mal ile yapılan bir ibadettir.**
7. Bayram Namazı: **Vacip** olan ve **beden** ile yapılan bir ibadettir.
8. Hac: **Maddi durumu ve sağlığı yerinde olanların** ömürlerinde bir defa hac görevini yerine getirmeleri **farzdır. Hem mal hem beden** ile yapılan bir ibadettir.

4. ETKİNLİK

BULMACALI KELİME AVI

Verilen tanımlardan yola çıkarak aşağıdaki tabloda gizlenmiş olan terimleri bulunuz. Kelimeler soldan sağa, yukarıdan aşağıya ve çapraz yerleştirilmiştir.

Tanımlar:

1. Dinen yapılması kesin olarak istenen ve terk edilmesi günah olan emirlerdir.
2. Yapılması dinen tavsiye edilip övülen ancak yapılmamasında da bir sakınca bulunmayan davranışlardır.
3. Belirli hareket, söz ve dualardan oluşan, tekbirle başlayıp selamla son bulan ibadettir.
4. İmsak vaktinden güneş batana kadar yemeden, içmeden, kötü davranışlardan ve nefsin isteklerinden uzak durarak insanın kendini manevi olarak arındırmasıdır.
5. Kadın ve erkeklerin dinen örtülmesi gereken yerlerini örtmeleridir.
6. Namazda göğüs yere paralel olacak şekilde eğilmek ve ellerle diz kapaklarına dayanmaktır.
7. Müslümanların zilhicce ayında ihrama girerek, Arafat'ta vakfe yapıp Kâbe'yi tavaf etmeleri şeklinde yapılan ibadettir.
8. Dinen zengin sayılan Müslümanların Kur'an'da belirtilen özelliklere sahip kişilere her yıl mallarının ve paralarının belli bir miktarını vermeleridir.
9. İslam'da, yapılması farz kadar kesin olmayan fakat sünnetten daha kuvvetli olan dini hükümlerdir.
10. Abdest veya gusül için su bulunamadığı durumlarda alınan abdest türüdür.
11. Dinen belirlenen özelliklere sahip bir hayvanın bayram günlerinde ibadet maksadıyla, belirlenen usullere uygun şekilde kesilmesidir.

t	e	y	e	m	m	ü	m	c	r	e	e	v	l	k
y	p	k	c	b	k	i	p	g	y	j	z	a	o	u
m	e	n	d	u	p	ç	a	l	g	n	u	c	o	r
s	m	o	v	v	s	p	u	z	o	t	j	i	ç	b
t	k	ç	p	m	i	e	o	y	a	e	i	p	b	a
a	h	r	z	e	k	a	t	v	ğ	s	b	g	d	n
h	g	c	o	t	p	g	ç	o	c	e	l	t	i	t
a	l	j	b	a	ç	s	a	k	l	t	t	e	m	s
c	e	n	ğ	e	e	d	i	l	p	t	v	u	k	r
e	u	t	a	t	b	r	e	c	n	ü	t	j	h	h
r	f	l	a	m	z	e	k	a	t	r	a	v	p	r
ç	f	j	i	d	a	i	s	f	i	e	f	m	m	ü
m	n	g	n	t	o	r	u	ç	p	s	a	a	a	k
t	i	u	s	u	i	a	s	z	s	d	t	g	r	u
o	r	u	ç	ğ	d	z	a	l	a	z	i	a	a	z

Geri Bildirim:

1. Dinen yapılması kesin olarak istenen ve terk edilmesi günah olan emirlere **farz** denir.
2. Yapılması dinen tavsiye edilip övülen ancak yapılmamasında da bir sakınca bulunmayan davranışlara **mendup** denir.
3. Belirli hareket, söz ve dualardan oluşan, tekbirle başlayıp selamla son bulan ibadet **namaz** ibadetidir.
4. İmsak vaktinden güneş batana kadar yemeden, içmeden, kötü davranışlardan ve nefsin isteklerinden uzak durarak insanın kendini manevi olarak arındırmak **oruç** ibadetidir.
5. Kadın ve erkeklerin dinen örtülmesi gereken yerlerini örtmeleri **tesettür** demektir.
6. Namazda göğüs yere paralel olacak şekilde eğilerek ellerle diz kapaklarına dayanmaya **rükû** denir.
7. Müslümanların zilhicce ayında ihrama girerek, Arafat'ta vakfe yapıp Kâbe'yi tavaf etmeleri şeklinde yapılan ibadete **hac** denir.
8. Dinen zengin sayılan Müslümanların Kur'an'da belirtilen özelliklere sahip kişilere her yıl mallarının ve paralarının belli bir miktarını vermelerine **zekât** denir.
9. İslam'da, yapılması farz kadar kesin olmayan fakat sünnetten daha kuvvetli olan dini hükümlere **vacip** adı verilir.
10. Abdest veya gusül için su bulunamadığı durumlarda alınan abdest türü **teyemmümdür**.
11. Dinen belirlenen özelliklere sahip bir hayvanın bayram günlerinde ibadet maksadıyla, belirlenen usullere uygun şekilde kesilmesi **kurban** ibadetidir.

t	e	y	e	m	m	ü	m	c	r	e	e	v	l	k
y	p	k	c	b	k	i	p	g	y	j	z	a	o	u
m	e	n	d	u	p	ç	a	l	g	n	u	c	o	r
s	m	o	v	v	s	p	u	z	o	t	j	i	ç	b
t	k	ç	p	m	i	e	o	y	a	e	i	p	b	a
a	h	r	z	e	k	a	t	v	ğ	s	b	g	d	n
h	g	c	o	t	p	g	ç	o	c	e	l	t	i	t
a	l	j	b	a	ç	s	a	k	l	t	t	e	m	s
c	e	n	ğ	e	e	d	i	l	p	t	v	u	k	r
e	u	t	a	t	b	r	e	c	n	ü	t	j	h	h
r	f	l	a	m	z	e	k	a	t	r	a	v	p	r
ç	f	j	i	d	a	i	s	f	i	e	f	m	m	ü
m	n	g	n	t	o	z	u	ç	p	s	a	a	a	k
t	i	u	s	u	i	a	s	z	s	d	t	g	r	u
o	r	u	ç	ğ	d	z	a	l	a	z	i	a	a	z

DEĞERLENDİRİYORUM

Amaç: Bu bölümde, öğrendiklerinizi gözden geçirmenizi, kendi öğrenme sürecinizi değerlendirmenizi ve eksiklerinizi fark etmenizi bekliyoruz.

AYŞE
Herkes merhaba! İslam'da temel ibadetler hükümlerine ve yapılış şekillerine göre sınıflandırılmaktaydı. Bunlar nelerdi?

KASIM
.....: Yapılması kesinlikle istenen ve terk edilmesi günah olan fiiller, emirlerdir. Örneğin beş vakit namaz kılmak

MURAT
.....: İslam'da yapılması farz kadar kesin olmayan fakat sünnetten daha kuvvetli olan dini hükümlerdir. Örneğin kurban kesmek

FATMA
.....: Hz. Muhammed'in (sav) farz ve vacip dışında yaptığı fiil, davranış, tavsiye ve öğütlerdir. Örneğin teravih namazı kılmak.

RUKİYE
.....: Yapılması dinen tavsiye edilip övülen ancak yapılmamasında da bir sakınca bulunmayan fiil veya davranışlardır. Örneğin gece namazı kılmak

HATİCE
Yapılışlarına göre de 3 sınıfa ayrılmaktadır. Bunlar:

Yukarıda bir grup öğrencinin sınava çalışırken yazışmaları yer almaktadır. Verilen mesajlaşmada öğrencilerin ibadetlerin sınıflandırılmasında kullanılan ölçütlerden hangilerini açıkladığını yazınız.

KASIM :

MURAT :

FATMA :

RUKİYE :

HATİCE :

2. Sınıf panosu için hazırlanan aşağıdaki tabloda, ibadetler ile bu ibadetlerin özellikleri karışık olarak verilmiştir.

Sınıf tablosunun doğru şekilde düzenlenmesi için aşağıdakilerden hangileri birbiriyle eşleştirilmelidir?

a. Hac	b. Kurban	c. Hasta ziyareti yapmak	ç. Namaz	d. Sadaka vermek
--------	-----------	--------------------------	----------	------------------

1. Tekbirle başlayıp selamla son bulan, ergenlik çağına gelmiş tüm Müslümanlara **farz** olan ve **beden ile** yapılan bir ibadettir.
2. Dinen zengin sayılanlara **farz** olup zilhicce ayında gerçekleştirilen **hem mal hem beden ile** yapılan bir ibadettir.
3. Dinen belirlenen özelliklere sahip bir hayvanın ibadet maksadıyla, belirlenen usullere uygun olarak kesilmesi şeklinde **mal ile** yapılan **vacip** bir ibadettir.
4. Hz. Muhammed'in (sav) farz ve vacibin dışında yaptığı **sünnet** olan ibadettir, **mal ile** yapılır.
5. Dinen yapılması dinen tavsiye edilip övülen, hükmü **mendup** olan ve **beden ile** yapılan bir ibadettir.

3. Aşağıdaki tabloda verilen ibadetleri hem hükümlerine göre hem de yapılarına göre sınıflandırınız. (Örnek: Bayram namazı - Vacip - Beden ile yapılan ibadet)

İBADETLER	HÜKÜMLERİNE GÖRE	YAPILIŞLARINA GÖRE
1. Vitr Namazı	Farz	Mal ile Yapılan
2. Sabah Namazı		
3. Ramazan Orucu	Sünnet	Beden ile Yapılan
4. Misafire İkramda Bulunmak		
5. Hediyeleşmek	Vacip	Hem Mal Hem Beden ile Yapılan
6. Suyu Sağ Elle İçmek		
7. Kurban Kesmek	Mendup	
8. Teravih Namazı		
9. Zekât Vermek		
10. Umre		

4. Aşağıda verilen bulmacaların cevaplarını yazınız.**a. Tekbirle başlar**

Selamla biterim

Günün belli vaktinde seni beklerim.

Her Müslüman'a farz bir ibadetim

Bil bakalım ben kimim?

.....

b. Yılın belli bir ayında gelirim

Huzur ve bereket getiririm

Biraz sabır isterim

Farz bir ibadetim

Bil bakalım ben kimim?

.....

c. Paylaşmaktır benim işim

Artar, çoğalır bereketin

Alan da veren de huzur bulur

Zengin olana farzım

Bil bakalım ben kimim?

.....

ç. Bayram sabahı kesilirim

Sofralara bereketle gelirim.

Allah (cc) rızasıdır tek niyetim

Paylaştıkça güzelleşirim.

Vaciptir benim hükmüm

Bil bakalım ben kimim?

.....

d. Hem mal hem bedenle yapıyorum

Her milletten mümini çağırırım

Zilhicce ayıdır zamanım

Dinen zengin olana farzım

Bil bakalım ben kimim?

.....

Geri Bildirim:

1.

KASIM : Farz

MURAT : Vacip

FATMA : Sünnet

RUKİYE : Mendup

HATİCE : Beden ile yapılanlar, mal ile yapılanlar, hem mal hem beden ile yapılanlar

2. 1-ç, 2-a, 3-b, 4-d, 5-c

3.

İBADETLER	HÜKÜMLERİNE GÖRE	YAPILIŞLARINA GÖRE
1. Vitr Namazı	Farz	Mal ile Yapılan
2. Sabah Namazı	2-3-9	5-7-9
3. Ramazan Orucu	Sünnet	Beden ile Yapılan
4. Misafire İkramda Bulunmak	6-8-10	1-2-3-6-8
5. Hediyeleşmek	Vacip	Hem Mal Hem Beden ile Yapılan
6. Suyu Sağ Elle İçmek	1-7	4-10
7. Kurban Kesmek	Mendup	
8. Teravih Namazı	4-5	
9. Zekât Vermek		
10. Umre		

Açıklamalar:

1. Vitr Namazı: Vacip olan ve beden ile yapılan bir ibadettir.

2. Sabah Namazı: Ergenlik çağına girmiş tüm Müslümanlara farz olan ve beden ile yapılan bir ibadettir.

3. Ramazan Orucu: Ergenlik çağına girmiş, sağlıklı yerinde olan tüm Müslümanlara farz olan ve beden ile yapılan bir ibadettir.

4. Misafire İkramda Bulunmak: Dinen övülen ve tavsiye edilen bir davranış olarak menduptur, hem mal hem de beden ile yapılan bir ibadettir.

5. Hediyeleşmek: Dinen övülen ve tavsiye edilen bir davranış olarak menduptur, mal ile yapılan bir ibadettir.

6. Suyu Sağ Elle İçmek: Hz. Muhammed'in (sav) sünnetlerindendir. Beden ile yapılan bir ibadettir.

7. Kurban Kesmek: Vaciptir, mal ile yapılan bir ibadettir.

8. Teravih Namazı: Hz. Muhammed'in (sav) sünnetlerindendir. Beden ile yapılan bir ibadettir.

9. Zekât Vermek: Dinen zengin sayılanlara farz olan ve mal ile yapılan bir ibadettir.

10. Umre: Hz. Muhammed'in (sav) sünnetlerindendir, hem mal hem beden ile yapılan bir ibadettir.

4.

a. NAMAZ

b. ORUÇ

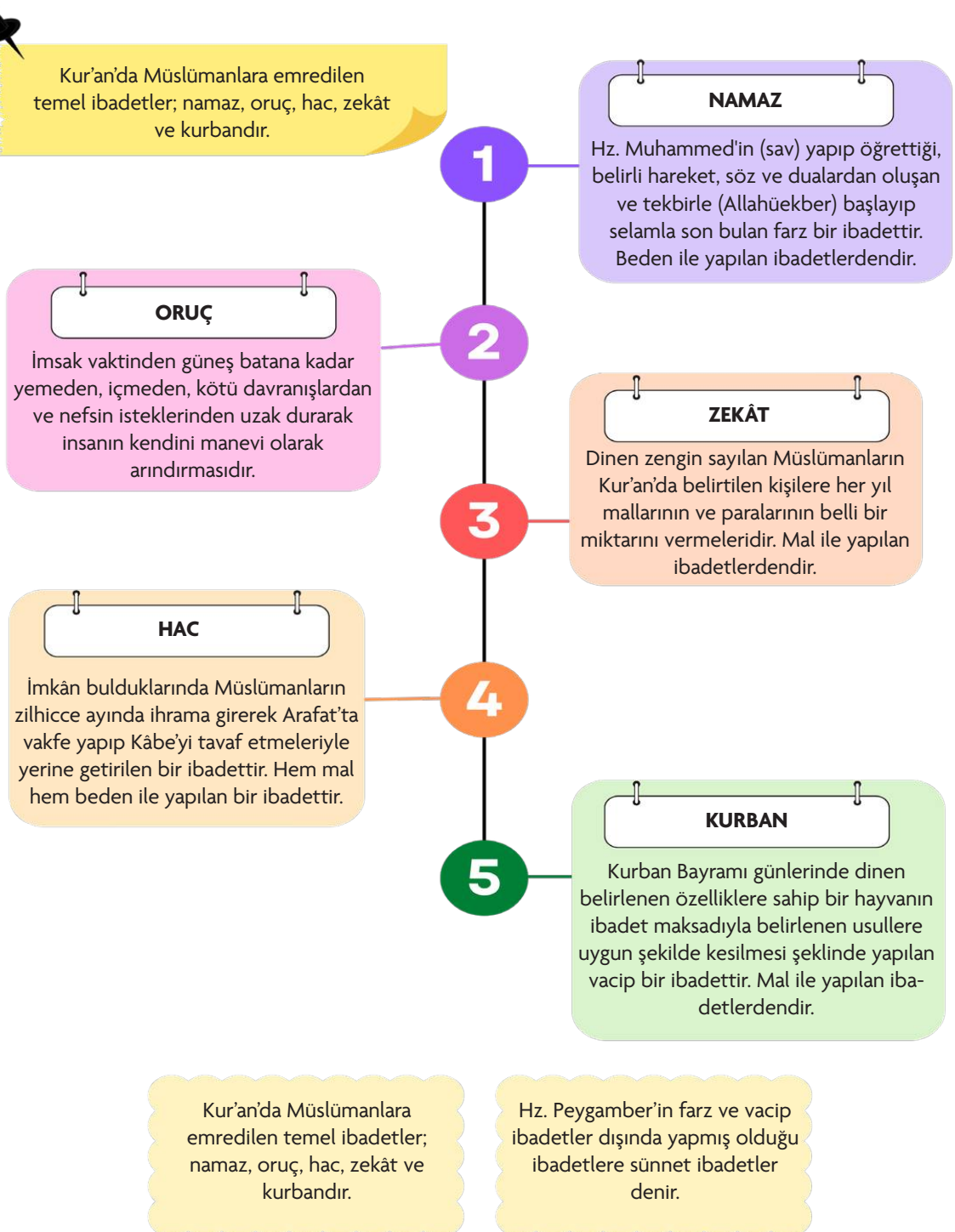
c. ZEKÂT

ç. KURBAN

d. HAC

ÖĞRENDİKLERİM

Amaç: Bu bölümde, etkinlikler yoluyla öğrendiğiniz bilgileri özetleyerek eksikliklerinizi gidermenizi bekliyoruz.

İNSAN VE İBADET

BAŞLARKEN

Bu bölümde yer alan etkinlikler, bireysel öğrenme yolculuğunuzda size rehberlik etmek ve öğrenme sürecinizi desteklemek amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı yürütürken “Hazırlanıyorum”, “İlişkilendiriyorum”, “Uygulayarak Öğreniyorum”, “Değerlendiriyorum”, “Yansıtıcı Yazı” ve “Öğrendiklerim” etkinliklerini sırası ile takip etmeniz ve etkinliklerin sonunda yer alan geri bildirimleri inceleyerek bölümleri tamamlamanız beklenmektedir.

Bu çalışma kartında, ibadetin sadece şekilsel hareketlerden ibaret olmadığını, insanın karakterine ve toplumsal hayata nasıl yön verdiğini keşfedeceksiniz.

Bunları Biliyor musunuz?

- İbadet kavramı kelime olarak “boyun eğmek, itaat etmek ve tevazu göstermek” anlamlarına gelir.
- İslam’da ibadetler, yalnızca belirli davranışları yerine getirmekten ibaret değildir; insanın kendisiyle, çevresiyle ve Allah (cc) ile olan ilişkisini şekillendirir.
- İbadetler insanın ahlaki tutumlarını, öz denetimini ve sorumluluk bilincini geliştirmesine katkıda bulunur.

HAZIRLANIYORUM

Amaç: Bu bölümde, işleyeceğimiz konuyla ilgili ön bilgilerinizi hatırlamanızı ve konuya hazırlıklı hâle gelmenizi bekliyoruz.

Aşağıda harflendirilmiş kutucuklarda ibadetlerle ilgili bazı örnekler ve kavramlar yer almaktadır. Soruları dikkatlice okuyunuz ve cevabınızı ilgili kutucuk harflerini yazarak belirtiniz. Gerekirse aynı kutucuk harfini birden fazla soruda kullanabilirsiniz.

a. Namaz	b. Tesettür	c. İhlas
ç. Zekât	d. Salih amel	e. Abdest
f. Oruç	g. Hac	ğ. Kurban

1. Hangileri bazı ibadetlerin şartlarındandır?
2. Hangilerini yapmak için belli zenginlik şartlarını taşımak gerekir?
3. Hangileri içtenlikle ve bilinçli yapılan güzel davranışları ifade eden kavramlardır?
4. Hangileri dinen kesin olarak yapılması emredilen (farz) ibadetlerdendir?

Geri Bildirim:

1. b, e

Abdest ve (tesettür) **bedenin örtülmesi** bazı ibadetlerin geçerli olması için gereken şartlardandır.

2. ç, g, ğ

Zekât, hac ve **kurban** ibadetleri mali yönü ağır basan ve yerine getirilmesi için belli **zenginlik** şartlarının oluşması gereken ibadetlerdir.

3. c, d

ihlas ve **salih amel** kavramları kulluğun ve ibadetlerin bir şekil olmaktan çıkarılıp Allah (cc) rızasının samimi bir şekilde gözetilmesiyle ilgili kavramlardır.

4. a, ç, f, g

İslam'ın temel ibadetleri olan **namaz**, **zekât**, **oruç** ve **hac** dinimizde kesinlikle yerine getirilmesi emredilen **farz** ibadetlerdir.

İLİŞKİLENDİRİYORUM

Amaç: Burada, öğrendiğiniz bilgileri günlük hayatla ve farklı derslerde öğrendiğiniz kavramlarla ilişkilendirmenizi bekliyoruz. İbadetler; cami duvarlarını aşan disiplin, kalbi yumuşatan sabır ve toplumu birleştiren paylaşma kültürünü oluşturmaktadır. Aşağıdaki duvar gazetesinde yer alan bilgilerden hareketle bu konuyla ilgili tarihten ve günümüzden örnekleri inceleyiniz.

Bir Vakıf Medeniyeti

Vakıf kültürü, atalarımızın yardımlaşma anlayışının en güzel örneğidir. Onlar, salih amel işlemeyi hayatın her alanına yaymışlardır.

İşte o ilginç vakıflardan bazıları:

Gurabahane-i Laklakan: Bursa'da kurulan dünyanın ilk hayvan hastanesidir. Göç edemeyen sakat leyleklerin bakımını üstlenmiştir.

Güzel Yazı Vakfı: 1740 yılında İstanbul'da kurulan, insanlara güzel yazı yazmayı öğretecek hattatların maaşlarını ve giderlerini karşılayan vakıftır.

Duvar Yazılarını Silen Vakıf: Karalanan, çizilen, kirletilen tarihi eserlerin duvarlarını temizlemekle görevli insanları tahsis eden vakıftır.

Yaz Günlerinde Soğuk Su Dağıtan Vakıf: Sıcak yaz mevsiminde insanlara soğuk su dağıtmayı amaç edinen vakıftır.

Tohum Saklayan Vakıf: Cins ve kaliteli tohumları saklayıp çiftçilerin kullanımına sunan vakıftır.

Çok sayıda vakıf türünün varlığı, atalarımızın hayatın her alanını ibadet bilinciyle yaşadığının en güzel örneğidir.

Aşağıdaki bazı örnekler yardımlaşma ruhunun günümüz toplumunda da yaşadığının en önemli göstergesidir.

Askıda Ekmek: İhtiyacı olanların onurunu kırmadan yapılan ekmek paylaşımıdır.

İftar Çadırları: Ramazan ayında zenginle fakiri aynı sofrada buluşturan muazzam bir kardeşlik köprüsüdür.

Kardeş Aile Projeleri: Sadece maddi değil manevi desteğin de paylaşıldığı modern dayanışma örnekleridir.

Tüm bu iyiliklerin arkasındaki temel motivasyon Allah'ın (cc) rızasını kazanmaktır. Hucurat suresinin 10. ayetindeki "Müminler ancak kardeşlerdir..." ilkesi bu dayanışma ruhunun kaynağıdır. Onlar, sağ elin verdiğini sol elin görmemesi düsturuyula iyiliği gizli ve nazikçe yapmıştır. Böylece ibadetler, insanı Allah'a (cc) yaklaştırırken aynı zamanda topluma karşı sorumlu ve duyarlı bir birey hâline getirir.

Sıra Sizde: Siz de bir “İyilik Mimarı” olsanız okulunuzda veya mahallenizde hangi dayanışma projesini başlatmak isterdiniz? Aşağıdaki boşluğa proje fikrinizi ve bu fikrin hangi ibadetin ruhunu (namazdaki disiplin, oruçtaki sabır, zekâtta paylaşıma vb.) yansıttığını yazınız.

Proje Adı :

Hedefim :

İbadetle ilişkisi :

UYGULAYARAK ÖĞRENİYORUM

Amaç: Bu bölümde bilgilerinizi etkinlikler ve uygulamalarla pekiştirmenizi, öğrenmeyi daha kalıcı hâle getirmenizi bekliyoruz.

1. ETKİNLİK

Etkinliğe başlamadan önce aşağıdaki bilgi kutusunu okuyunuz.

İbadetler, insana üstün ahlaki özellikler kazandırır:

Takva: Allah'ın (cc) emir ve yasaklarına titizlikle uymak, O'na karşı sorumluluk bilinci taşımadır.

İhsan: Allah'ı (cc) görüyormuşçasına ibadet etmek, O'nun her an bizi gördüğü bilinciyle işimizi en güzel şekilde yapmadır.

Tevazu: Kibirden uzak durup alçak gönüllü ve samimi olmadır.

Tefekkür: Varlıklar üzerinde derin derin düşünerek Allah'ın (cc) kudretini ve yaratılış hikmetini kavramadır.

Bireysel gelişimin yanı sıra ibadetlerin toplumsal faydaları da vardır. Örneğin namaz ve hac insanları bir araya getirip eşitliği sağlarken zekât ve kurban paylaşmayı artırarak cimriliği yok eder.

Aşağıdaki harflendirilmiş kutucuklarda ibadetlerin yerine getirilmesi sonucunda bireyin ve toplumun elde ettikleri bazı kazanımlar verilmiştir. Soruları dikkatlice okuyunuz ve cevabınızı ilgili kutucuk harflerini yazarak belirtiniz.

a. İş yaparken “Allah (cc) beni görüyor” bilinciyle o işi en güzel şekilde yapmak	b. Zengin ile fakir arasındaki uçurumu azaltıp cimriliği yenmek	c. Cemaatle namazın birlik ve beraberlik duygusunu artırması
ç. Emir ve yasaklara titizlikle uyma bilincine sahip olmak	d. Farklı ırk ve dillerden Müslümanların Kâbe’de eşitlenmesi	e. Bir çiçeğe bakıp yaratıcının sanatını ve kudretini düşünmek

1. Hangileri “İhsan” kavramını tanımlamaktadır?

2. Hangileri “Takva” kavramını ifade eder?

3. Hangileri ibadetin “toplumsal” yönüne örnektir?

4. Hangileri “tefekkür” kavramıyla ilişkilidir?

Geri Bildirim:

1. a
Çünkü **ihsan**, kişinin her davranışını ve ibadetini Allah'ın (cc) kendisini gördüğü bilinciyle samimiyetle yapmasıdır. Bu bilinç, işin en güzel şekilde yapılmasını sağlar.
2. ç
Takva, Allah'ın (cc) rızasını gözeterek bilinçli ve dikkatli yaşamayı, haramlardan sakınmayı ifade eder. Kelime kökü olarak da “**korunmak/sakınmak**” anlamına gelmektedir.
3. b, c, d
Zekât ve **sadaka** toplumsal adaleti sağlar ve sosyal sınıflar arası köprü kurar. **Cemaatle namaz** birlik ve beraberliği, **hac** ümmet bilincini ve evrensel kardeşliği pekiştirir. Diğer kutucuklar daha çok bireysel ahlaki gelişimle ilgilidir.
4. e
Tefekkür, insanın varlıkların ardındaki hikmeti ve Allah'ın (cc) kudretini düşünmesidir.

2. ETKİNLİK

İbadetlerin amacı sadece şekilsel unsurları yerine getirmek ve belirli zamanlarda belli görevleri yapmak değildir. İbadetlerin asıl amacı insanı Allah'a (cc) yakınlaştırmak, aynı zamanda ona güzel ahlak, sabır, disiplin ve merhamet kazandırmaktır. Her ibadet insanın karakterini güçlendiren ahlaklı yaşam becerisi eğitimidir.

Namaz: Günde beş vakit Allah'ın (cc) huzuruna çıkmak, insana zamanını yönetme becerisi ve disiplin kazandırır.

Oruç: Açlığa ve susuzluğa dayanmak yalnızca bedeni değil davranışları da disipline ederek öz denetim ve sabrı güçlendirir.

Zekât/Sadaka : Paylaşmak insanın içindeki bencilliği yok eder, bunların yerine yardımlaşma ve empatiyi (kendini başkasının yerine koyma) yerleştirir.

Hac: Dünyanın dört bir yanından gelenlerle aynı safta durmak, diğer insanlara karşı eşitlik ve alçak gönüllülük (tevazu) kazandırır.

Salih Amel: Allah (cc) rızası için yapılan bütün güzel iş ve davranışlar anlamına gelen salih ameller kişinin tüm hayatını ibadet bilinciyle yaşamasını sağlar.

Aşağıda günlük hayatta karşılaşılabileceğiniz beş farklı durum ve olay verilmiştir. Bunların her birinde hangi rehber ibadetin size hangi erdemi kazandırabileceğini başlıkların altına yazınız.

Durum / Olay	Rehber İbadet	Kazandırdığı Erdem
1. Birikimlerinizin üzerinden bir yıl geçtiğini fark ettiniz ve ihtiyaç sahiplerine belli bir kısmını verdiniz.	Zekât	Yardımlaşma
2. Ödevlerinizi yetiştirmeniz gerekiyor ve vaktiniz dar. Planlı hareket ederek her işi vaktinde yapmaya çalışıyorsunuz.		
3. Nimetler karşısında nefsinize hâkim oldunuz ve sabırla bekleyerek iradenizi güçlendirdiniz.		
4. Farklı ülkelerden gelen insanlarla aynı mekânda buluştunuz ve makam, ünvan farklarının önemini yitirdiğini yaşayarak gördünüz.		
5. Bir arkadaşınızın maddi bir sıkıntısı olduğunu fark ettiniz ve bunu kimseye duyurmadan ona destek oldunuz.		

Geri Bildirim:

2. Namaz

Çünkü namaz, günü beş ana bölüme ayırarak bize **disiplini** öğretir. Namaz kılan birinin **zamanı verimli kullanma** ve **sorumluluk** bilinci daha yüksek olur.

3. Oruç

Oruç ibadeti kişiye sadece açlığa değil dürtülerine de hâkim olmayı yani **öz denetimi** ve **sabrı** öğretir. Sabır eğitimi için oruç, insanın sahip olabileceği en güçlü araçtır.

4. Hac

Bu ibadet tüm insanların Allah (cc) katında bir tarağın dişleri gibi eşit olduğunu hatırlatır ve kişiye **tevazu (alçak gönüllülük)** kazandırır.

5. Sadaka

Bu ibadetler insana elindekini **paylaşmayı** ve **cömertliği** kazandırır. En önemli özelliği, insanın mal hirsından kurtulup başkalarının derdiyle dertlenmesini sağlamasıdır.

3. ETKİNLİK

İbadetlerin amaçlarından biri de insanın ahlakını ve toplumun huzurunu inşa etmektir. İslam'ın temel kaynakları olan ayet ve hadisler ibadetin hikmetini açıklarken şu ilkelere vurgu yapar:

Ahlaki Koruma: İbadet, kişiyi kötü alışkanlıklardan uzak tutan bir kalkandır

Sosyal Adalet: Mali ibadetler (zekât, kurban) toplumdaki gelir dengesizliğini giderir ve sevgiyi artırır.

Bireysel Disiplin: Vakitli ibadetler insanın iradesini güçlendirir ve sabrı öğretir.

Kardeşlik Hukuku: İnananların birbirine yardım etmesi sadece bir iyilik değil, imanın bir gereğidir.

Sorumluluk Bilinci: İbadetlerin kişiye kazandırdıklarından birisi de kişinin çevresine karşı duyarlı olması ve emneti korumasıdır.

Empati ve Merhamet: İbadetler başkalarının hâlini anlayarak bencillikten kurtulma becerisi kazandırır.

Aşağıdaki tabloda sol sütunda ayet ve hadisşerifler, sağ sütunda ise ilişkili olduğu bazı ilkeler yer almaktadır. Ayet ve hadisşeriflerin hangi ilkeyle ilişkili olduğunu alt taraftaki tabloya yazınız.

Ayet / Hadisşerif	İlişkili İlke
1. "Müminler ancak kardeşlerdir. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin..." (Hucurat suresi 10. ayet)	A. Ahlaki Koruma
2. "... Namaz, insanı hayâsızlıktan ve kötülükten alıkoyar..." (Ankebut suresi 45. ayet)	B. Sorumluluk Bilinci
3. "Oruç sabrın yarısıdır." (İbni Mace, "Sıyam", 44)	C. Bireysel Disiplin
4. "Allah yolunda sevdiğiniz şeylerden harcamadıkça iyiliğe asla eremezsiniz..." (Al-i İmran suresi 92. ayet)	Ç. Kardeşlik Hukuku
5. "Kim Allah'a ve ahiret gününe iman ederse komşusuna iyilik etsin!" (Müslim, "İman", 77)	D. Sosyal Adalet
	E. Empati ve Merhamet

1	2	3	4	5
.....				

Geri Bildirim:**1 - Ç**

Hucurat suresinin 10. ayetindeki “kardeşlerinizin arasını düzeltin” emri, ibadetin toplumsal bir barış projesi olan **kardeşlik hukuku**yla ilişkisini açıklar.

2 - A

Ankebut suresinin 45. ayetinde namazın kötülüklerden alıkoyması, ibadetin bireyi yanlışlardan koruyan **ahlaki koruma** kal-kanı olduğunu doğrular.

3 - C

Orucun “sabır”la olan bağı, insanın kendi isteklerini yönetebilmesini yani **bireysel disiplin (irade)** gücünü geliştirir.

4 - D

Al-i İmran suresinin 92. ayetindeki “sevilen şeylerden harcama” vurgusu, toplumda zenginle fakir arasındaki mesafeyi azaltan **sosyal adalet** ilkesini tesis eder.

5 - B

Komşuya iyilik yapmak, Müslüman'ın çevresine karşı duyduğu **sorumluluk bilincinin** bir gereğidir.

- Bu etkinlikte **E (empati ve merhamet)** seçeneği çeldirici olarak boşta kalmalıdır. Ayetlerin genelinde bu duygu bulunsa da verilen metinler daha çok hukuk, adalet ve disiplin gibi somut toplumsal değerlere odaklanmaktadır.

DEĞERLENDİRİYORUM

Amaç: Bu bölümde, öğrendiklerinizi gözden geçirmenizi, kendi öğrenme sürecinizi değerlendirmenizi ve eksiklerinizi fark etmenizi bekliyoruz.

1. İbadetlerin bireysel ve toplumsal hayata yansımalarını inceleyen bir öğrenci aşağıdaki ifadeleri defterine yazmıştır. Bu ifadeleri dikkatlice okuyunuz. İfadenin doğru olduğunu düşünüyorsanız DOĞRU, yanlış olduğunu düşünüyorsanız YANLIŞ sütununa (X) işareti koyunuz.

İBADETLERİN BİREYSEL VE TOPLUMSAL YANSIMALARI	DOĞRU	YANLIŞ
1. Namazın vakitli bir sorumluluk olması, kişinin günlük hayatını bir düzene koymasını sağlayarak disiplin bilincini geliştirir.		
2. İbadetler, kişinin kendi hatalarıyla yüzleşmesini sağlayarak toplum içinde ayrıcalıklı ve hata-sız olduğu duygusunu pekiştirir.		
3. Hac ibadeti; farklı dil ve ırktan insanları aynı amaç etrafında buluşturarak evrensel bir eşitlik ve birlik bilinci oluşturur.		
4. Oruç ibadeti, kişinin arzularını erteleyebilme gücünü artırarak ona zorluklara karşı sabır ve öz denetim becerisi kazandırır.		
5. Toplumsal düzen, ibadetlerle güçlendirilen ahlaki erdemlerden ziyade sadece katı kurallar ve cezalar aracılığıyla sağlanabilir.		
6. İbadetler kişiyi huzura kavuştururken toplumsal sorumluluklardan uzaklaştırıp sadece kendi iç dünyasına odaklanmasını sağlar.		
7. Zekât ve kurban ibadetleri, varlıklı ve yoksul kesimler arasında sevgi bağını güçlendiren sosyal bir köprüdür.		

2. Aşağıdaki örnek olay metnini okuyunuz. Kerem'in yaşadığı tecrübeden hareketle ibadet ve ahlak ilişkisini kendi yaşamınızı göz önünde bulundurarak metnin altındaki sorularla değerlendiriniz.

Okullar arası basketbol turnuvasının final maçı büyük bir heyecanla devam ediyordu. Kerem, şampiyonluk için kritik bir atış yapmak üzereyken rakip takımdan bir oyuncunun sert müdahalesiyle yere düştü. Kerem'in canı yandı ve o anki öfkeyle rakibine ağır bir karşılık vermek istedi ancak din kültürü ve ahlak bilgisi dersinde öğrendiği şu ilkeyi hatırladı: "Allah'a (cc) kulluk bilinci, insana en zor anlarda bile duygularını yönetme ve kardeşlik hukukunu koruma gücü verir. İhlasla kulluk eden biri anlık öfkesinin kölesi olmaz." Kerem derin bir nefes aldı, öfkesini dindirdi ve kendisine el uzatan rakibinin desteğiyle ayağa kalkarak maça devam etti.

a. Günlük hayatınızda haksızlığa uğradığınızı hissettiğinizde "İhlasla kulluk eden, anlık öfkesinin kölesi olmaz." ilkesini nasıl bir "iç disiplin" aracı olarak kullanırdınız?

.....

.....

b. İbadetlerin kazandırdığı sabır ve irade gibi kazanımlar, hayatın zorluklarıyla başa çıkmanızda size nasıl bir destek sağlayabilir? Somut bir örnekle açıklayınız.

.....

.....

c. Kerem'in sergilediği yapıcı tavrı siz kendi çevrenizde uygularsanız bu durum sizi ve toplumdaki yerinizi nasıl etkiler?

.....

.....

3. Aşağıdaki ayet ve hadisleri dikkatle okuyunuz. Bu metinlerin, insan-ibadet ilişkisi bağlamında hangi kavramla ilgili olduğunu yazarak kısa bir cümleyle açıklayınız.

Kaynak Metin (Ayet/Hadis)	İlgili Kavram ve Açıklaması
I. "... İçten bir inanç ve bağlılık göstererek sadece Allah'a ibadet et." (Zümer suresi 2. ayet)	Kavram: Kısa Açıklama:
II. "... Allah'ı görür gibi ibadet etmendir. Sen O'nu görmüyor olsan da O, seni görmektedir..." (Buhari, "Tefsir", 2)	Kavram: Kısa Açıklama:
III. "... Allah katında en değerli olanınız O'na itaatsizlikten en fazla sakınanınızdır." (Hucurat suresi 13. ayet)	Kavram: Kısa Açıklama:
IV. "... Birbirinize karşı övünmemenizi ve birbirinize karşı haddi aşan davranışlarda bulunmamanızı vahyetti." (Müslim, "Cennet", 64)	Kavram: Kısa Açıklama:

Geri Bildirim

1.

1, 3, 4 ve 7 doğrudur. Çünkü **namazın** en büyük bireysel yansıması yüksek düzeyde hayat **disiplini** sağlamasıdır. **Hac** ibadeti **insanlığın Allah (cc) katındaki eşitliğini** gösteren evrensel sembollerden biridir. **Oruç** bireyin **nefsi üzerindeki hâkimi-yetini (öz denetim)** geliştiren en etkili manevi eğitimidir. **Zekât ve kurban** gibi mali ibadetler toplumda somut bir **sosyal dayanışma** ağı kurar.

2, 5 ve 6 yanlıştır. Çünkü **ibadetler** insana hatasızlık ve ayrıcalık değil aksine kendi eksiklerini fark etme ve **tevazu** kazandırır. Kendini başkasından üstün görmek, ibadetin en temel amacı olan **ihlase** aykırıdır. **Toplumsal düzen** dış baskı ve cezalarla değil bireylerin ibadetler neticesinde sahip olacağı güzel **ahlaki erdemler** aracılığıyla sağlanır. İbadetler insanı bireysel ve toplumsal sorumluluklarından uzaklaştırmaz. İbadetlerin amacı bireyi sorumluluklarından uzaklaştırmak değil, toplum için en faydalı hâle getirmektir.

2. a. Öfkeyi yalnızca bastırmak değil, bunu **"Allah (cc) rızası için"** yapmak ve **"Allah'ın (cc) her an insanı gördüğü bilinciyle"** hareket etmek (ihlas ve ihsan) ibadetin insanın iç disiplinini güçlendiren yönünü gösterir.

b. Sınav stresi, arkadaşlık tartışması veya aile içi bir durum gibi günlük hayatta karşılaşılan örnekler üzerinden **sabır** ve **irade** kavramlarını ele almak, ibadetlerin bireysel hayat üzerindeki etkisini somutlaştırır.

c. Yapıcı davranışların insana **"izzet" (saygınlık)** kazandığı ve toplumda **güven ile barış ortamının oluşmasına katkıda bulunduğu** unutulmamalıdır. Bu durum, ibadetlerin toplumsal hayata yansıyan yönlerinden biridir.

3.

Kaynak Metin (Ayet/Hadis)	İlgili Kavram ve Açıklaması
I. “... İçten bir inanç ve bağlılık göstererek sadece Allah’a ibadet et.” (Zümer suresi 2. ayet)	Kavram: İhlas Kısa Açıklama: İbadet sadece şekilden ibaret değildir; özünde samimiyet olmalıdır. Allah (cc) rızası dışında bir amaç gütmek ibadetin ruhudur.
II. “... Allah’ı görür gibi ibadet etmelidir. Sen O’nu görmüyor olsan da O, seni görmektedir...” (Buhari, “Tefsir”, 2)	Kavram: İhsan Kısa Açıklama: İnsanın her an Allah’ın (cc) gözetiminde olduğunu bilmesi onda sorumluluk bilinci ve duyarlılık oluşturur.
III. “... Allah katında en değerli olanınız O’na itaatsizlikten en fazla sakınanınızdır.” (Hucurat suresi 13. ayet)	Kavram: Takva Kısa Açıklama: İbadetin kazandırdığı en büyük değer, üstünlük yarışı değil; Allah’a (cc) karşı gelmekten sakınan bir duyarlılık geliştirmektir..
IV. “... Birbirinize karşı övünmemenizi ve birbirinize karşı haddi aşan davranışlarda bulunmamanızı vahyetti.” (Müslim, “Cennet”, 64)	Kavram: Tevazu Kısa Açıklama: İbadet eden insan başkalarına karşı alçak gönüllü olur; kimseye karşı övünmez veya zorbalık (haddi aşma) yapmaz.

ÖĞRENDİKLERİM

Amaç: Bu bölümde, etkinlikler yoluyla öğrendiğiniz bilgileri özetleyerek eksikliklerinizi gidermenizi bekliyoruz.

İNSAN VE İBADET

İbadetin Amacı

İnsan yaratılış gayesine uygun olarak Allah'ı (cc) tanımak, O'na kulluk etmek ve O'nun rızasını kazanmak için ibadet eder.

İbadetin Bireysel Faydaları (Ahlaki Gelişim)

- **Takva:** Sorumluluk bilinciyle, haramlardan sakınarak yaşamak
- **İhsan:** Kişinin Allah'ın (cc) her an kendisini gördüğü bilinciyle samimi davranması
- **Tevazu:** Kibirden arınıp alçak gönüllü olmak
- **Tefekkür:** Varlıklar üzerinde derin derin düşünerek imanı güçlendirmek
- **Disiplin:** Namaz ve oruç gibi ibadetlerle zaman yönetimi ve irade kontrolü kazanmak

İbadetin Toplumsal Faydaları (Birlik ve Beraberlik)

- **Kardeşlik:** "Müminler ancak kardeşirler." ilkesiyle dayanışma içinde olmak
- **Yardımlaşma:** Zekât, sadaka ve kurban ile paylaşmak, cimriliği yenmek
- **Eşitlik:** Hac ve cemaatle namazda statü farkı olmaksızın yan yana durmak

KUR'AN'DAN MESAJLAR: BAKARA SURESİ 21, ZARİYAT SURESİ 56 VE HİCR SURESİ 99. AYETLER

BAŞLARKEN

Bu bölümde yer alan etkinlikler, bireysel öğrenme yolculuğunuzda size rehberlik etmek ve öğrenme sürecinizi desteklemek amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı yürütürken “Hazırlanıyorum”, “İlişkilendiriyorum”, “Uygulayarak Öğreniyorum”, “Değerlendiriyorum”, “Yansıtıcı Yazı” ve “Öğrendiklerim” etkinliklerini sırası ile takip etmeniz ve etkinliklerin sonunda yer alan geri bildirimleri inceleyerek bölümleri tamamlamanız beklenmektedir.

Bu çalışma kartında Bakara suresinin 21, Zariyat suresinin 56 ve Hicr suresinin 99. ayetlerindeki mesajların insan hayatındaki yerini ve günlük yaşama nasıl yön verdiğini fark ederek aşağıdaki sorular üzerinde düşünme fırsatı bulacaksınız.

Aşağıdaki sorular, “Kur'an'dan Mesajlar: Bakara suresi 21, Zariyat suresi 56 ve Hicr suresi 99. ayetler” konusuna farklı açılardan bakabilmeniz için hazırlanmıştır:

- İnsanın Allah'a (cc) karşı sorumlulukları nelerdir? Açıklayınız.
- Kulluk bilinci, davranışlarınızı nasıl etkiler? Açıklayınız.

İbadet/Kulluk: Allah'ın (cc) rızasını kazanmak; O'na sevgi, saygı ve bağlılık göstermek amacıyla yapılan her türlü itaat, dua ve güzel davranıştır.

(bk. “ibadet” *Dini Terimler Sözlüğü*, 153)

Takva: Kişinin her an Allah'a (cc) kulluk bilinciyle hareket etmesi, O'nun rızasını kaybetmekten çekinmesi, O'na karşı gelmekten ve günah işlemekten sakınmasıdır.

(bk. “takva” *Dini Terimler Sözlüğü*, 349)

HAZIRLANIYORUM

Amaç: Bu bölümde, işleyeceğimiz konuyla ilgili ön bilgilerinizi hatırlamanızı ve konuya hazırlıklı hâle gelmenizi bekliyoruz.

Aşağıdaki ifadelerden doğru olanlara (D), yanlış olanlara (Y) yazınız.

İFADELER	D/Y
1. İbadet, insanın iç dünyasında denge kurmasını ve ilişkilerini düzenlemesini sağlar.	
2. Samimiyetle yapılan ibadetler, takva ve tevazu gibi ahlaki değerleri besler.	
3. Birey için zor zamanlarda Allah'ı (cc) hatırlamak, olgunlaşmak için yeterlidir.	
4. Namaz ve oruç, kişiye öz disiplin kazandırarak günlük yaşamı düzenler.	
5. Hac, toplumsal yönü olmayan bireysel bir uygulamadır.	
6. İbadetlerin temel etkisi bedensel alışkanlık kazandırmakla sınırlıdır.	
7. Toplu hâlde yapılan ibadetler, dayanışmayı artırarak toplumsal birlik bilincini güçlendirir.	

Geri Bildirim:

Bu geri bildirim sayesinde kendi cevabınızı kontrol edebilir, hatalarınızı düzelterek öğrenmenizi pekiştirebilirsiniz.

1.D, 2.D, 3.Y, 4.D, 5.Y, 6.Y, 7.D

Açıklamalar:

1. İbadet, kişiye öz denetim kazandırıp onun duygu ve düşünce dünyasını dengeler. Sabır, merhamet ve sorumluluk gibi değerleri besleyerek bireyin kendisi ve çevresiyle ilişkilerini düzenler.
2. İbadet, insanda iç denetimi sağlar. Allah'a (cc) saygı ve yasaklardan sakınma bilincini güçlendirirken kibri kırıp tevazuyu artırır.
3. Allah'ı (cc) hatırlamak önemli olsa da tek başına yeterli değildir. Kişinin bunu sabır, dua ve sorumlulukla davranışa dökmesi gerekir; olgunlaşma zamanla gelişen bir süreçtir.
4. Namaz ve oruç; zaman yönetimi, irade kontrolü ve düzenli alışkanlıklar kazandırır. Bu sayede kişi günlük yaşamında daha planlı ve dengeli olur.
5. Hac; farklı milletlerden Müslümanları ortak bir amaçta buluşturarak birlik, kardeşlik ve eşitlik bilincini pekiştiren toplumsal bir ibadettir.
6. İbadetlerin etkisi yalnız bedensel alışkanlıkla sınırlı değildir; ibadet kişinin ahlakını, iç disiplini, niyetini ve sosyal ilişkilerini de dönüştürür.
7. Toplu hâlde yapılan ibadetler insanları aynı amaç ve değer etrafında buluşturur, bu ortaklık yardımlaşmayı ve birlikte hareket etme bilincini güçlendirir.

İLİŞKİLENDİRİYORUM

Amaç: Burada, öğrendiğiniz bilgileri günlük hayatla ve farklı derslerde öğrendiğiniz kavramlarla ilişkilendirmenizi bekliyoruz. İnsan, hayatını anlamlandırma ihtiyacı duyar ve Kur'an-ı Kerim'deki ibadet vurgusu bu arayışa yön verir. Günlük yaşamınızda okul, aile, arkadaşlık, sosyal medya, alışveriş, spor, boş zaman gibi alanlardan birini düşününüz. Bu kesitteki davranışlarınızın hangi amaçlara hizmet ettiğini belirleyiniz. İbadet ve kulluk bilinci, kişinin günlük hedeflerini ve davranış ölçülerini yeniden nasıl düzenleyebilir?

Cevabınız:

Geri Bildirim:

İbadet ve kulluk bilinci, kişinin günlük hedeflerini “Ne istiyorum?” sorusundan “Neyi doğru ve sorumluluk bilinciyle yapmalıyım?” ölçüsüne taşır. Bu bilinç, davranışlara niyet kazandırır; **ölçülülüğü ve tutarlılığı** güçlendirir. Böylece kişi, alışkanlıklarını sorumluluk ve fayda ekseninde yeniden düzenleyerek daha **planlı ve dengeli bir yaşam tarzı** geliştirir.

UYGULAYARAK ÖĞRENİYORUM

Amaç: Bu bölümde bilgilerinizi etkinlikler ve uygulamalarla pekiştirmenizi, öğrenmeyi daha kalıcı hâle getirmenizi bekliyoruz.

1. ETKİNLİK

Aşağıdaki ayetleri dikkatlice okuyunuz. Sol sütunda numaralandırılarak verilmiş kavramların doğru açıklamalarını sağ sütundaki karışık liste içerisinde bulunuz. Bulduğunuz doğru açıklamanın başındaki harfi, sayfanın alt kısmında yer alan şifre bölümünde o kavramın numarasına denk gelen kutucuğa yazınız. Tüm eşleştirmeleri eksiksiz bir şekilde tamamladığınızda ayetlerin anlattığı temel mesajlardan biri olan gizli şifreye ulaşacaksınız.

- “Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabbinize ibadet edin ki Allah'a karşı gelmekten sakinasınız.”
(Bakara suresi 21. ayet)
- “Ben cinleri ve insanları ancak bana kulluk etsinler diye yarattım.”
(Zariyat suresi 56. ayet)
- “Sana ölüm gelinceye kadar Rabbine ibadet et.”
(Hicr suresi 99. ayet)

1. Kulluk	Allah'a (cc) karşı gelmekten kaçınıp sorumluluk bilinciyle yaşamaktır.	D
2. Rab	İbadeti belirli zamanlarla sınırlamayıp hayat boyu sürdürmektir.	T
3. Yaratılış gayesi	Allah'ın (cc) bir ve tek olduğuna, ibadetin yalnızca O'na yapılacağına inanmaktır.	E
4. Takva	Allah'ın (cc) rızasını kazanmak için yapılan her türlü davranıştır.	İ
5. Tevhit	Her şeyi yaratan, rızıklandıran ve yöneten Allah'ın (cc) sıfatıdır.	B
6. Süreklilik	İnsanın yaratılış amacı Allah'ı (cc) tanımak ve O'na yönelmektir.	A

ŞİFRE

Geri Bildirim:
ŞİFRE: İBADET

Açıklamalar:

- **Kulluk:** Allah'ın (cc) rızasını kazanmak için yapılan her türlü eylemdir.
- **Rab:** Yaratan, rızıklandıran ve yöneten Allah'ın (cc) sıfatıdır.
- **Yaratılış gayesi:** İnsan, Allah'ı (cc) tanıyıp O'na kulluk etmek için yaratılmıştır.
- **Takva:** Allah'a (cc) karşı gelmekten sakınarak bilinçli yaşamaktır.
- **Tevhit:** Allah'ın (cc) bir ve tek olduğuna, ibadetin yalnızca O'na yapılması gerektiğine inanmaktır.
- **Süreklilik:** İbadeti hayat boyu sürdürmektir.

2. ETKİNLİK

Aşağıdaki ayetler ve ayetlerin içeriklerine dair konu başlıklarını dikkatlice okuyunuz. Uygun olduğunu düşündüğünüz konu başlığını ayetlerin altında boş bırakılan bölüme yazınız.

“Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabbinize ibadet edin ki Allah'a karşı gelmekten sakınasınız.”
(Bakara suresi 21. ayet)

“Sana ölüm gelinceye kadar Rabbine ibadet et.”
(Hicr suresi 99. ayet)

“Ben cinleri ve insanları ancak bana kulluk etsinler diye yarattım.”
(Zariyat suresi 56. ayet)

Ayetlerin içeriklerindeki konular:

- Takva
- İbadetlerde süreklilik
- İnsanın yaratılış gayesi
- İbadetle yükümlü varlıklar
- Evrensel ibadet çağrısı

Geri Bildirim:

Bakara suresi 21. ayet: Takva / Evrensel ibadet çağrısı

Zariyat suresi 56. ayet: İnsanın yaratılış gayesi / İbadetle yükümlü varlıklar

Hicr suresi 99. ayet: İbadetlerde süreklilik

Açıklamalar:

- 1. Takva:** Bakara suresi 21. ayetinin sonundaki “... Allah’a karşı gelmekten sakınasınız.” ifadesi, ibadetin amacının insanı günahlardan koruyarak ona sorumluluk bilinci kazandırmak olduğunu belirtir.
- 2. İbadetlerde süreklilik:** Hicr suresi 99. ayetinde yer alan “Sana ölüm gelinceye kadar...” ifadesi, kulluk görevinin insanın son nefesine kadar kesintisiz bir şekilde devam etmesi gerektiğini vurgular.
- 3. İnsanın yaratılış gayesi:** Zariyat suresi 56. ayetinde yer alan “... bana kulluk etsinler diye yarattım.” ifadesi, insanın Allah’ı (cc) tanıyıp O’na kulluk etmek için yaratıldığını açıklar.
- 4. İbadetle yükümlü varlıklar:** Zariyat suresi 56. ayette geçen “cinler ve insanlar” ifadesi, ibadet etmekle yükümlü olan irade sahibi varlıkların kimler olduğunu bize gösterir.
- 5. Evrensel ibadet çağırısı:** Bakara suresi 21. ayetteki “Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri” hitabı, ibadet etme sorumluluğunun tüm insanlara yönelik olduğunu gösterir.

3. ETKİNLİK

Aşağıdaki ayetleri ve verilen ipuçlarını (hashtag) okuyunuz. Her ayetin temel mesajını belirleyiniz. Bu mesajı kendi cümleinizle kısa bir “sosyal medya gönderisi” olarak boşluklara yazınız.

“Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabbimize ibadet edin ki Allah’a karşı gelmekten sakınasınız.”
(Bakara suresi 21. ayet)

#Takva
#Kötülüktenkorun

Sizin sosyal medya gönderiniz:

.....
.....
.....

“Ben cinleri ve insanları, ancak bana kulluk etsinler diye yarattım.”
(Zariyat suresi 56. ayet)

#Kullukbilinci
#Varoluşamacı

Sizin sosyal medya gönderiniz:

.....
.....
.....

“Sana ölüm gelinceye kadar Rabbine ibadet et.”
(Hicr suresi 99. ayet)

#Süreklilik
#Sonnefesekadar

Sizin sosyal medya gönderiniz:

.....
.....
.....

Geri Bildirim:

Aşağıdaki ayetleri ve verilen ipuçlarını (hashtag) okuyunuz. Her ayetin temel mesajını belirleyiniz. Bu mesajı kendi cümleinizle kısa bir “sosyal medya gönderisi” olarak boşluklara yazınız.

“Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabbi-nize ibadet edin ki Allah’a karşı gelmekten sakınasınız.”
(Bakara suresi 21. ayet)

#Takva
#Kötülüktenkorun

Sizin sosyal medya gönderiniz:

Bakara suresi 21. ayetinde ibadetlerin insana sorumluluk bilinci kazandırdığı ve onu her türlü günah ve kötülükten koruyan sağlam bir manevi kalkan olduğu ifade edilir.

“Ben cinleri ve insanları, ancak bana kulluk etsinler diye yarattım.”
(Zariyat suresi 56. ayet)

#Kullukbilinci
#Varoluşamacı

Sizin sosyal medya gönderiniz:

Zariyat suresi 56. ayeti insanın varoluş amacının kendisini yaratan Allah’ı (cc) tanımak ve O’na kulluk etmek olduğu mesajlarını içerir.

“Sana ölüm gelinceye kadar Rabbine ibadet et.”
(Hicr suresi 99. ayet)

#Sürekli kulluk
#Son nefese kadar

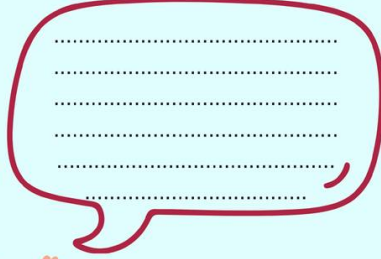
Sizin sosyal medya gönderiniz:

Hicr suresinin 99. ayetinde, kulluk bilincinin belirli zamanlarla sınırlı olmadığı ve son nefese kadar devam etmesi gerektiği vurgulanır.

4. ETKİNLİK

Bir televizyon kanalında program sunucusu olduğunuzu düşününüz. Bakara suresinin 21, Zariyat suresinin 56 ve Hicr suresinin 99. ayetlerinin meallerini okuduktan sonra bu ayetlerin mesajlarını kendi cümlelerinizle izleyicilere aktarınız.

- “Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabbinize ibadet edin ki Allah’a karşı gelmekten sakınasınız.”
(Bakara suresi 21. ayet)
- “Ben cinleri ve insanları ancak bana kulluk etsinler diye yarattım.”
(Zariyat suresi 56. ayet)
- “Sana ölüm gelinceye kadar Rabbine ibadet et.”
(Hicr suresi 99. ayet)

Geri Bildirim:

İnsanın dünyadaki varlığı tesadüf değildir. Onun yaratılış amacı Allah'ı (cc) tanımak ve O'na kulluk etmektir. Bu kulluk bilinci, hayatın sadece belirli dönemleriyle sınırlı olmayan ve ömür boyu sürmesi gereken bir sorumluluktur. İbadetler ise insanı kötülüklerden koruyarak ahlaki açıdan olgunlaştırır ve onu takvaya ulaştırır.

DEĞERLENDİRİYORUM

Amaç: Bu bölümde, öğrendiklerinizi gözden geçirmenizi, kendi öğrenme sürecinizi değerlendirmenizi ve eksiklerinizi fark etmenizi bekliyoruz.

1. 9. sınıf öğrencisi Ayşegül, Bakara suresi 21, Zariyat suresi 56 ve Hicr suresi 99. ayetlerinin meallerini bularak bu ayetlerde yer alan temel konu ve kavramları belirlemiştir. Aşağıdaki kavram havuzunda Ayşegül'ün belirlediği bu kavramlara yer verilmiştir.

KAVRAM HAVUZU
ihlas - Rab - takva - ömür - ibadet - yaratılış
a. Allah'ın (cc) rızası için yapılan her türlü davranışa denir.
b. Günahlardan kaçınma ve ilahi sınırlara dikkat etme bilincine denir.
c. İnsanın amacı, Allah'ı (cc) tanımak ve O'na ibadet etmektir.
d. Her şeyi yoktan var eden, yarattıklarını terbiye edip rızıklandıran ve kâinatı kusursuzca yöneten Allah'ın (cc) sıfatıdır.
e. İbadet sorumluluğu, hayatın belirli dönemleriyle sınırlı kalmayıp boyu sürmelidir.

2. Aşağıda verilen ayet meallerini okuyunuz. Ayetin ana mesajı hangi konu veya konularla ilgiliyse, karşısındaki kutucuğa (X) işareti koyunuz.

Ayet	Yaratılış amacı	Kulluk bilinci	Takva	İbadetlerde süreklilik
“Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabbinize ibadet edin ki Allah'a karşı gelmekten sakınasınız.” (Bakara suresi 21. ayet)				
“Ben cinleri ve insanları ancak bana kulluk etsinler diye yarattım.” (Zariyat suresi 56. ayet)				
“Sana ölüm gelinceye kadar Rabbine ibadet et.” (Hicr suresi 99. ayet)				

3. Aşağıdaki metinden yararlanarak 1 ve 2. soruları cevaplayınız.

Elif, takvim yapraklarının arkasında yer alan bilgilendirici yazıları okumayı ve bunlardan öğrendiklerini dedesiyle paylaşmayı çok sevdi. Bir gün kopardığı takvim yaprağında şu yazıyla karşılaştı:

Elif bu yazıyı okuduktan sonra çok etkilendi ve hemen dedesinin yanına giderek takvim yaprağından çıkardığı dersleri heyecanla ona anlatmaya başladı.

3.1. Takvim yaprağındaki metinden hareketle aşağıdaki yargıların hangisine ulaşamaz?

- A) İnsanın yaratılışının temelinde yüce bir gaye yatmaktadır.
- B) İbadetler, insanı ahlaki açıdan koruyan manevi bir kalkandır.
- C) Kulluk bilinci, ömür boyu devam etmesi gereken bir süreçtir.
- D) Allah'a (cc) karşı gelmekten sakınmanın yolu ilahi emirlere uymaktır.
- E) İbadet yükümlülüğü, kişinin bedensel ve ekonomik durumuna göre değişkenlik gösterir.

3.2. Buna göre aşağıdakilerden hangisi, Elif'in ayetlerden çıkardığı mesajları dedesiyle paylaşırken kullandığı ifadelerden biri olamaz?

- A) İbadetler insanı kötü huy ve davranışlardan koruyan bir kalkan gibidir.
- B) İnsanın hayata gelişi tesadüfi bir olay değil ilahi bir iradenin sonucudur.
- C) Allah'a (cc) olan kulluk görevi hayatın her aşamasında devam etmelidir.
- D) Kulluk şuuru, insana sorumluluk duygusu aşılayarak onu olgunlaştırır.
- E) İbadetler kişinin toplum içerisindeki itibarını ve saygınlığını artırır.

Geri Bildirim:

1. a. ibadet - b. takva - c. yaratılış - d. Rab - e. ömür

Açıklamalar:

Evrendeki hiçbir şey tesadüf eseri değildir ve insanın kendisini yoktan var eden Rabbine karşı taşıdığı yüce bir yaratılış gayesi vardır. Bu gayeyi layıkıyla yerine getirmenin yolu, inancı ibadetlerle taçlandırmaktan geçer. İbadetler; kazandırdığı takva bilinciyle insanı her türlü kötülükten, hatadan ve günden koruyan manevi bir kalkan görevi görür. Üstelik bu kulluk bilinci, hayatın belirli dönemlerine sığdıramayacak kadar değerlidir ve bir ömür boyu devam etmelidir.

2.

Ayet	Yaratılış amacı	Kulluk bilinci	Takva	İbadetlerde süreklilik
“Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri yara-tan Rabbinize ibadet edin ki Allah'a karşı gelmekten sakınasınız.” (Bakara suresi 21. ayet)		X	X	
“Ben cinleri ve insanları ancak bana kulluk etsinler diye yarattım.” (Zariyat suresi 56. ayet)	X	X		
“Sana ölüm gelinceye kadar Rabbine ibadet et.” (Hicr suresi 99. ayet)		X		X

Açıklamalar:

Her üç ayetin temelinde ibadet ve kulluk emri yer alır. Bu nedenle kulluk bilinci, ayetlerin ortak vurgusudur. Bununla birlikte;

- Bakara suresi 21. ayette geçen “... ibadet edin ki sakınasınız” ifadesiyle, ibadetlerin insanı kötülüklerden koruyan ve ilahi sınırlara bağlı tutan takva yönü vurgulanır.
- Zariyat suresi 56. ayette ise “... kulluk etsinler diye yarattım” ifadesiyle, insanın yeryüzündeki yaratılış amacı açıklanır.
- Hicr suresi 99. ayette ise “... ölüm gelinceye kadar ibadet et” emriyle, bu kulluk bilincinin bir ömür boyu sürmesi gerektiği belirtilir.

3.

3.1. Metin ibadetin manevi özüne ve amacına odaklanmıştır. İbadet yükümlülüğünün kişinin fiziki güç veya maddi imkânlarına göre değişkenlik gösterebildiği bu metnin konusu değildir. Dolayısıyla doğru cevap **E** seçeneğidir.

3.2. Metne göre ibadet insanı Allah'a (cc) karşı **takva** bilincine ulaştırır. İbadetin itibar ve saygınlık gibi dünyevi ve sosyal bir kazanç aracı olarak görülmesi, metinde vurgulanan **kulluk bilinciyle** çelişir. Elif, metinden böyle bir çıkarım yapamaz. Bu nedenle doğru cevap **E** seçeneğidir.

YANSITICI YAZI

Etkinlikleri yaparken dikkatimi en çok çeken ayet
..... oldu.

Yaptığım etkinliklerde karşılaştığım zorluklar nelerdi? Anlamakta güçlük çektiğim bir nokta var mıydı?

Yaptığım etkinliklerden önce düşüncelerim nasıldı?

Eskiden düşünürdüm ki
.....

Etkinliklerden sonra düşüncelerim nasıl değişti?

Şimdi biliyorum ki
.....

Bu konuyu daha derinlemesine öğrenmek için hangi soruları sormaya devam etmeliyim?

Merak ettiğim yeni şeyler nelerdir?

Bu konuyla ilgili öğrendiklerimi günlük yaşamda veya toplumda nasıl kullanabilirim?

ÖĞRENDİKLERİM

Amaç: Bu bölümde, etkinlikler yoluyla öğrendiğiniz bilgileri özetleyerek eksikliklerinizi gidermenizi bekliyoruz.

BAKARA SURESİ 21, ZARİYAT SURESİ 56 VE HİCR SURESİ 99. AYETLER

“Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabbinize ibadet edin ki Allah’a karşı gelmekten sakınasınız.” (Bakara suresi 21. ayet)

“Ben cinleri ve insanları ancak bana kulluk etsinler diye yarattım.” (Zariyat suresi 56. ayet)

“Sana ölüm gelinceye kadar Rabbine ibadet et.” (Hicr suresi 99. ayet)

AYETLERDE VERİLEN MESAJLAR

İnsanın temel gayesi, Allah’ı (cc) tanımak ve kulluk bilinciyle yaşamını sürdürmektir.

İbadet, kişiyi kötülüğe sürükleyen eğilimlerden uzak tutan bir koruma işlevi görür.

İtaat, Allah’ın (cc) emirlerini uygulamak ve yasaklarından sakınmakla somutlaşır.

Süreklilik, ibadeti hayatın her aşamasında düzenli kılmayı gerektirir.

Takva, kulun Allah’a (cc) saygısından yanlış tutum ve davranışlardan kaçınmasıdır.

İhlas ve tevazu, ibadeti gösterişten arındırıp ahlaki olgunluğu güçlendiren niteliklerdir.

İSLAM'DA AHLAKIN MAHİYETİ

BAŞLARKEN

Bu bölümde yer alan etkinlikler, bireysel öğrenme yolculuğunuzda size rehberlik etmek ve öğrenme sürecinizi desteklemek amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı yürütürken “Hazırlanıyorum”, “İlişkilendiriyorum”, “Uygulayarak Öğreniyorum”, “Değerlendiriyorum”, “Yansıtıcı Yazı” ve “Öğrendiklerim” etkinliklerini sırası ile takip etmeniz ve etkinliklerin sonunda yer alan geri bildirimleri inceleyerek bölümleri tamamlamanız beklenmektedir.

Bu çalışma kartında İslam ahlakının mahiyetini, kaynağını, amacını ve bireysel-toplumsal huzur üzerindeki etkilerini fark ederek aşağıdaki sorular üzerinde düşünme fırsatı bulacaksınız.

Aşağıdaki sorular, “İslam’da Ahlakın Mahiyeti” konusuna farklı açılardan bakabilmeniz için hazırlanmıştır:

- Ahlakı nasıl tanımlarsınız? Bir davranışı hangi ölçütlere göre “iyi” veya “kötü” olarak nitelendirirsiniz?
- İnsanların güzel ahlaki davranışlar sergilemesi toplumsal hayatı nasıl etkiler?

HAZIRLANIYORUM

Amaç: Bu bölümde, işleyeceğimiz konuyla ilgili ön bilgilerinizi hatırlamanızı ve konuya hazırlıklı hâle gelmenizi bekliyoruz.

Aşağıda ahlak ve ahlaki davranışlara dair sorularla her soruya ait alternatif iki cevap yer almaktadır. Soruları ve seçenekleri dikkatle okuyunuz. Doğru olduğunu düşündüğünüz seçeneği işaretleyip gerekçesini kısaca açıklayınız.

1. Hangi cümle ahlakın kapsamını daha doğru açıklar?	
A) Ahlak, toplumun düzeni için konulmuş kurallara uymaktır.	Doğru cevap seçeneğidir. Çünkü
B) Ahlak, insanın niyetini ve davranışlarını doğru-yanlış, hak-haksızlık açısından yönlendiren değerler bütünüdür.	

2. Bir davranışın İslam ahlakına göre iyi veya kötü olarak nitelendirilmesinin ölçütü nedir?**A)** Davranışın toplumun çoğunluğu tarafından kabul görmesi ve yapılması

Doğru cevap seçeneğidir. Çünkü

.....

.....

.....

B) Davranışın Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamber'in sünnetinde yer alan ahlaki ilkelere uygun olması

.....

.....

.....

.....

3. İnsanın ahlaki tutumları çevresiyle ilişkilerini nasıl etkiler?**A)** Ahlaki tutumlar, kişinin sosyal ilişkilerini olumlu yönde etkiler. Örneğin okulda dürüst ve saygılı davranan bir öğrenci, öğretmenleri ve arkadaşlarıyla daha sağlıklı ilişki kurar.

Doğru cevap seçeneğidir. Çünkü

.....

.....

.....

B) Bir insanın ahlaki tutumu sosyal ilişkilerini olumlu ya da olumsuz etkilemez. Arkadaşlık, aile, okul vb. toplumsal ilişkiler ahlaki davranışlardan bağımsızdır.

.....

.....

.....

.....

4. Ahlaki davranışlar sergilemek kişinin iç dünyasını nasıl etkiler?**A)** Ahlaki davranışlar, bireyin iç huzurundan ziyade toplum içindeki konumunu ve itibarını etkiler; öz saygı, iç huzur ise daha çok bireysel başarılar ve sosyal çevrenin yaklaşımıyla şekillenir.

Doğru cevap seçeneğidir. Çünkü

.....

.....

.....

B) Ahlaki davranışlar sergileyen kişi vicdanen rahatlar, iç huzur yaşar ve kendine saygısı artar. Bu durum kişinin iç dünyasının dengeli ve sağlıklı olmasına katkıda bulunur.

.....

.....

.....

.....

Geri Bildirim:

1. A seçeneği ahlaki sadece “toplumsal düzen” ve “dış kurala” indirger. Oysa ahlakın içinde **niyet, vicdan, sorumluluk ve değerler** de vardır. B seçeneği ahlaki insanın **iç dünyası (niyet/vicdan)** ile **davranışlarının** bütünlüğü olarak ele aldığı için daha kapsayıcıdır.
2. İslam ahlakında bir davranışın doğru veya yanlış olarak değerlendirilmesinin temel ölçüsü, **Kur'an-ı Kerim ve Hz. Muhammed'in (sav) sünnetidir**. Toplumda yaygın olması veya çoğunluk tarafından yapılması, bir davranışı tek başına ahlaki olarak doğru kılmaz. Bu nedenle A seçeneği yanlış, B seçeneği doğrudur.
3. Ahlaki tutumlar; kişinin arkadaşlık, aile ve okul vb. **toplumsal ilişkilerini olumlu yönde etkiler**. Saygı, dürüstlük ve adalet gibi ahlaki ilkeler sağlıklı sosyal ilişkilerin temelidir. Bu nedenle A seçeneği doğru, B seçeneği yanlıştır.
4. Ahlaki davranışlar sergilemek **kişinin vicdanını rahatlatır, iç huzurunu ve kendine olan saygısını artırır**. Bu nedenle doğru seçenek B şıkkıdır. A seçeneğinde ise ahlaki davranışların kişinin iç dünyasına olan etkisi yeterince dikkate alınmamıştır. Ahlakın insanın sadece dış çevresini değil kendi iç dünyasını da etkilediğini unutmamak gerekir.

İLİŞKİLENDİRİYORUM

Amaç: Bu bölümde, öğrendiğiniz bilgileri günlük hayatla ve farklı derslerde öğrendiğiniz kavramlarla ilişkilendirmenizi bekliyoruz.

Arda ve Kayıp Cüzdan

Okulun en hareketli saati olan öğle arasında kantin yine kalabalıktı. Sınıfın sevilen öğrencilerinden Arda, sıra beklerken yerde bir cüzdan fark etti. Cüzdanı alıp açtığında içinde bir öğrenci harçlığını aşan miktarda para olduğunu gördü.

O an içinden bir ses (nefis): “Arda, bunu kimse görmedi. Bu para ile uzun zamandır istediğin kol saatini alabilirsin.” diye fısıldadı. Ancak Arda'nın zihninde derste işledikleri “Allah (cc) her şeyi görür ve bilir.” gerçeği yankılandı. Nefsine hâkim olup iradesini kullandı ve cüzdanı sahibine ulaştırmaya karar verdi.

Arda bunu başkalarının onun hakkında güzel şeyler düşünmesi için değil Allah'ın (cc) rızasını kazanmak için yapması gerektiğinin bilincindeydi. Çünkü iyiliğin samimiyetle yapıldığında güzel ahlaka yaşıyan bir davranış olduğunu biliyordu.

Sınıfa döndüğünde arkadaşı Elif'in, babasının çanta parası olarak verdiği cüzdanı kaybettiği için ağladığını gördü. Bu durum vicdanını sızlattı. Cüzdanı uzatarak: “Elif, sanırım kantinde düşürmüşsün.” dedi.

Elif'in mutluluğu tüm sınıfa yayıldı. Olaya şahit olan öğretmen Arda'ya dönerek: “Arda, bugün sadece bir cüzdan teslim etmedin. Aldığımız eğitim ve terbiye ile ahlakımızın nasıl güzelleşeceğini de gösterdin. Sen güvenilir bir öğrenci olarak İslam ahlakına yakışanı yaptın.” dedi.

O günden sonra sınıftaki herkes kendini daha güvende hissetti. Arda'nın bu davranışı, güzel ahlakın yayılmasıyla toplumsal huzur ve güven ortamının nasıl sağlanacağına en güzel örnek oldu.

Ahlak; ticaretten eğitime, sanattan teknolojiye ve çevreye kadar yaşamın bütün alanlarını kuşatan temel bir rehberdir. Bu rehberlik, ticarete dürüstlük ve adaletin güveni tesis etmesini sağlarken teknolojinin kullanımında bilinç ve ölçülülüğü ön plana çıkarır. Bu değerler, küresel ısınma ve iklim krizi gibi sorunlar karşısında doğayı korumayı, kaynakları dengeli kullanmayı ve gelecek nesilleri gözetmeyi de gerekli kılar. Böylece ahlak, günlük yaşamın her alanında tutarlı ve sorumlu davranışlar geliştirilmesini sağlayarak gerçek hayatla güçlü ve anlamlı bir köprü kurar.

UYGULAYARAK ÖĞRENİYORUM

Amaç: Bu bölümde bilgilerinizi etkinlikler ve uygulamalarla pekiştirmenizi, öğrenmeyi daha kalıcı hâle getirmenizi bekliyoruz.

1. ETKİNLİK

Aşağıda verilen 3-2-1 kartını doldurunuz.

İSLAM AHLAKI

3

Ahlakla ilgili bildiğiniz üç kavram:

-
-
-

Ahlakın mahiyetiyle ilgili merak ettiğiniz iki konu:

-
-

2

1

Ahlakın mahiyetiyle ilgili sorduğunuz bir soru:

-

Geri Bildirim:**Ahlakla ilgili bildiğiniz üç kavram:**

1. Dürüstlük
2. Adalet
3. Vicdan

Ahlakın mahiyetiyle ilgili merak ettiğiniz iki konu:

1. İslam'da Ahlakın Kaynağı
2. Ahlaki Davranışlarda Akıl, İrade ve Vicdanın Rolü

Ahlakın mahiyetiyle ilgili sorduğunuz bir soru:

1. İhlasın ahlaki davranışların oluşmasındaki rolü nedir?

2. ETKİNLİK

AHLAK DEDEKTİFİ: İSLAM'DA AHLAKIN MAHİYETİ

Aşağıdaki metindeki ipuçlarını inceleyiniz. Ahlakla ilgili anahtar kavramları tespit ediniz. Bu kavramların önemini açıklayınız. Tüm bu inceleme sonucunda ulaştığınız sonucu yazmayı unutmayınız.

İslam'da ahlakın kaynağı Yüce Allah'tır. Ahlaki davranışların ölçüsü, Kur'an-ı Kerim ve Hz. Muhammed'in (sav) sünnetidir. Allah (cc) insanı üstün özelliklerle donatmıştır. İnsan; aklıyla doğruyu yanlıştan ayırır, vicdanıyla niyet ve davranışlarını değerlendirir. Ancak ahlaki bir davranışın ortaya çıkabilmesi için insanın özgür iradesiyle bilinçli bir tercih yapması gerekir. Davranışlara değer katan asıl unsur ise niyettir. Eylemlerin yalnızca Allah (cc) rızası gözetilerek samimiyetle yapılmasına ihlas denir. İnsanın doğuştan getirdiği bu potansiyelin, aileden başlayarak hayat boyu süren bir eğitim süreciyle geliştirilmesine ise terbiye adı verilir. Bu sürecin amacı, ahlaklı bireyler yetiştirerek erdemli bir toplum oluşturmaktır.

İNCELEME SONUCU ULAŞTIĞIM ANAHTAR KAVRAMLAR	Bu kavramlar ahlak için neden önemlidir?

İNCELEME
RAPORU

İslam'da ahlakın mahiyeti hakkında ulaştığım sonuç:

.....

.....

.....

2. ETKİNLİK

İNCELEME SONUCU ULAŞTIĞIM ANAHTAR KAVRAMLAR	Bu kavramlar ahlak için neden önemlidir?
Akıl	Bireyin iyiyle kötüyü, doğruyla yanlış ayırt etmesini sağlayan temel yetenektir. İnsanın ahlaki davranışlardan sorumlu tutulmasının ön şartıdır.
Vicdan	Doğru ve yanlış değerlendirmeyi sağlayan içsel bir denetim mekanizmasıdır. İnsanın yaptığı eylemleri kendi içinde sorgulamasına imkân tanır.
İrade	Bireyin seçenekler arasında özgürce karar verebilme gücüdür. Bir davranışın ahlaki sayılabilmesi için özgür iradeyle gerçekleştirilmiş olması gerekir.
İhlas	Davranışların, gösteriştenden uzak ve yalnızca Allah'ın (cc) rızası gözetilerek samimi bir niyetle yapılmasıdır. Ahlaki eylemi şekilcilikten kurtararak ona gerçek değerini kazandırır.
Terbiye	Ahlaki değerlerin bireye kazandırılmasını sağlayan, ailede başlayıp hayat boyu devam eden eğitim sürecidir. Bu süreç sayesinde ahlaki davranışlar kalıcı bir karakter hâline gelir.

İslam'da ahlakın mahiyeti hakkında ulaştığım sonuç:

İNCELEME
RAPORU

İslam ahlakı; insanın yaratılıştan sahip olduğu akıl, vicdan ve iradesini doğru kullanarak Allah'ın (cc) rızasına uygun davranışlar sergilemesini gerektirir. Bu anlayış, bireyin iç dünyasını olgunlaştırırken erdemli bir toplumun oluşmasını da hedefler.

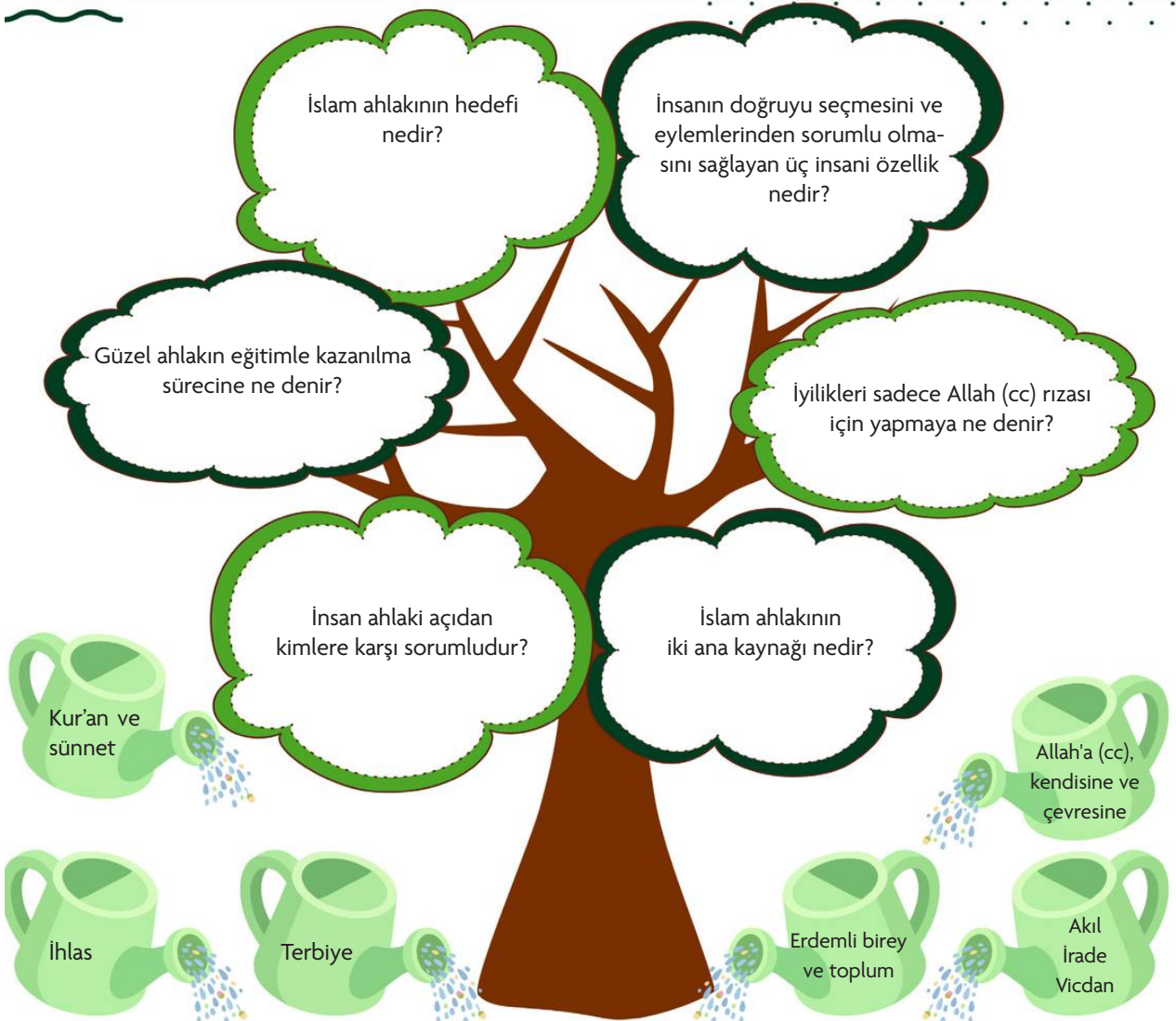
3. ETKİNLİK

İSLAM AHLAK AĞACI İSLAM'DA AHLAKIN MAHİYETİ

İslam ahlakı; kökleri, gövdesi ve meyveleriyle birbirini besleyen canlı bir ağaç gibidir. İslam ahlak ağacı ile ilgili metni dikkatlice okuyunuz ve yan taraftaki su kaplarında yer alan temel kavramlardan yararlanarak ağaç üzerindeki ilgili soruları cevaplayınız.

İslam ahlakı; Kur'an ve sünnet rehberliğinde, insanın akıl ve vicdanıyla karar verip iradesiyle uyguladığı sorumluluk bilincidir.

İslam ahlakında eylem kadar niyet de önemlidir, iyilikler yalnızca Allah (cc) rızası için yapılmalıdır. İnsanın Allah'a (cc), çevresine ve kendisine karşı sorumlulukları olduğunu kabul eden bu anlayışın amacı, iyi bireylerden oluşan erdemli bir toplum inşa etmektir.

- İslam ahlakının iki ana kaynağı Kur'an-ı Kerim ve sünnettir.
- İyilikleri gösterişten uzak, sadece Allah (cc) rızası için yapmaya ihlas denir.
- İnsanın eylemlerinden sorumlu olmasını sağlayan üç insani özelliği akıl, irade ve vicdan sahibi olmasıdır.
- İslam ahlakının ulaşmak istediği hedef iyi bir insan ve erdemli bir toplum oluşturmaktır.
- Güzel ahlakın eğitimle kazanılması sürecine terbiye denir.
- İslam ahlakına göre insan ahlaki açıdan Allah'a (cc), çevresine ve kendisine karşı sorumludur.

DEĞERLENDİRİYORUM

Amaç: Bu bölümde, öğrendiklerinizi gözden geçirmenizi, kendi öğrenme sürecinizi değerlendirmenizi ve eksiklerinizi fark etmenizi bekliyoruz.

1. Aşağıdaki tabloda yer alan İslam ahlakının mahiyetine dair merak konularını inceleyiniz. Her bir konu başlığından hareketle, kendi merak ettiğiniz ikişer soru yazınız.

İslam Ahlakının Mahiyetine İlişkin Merak Alanları ve Aklınıdaki Sorular	
Merak Konuları	Benim Merak Ettiğim Soru
Ahlakın Tanımı ve Kaynağı	
Akıl, İrade ve Vicdan	
İhlas ve Niyet	
Terbiye	
Ahlaki İlişkiler	

2. Aşağıdaki metinden hareketle 1 ve 2. soruları cevaplayınız.

Elif, dedesiyle sohbet etmeyi çok severdi. Bir akşam yine onun yanına oturup merakla sordu: “Dede, ahlak nedir? İnsan neden ahlaklı olmalıdır?” Dedesi, “Bunlar çok önemli sorular. Cevapları benden duymak yerine, İslam’ın temel kaynaklarını inceleyerek kendin bulmaya ne dersin?” dedi.

Elif, dedesinin tavsiyesi üzerine araştırmalarına başladı ve ulaştığı kaynakları titizlikle inceleyerek Nahl suresinin 90. ayetine ulaştı: “Şüphesiz Allah adaleti, iyilik yapmayı, yakınlarla yardım etmeyi emreder; hayasızlığı, fenalık ve azgınlığı da yasaklar. O, düşünüp tutasınız diye size öğüt veriyor.” (Nahl suresi 90. ayet)

Elif, bu ayet sayesinde güzel ahlakın adalet ve iyilik gibi erdemleri kapsadığını, bu değerlerin bireysel ve toplumsal huzuru sağladığını kavradı. Ertesi gün ulaştığı sonuçları dedesiyle paylaştı. Onu takdirle dinleyen dedesi şunları ekledi: “Güzel ahlak, gösterişten uzak ve samimi bir niyetle anlam kazanır. İyi bir terbiye ile davranışlara yansıyan ahlak hem insanın iç dünyasını güzelleştirir hem de erdemli bir toplum inşa eder.”

2.1. Buna göre aşağıdakilerden hangisi Elif’in İslam ahlakının mahiyetiyle ilgili ulaştığı bilgiler arasında yer almaz?

- A) Ahlaki ilkelerin kaynağını ilahi buyruklar oluşturur.
- B) Ahlaki davranışların değerini, ardındaki samimi niyet belirler.
- C) Güzel ahlak; adalet, iyilik ve merhamet gibi temel erdemleri içerir.
- D) Ahlak kuralları, her çağın ve toplumun kendi koşullarına göre şekillenir.
- E) Ahlak, iyi bir terbiye ile davranışlara yansıyan ve insanı güzelleştiren bir özelliktir.

2.2. Buna göre aşağıdakilerden hangisi Elif’in ahlakın mahiyeti ile ilgili yapabileceği çıkarımlardan biri değildir?

- A) Ahlaki davranışlar arkasındaki samimi niyetle değer kazanır.
- B) İnsanın fitratındaki iyilik, terbiye ve eğitimle davranışa dönüşür.
- C) Ahlaki davranışların amacı toplum içinde saygın bir yer edinmektir.
- D) Adalet, iyilik ve yardımlaşma ilahi emir kaynaklı temel ahlaki ilkelerdir.
- E) Ahlak, bireyin hem iç dünyasını hem de çevresiyle olan ilişkilerini düzenler.

Geri Bildirim:

Merak Konuları	Benim Merak Ettiğim Soru
Ahlakın Tanımı ve Kaynağı	İslam düşüncesine göre ahlak kavramı tam olarak neyi ifade etmektedir? İslam ahlakında iyi ve kötünün belirlenmesinde vahyin rolü nedir?
Akıl, İrade ve Vicdan	Bir davranıştan ahlaken sorumlu tutulabilmek için akıl ve irade neden şarttır? İnsanın ahlaki karar alma süreçlerinde vicdan nasıl bir rol üstlenir?
İhlas ve Niyet	Bir eylemin ahlaki değer kazanmasında niyetin önemi nedir? Gösteriş amacıyla yapılan iyiliklerin İslam ahlakındaki yeri nedir?
Terbiye	Ahlaki tutumların kalıcı hâle gelmesinde aile ve eğitim nasıl bir rol oynar? İslam ahlakında karakter inşası için yaşayarak örnek olmanın önemi nedir?
Ahlaki İlişkiler	İnsanın Allah’a (cc), kendisine ve çevresine karşı temel ahlaki sorumlulukları nelerdir? Güzel ahlak, kişinin kendisiyle ve çevresiyle olan ilişkilerini nasıl şekillendirir?

2.1. Metinde Elif, dedesinin tavsiyesiyle güvenilir kaynakları inceleyerek ahlakın **ilahi buyruklara dayandığını, adalet ve iyilik gibi temel erdemler** üzerine kurulu olduğunu öğrenmiştir. Ayrıca ahlaki davranışların değerinin **samimi niyetle** anlam kazandığını ve iyi bir **terbiyenin** bu değerleri davranışlara yansıtarak insanı güzelleştirdiğini fark etmiştir. Ancak parçada ahlaki kuralların her çağın ve toplumun kendi koşullarına göre yeniden şekillendiğine dair bir bilgi yer almamaktadır. Bu nedenle doğru cevap **D** seçeneğidir.

2.2. Metinde Elif, dedesinin yönlendirmesiyle Kur'an-ı Kerim'i inceleyerek ahlakın **ilahi emir** ve yasaklara dayandığını, adalet, iyilik ve yardımlaşma gibi erdemler üzerine kurulu olduğunu öğrenmiştir. Ayrıca güzel ahlakın gösteriştan uzak, samimi bir **niyetle** yapılan davranışlarla anlam kazandığını ve iyi bir **terbiye** ile hayata yansıtıldığını fark etmiştir. Ancak parçada ahlaki davranışların amacının insanların beğenisini kazanmak veya toplumda saygınlık elde etmek olduğuna dair bir ifade yer almamaktadır. Bu nedenle doğru cevap **C** seçeneğidir.

ÖĞRENDİKLERİM

Amaç: Bu bölümde, etkinlikler yoluyla öğrendiğiniz bilgileri özetleyerek eksikliklerinizi gidermenizi bekliyoruz.

İSLAM'DA AHLAKIN MAHİYETİ

AHLAK NEDİR?

Ahlak, insanın iyi ya da kötü olarak değerlendirilen davranış ve huylarının toplamıdır. İyi davranışlara güzel ahlak, kötü davranışlara kötü ahlak denir.

AHLAK NEDEN GEREKLİDİR?

- İnsan, akıl ve irade sahibidir.
- Bu yüzden yaptığı davranışlardan sorumludur.
- Toplumda huzur ve güven ahlak kurallarıyla sağlanır.

İSLAM AHLAKI

- İslam ahlakı, Kur'an-ı Kerim'e ve Hz. Muhammed'in (sav) örnek hayatına dayanır.
- İnsanların Allah'a (cc), kendilerine ve topluma karşı sorumlu davranmalarını ister.

AHLAKIN KAYNAĞI

- İslam'da ahlakın kaynağı Allah'tır (cc).
- İyi ve kötü davranışlar Kur'an ve sünnetle belirlenmiştir.
- İnsan ahlaki bir fitrat ile yaratılmıştır.
- İnsan iyiyi ve kötüyü ayırt edebilir.
- Vicdan, doğruyu bulmamıza yardım eder.
- İnsan tercihlerinden dolayı hesap verir.

İSLAM AHLAKININ AMACI

- İnsanları güzel ahlaklı hâle getirmektir.
- Ahlaklı bireylerle erdemli bir toplum oluşturmayı amaçlar.
- Gerçek iman, güzel davranışlarla gösterilir.

İHLAS

- İhlas, yapılan işi sadece Allah'ın (cc) rızası için yapmaktır.
- Samimi davranışlar, kişinin ahlakı hâline gelir.

TERBİYE

- Ahlak eğitimle geliştirilir.
- Terbiye ailede başlar ve hayat boyu sürer.
- En değerli kazanç, güzel ahlaktır.

ÖRNEK AHLAK

Hz. Muhammed (sav), güzel ahlakın en güzel örneğidir. O, güzel ahlakı tamamlamak için gönderilmiştir. Müslümanlar onu örnek almalıdır.

AHLAKIN TEMEL UNSURLARI

BAŞLARKEN

Bu bölümde yer alan etkinlikler, bireysel öğrenme yolculuğunuzda size rehberlik etmek ve öğrenme sürecinizi desteklemek amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı yürütürken “Hazırlanıyorum”, “İlişkilendiriyorum”, “Uygulayarak Öğreniyorum”, “Değerlendiriyorum”, “Yansıtıcı Yazı” ve “Öğrendiklerim” etkinliklerini sırası ile takip etmeniz ve etkinliklerin sonunda yer alan geri bildirimleri inceleyerek bölümleri tamamlamanız beklenmektedir.

Bu çalışma kartında, ahlakın temel unsurlarını ve bu unsurların insanın davranışlarına ve günlük yaşamına nasıl yön verdiğini fark ederek aşağıdaki sorular üzerinde düşünme fırsatı bulacaksınız.

Aşağıdaki sorular, ahlakın temel unsurları konusuna farklı açılardan bakabilmeniz için hazırlanmıştır:

- Ahlakın temel unsurları insan davranışlarını nasıl etkiler?
- Ahlakın temeli olan bu dört özellik neden önemlidir?

HAZIRLANIYORUM

Amaç: Bu bölümde, işleyeceğimiz konuyla ilgili ön bilgilerinizi hatırlamanızı ve konuya hazırlıklı hâle gelmenizi bekliyoruz.

- “Muhakkak ki Allah adaleti, ihsanı, akrabaya karşı cömert olmayı emreder; hayâsızlığı, kötülüğü ve zorbalığı yasaklar. İşte Allah, aklınızı başınıza alasınız diye size böyle öğüt veriyor.” (Nahl suresi 90. ayet)
- “Ben güzel ahlakı tamamlamak için gönderildim.” (Ahmed bin Hanbel, *el-Müsned*, 2/381)

Verilen ayet ve hadisten yola çıkarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Bu ayet ve hadise göre ahlakın neden önemli olduğunu açıklayınız.

2. Verilen hadise göre İslam’da güzel ahlakın önemini açıklayınız.

Geri Bildirim:

1. Ayet ve hadis, ahlakın dinin temel bir parçası olduğunu ve insanın Allah’a (cc) ve topluma karşı sorumluluklarını düzenlediğini öğretir.
2. Bu hadis, ahlakın İslam dininde temel bir değer olduğunu göstermektedir. Hz. Peygamber **insanlara doğru, dürüst, adaletli ve erdemli olmayı** öğretmek için gönderilmiştir. Bu nedenle İslam’ın amacı, **bireylerin güzel ahlak sahibi** olmalarını sağlamaktır.

İLİŞKİLENDİRİYORUM

Amaç: Bu bölümde, öğrendiğiniz bilgileri günlük hayatla ve farklı derslerde öğrendiğiniz kavramlarla ilişkilendirmenizi bekliyoruz.

Derste ahlakın temel unsurlarını konuşan Özlem ve Abdülkadir fikirlerini şöyle paylaştılar:

Özlem: Bence ahlaklı insan, her durumda kendini kontrol edebilen kişidir. Duygulara kapılmadan ölçülü davranmak insanın olgunlaştırır.

Abdülkadir: Haklısın ancak sadece ölçü yetmez. Doğruyu savunmak için cesur olmak ve haksızlık karşısında susmamak da gerekir.

Özlem: Evet, ayrıca başkalarının onuruna ve mahremiyetine saygı göstermek de ahlakın önemli bir parçasıdır.

Abdülkadir: O hâlde diyebiliriz ki ahlak; ölçülülük (itidal), cesaret (şecaat), iffet, adalet ve hikmet gibi değerlerin dengeli biçimde yaşanmasıyla oluşur.

Özlem ve Abdülkadir'in konuşmaları, ahlakın tek bir yönle sınırlı olmadığını; adalet, iffet, şecaat, hikmet gibi temel unsurların bir arada bulunmasıyla ahlaki kişiliğin ortaya çıktığını göstermektedir.

UYGULAYARAK ÖĞRENİYORUM

Amaç: Bu bölümde bilgilerinizi etkinlikler ve uygulamalarla pekiştirmenizi, öğrenmeyi daha kalıcı hâle getirmenizi bekliyoruz.

1. ETKİNLİK

Aşağıda verilen tanımların ait oldukları kavramları yanlarına yazınız.

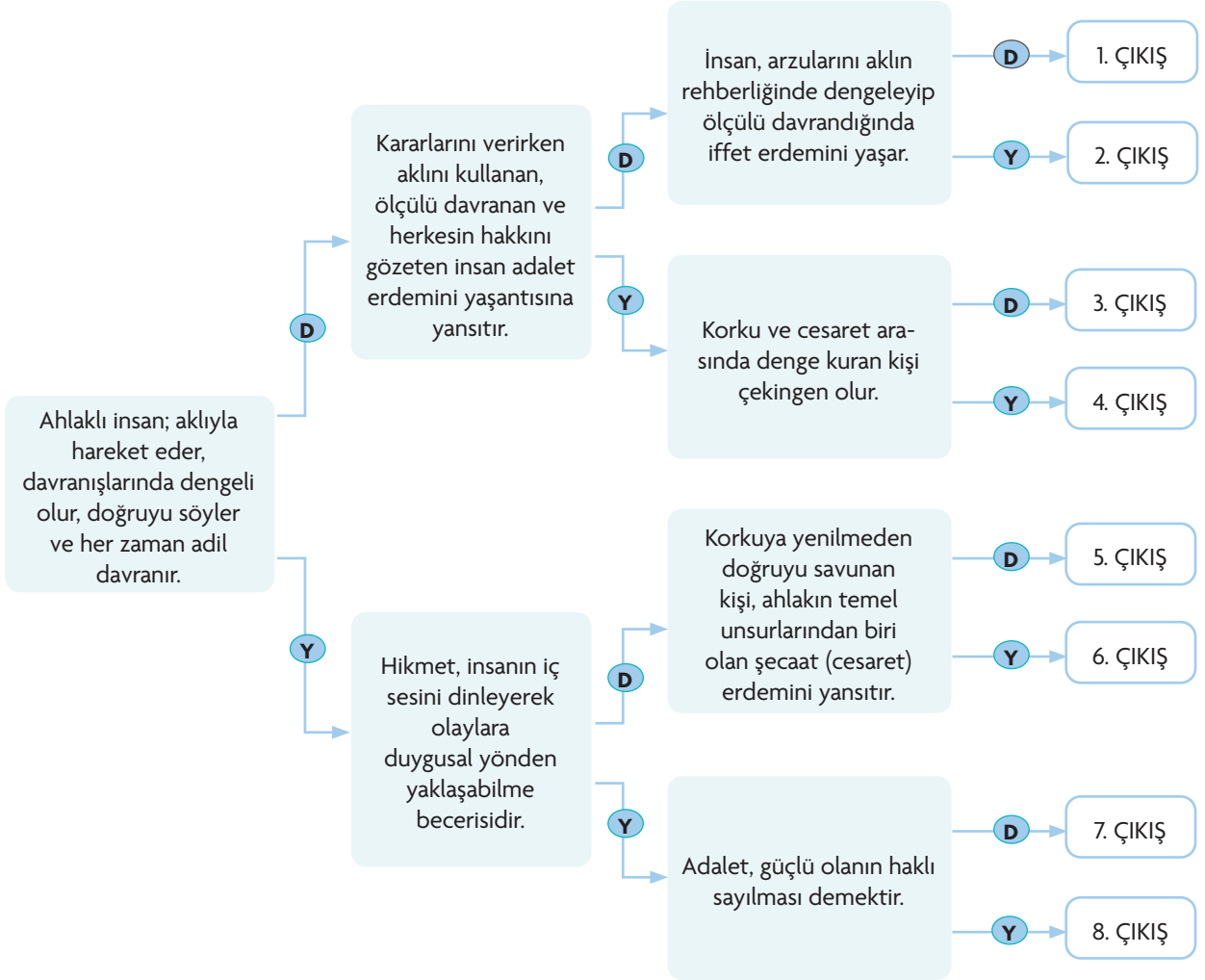
	TANIM	KAVRAM
1.	Herkese hak ettiğini vermek ve doğru olanı yapmaktır.	
2.	Korkmadan doğruyu savunmak ve cesur davranmaktır.	
3.	Davranışlarda ölçülü olmak ve nefsine hâkim olmaktır.	
4.	Bilgiyi doğru şekilde kullanmak ve olayların anlamını kavramaktır.	

Geri Bildirim:

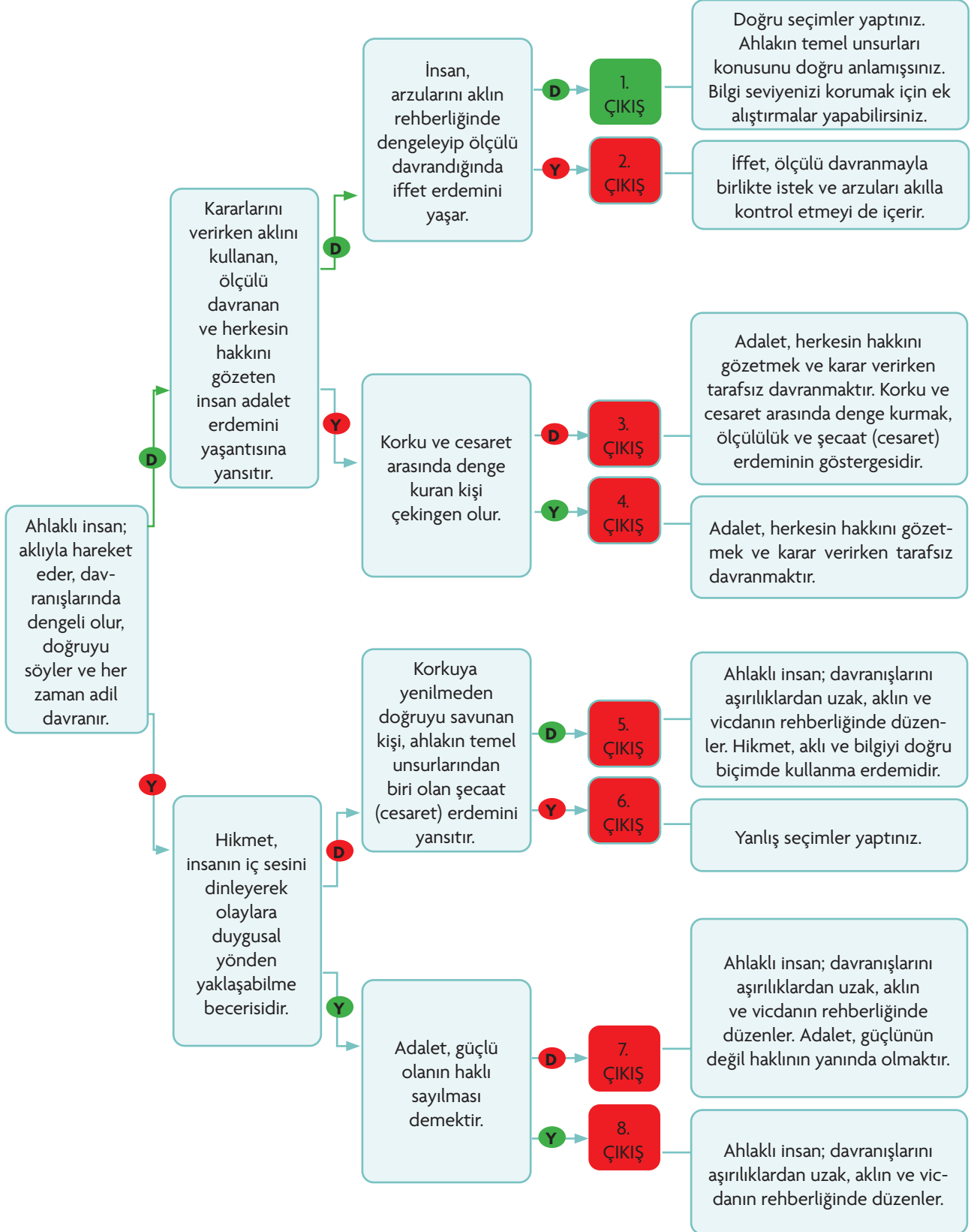
1. Adalet
2. Şecaat
3. İffet
4. Hikmet

2. ETKİNLİK

Bu etkinlikte en soldaki kutudan başlayarak ifadenin doğru olduğunu düşünüyorsanız (D), yanlış olduğunu düşünüyorsanız (Y) seçeneğini seçmeniz gerekmektedir. Doğru (D) veya yanlış (Y) cevaplarınız sizi sekiz farklı çıkış noktasına yönlendirecektir. Bu çıkışlardan yalnızca bir tanesi doğrudur.

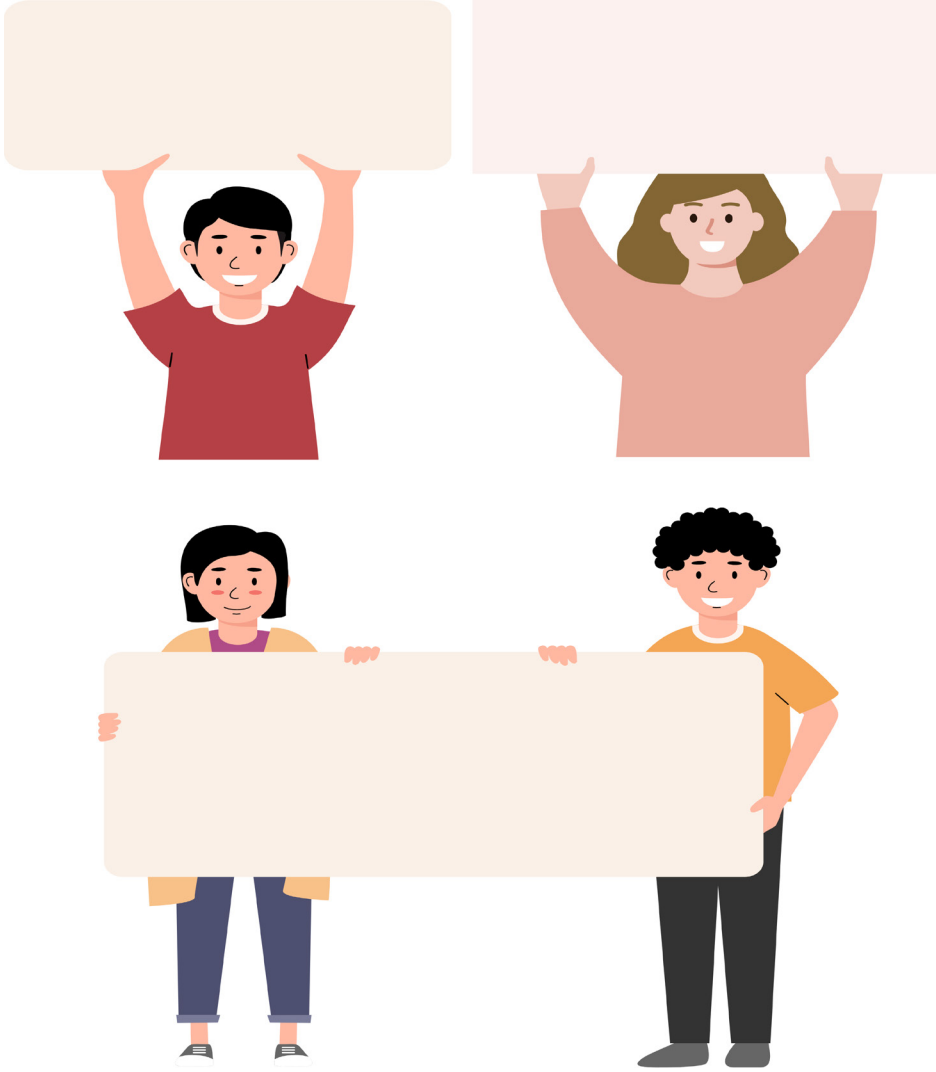
Geri Bildirim:

3. ETKİNLİK

Bir okulda düzenlenen “Ahlakın Önemi” etkinliği kapsamında üç afiş hazırlanacaktır. Bu afişlerin her birinde farklı bir sloganın yer alması planlanmıştır.

Ahlakın temel unsurlarını kapsayıcı bir şekilde ele alan üç farklı slogan yazınız.

Geri Bildirim:

Örnek sloganlar:

Ahlak doğru dengeyi kurmaktır.

Düşünerek ölçülü ve cesur yaşa.

Denge varsa ahlak vardır.

Ahlak insanı doğru yerde tutar.

Ölçü, akıl ve cesaret bir arada.

DEĞERLENDİRİYORUM

Amaç: Bu bölümde, öğrendiklerinizi gözden geçirmenizi, kendi öğrenme sürecinizi değerlendirmenizi ve eksiklerinizi fark etmenizi bekliyoruz.

Metinden hareketle 1-3. soruları cevaplayınız.

Lise öğrencisi Yusuf, okul arkadaşlarının çevrimiçi sohbet grubunda bir öğrenciyi dışlayan ve onunla alay eden mesajlar paylaştığını fark etti. Bu durumdan rahatsız olunca aklına Hz. Muhammed'in (sav), "Müslüman, elinden ve dilinden diğer Müslümanların zarar görmediği kişidir..." (Buhari, "İman", 4) hadisi geldi. Yusuf, sessiz kalmak yerine saygılı ama kararlı bir tavırla arkadaşlarına bu davranışın yanlış olduğunu söyledi. Başta tepki görse de zamanla arkadaşlarının çoğu ona hak verdi, grup yöneticisi ilgili kişiden özür dileyip mesajları sildi. Yusuf, bu olaydan sonra "İyilikle kötülük bir olmaz. Sen (kötülüğü) en güzel olan davranışla sav..." (Fussilet suresi 34. ayet) ayetini hatırladı ve arkadaşlarıyla bir barış ortamı oluşturduğu için sevindi. Ancak bir süre sonra bu tür gruplara ve tartışmalara gereğinden fazla dâhil olduğunu fark etti. "Her şeyin bir ölçüsü olmalı." diyerek telefonda geçirdiği zamanı sınırlamaya karar verdi. Bu tecrübe Yusuf'a doğruyu savunmanın önemini yanı sıra bunu hikmetle ve ölçülü yapmanın olgunlaşmaya katkısını öğretti.

1. Ahlakın temel unsurlarına ilişkin davranış örneklerini metin içerisinde bularak yazınız.

a) Adalet :

b) Şecaat :

c) Hikmet :

ç) İffet :

2. Aşağıdaki tabloda verilen davranışların ahlaki unsurlardan hangileriyle ilişkili olabileceğini belirleyiniz. Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.

Yusuf'un Davranışı	Adalet	Şecaat	Hikmet	İffet
Arkadaşlarının bir öğrenciyi dışlamasına sessiz kalmaması				
Haksız davranışın yanlış olduğunu saygılı bir dille ifade etmesi				
Hz. Peygamber'in hadisini hatırlayarak davranışlarını buna göre şekillendirmesi				
Kötülüğe iyilikle karşılık verilmesi gerektiğini fark etmesi				
Tartışmalara gereğinden fazla dâhil olduğunu fark edip kendini sınırlandırması				

3. Yusuf'un davranışlarını İslam ahlakının temel unsurları bakımından değerlendirdiğinizde bunların nasıl bir denge oluşturduğunu açıklayınız.

Cevap:

.....

.....

.....

.....

Geri Bildirim:

1.

- a) **Adalet** : Arkadaşlarının bir öğrenciyi dışlayıp onunla alay etmesinin yanlış olduğunu düşünerek bu duruma karşı çıkması.
- b) **Şecaat** : Olumsuz tepkilere rağmen doğru bildiğini savunması.
- c) **Hikmet** : Öğrendiği ayet ve hadislerden çıkardığı ilkeleri davranışlarına yansıtması.
- ç) **İffet** : Yusuf'un kendini kontrol etmesi ve "Her şeyin bir ölçüsü olmalı." diyerek telefonda harcadığı zamanı sınırlandırması.

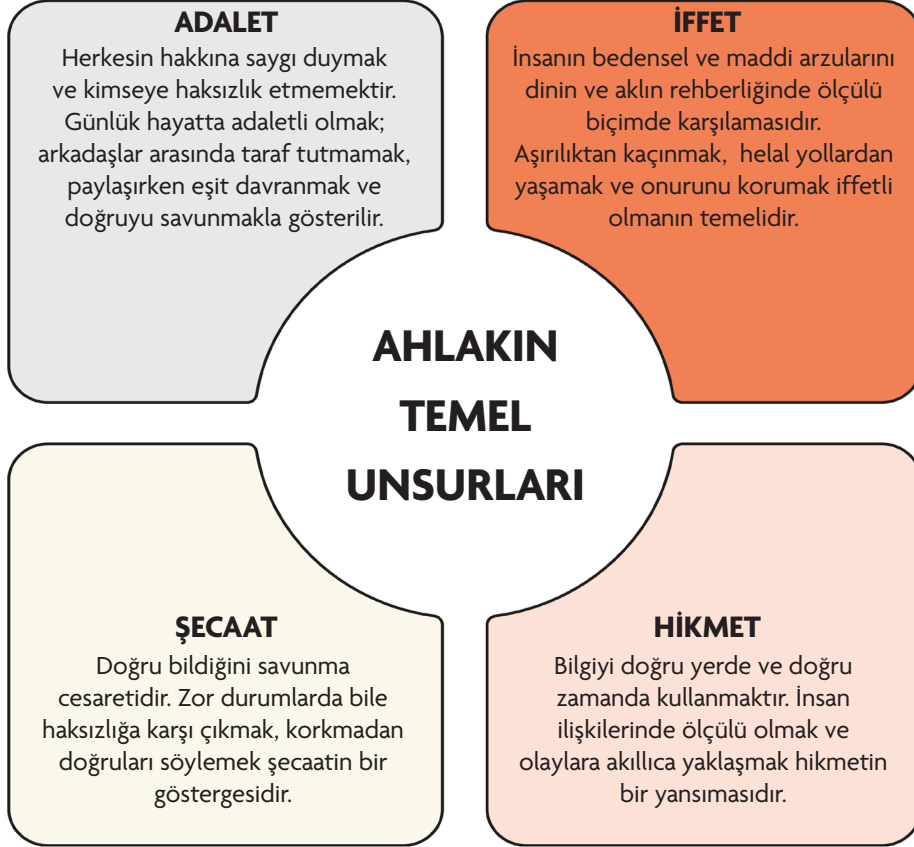
2.

Yusuf'un Davranışı	Adalet	Şecaat	Hikmet	İffet
Arkadaşlarının bir öğrenciyi dışlamasına sessiz kalmaması	✓	✓		
Haksız davranışın yanlış olduğunu saygılı bir dille ifade etmesi	✓	✓	✓	
Hz. Peygamber'in hadisini hatırlayarak davranışlarını buna göre şekillendirmesi			✓	
Kötülüğe iyilikle karşılık verilmesi gerektiğini fark etmesi			✓	
Tartışmalara gereğinden fazla dâhil olduğunu fark edip kendini sınırlandırması			✓	✓

3. Yusuf'un tutumu, İslam ahlakının temel ilkelerinin bir arada ve dengeli bir biçimde yaşadığını gösteriyor. Arkadaşlarının yanlış davranışına sessiz kalmayıp doğruyu savunması **şecaatin**, kimseyi küçük düşürmeden adil bir tavır sergilemesi **adaletin** göstergesidir. Olaylardan ders çıkarıp davranışlarını ölçülü hâle getirmesi **hikmet**, kimseyi incitmeden insan onuruna saygı göstermesiye **iffet** ilkesine uygundur. Yusuf'un bu davranışları, ahlaki değerlerin birlikte uygulandığında insanın iç dünyasında olgunluk ve çevresinde denge oluşturduğunu göstermektedir.

ÖĞRENDİKLERİM

Amaç: Bu bölümde, etkinlikler yoluyla öğrendiğiniz bilgileri özetleyerek eksikliklerinizi gidermenizi bekliyoruz.

AHLAKİ TUTUM VE DAVRANIŞLAR

BAŞLARKEN

Bu bölümde yer alan etkinlikler, bireysel öğrenme yolculuğunuzda size rehberlik etmek ve öğrenme sürecinizi desteklemek amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı yürütürken “Hazırlanıyorum”, “İlişkilendiriyorum”, “Uygulayarak Öğreniyorum”, “Değerlendiriyorum”, “Yansıtıcı Yazı” ve “Öğrendiklerim” etkinliklerini sırası ile takip etmeniz ve etkinliklerin sonunda yer alan geri bildirimleri inceleyerek bölümleri tamamlamanız beklenmektedir.

Bu çalışma kartında, ahlaki tutum ve davranışların insan hayatındaki yerini ve günlük yaşama nasıl yön verdiğini fark ederek aşağıdaki sorular üzerinde düşünme fırsatı bulacaksınız.

Aşağıdaki sorular, “Ahlaki Tutum ve Davranışlar” konusunu farklı yönleriyle değerlendirebilmeniz için hazırlanmıştır:

- Ahlaki tutum ve davranışlar, insanlar arasındaki güven bağına nasıl güçlendirir?
- Dürüstlük ve yardımseverlik, bir toplumun huzur içinde yaşaması için neden vazgeçilmezdir?

HAZIRLANIYORUM

Amaç: Bu bölümde, işleyeceğimiz konuyla ilgili ön bilgilerinizi hatırlamanızı ve konuya hazırlıklı hâle gelmenizi bekliyoruz.

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. İfadeler doğruysa “Doğru”, yanlışsa “Yanlış” kutucuğunu işaretleyiniz.

İFADELER	DOĞRU	YANLIŞ
1. İslam ahlakında adalet, şecaat, iffet ve hikmet tüm güzel davranışların dayanağı kabul edilir.		
2. Hikmet, kişinin sahip olduğu yoğun bilgi birikimi sayesinde kazandığı zihinsel bir yeterlidir.		
3. Adaletli bir insan aşırılıklardan uzak, dengeli ve ölçülü bir kişilik yapısına sahiptir.		
4. İffet sadece bedensel arzuları değil yeme, içme, konuşma ve harcama gibi konularda da ölçülü olmayı kapsar.		
5. Şecaat, hiçbir şeyden korkmamak ve tehlikenin büyüklüğü ne olursa olsun düşünmeden o tehlikeye atılmaktır.		

Geri Bildirim:

1-D, 2-Y, 3-D, 4-D, 5-Y

Yanlış cevapladığınız ifadelerin açıklamalarını aşağıda yer alan “Açıklamalar” bölümünden kontrol ediniz.

Açıklamalar

1. **Adalet, şecaat, iffet ve hikmet** İslam ahlakının ana kökleridir. Cömertlik ve sabır gibi diğer tüm iyi huylar bu köklerden filizlenen dallar gibidir.
2. Hikmet sadece bilgi birikimiyle kazanılan bir özellik değil, **akıl ile imanla aydınlanmasıdır**. Çok bilmek yetmez, hakikati görebilmek için bilgiye imanın ışığı eşlik etmelidir.
3. Adalet, karakterde “**denge**” demektir. Kişinin öfkesini ve isteklerini kontrol altına alıp, aşırılıklardan kaçarak “**orta yol**” (**itidal**) üzerinde yaşamasıdır.
4. İffet, arzuların esiri olmadan **onurlu ve ölçülü** yaşamaktır. Yeme içme gibi isteklerde aşırıya kaçmadan aklın ve dinin rehberliğinde kendini kontrol edebilmektir.
5. Şecaat, düşünmeden tehlikeye atılmak veya saldırganlık değildir. **Hakkı savunmak, adaleti sağlamak ve iyiliği yaymak** için gösterilen ölçülü ve dengeli cesarettir.

İLİŞKİLENDİRİYORUM

Amaç: Bu bölümde, öğrendiğiniz bilgileri günlük hayatla ve farklı derslerde öğrendiğiniz kavramlarla ilişkilendirmenizi bekliyoruz.

Aşağıdaki hadis kartlarını inceleyiniz.

ADABIMUAŞERET	DÜRÜSTLÜK	YARDIMSEVERLİK	SABIR
“Müminlerin iman bakımından en mükemmeli, ahlak bakımından en güzel olanıdır.” (Ebu Davud, “Sünnet”, 15)	“Münafığın alameti üçtür: Söz söylediği zaman yalan söyler, vadettiği vakit sözünde durmaz, kendisine bir şey emanet edildiği zaman hıyanet eder.” (Buhari, “Edeb”, 69)	“Güneşin doğduğu her gün insanın bütün eklemleri için sadaka vermesi gerekir. İki kişinin arasını düzeltmen sadakadır. Bir kimseyi kaldırarak hayvanına binmesine yardımcı olman veya eşyasını ona yüklemen sadakadır. Güzel söz de sadakadır. Namaza giderken attığın her adım sadakadır. Yoldaki rahatsızlık veren şeyleri kaldırman sadakadır.” (Müslim, “Zekât”, 56)	“Pehlivan, rakiplerini yenen kişi demek değildir. Gerçek pehlivan öfke anında kendisine hâkim olanıdır.” (Buhari, “Edeb”, 76)

UYGULAYARAK ÖĞRENİYORUM

Amaç: Bu bölümde bilgilerinizi etkinlikler ve uygulamalarla pekiştirmenizi, öğrenmeyi daha kalıcı hâle getirmenizi bekliyoruz.

1. ETKİNLİK

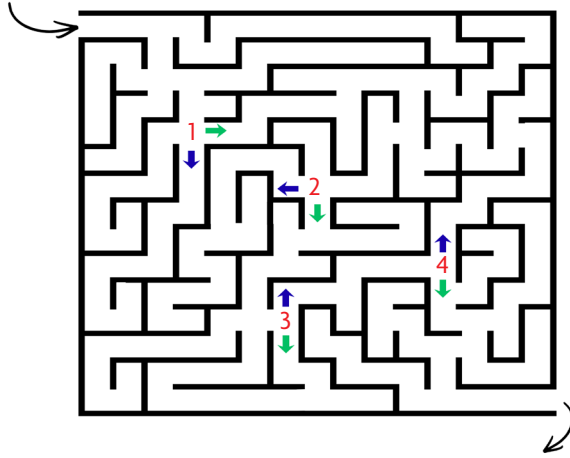
Ahlaki değerlerin yok sayıldığı bu karmaşık labirentte yolunu kaybeden Aslı'nın çıkışa ulaşabilmesi için rehberliğinize ihtiyacı vardır.

Ona rehberlik etmek için labirentin girişinden başlayarak yolu takip ediniz ve ilk istasyona ulaşınız.

İstasyondaki kutuda verilen olayı okuyup değerlendiriniz. Okuduğunuz durum sizi rahatsız ediyorsa yeşil oku, rahatsız etmiyorsa mavi oku takip ediniz. Seçtiğiniz doğru ok, labirentin içinde bir sonraki istasyona götüren yolu açacaktır. Bu şekilde 4 istasyonu da sırasıyla geçerek çıkışa ulaşınız.

Labirentin çıkışına ulaştıktan sonra, sayfanın en altındaki soruyu cevaplayarak düşüncelerinizi yazınız.

- 1. İstasyon:** Bir tartışmada fikrini söylerken sözünün kaba bir şekilde kesilerek konuşmana izin verilmemesi
- 2. İstasyon:** "Aramızda kalsın." diyerek paylaştığın sırrını arkadaşının popüler olmak veya seninle dalga geçmek için başkalarına anlatması
- 3. İstasyon:** Bir arkadaşının senin zor gününde kendi işini bırakıp sana yardıma koşması
- 4. İstasyon:** Başkası yaptığında gülünüp geçilen bir hatanın sen yaptığında büyük bir suçmuş gibi yüzüne vurulması

Ahlaklı olmaya çalışmak neden önemlidir?

Geri Bildirim:

İnsanlar toplum içinde yaşadığı için hayatın huzur ve güven içinde devam etmesi ancak ahlaki kurallara uygun davranışlarla mümkündür. Ahlak, yasaların ve yazılı kuralların yetersiz kaldığı durumlarda bile bireylerin birbirinin hakkını gözetmesini ve birbirlerine dürüst davranmasını sağlayan en temel değerdir. Bu değer yokluğu bencillik, haksızlık ve güvensizliğe yol açarak toplumsal düzeni bozar. Dolayısıyla bireyin ve toplumun huzuru için insan onuruna yakışır bir şekilde güzel ahlaklı davranmak gerekir.

2. ETKİNLİK

Aşağıdaki temel ahlaki değerlerin anlamlarını ve toplumsal düzene etkilerini düşünerek tabloda boş bırakılan yerleri doldurunuz.

Ahlaki Tutum ve Davranışlar	Anlamı	Toplumsal Düzene Etkisi
Sabır		
Dürüstlük		
Yardımseverlik		
Adabımuâşeret		

Geri Bildirim:

Ahlaki Tutum ve Davranışlar	Anlamı	Toplumsal Düzene Etkisi
Sabır	Üzücü olaylar, zorluklar ve haksızlıklar karşısında insanın gösterdiği dayanma gücüdür.	İnsanların öfkeyle hareket etmesini engelleyerek şiddeti önler, zor zamanlarda toplumun dağılmadan barış ve sükûnet içinde kalmasını sağlar.
Dürüstlük	İnsanın niyet, söz ve davranışlarında doğruluktan ayrılmamasıdır.	Bireyler arasındaki kuşku ve korkuyu gidererek güven ortamı oluşturur, ticari ve sosyal ilişkilerin sağlam temeller üzerinde yürümesini sağlar.
Yardıms severlik	Hiçbir karşılık beklemeden, içtenlikle başkalarının iyiliğini istemek ve ihtiyaç sahiplerine maddi-manevi destek olmaktır.	Toplumsal dayanışmayı güçlendirir, zenginle fakir arasındaki uçurumu kapatarak kıskançlık ve düşmanlık duygularını yok eder, birlik ruhunu pekiştirir.
Adabımuaşeret	İnsan ilişkilerinde nezaket ve saygıyı esas alan görgü kuralları bütünüdür.	Kaba ve kırıcı davranışların önüne geçerek insan ilişkilerini yumuşatır; karşılıklı saygıya dayalı, huzurlu ve seviyeli bir toplum oluşturur.

3. ETKİNLİK

3-2-1 KARTI

Ahlaki değerlerin toplumsal etkilerini değerlendirerek karttaki boşlukları doldurunuz.

Adabımuaşeret, yardıms severlik, dürüstlük ve sabır gibi ahlaki değerlerin hâkim olduğu bir toplumda bu değerler sayesinde ortaya çıkacak 3 olumlu sonucu yazınız.

- 1.
- 2.
- 3.

Bir toplumda adabımuaşeret, yardıms severlik, dürüstlük ve sabır gibi ahlaki değerlerin tamamen yok olması hâlinde yaşanabilecek 2 büyük tehlikeyi yazınız.

- 1.
- 2.

Toplumsal huzura ve güvene katkıda bulunmak için hayatınızda uygulayacağınız 1 ilkeyi yazınız.

- 1.

Geri Bildirim:

3-2-1 KARTI

Ahlaki değerlerin toplumsal etkilerini değerlendirerek karttaki boşlukları doldurunuz.

Adabımuâşeret, yardımseverlik, dürüstlük ve sabır gibi ahlaki değerlerin hâkim olduğu bir toplumda bu değerler sayesinde ortaya çıkacak 3 olumlu sonucu yazınız.

1. Toplumda güven duygusu sağlanır, insanlar birbirinin elinden ve dilinden zarar gelmeyeceğine emin olur.
2. Yardımlaşma ve dayanışma artar, böylece toplumsal birlik güçlenir ve yalnızlık hissi kaybolur.
3. Kaba kuvvet yerine nezaket (adabımuâşeret) hâkim olduğu için huzur ve barış ortamı oluşur.

Bir toplumda adabımuâşeret, yardımseverlik, dürüstlük ve sabır gibi ahlaki değerlerin tamamen yok olması hâlinde yaşanabilecek 2 büyük tehlikeyi yazınız.

1. **Kaos:** Güçlünün zayıfı ezdiği, adalet ve merhametin olmadığı bir ortam meydana gelir.
2. **Güvensizlik:** Can ve mal güvenliği kalmaz, korku ve endişe nedeniyle toplumsal yapı çöker.

Toplumsal huzura ve güvene katkıda bulunmak için hayatınızda uygulayacağınız 1 ilkeyi yazınız.

1. İnsanlara karşı her zaman dürüst olup, sözlerimi tutarak çevreme güven vereceğim.

DEĞERLENDİRİYORUM

Amaç: Bu bölümde, öğrendiklerinizi gözden geçirmenizi, kendi öğrenme sürecinizi değerlendirmenizi ve eksiklerinizi fark etmenizi bekliyoruz.

Metinden hareketle 1-3. soruları cevaplayınız.

Şiddetli bir fırtınada batan gemiden kurtulan yüz elli yolcu, cankurtaran botlarıyla ıssız bir adaya sığınır. Yardımın ne zaman geleceği belli değildir. Adadaki otorite boşluğunda herkes kendi çıkarının peşine düşer. Biri sahili parseller, diğeri gizlice erzak aşırır. Güçlüler zayıfların suyuna el koyunca da ipler kopar.

Toplulukta güven, merhamet ve dürüstlük namına bir şey kalmaz. Bu değerler kaybolunca kimse rahat uyuyamaz, hastalar kaderine terk edilir, toplumda “bana ne” anlayışı hâkim olur. Ada, yüz elli kişi için “herkesin birbiriyle savaştığı” bir cehennem döner. Durumun gün geçtikçe daha da kötüye gitmesi üzerine duyarlı bir kişi topluluğa şöyle seslenir:

1. Bu olayda başlangıçta “özgürlük” gibi algılanan durumun kısa sürede bir “çatışmaya” dönüşmesinin nedenleri nelerdir? Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.

- a. İnsan davranışlarını sınırlayan ve denetleyen bir otoritenin yokluğu
- b. Adadaki doğal kaynakların yetersiz olması sebebiyle yaşanan kıtlık
- c. Bireylerin empati ve yardımlaşma yerine kendi çıkarlarını tercih etmesi
- ç. İnsanların birbirini tanımadıkları için iletişim kurmakta zorlanması
- d. Güçlü olanın zayıfı ezmesini engelleyen ahlaki ve hukuki değerlerin yok sayılması
- e. Geminin batmasıyla yaşanan travmanın insan psikolojisini etkilemesi

2. Bu metinden hareketle ahlaki tutum ve davranışların toplumsal düzene etkisi hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ahlaki kurallar toplumsal karmaşayı önlemede etkisiz kalır.
- B) Toplumsal huzur, yasalar ile nezaket ve saygıyla birlikte sağlanır.
- C) Ahlaki değerlerin eksikliği, toplumu “güçlünün zayıfı ezdiği” bir yapıya dönüştürür.
- D) Ahlaki değerlerin olmadığı bir toplumda bireylerin can ve mal güvenliği tehlikeye girer.
- E) Bireysel çıkarların öncelikli olduğu ortamda toplumsal birlik ve beraberlik imkânsızlaşır.

3. Topluluğa seslenen duyarlı kişinin adadaki bu kargaşayı bitirmek ve insanların yeniden huzur ve güven içinde yaşamalarını sağlamak için neler söyleyebileceğini düşününüz. Hazırladığınız konuşmayı sabır, dürüstlük, yardımseverlik ve adabımuaşeret kavramlarını içerecek şekilde özetleyiniz.

Geri Bildirim:

1. a-c-d

2. Metinde geçen kaosu nedeni **bireysel çıkarların ön planda tutulması ve ahlaki değerlerin eksikliğidir.** Toplumsal huzur yasaların yanı sıra karşılıklı **saygı** ve **nezaketle** sağlanır. **Ahlaki kurallar** toplumsal karmaşaya engel olur.

3. Bizi bu hâle getiren yaşadığımız zor şartlar değil kaybettiğimiz değerlerdir. Ahlakın olmadığı bir yerde adalet kaybolur. Güçlünün zayıfı ezdiği, kimsenin can ve mal güvenliğinden emin olamadığı bir kargaşa meydana gelir. Sadece bireysel çıkarların gözetildiği bu tür ortamlarda “biz” olma bilinci yok olur ve insanlar birbirine kenetlenemez. Yeniden huzur ve güven ortamı kurmak istiyorsak önce **dürüst olmalı**, kimsenin hakkına el uzatmamalıyız. Kaba kuvvet yerine **adabımuaşeret kural-larına uyarak** birbirimize **nezaketle** yaklaşmalıyız. Elimizdekini paylaşarak **yardımseverlik** göstermeli, zayıfları korumalıyız. Kurtuluş gününe kadar yaşadığımız bu zorluklara ancak birbirimize destek olup **sabır** göstererek dayanabiliriz. Çünkü acı bir tecrübeyle gördük ki bizi güven ve huzur içinde bir arada tutan asıl güç ahlaki değerlerdir.

ÖĞRENDİKLERİM

Amaç: Bu bölümde, etkinlikler yoluyla öğrendiğiniz bilgileri özetleyerek eksikliklerinizi gidermenizi bekliyoruz.

AHLAKİ TUTUM VE DAVRANIŞLAR

İslam, bireyin iç dünyasından toplumsal ilişkilere kadar hayatın her alanını kuşatan ve yaşamı güzelleştiren temel ahlaki ilkeler ortaya koymuştur.

1

DÜRÜSTLÜK

- İnsanın Allah'a (cc), kendisine, ailesine ve topluma karşı doğru, tutarlı ve güvenilir olmasıdır.
- Dürüstlük hem günlük hayatta hem de iş hayatında ve ticarete gözetilmesi gereken ahlaki bir ilkedir.
- Ahilik; İslam'ın dürüstlük, güven ve cömertlik ilkeleri üzerine kurulu, toplumsal hayatta derin izler bırakmış köklü bir esnaf teşkilatıdır.

2

YARDIMSEVERLİK

- Miktarına bakılmaksızın maddi veya manevi her türlü destekle, içtenlikle bir başkasının ihtiyacını giderme çabasıdır.
- Farz olan zekât ibadeti yardımseverlik kapsamında değerlendirilir. Bu ibadet kişiyi bencillikten arındırıp cömertliğe alıştırmak toplumsal dayanışma ve dengeyi sağlar.
- Gösterişten uzak, karşılık beklemeden ve muhtaç kişinin onurunu incitmeden yapılmalıdır.

3

SABIR

- İnsanın karşılaştığı zorluklar, üzücü olaylar ve nefesine ağır gelen durumlar karşısında sergilediği dayanma gücüdür.
- Sabır sadece zorluklara dayanmak değil, aynı zamanda kişinin öfke ve arzularını kontrol altına almasıdır.
- Allah'ın (cc) emirlerini yerine getirmede ve yasaklarından kaçınmada gösterilen kararlılık da sabrın bir parçasıdır.

4

ADABIMUAŞERET

- Toplumda yerleşmiş nezaket ve görgü kurallarına denir.
- İnananların her daim nazik ve saygılı olmasını öğütleyen İslam, insan ilişkilerini güzelleştiren bu kurallara büyük önem verir.

KUR'AN'DAN MESAJLAR: İSRA SURESİ 23-29. AYETLER

BAŞLARKEN

Bu bölümde yer alan etkinlikler, bireysel öğrenme yolculuğunuzda size rehberlik etmek ve öğrenme sürecinizi desteklemek amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı yürütürken “Hazırlanıyorum”, “İlişkilendiriyorum”, “Uygulayarak Öğreniyorum”, “Değerlendiriyorum”, “Yansıtıcı Yazı” ve “Öğrendiklerim” etkinliklerini sırası ile takip etmeniz ve etkinliklerin sonunda yer alan geri bildirimleri inceleyerek bölümleri tamamlamanız beklenmektedir.

Bu çalışma kartında İsra suresinin 23-29. ayetleri arasında İslam'ın hayatımıza hâkim kılmak istediği bazı temel ahlaki vazifeleri öğrenmiş olacaksınız.

Bunları Biliyor musunuz?

- İnsanın ilk sorumluluğu, Rabbini tanımak ve kulluğu yalnızca Allah'a (cc) yöneltmektir.
- İslam, insana Allah'a (cc) nasıl iman edeceğini ve ibadetlerini nasıl bilinçli bir şekilde yerine getireceğini öğretir.
- Allah'a (cc) iman etmek ve O'na kul olmak, bireyin davranışlarını şekillendiren; aileye, topluma ve kendine karşı sorumluluk bilinci kazandıran bir yaşam anlayışını beraberinde getirir.

HAZIRLANIYORUM

Amaç: Bu bölümde, işleyeceğimiz konuyla ilgili ön bilgilerinizi hatırlamanızı ve konuya hazırlıklı hâle gelmenizi bekliyoruz.

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. İfadeler doğruysa “DOĞRU”, yanlışsa “YANLIŞ” kutucuğunu işaretleyiniz.

İFADELER	DOĞRU	YANLIŞ
1. Dürüstlük kişinin özünde, sözünde ve davranışlarında doğru ve güvenilir olmasıdır.		
2. Şartlar değiştiğinde verilen sözlerin tutulmaması dürüstlikle çelişmez.		
3. Alışverişte malın kusurunu gizlemek kabul edilebilir bir yöntemdir.		
4. Emanetleri korumak ve yapılan anlaşmalara uymak güvenilir olmanın göstergesidir.		
5. Yardımseverlik maddi destekle sınırlı bir tutumdur.		
6. İnfak, Allah (cc) rızası için yapılan her türlü harcama ve bağışı kapsayan geniş bir kavramdır.		
7. Sabır dıştan gelen zorluklara katlanmakla sınırlıdır.		
8. Adabımuâşeret, toplumsal hayatta nezaket ve görgü kurallarına uymayı ifade eder.		
9. Ailede dürüstlük; sevgi ve saygının korunmasına katkıda bulunur.		
10. Ahilik geleneğinde yalan ve hile, meslek ahlakını güçlendiren davranışlar arasında sayılır.		

Geri Bildirim:

1-D, 2-Y, 3-Y, 4-D, 5-Y, 6-D, 7-Y, 8-D, 9-D, 10-Y

Yanlış cevapladığınız ifadelerin açıklamalarını aşağıda yer alan “Açıklamalar” bölümünden kontrol ediniz.

Açıklamalar:

1. Dürüstlük; kişinin özünde, sözünde ve davranışlarında doğruluğu ve güvenilirliği esas almasıdır.
2. Sözünde durmamak dürüstlikle bağdaşmaz. Şartlar değiştiğinde doğru tutum, durumu açıkça bildirmek ve yeniden anlamaktır.
3. Ticarete hile, aldatma ve kusur gizleme doğru değildir; toplumsal güveni zayıflatır.
4. Emanete riayet ve ahde vefa, müminin temel sorumlulukları arasında yer alır.
5. Yardımseverlik maddi destekle sınırlı değildir; güzel söz, arbuluculuk ve iyiliğe vesile olmayı da kapsar.
6. İnfak, Allah (cc) rızası için yapılan her türlü harcamayı kapsar; zekât ve sadaka buna dâhildir.
7. Sabır nefse hâkim olmayı, öfkeyi kontrol etmeyi ve doğruyu sürdürmeyi de içerir.
8. Adabımuâşeret, toplumsal hayatta nezaket ve görgü kurallarına uymayı ifade eder; kul hakkını gözetmeyi destekler.
9. Ailede dürüstlük, ilişkilerde sevgi ve saygının korunmasına katkıda bulunur.
10. Ahilik anlayışında yalan ve hile meslek ahlakına aykırıdır ve yaptırıma sebep olabilir.

İLİŞKİLENDİRİYORUM

Amaç: Bu bölümde, öğrendiğiniz bilgileri günlük hayatla ve farklı derslerde öğrendiğiniz kavramlarla ilişkilendirmenizi bekliyoruz.

Aşağıdaki metinden hareketle 1-3. soruları cevaplayınız.

Bir Günü Muhasebesi

Merve, okul çıkışı annesiyle birlikte markete uğradı. Market raflarında indirimleri görünce ihtiyacından fazlasını almak istedi. Ancak o an aklına **israftan kaçınma** ve **itidal** (ölçülülük) ilkesi geldi. O ürüne gerçekten ihtiyacı olmadığına karar verdi ve ürünü almaktan vazgeçti. Alışverişten artan paranın bir kısmını sadaka kutusuna attı.

Kasada uzun bir sıra vardı. Annesi acele etmesi gerektiğini söyleyince Merve gerildi ve tam annesine tepki vereceken İsrâ suresindeki “anne-babaya öf bile deme” uyarısını hatırlayarak sesini yumuşattı.

Eve dönerken, işten yorgun gelen babasıyla karşılaştılar. Merve hemen koşup babasının elindeki poşetleri aldı ve “Allah sana güç kuvvet versin, hakkını ödeyemem babacığım!” diyerek ona dua etti. Eve girdiğinde, gereksiz harcamalardan kaçınmanın hem **bütçesini bereketlendirdiğini** hem de vicdanına huzur verdiğini fark etti. Günün sonunda, kendisine bahşettiği nimetler için Allah'a (cc) şükredip iyi bir kul olabilmek için dua etti.

Sorular:

1. Metindeki hangi davranışlar İslam ahlakında anne babaya karşı merhamet, alçak gönüllülük ve gönül alıcı söz ilkele-riyle ilişkilendirilebilir? Metinden örnekler vererek yazınız.

.....

.....

.....

2. Metindeki davranışları aşağıdaki kavramlarla eşleştiriniz ve her birine metinden somut bir örnek yazınız.

- a) Ölçülü harcama :
- b) İsfar :
- c) İnfak :

3. Muhtaçlara ve yolda kalmışlara yardım amacıyla günümüzde faaliyet gösteren kurumlara örnekler yazınız. Bu uygulamaların toplumsal güven ve dayanışmaya katkısını kısaca değerlendiriniz.

Geri Bildirim:

Bu geri bildirim sayesinde kendi cevabınızı kontrol edebilir, eksiklerinizi tamamlayarak öğrenmenizi pekiştirebilirsiniz.

1.

Merhamet: Merve'nin işten yorgun dönen babasını görünce hemen koşup elindeki ağır poşetleri taşıması.

Alçak Gönüllülük: Babasına karşı "Hakkını ödeyemem babacığım." diyerek ebeveyninin değerini teslim etmesi ve ona olan minnet duygusunu ifade etmesi.

Gönül Alıcı Söz: Merve'nin, annesinin uyarısı karşısında ayeti hatırlayıp annesine öfkelenmeden ve sesini yumuşatarak cevap vermesi. Ayrıca babasına "Allah sana güç kuvvet versin." diyerek güzel dua etmesi.

2.

Ölçülü harcama: Merve'nin indirimleri görmesine rağmen ihtiyaç ve istek ayrımı yaparak gereksiz ürün almaktan vazgeçmesi.

İsraf: İhtiyaç fazlası alışveriş yapma isteğinin kaynakları boş yere tüketmeye yol açacağını fark etmesi.

İnfak: Merve'nin yardım kutusuna para atarak bağışta bulunması.

3. İhtiyaç sahiplerine destek, günümüzde Kızılay, aşevleri ve sosyal yardımlaşma vakıfları gibi kurum ve kuruluşların çalışmalarıyla karşılık bulur. Bu tür uygulamalar, kul hakkı bilincini güçlendirir; sosyal ilişkilerde **sevgi, güven ve **dayanışma duygusunu** artırır.**

UYGULAYARAK ÖĞRENİYORUM

Amaç: Bu bölümde bilgilerinizi etkinlikler ve uygulamalarla pekiştirmenizi, öğrenmeyi daha kalıcı hâle getirmenizi bekliyoruz.

1. ETKİNLİK

“Rabbin sadece kendisine kulluk etmenizi ve anne babanıza iyi davranmanızı emretti. Onlardan biri veya ikisi senin yanında yaşlanırsa onlara öf bile deme! Onları azarlama! İkisine de gönül alıcı güzel sözler söyle.”

İSRA SURESİ 23. AYET

“Onlara merhametle ve alçak gönüllülükle kol kanat ger. ‘Rabbim! Onlar nasıl küçüklükte beni şefkatle eğitip yetiştirdilerse şimdi sen de onlara merhamet göster.’ diyerek dua et.”

İSRA SURESİ 24. AYET

“Kalplerinizdekini en iyi bilen Rabbinizdir. Eğer iyi olursanız bilirsiniz ki Allah kendisine yönelenleri bağışlayıcıdır.”

İSRA SURESİ 25. AYET

“Akrabaya, yoksula ve yolcuya hakkını ver. Gereksiz yere de saçıp savurma!”

İSRA SURESİ 26. AYET

“Çünkü savurganlar şeytanların dostlarıdır. Şeytan da Rabbine karşı çok nankördür.”

İSRA SURESİ 27. AYET

“Eğer sen kendin dahi Rabbinden umduğun bir lütfu beklemek durumunda (ihtiyaç içinde) olduğun için onlara ilgi gösteremiyorsan hiç değilse kendilerine rahatlatıcı bir söz söyle!”

İSRA SURESİ 28. AYET

“Eli sıkı olma, ölçsüzce eli açık da olma; sonra kınanacak, kendi kendine hayıflanacak duruma düşersin!”

İSRA SURESİ 29. AYET

Mehmet, İsra suresinin 23-29. ayetlerinin meallerini bularak ayetlerde geçen konu ve kavramları belirleyen bir ödev hazırlamıştır. Ardından ödev sunumunda bunları tabloya yerleştirmiştir.

Buna göre aşağıdaki tabloyu doldurunuz.

Ayet Numarası	Ayette Geçen Konu ya da Kavram
23	
24	
25	
26	
27	
28	
29	

Geri Bildirim:

Ayet Numarası	Ayette Geçen Konu ya da Kavram
23	Kulluk ve anne-babaya saygı
24	Merhamet ve vefa
25	İhlas (samimiyet) ve tövbe
26	Sosyal yardımlaşma ve tutumlu olmak, israf
27	İsraftan kaçınmak
28	Nezaketli olmak
29	İtidal (denge)-ölçülü olmak

2. ETKİNLİK

Mehmet ve Ebru bir yarışmada finale kalmıştır. Yarışmada öğrencilere İsra suresinin 23-29. ayetlerinde bahsedilen konuların neler olduğu sorulmuştur. A seçenekleri Mehmet'e, B seçenekleri Ebru'ya ait cevapları göstermektedir. Yarışmanın kazananını belirleyiniz.

"Rabbin sadece kendisine kulluk etmenizi ve anne babanıza iyi davranmanızı emretti. Onlardan biri veya ikisi senin yanında yaşlanırsa onlara öf bile deme! Onları azarlama! İkisine de gönül alıcı güzel sözler söyle." (İsra suresi 23. ayet)

- A) Anne-babaya saygı B) Anne-babaya sadakat

"Onlara merhametle ve alçak gönüllülükle kol kanat ger. 'Rabbim! Onlar nasıl küçüklükte beni şefkatle eğitip yetiştirdilerse şimdi sen de onlara merhamet göster.' diyerek dua et." (İsra suresi 24. ayet)

- A) Anne-babaya bağlılık B) Anne-babaya vefa

"Kalplerinizdekini en iyi bilen Rabbinizdir. Eğer iyi olursanız bilirsiniz ki Allah kendisine yönelenleri bağışlayıcıdır." (İsra suresi 25. ayet)

- A) Allah'ın adaleti B) Tövbe

"Akrobaya, yoksula ve yolcuya hakkını ver. Gereksiz yere de saçıp savurma!" (İsra suresi 26. ayet)

- A) Yardımlaşma B) Tevazu

"Çünkü savurganlar şeytanların dostlarıdır. Şeytan da Rabbine karşı çok nankördür." (İsra suresi 27. ayet)

- A) Sabır B) İsrâf

"Eğer sen kendin dahi Rabbinden umduğun bir lütfu beklemek durumunda (ihtiyaç içinde) olduğun için onlara ilgi gösteremiyorsan hiç değilse kendilerine rahatlatıcı bir söz söyle!" (İsra suresi 28. ayet)

- A) Nezaket B) Sabır

"Eli sıkı olma, ölçüsüzce eli açık da olma; sonra kınanacak, kendi kendine hayıflanacak duruma düşersin!" (İsra suresi 29. ayet)

- A) İtidal B) Eşitlik

MEHMET

EBRU

Geri Bildirim: KAZANAN: MEHMET (4 DOĞRU CEVAP)

Açıklamalar:

"Rabbin sadece kendisine kulluk etmenizi ve anne babanıza iyi davranmanızı emretti. Onlardan biri veya ikisi senin yanın-da yaşlanırsa onlara öf bile deme! Onları azarlama! İkisine de gönül alıcı güzel sözler söyle." (İsra suresi 23. ayet)

A) Anne-babaya saygı B) Anne-babaya sadakat

"Onlara merhametle ve alçak gönüllülükle kol kanat ger. 'Rabbim! Onlar nasıl küçüklükte beni şefkatle eğitip yetiştirdi-lerse şimdi sen de onlara merhamet göster.' diyerek dua et." (İsra suresi 24. ayet)

A) Anne-babaya bağlılık B) Anne-babaya vefa

"Kalplerinizdekini en iyi bilen Rabbinizdir. Eğer iyi olursanız bilersiniz ki Allah kendisine yönelenleri bağışlayıcıdır." (İsra suresi 25. ayet)

A) Allah'ın adaleti B) Tövbe

"Akrobaya, yoksula ve yolcuya hakkını ver. Gereksiz yere de saçıp savurma!" (İsra suresi 26. ayet)

A) Yardımlaşma B) Tevazu

"Çünkü savurganlar şeytanların dostlarıdır. Şeytan da Rabbine karşı çok nankördür." (İsra suresi 27. ayet)

A) Sabır B) İsrâf

"Eğer sen kendin dahi Rabbinden umduğun bir lütfu beklemek durumunda (ihtiyaç içinde) olduğun için onlara ilgi göste-remiyorsan hiç değilse kendilerine rahatlatıcı bir söz söyle!" (İsra suresi 28. ayet)

A) Nezaket B) Sabır

"Eli sıkı olma, ölçüsüzce eli açık da olma; sonra kınanacak, kendi kendine hayıflanacak duruma düşersin!" (İsra suresi 29. ayet)

A) İtidal B) Eşitlik

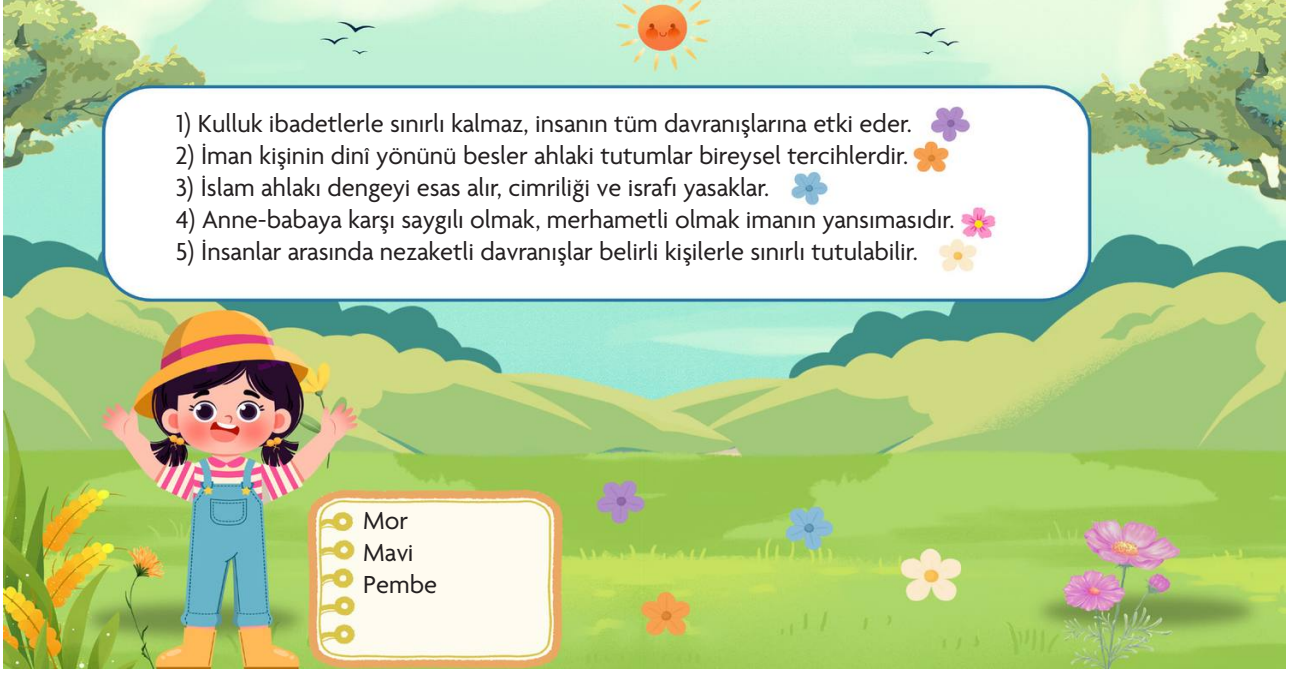
3. ETKİNLİK

Ayşe, odasındaki vazoya koymak için çiçek toplayacaktır. Etkinlik kuralı gereği Ayşe, sadece üzerinde doğru ifadelerin bulun-duğu çiçekleri toplama hakkına sahiptir.

Buna göre aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. İfadeler doğru ise (D), yanlış ise (Y) yazınız. Doğru cevap olan cümlelerin so-nundaki çiçeklerin rengini verilen alana yazınız.

Geri Bildirim:

4. ETKİNLİK

İsra suresi 23-29. ayetlerini okuyan Şule ayetlerle ilgili dikkatini çeken yerleri not alarak araştırmaya karar verdi. Buna göre aşağıdaki tabloda verilen Şule'nin notlarında boş bırakılan yeri doldurunuz.

BURADA SENİN İÇİN
BİR ŞEYLER VAR !

NE BİLİYORUM?

Kur'an-ı Kerim'de anne ve babaya iyi davranmak, yardımlaşmak övülen ve tavsiye edilen davranışlardır.

Allah'a (cc) karşı gelmek ve israf etmek yerilen davranışlardır.

NE ÖĞRENMEK İSTİYORUM?

Anne ve babaya karşı iyi davranışlar nelerdir?
Yardımlaşma ve israfın toplumsal etkileri nelerdir?

NE ÖĞRENDİM?

Geri Bildirim:

BURADA SENİN İÇİN BİR ŞEYLER VAR !

NE BİLİYORUM?

Kur'an-ı Kerim'de anne ve babaya iyi davranmak, yardımlaşmak övülen ve tavsiye edilen davranışlardır.

Allah'a (cc) karşı gelmek ve israf etmek yerilen davranışlardır.

NE ÖĞRENMEK İSTİYORUM?

Anne ve babaya karşı iyi davranışlar nelerdir?
Yardımlaşma ve israfın toplumsal etkileri nelerdir?

NE ÖĞRENDİM?

Anne ve babaya karşı her zaman saygılı, merhametli olunmalı ve onların ihtiyaçları giderilmeli.

İsraf dinen hoş görülmeven toplumsal açıdan da zararlı bir davranıştır.

Kişi her zaman güzel üslupla kırıcı olmayan sözler söylemeli.

Yardımlaşma toplumsal bağı güçlendirir, israf ise bireye ve topluma zarar verir.

DEĞERLENDİRİYORUM

Amaç: Bu bölümde, öğrendiklerinizi gözden geçirmenizi, kendi öğrenme sürecinizi değerlendirmenizi ve eksiklerinizi fark etmenizi bekliyoruz.

1. Aşağıda yapılandırılmış griddeki harflendirilmiş kutucuklarda İsra suresinin 23-29 ayetleri verilmiştir. Kutucuk harflerini kullanarak aşağıdaki soruları cevaplayınız. Aynı kutucuğu birden fazla soru için kullanabilirsiniz.

a) “Rabbin sadece kendisine kulluk etmenizi ve anne babanıza iyi davranmanızı emretti... Onlara merhametle ve alçak gönüllülükle kol kanat ger...” (İsra suresi 23 ve 24. ayetler)	b) “Kalplerinizdekini en iyi bilen Rabbinizdir. Eğer iyi olursanız bilesiniz ki Allah kendisine yönelenleri bağışlayıcıdır.” (İsra suresi 25. ayet)	c) “Akrobaya, yoksula ve yolcuya hakkını ver...” (İsra suresi 26. ayet)
ç) “Çünkü savurganlar şeytanların dostlarıdır. Şeytan da Rabbine karşı çok nankördür.” (İsra suresi 27. ayet)	d) “Eğer sen kendin dahi Rabbinden umduğun bir lütfu beklemek durumunda (ihtiyaç içinde) olduğun için onlara ilgi gösteremiyorsan hiç değilse kendilerine rahatlatıcı bir söz söyle!” (İsra suresi 28. ayet)	e) “Eli sıkı olma, ölçüsüzce eli açık da olma; sonra kınanacak, kendi kendine hayıflanacak duruma düşersin!” (İsra suresi 29. ayet)

1) Hangileri tasarruf ve israfla ilgilidir?

2) Hangileri nezaketle ilgilidir?

3) Hangileri toplumsal dayanışma ve başkalarına karşı sorumlulukla ilgilidir?

4) Hangileri kişinin manevi durumu ve Allah (cc) katındaki samimiyetiyle ilgilidir?

2. Aşağıdaki tabloda verilen İsra suresinin ayetlerini belirttiği sorumluluk alanına göre sınıflandırınız. Aynı ayet için birden fazla kutucuğu işaretleyebilirsiniz.

Ayetler	Allah'a (cc) Karşı Sorumluluklar	Kişisel Ahlaki Sorumluluklar	Toplumsal ve Ailevi Ahlaki Sorumluluklar
“Rabbin sadece kendisine kulluk etmenizi ve anne babanıza iyi davranmanızı emretti...” (İsra suresi 23. ayet)			
“Akrobaya, yoksula ve yolcuya hakkını ver...” (İsra suresi 26. ayet)			
“Çünkü savurganlar şeytanların dostlarıdır. Şeytan da Rabbine karşı çok nankördür.” (İsra suresi 27. ayet)			
“Eli sıkı olma, ölçüsüzce eli açık da olma; sonra kınanacak, kendi kendine hayıflanacak duruma düşersin!” (İsra suresi 29. ayet)			

3. Esmâ Öğretmen derste İsrâ suresinin 23-29. ayetlerinden bahsetti. Ardından tahtaya ayetlerde geçen kavramlardan birkaç tanesini yazdı. Bazı öğrencilerden tahtaya yazdığı kavramlardan birini seçmelerini ve seçtikleri bu kavramı önümüzdeki hafta boyunca çevrelerinde gözlemlmelerini istedi. Bir hafta sonra bu öğrencilere görüşlerini sordu.

Buna göre aşağıda verilen öğrenci görüşlerinden yola çıkarak boşlukları uygun kavramlarla doldurunuz.

Naciye: ibadetlerle sınırlandırılmaz. İnsanlara karşı iyi davranmanın, anne babaya saygının da bu ibadet kapsamında olduğunu kavradım.

Betül : Sahip olduğu imkânları başkalarıyla paylaşmaktan uzak durmak anlamına gelen toplumsal ilişkileri zayıflattığı gibi kişinin iç huzurunu da olumsuz etkiler.

Ece : Bir insana en çok yakışan davranış nedir diye sorsalar, israf derecesine gelmediği sürece derdim.

Ercan : Tüketim anlayışını yanlış yorumlayıp maddi ve manevi her şeyde eden insanların mutsuzluğunu gözlemledim.

Kâzım : yaşlandıklarında ve ihtiyaç duyduklarında onlara yardımcı olarak, gönül alıcı güzel sözler söyleyerek anlamlı hâle gelir.

Geri Bildirim:

1.

- 1) ç ve e tasarruf ve israfı ilgilidir.
- 2) a ve d nezaketle ilgilidir.
- 3) c, d ve e toplumsal dayanışma ve başkalarına karşı sorumlulukla ilgilidir.
- 4) a ve b kişinin manevi durumu ve Allah (cc) katındaki samimiyetiyle ilgilidir.

2.

Ayetler	Allah'a (cc) Karşı Sorumluluklar	Kişisel Ahlaki Sorumluluklar	Toplumsal ve Ailevi Ahlaki Sorumluluklar
"Rabbin sadece kendisine kulluk etmenizi ve anne babanıza iyi davranmanızı emretti..." (İsrâ suresi 23. ayet)	X		X
"Akrobaya, yoksula ve yolcuya hakkını ver..." (İsrâ suresi 26. ayet)			X
"Çünkü savurganlar şeytanların dostlarıdır. Şeytan da Rabbine karşı çok nankördür." (İsrâ suresi 27. ayet)	X	X	
"Eli sıkı olma, ölçüsüzce eli açık olma; sonra kınanacak, kendi kendine hayıflanacak duruma düşersin!" (İsrâ suresi 29. ayet)		X	

3.

Naciye: Kulluk**Betül :** Cimrilik**Ece :** Cömertlik**Ecan :** İsrâf**Kâzım :** Anne-babaya saygı**YANSITICI YAZI****Etkinlikleri yaparken dikkatimi en çok çeken ayet veya hadis**

.....

.....

Yaptığım etkinliklerde karşılaştığım zorluklar nelerdi? Anlamakta güçlük çektiğim bir nokta var mıydı?

.....

.....

Yaptığım etkinliklerden önce düşüncelerim nasıldı?

Eskiden

..... diye düşünürdüm.

Etkinliklerden sonra düşüncelerim nasıl değişti?

Şimdi biliyorum ki

.....

.....

Bu konuyu daha derinlemesine öğrenmek için hangi soruları sormaya devam etmeliyim?

.....

.....

Merak ettiğim yeni şeyler nelerdir?

.....

.....

Bu konuyla ilgili öğrendiklerimi günlük yaşamda nasıl kullanabilirim?

.....

.....

ÖĞRENDİKLERİM

Amaç: Bu bölümde, etkinlikler yoluyla öğrendiğiniz bilgileri özetleyerek eksikliklerinizi gidermenizi bekliyoruz.

KUR'AN'DAN MESAJLAR

ALLAH'A (CC) İBADET (İSRA SURESİ 23. AYET)

Ayet, Allah'tan (cc) başka ilah edinilmemesini emreder. Bu, İslam'ın temel ilkesi olan tevhidin bir ifadesidir. İnsan tüm ibadetlerini yalnızca Allah'a (cc) yöneltmeli ve O'na ortak koşturamaz.

ANNE BABAYA İYİ DAVRANMA (İSRA SURESİ 23-24. AYETLER)

Anne babaya saygı İslam'da önem verilen bir konudur. Ayetler; anne babaya karşı saygılı ve şefkatli olunmasını, onlara "öf" bile denmemesini ve onlara karşı her zaman nazik ve saygılı davranılmasını emreder. Özellikle yaşlılıkta onlara bakmak ve onların ihtiyaçlarını karşılamak evlatların önemli bir görevidir.

İYİ NİYET (İSRA SURESİ 25. AYET)

İbadet ve itaat, samimi bir inanç, sevgi ve isteğe dayanıyorsa anlam kazanır. İnsan önce kalbini düzeltmeli ve iyi niyet geliştirmelidir. Bu şekilde davranışları Allah (cc) affeder.

AKRABA, YOKSUL VE YOLDA KALMIŞLARA YARDIM (İSRA SURESİ 26. AYET)

Ayet akrabalara, yoksullara ve yolda kalmışlara yardım etmeyi emreder. Bu, İslam'ın sosyal adalet anlayışının bir parçasıdır. Müslümanlar, ihtiyaç sahiplerine yardım ederek toplumda dayanışmayı ve yardımlaşmayı sağlamalıdır.

İSRAFTAN KAÇINMA (İSRA SURESİ 27. AYET)

Ayetler, malı gereksiz yere harcamaktan (israf) kaçınmayı emreder. İsrif, şeytanın kardeşliği olarak nitelendirilir. Müslümanlar, malı Allah'ın (cc) rızası doğrultusunda ve ihtiyaçları karşılamak için kullanmalıdır.

İNSANLARA KARŞI NAZİK VE SAYGILI OLMA (İSRA SURESİ 28. AYET)

İhtiyaç sahiplerine yardım etme imkânı bulunmadığında bile onlara güzel sözler söylemek ve onlara karşı nazik davranmak önemlidir. Bu, insanların kalplerini kazanmaya ve onlara umut vermeye yardımcı olur.

CİMRİLİKTE KAÇINMA VE DENGELİ HARCAMA (İSRA SURESİ 29. AYET)

Ayet, cimrilikten kaçınmayı ve dengeli bir şekilde harcama yapmayı öğütler. Cimriliği, "elini boynuna bağlamaya" benzetir. Ölçsüz olmayı da "elini tamamen açıp savurgan olma" diye yasaklar. İkisinin ortasında dengeli olunmasını öğütler.

HZ. MUHAMMED'İN BEŞERİ VE PEYGAMBERLİK YÖNÜ

BAŞLARKEN

Bu bölümde yer alan etkinlikler, bireysel öğrenme yolculuğunuzda size rehberlik etmek ve öğrenme sürecinizi desteklemek amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı yürütürken “Hazırlanıyorum”, “İlişkilendiriyorum”, “Uygulayarak Öğreniyorum”, “Değerlendiriyorum”, “Yansıtıcı Yazı” ve “Öğrendiklerim” etkinliklerini sırası ile takip etmeniz ve etkinliklerin sonunda yer alan geri bildirimleri inceleyerek bölümleri tamamlamanız beklenmektedir.

Bunları Biliyor musunuz?

- Kur'an-ı Kerim'de Hz. Muhammed (sav) için kullanılan “beşer” ifadesi onun bir insan olduğunu vurgulamaktadır.
- Kur'an-ı Kerim'de Hz. Muhammed'in (sav) için kullanılan “resul” veya “nebi” ifadeleri onun Allah (cc) tarafından seçilmiş bir elçi olduğunu bildirmektedir.

HAZIRLANIYORUM

Amaç: Bu bölümde, işleyeceğimiz konuyla ilgili ön bilgilerinizi hatırlamanızı ve konuya hazırlıklı hâle gelmenizi amaçlıyoruz.

a. “Hz. Muhammed'in (sav) örnek kişiliği” ile ilgili aklınıza gelen ilk üç kelimeyi aşağıya yazınız.

1.
2.
3.

b. Hz. Muhammed'in (sav) “örnek bir şahsiyet” olmasıyla ilgili öğrenmek istediğiniz iki soruyu yazınız.

1.
2.

c. Yukarıda yazdığınız kelimeleri kullanarak Hz. Muhammed'in (sav) örnek olması hakkında bildiklerinizi ifade eden bir cümle yazınız.

İlgili Cümle:

.....

Geri Bildirim:

a. Hz. Muhammed'in (sav) örnekliği denilince akla gelmesi beklenen bazı kavramlar: Güvenilir, Merhametli, Adaletli, Sabırlı, Dürüst

b. Örnek Sorular

- Hz. Muhammed'in (sav) insanlara karşı davranışları neden örnek alınmalıdır?
- Hz. Muhammed'in (sav) güvenilir bir insan olarak tanınmasında hangi özellikleri etkili olmuştur?
- Hz. Muhammed'i (sav) örnek almak isteyen bir insan nelere dikkat etmelidir?
- Hz. Muhammed'in (sav) örnekliğinin insanlık için önemi nedir?

c. Örnek cümle: Hz. Muhammed (sav) insanlarla ilişkilerinde doğru sözlü ve dürüst olmuştur. Kendisine emanet edilenlere sahip çıkarak güvenilirliğini göstermiştir. Çevresindeki insanlara karşı her zaman merhametli, adaletli ve yaşadığı birçok zorlu olayda sabırlı davranmıştır. Bu yönleriyle insanlar için örnek bir şahsiyet olarak görülmüştür.

İLİŞKİLENDİRİYORUM

Amaç: Bu bölümde, öğrendiğiniz bilgileri günlük hayatla ve farklı derslerde öğrendiğiniz kavramlarla ilişkilendirmenizi bekliyoruz.

Haftalık
Haber Gazetesi

MEDİNE BÜLTENİ

Cuma
20 Nisan 630

Özel Haber

HANGİNİZ MUHAMMED (SAV)?

**MESCİD-İ NEBEVİ'YE GELEN
HEYET ALIŞIK OLMADIĞI BİR
MANZARAYLA KARŞILAŞTI.**

Önceki gün Hz. Muhammed (sav) ve beraberindeki Müslümanlar Mescid-i Nebevi'de oturuyordu. Uzak bir kabileden gelen heyetin başkanı devesini mescidin önüne bağladıktan sonra içeriye girdi. Mescitteki cemaatte diğerlerinden ayrılan özel görünümlü bir kişi, oturma düzeniyle öne çıkan ya da dikkat çeken birisi de bulunmuyordu. Bu nedenle kiminle görüşeceğini ayırt edemeyen adam, mescitte oturanlara seslenerek şöyle dedi: "Hanginiz Muhammed?" Orada bulunanlar Hz. Peygamber'i işaret ederek adama gösterdi. Ona doğru yönelen bu kişi, önce onun gerçekten Allah (cc) tarafından gönderilmiş bir peygamber olup olmadığını sordu. Ardından namaz, oruç ve zekâtla ilgili sorular yöneltti. Hz. Peygamber, adamın sorularına açık ve sakin bir şekilde cevap verdi. Sorularına cevap alan bu kişi, kendisine yapılan açıklamaları kabul ettiğini ifade ederek mescitten ayrıldı.

Birçok Müslüman'ın şahit olduğu ve Medine'ye gelen heyetin şaşırdığı bu olaydan hareketle şunu söylemek gerekir. Hz. Peygamber'in mescitte bulunan Müslümanlardan ayırt edilemeyen duruşu, onun tevazuya dayalı liderlik anlayışını açıkça ortaya koyuyor. Bu durum Medine'de eskiden alışık olduğumuz liderlik anlayışından farklı bir tutuma ve Hz. Peygamber'in sözleriyle olduğu kadar davranışlarıyla da yol gösterici olduğuna işaret ediyor. Bu yönüyle o, Kur'an-ı Kerim'in ifadesine göre bir üsveihasene yani inananlar için davranışlarıyla örnek alınan bir rol modelidir. Onun örnekliği, bu hayatta nasıl yaşamamız gerektiğine dair bize ölçüler sunuyor.

Verilen haber metninden hareketle 1 ve 2. soruları cevaplayınız.

1. Günümüzde bir yöneticinin ya da liderin insanlarla kurduğu iletişimde Hz. Peygamber'den örnek alması gereken davranışlar nelerdir?

2. Bir Müslüman'ın kimi rol model alması gerektiğini nedenleriyle birlikte yazınız.

Geri Bildirim:

1. Bir yönetici, insanlarla arasına mesafe koymadan onların yanında yer alarak hareket etmelidir. Çevresine sade ve gösterişten uzak bir tavırla yaklaşmalıdır. Sözleriyle olduğu kadar davranışlarıyla da yol gösterici olabilmelidir. İnsanları dış görünüşe, makama ya da statüye göre ayırmamalıdır. Karşılaştığı sorulara açık, sakin ve anlaşılır bir şekilde cevap vermelidir.

2. Üsveihasene, iyi ve güzel davranışlarıyla insanlara örnek olan demektir. Kur'an-ı Kerim'de Hz. Muhammed (sav), inananlar için **üsveihasene** olarak gösterilmiştir. Bir Müslüman, hayatını şekillendirirken Hz. Peygamber'i rol model almalıdır. Hz. Peygamber'in insanlarla ilişkileri; güvenilir, adaletli ve merhametli oluşu gibi birçok özelliği örnek alınmalıdır. Onun örnekliliği, günlük hayatta nasıl davranılması gerektiği konusunda yol gösterir.

UYGULAYARAK ÖĞRENİYORUM

Amaç: Bu bölümde bilgilerinizi etkinlikler ve uygulamalarla pekiştirmenizi, öğrenmeyi daha kalıcı hâle getirmenizi bekliyoruz.

1. ETKİNLİK

Sevgili arkadaşlar, Hz. Muhammed (sav) yaratılış özellikleri bakımından bizim gibi bir beşerdir.

Bununla ilgili Kur'an-ı Kerim'de kedisine hitaben "De ki: Ben de ancak sizin gibi bir insanım." (Fussilet suresi 6. ayet) buyurulmuştur.

Hiz. Peygamber de "Hristiyanların Meryem oğlunu (İsa'yı) övmekte aşırı gittikleri gibi siz de beni övmekte aşırılık göstermeyin. Şüphesiz ki ben Allah'ın kuluyum. Onun için bana 'Allah'ın kulu ve resûlü' deyin." (Buhari, "Enbiya", 48) hadisiyle bu beşeri yönüne dikkat çekmiştir.

Ancak ona Allah'ın (cc) gönderdiği vahiy, emir ve yasakları insanlara anlatma, söz ve davranışlarıyla açıklama makamı olan nübüvvet verilmiştir.

Bu durum Kur'an-ı Kerim'de, "Nitekim kendi aranızdan, size ayetlerimizi okuyan, sizi her kötülükten arındıran, size kitap ve hikmeti öğreten, ayrıca bilmediklerinizi de öğreten bir peygamber gönderdik." (Bakara suresi 151. ayet) ayetiyle ifade edilmiştir.

Ayrıca onun hatemülenbiya yani peygamberlerin sonuncusu olduğu da "... O, Allah'ın resûlü ve nebilerin sonuncusudur." (Ahzab suresi 40. ayet) ayetiyle bildirilmiştir.

Özellik	Beşeri Yönü	Peygamberlik Yönü
1. İnsanların kendisine karşı saygıda aşırıya kaçmasına karşı durmuş, kendisinin de Allah'ın (cc) kulu olduğunu hatırlatmıştır.		
2. Kur'an-ı Kerim'de Hatemülenbiya olarak anılmıştır.		
3. Kendisine gelen vahiy, insanlara ilettiği mesajın kaynağını oluşturur.		
4. Gençliğinde ticaretle meşgul olmuş, kervan yolculuklarında sorumluluk üstlenmiştir.		
5. Herkes gibi o da sevinç ve üzüntü yaşamış, olaylar karşısında duygu ve düşüncelerini açıkça ortaya koymuştur.		
6. İndirilen ayetleri açıklamış, dini hükümlerin günlük hayata nasıl yansıtılacağını insanlara öğretmiştir.		
7. İbadetleri ve güzel ahlakı bizzat yaşayarak göstermiş, Müslümanlara örnek olmuştur.		
8. Akrabalarının da bulunduğu sosyal bir çevre içinde büyümüş, evlenmiş, çocuk sahibi olmuştur.		
9. Öksüz ve yetim kalmış, hayatın zorluklarına karşı sabır ve metanet göstermiştir.		
10. Dürüstlüğü ve güvenilirliğiyle tanınmış, "güzel ahlakı tamamlamak" üzere gönderildiği hadisi şeriflerde belirtilmiştir.		

Geri Bildirim:

Hız. Muhammed'in (sav) Beşeri Yönü: 1, 4, 5, 8, 9

Hız. Muhammed'in (sav) Peygamberlik Yönü: 2, 3, 6, 7, 10

Aşağıda verilen bilgi kartını okuyunuz. Bilgi kartından hareketle 2 ve 3. etkinlikleri yapınız.

BİLGİ KARTI

Hız. Peygamber'in doğduğu dönemde Arap Yarımadası'nın merkezi olan Mekke'de geçim, ticaret ve hayvancılıkla sağlanıyordu. Putperestliğin, kabileciliğin ve köle ticaretinin yaygın olduğu bu toplumda kadınlar ve kızlar değer görmüyor, zulüm ve ahlaki yozlaşma hüküm sürüyordu. Hız. Muhammed (sav) işte böyle bir ortamda peygamberlik görevini yerine getirmiş, insanları tevhide davet etmiş Kur'an'ın ifadesiyle "müjdeleyici ve uyarıcı" olarak yanlış inançlarla mücadele etmiştir.

Allah'tan (cc) alınan vahyin hayata aktarılmasını kapsayan peygamberlik görevi dört temel başlıkta toplanır:

- **Tebliğ** : Hız. Peygamber'in Allah'tan (cc) aldığı vahiy eksiltmeden ve değiştirmeden insanlara bildirmesidir.
- **Tebyin** : Hız. Peygamber'in, Kur'an-ı Kerim'de yer alan ayetlerin anlamını açıklaması ve bu ayetlerin nasıl uygulanacağını göstermesidir.
- **Teşri** : Hız. Peygamber'in Kur'an-ı Kerim'e dayanarak ve Allah'ın (cc) izniyle dini hükümler koyma yetkisidir.
- **Temsil** : Hız. Peygamber'in, İslam'ı yaşayışıyla insanlara örnek olması, dinin hayatta nasıl uygulanacağını davranışlarıyla göstermesidir.

2. ETKİNLİK

Aşağıdaki kutucuklarda Hz. Muhammed'in (sav) beşeri özellikleri ve peygamberlik göreviyle ilgili bazı ayet, hadis ve bilgiler verilmiştir. Kutucuk harflerini kullanarak aşağıdaki soruları cevaplayınız. Aynı kutucuğu birden fazla soru için kullanabilirsiniz.

a. “Nitekim kendi aranızdan, size ayetlerimizi okuyan, sizi her kötülükten arındıran, size kitap ve hikmeti öğreten, ayrıca bilmediklerinizi de öğreten bir peygamber gönderdik.” (Bakara suresi 151. ayet)	b. “De ki: Ben de ancak sizin gibi bir insanım. Bana, ilahınızın tek bir ilah olduğu vahyediliyor.” (Fussilet suresi 6. ayet)	c. Hz. Muhammed (sav) ibadetleri, bunların uygulanışını ve güzel ahlakı bizzat yaşayarak Müslümanlara örnek olmuştur.
ç. Hz. Muhammed (sav) zamanında Mekke kabile bağlarının güçlü, temel geçim kaynağının ticaret ve hayvancılık olduğu bir merkezdi.	d. Hz. Peygamber, Allah'tan (cc) gelen emir ve yasakları eksiltmeden ve değiştirmeden insanlara olduğu gibi aktarmıştır.	e. İslam'dan önce Arap toplumunda putperestlikle birlikte sosyal hayatta adaletsizlikler, güçlü olanın korunması ve zayıfın ezilmesi yaygındı.
f. Hz. Peygamber, Kur'an-ı Kerim'de ayrıntısı bulunmayan bazı konularda Allah'ın (cc) izniyle hükümler koymuştur.	g. “... Şüphesiz ki ben Allah'ın kulum. Onun için bana ‘Allah'ın kulu ve Resulü’ deyin.” (Buhari, “Enbiya”, 48)	h. Hz. Peygamber, Kur'an-ı Kerim'de yer alan ayetlerin manalarını sahabilerine açıklamıştır.

1. Hangileri Hz. Peygamber'in beşeri özellikleriyle ilgilidir?

2. Hangileri Hz. Peygamber'in peygamberlik göreviyle ilgilidir?

3. Hangileri Hz. Peygamber'in yaşadığı çevreyle ilgili bilgiler içermektedir?

Geri Bildirim:

1. a, b, g

H. Muhammed'in (sav) insan oluşu, Allah'ın (cc) kulu olması ve diğer insanlar gibi beşeri nitelikler taşıması vurgulanmaktadır. Ayet ve hadiste onun ilahi bir varlık olmadığı, kendisine vahiy gelmesine rağmen insani yönünün devam ettiği açıkça ifade edilmektedir.

2. a, c, d, f, h

H. Peygamber'in Allah'tan (cc) aldığı vahyi insanlara ulaştırması, açıklaması, hüküm koyması, bunların hayata nasıl geçirileceğini göstermesiyle ilgili örnekler yer almaktadır. Bu ifadeler onun tebliğ, tebyin, teşri ve temsil görevlerini göstermektedir.

3. ç, e

H. Muhammed'in (sav) yaşadığı dönemin sosyal ve toplumsal yapısını yansıtmaktadır. Mekke'deki ekonomik hayat, kabile ilişkileri ve İslam öncesi toplumda yaygın olan adaletsizlikler onun içinde bulunduğu çevrenin temel özelliklerini ortaya koymaktadır.

3. ETKİNLİK

Aşağıda Hz. Muhammed'in (sav) bazı özelliklerine dair bilgiler verilmiştir.

Hz. Muhammed (sav), peygamberliği öncesinde de sözünde durması ve dürüstlüğüyle **Muhammedülemin** olarak tanınmıştı. Bu tutarlı ve güven veren duruşu, tebliğ ettiği mesajın insanlar tarafından ciddiyle karşılanmasını sağlamıştır.

Hz. Peygamber insanları dış görünüş, ırk veya statüyle değerlendirmeye karşı çıkmış, herkesi eşit görmüştür. Hz. Bilal'i renginden dolayı küçümseyen Ebu Zer Gıfari'yi uyararak fiziksel özellikler üzerinden yapılan ayrımcılığı reddetmiştir.

Hz. Peygamber daima şefkat ve merhametle hareket etmiş, insanların dertlerine ortak olmuştur. Susuz bir köpeğe su verdiği için bağışlanan kişinin kıssasını anlatarak merhametin tüm canlıları kuşatması gerektiğini vurgulamıştır.

Hz. Peygamber, kendisine yakınlığına ya da toplumdaki konumuna bakmaksızın herkese karşı adaletli olmuştur. Güçlü bir aileden gelen suçluya ayrıcalık tanınmasını kabul etmemiş, kendi kızı bile olsa adaletin uygulanması gerektiğini vurgulamıştır.

Hz. Peygamber'in bu özelliklerini beşeri ve peygamberlik yönüyle ilişkisine göre birer cümlede özetleyerek tabloya yazınız.

Beşeri Yönü	Peygamberlik Yönü
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

4. ETKİNLİK

Aşağıda verilen kelimeleri kullanarak Hz. Muhammed'in (sav) beşerî ve peygamberlik yönünü özetleyen bir paragraf yazınız.

beşer - Hatemülenbiya - nübüvvet - peygamber - tebliğ - tebyin - temsil - teşri - üsveihasene

Geri Bildirim:

Hız. Muhammed (sav) yaratılış özellikleri bakımından diğer insanlar gibi bir **beşer**dir. Ancak Allah (cc) tarafından kendisine **nübüvvet** verilmiş, bu yönüyle **peygamber** olarak görevlendirilmiştir. Allah'tan (cc) aldığı vahyi insanlara eksiksiz biçimde ulaştırması onun **tebliğ** görevidir. Kur'an-ı Kerim'de yer alan ayetlerin anlamını açıklaması ise **tebyin** göreviyle ilgilidir. Kur'an'da ayrıntısı verilmeyen bazı konularda Allah'ın (cc) izniyle hüküm koyması **teşri** görevini ifade eder. Hız. Peygamber İslam'ı yalnızca sözleriyle değil yaşayışıyla da öğretmiş, bu yönüyle Müslümanlar için **üsveihasene** yani en güzel örnek olmuştur. Aynı zamanda o, peygamberlerin sonuncusu olan **Hatemülenbiya**'dır.

DEĞERLENDİRİYORUM

Amaç: Bu bölümde, öğrendiklerinizi gözden geçirmenizi, kendi öğrenme sürecinizi değerlendirmenizi ve eksiklerinizi fark etmenizi bekliyoruz.

- "Allah ve Resulü bir iş hakkında hüküm verdikleri zaman hiçbir mümin erkek ve hiçbir mümin kadın için kendi işleri konusunda tercih kullanma hakları yoktur. Kim Allah'a ve Resulüne karşı gelirse şüphesiz ki o apaçık bir şekilde sapmıştır." (Ahzap suresi 36. ayet)
- "Şüphesiz ben de bir insanım. Sizler bana davalarınızı arz ediyorsunuz. Olabilir ki sizden biri delilini diğerinden daha düzgün ifadelerle savunur, ben de duyduklarıma dayanarak onun lehine hükmederim. Ben kimin lehine kardeşinin hakkından bir şeye hükmetmiş isem o kimse bunu almasın. Çünkü ben ona ancak ateşten bir parça vermişimdir." (Buhari, "Hiyel", 10)

Verilen ayet ve hadisten hareketle Hız. Muhammed'le (sav) ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- İnsanlar arasında karar verirken onların sunduğu delillere göre hükmetmiştir.
- Müslümanların anlaşmazlıklarında, kendi kanaatini esas alabileceği belirtilmiştir.
- Verdiği hükümler vahye dayandığı için yanılma ihtimali bulunmadığını vurgulamıştır.
- Vahyin bağlayıcı olduğunu bildirirken beşerî hükümlerde insan oluşunu hatırlatmıştır.
- İnsanların arasındaki meselelerde herhangi bir sorumluluk taşımadığı ifade edilmiştir.

2. Aşağıdaki cümlelerden Hz. Muhammed'in (sav) peygamberlik yönüyle ilgili olanlara "P", beşeri yönüyle ilgili olanlara "B" yazınız. Ardından her cümle için en uygun ifadeyi kelime havuzundan seçerek "kanıt" sütununa yazınız. Her ifadeyi sadece bir kez kullanabilirsiniz.

Emin	Yetim	Tebyin	Teşri	Aile
Ticaret	Temsil	Putperest	Kabilecilik	Tebliğ

Cümleler	P/B	Kanıt
1. Küçük yaşta anne ve babasından mahrum kalması hayatın zorluklarıyla erken karşılaşmasına sebep olmuştur.		
2. Bazı ayetlerin neyi ifade ettiğini açıklamış, nasıl uygulanacağını göstermiştir.		
3. Allah'tan (cc) aldığı mesajları bizzat yaşayışıyla göstererek Müslümanlara örnek olmuştur.		
4. Evlenip çocuk sahibi olmuş, yetişkin olmanın tüm sorumluluklarını yaşımıştır.		
5. Dürüst olması ve emanete sahip çıkmasıyla çevresinin güvenini kazanmıştır.		
6. Kendisine bildirilen mesajlara herhangi bir şey eklemekten ya da onları eksiltmeden insanlara aktarmıştır.		
7. Bazı konularda Kur'an-ı Kerim'in sınırları içerisinde bağlayıcı hükümler ortaya koymuştur.		
8. Geçimini sağlamak için çalışmış, kervan yolculuklarında sorumluluk almıştır.		

3. Aşağıdaki şemada Hz. Muhammed'in (sav) peygamberlik göreviyle ilgili verilen örnekleri inceleyiniz. Bu örneklerle uygun kavramları boş bırakılan yerlere yazınız.

Örnekler

Allah (cc) bir emir ya da yasak gönderdiğinde Hz. Peygamber hiçbirini gizlemeden ve değiştirmeden insanlara iletirdi.

Kur'an-ı Kerim'de ayrıntılı verilmeyen bazı konularda Hz. Peygamber bağlayıcı kurallar koyardı.

Hiz. Peygamber ibadetlerin yapıış şekillerini göstererek ve ahlaki davranışları bizzat yaşayarak Müslümanlara örnek olurdu.

Hiz. Peygamber Kur'an-ı Kerim'deki ayetlerin ne anlama geldiğini sahabilere açıklardı.

.....

.....

.....

.....

4. Beşer olması ve nübüvveti birlikte değerlendirildiğinde Hz. Muhammed'in (sav) Müslümanlar için anlamı nedir? Kısaca açıklayınız.

Geri Bildirim:

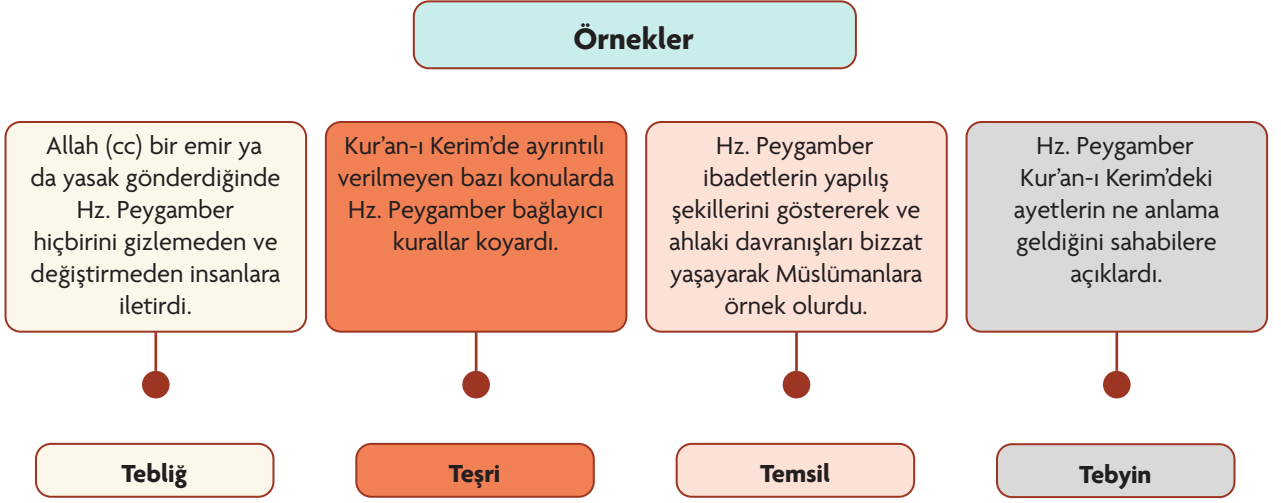
1. D

Ahzab suresinin 36. ayetinde Allah (cc) ve Resulü'nün verdiği hükümlerin müminler için bağlayıcı olduğu açıkça ifade edilmektedir. Hadiste ise Hz. Peygamber, insanlar arasında hüküm verirken delillere göre karar verdiğini ve beşer olarak yanılma ihtimalinin olabileceğini belirtmiştir. Bu iki metin birlikte değerlendirildiğinde Hz. Muhammed'in (sav) hem peygamberlik görevi gereği ilahi hükmü bildirdiği hem de beşer olarak insani sınırlara sahip olduğu anlaşılmaktadır.

2.

Cümleler	P/B	Kanıt
1. Küçük yaşta anne ve babasından mahrum kalması hayatın zorluklarıyla erken karşılaşmasına sebep olmuştur.	B	Yetim
2. Bazı ayetlerin neyi ifade ettiğini açıklamış, nasıl uygulanacağını göstermiştir.	P	Tebyin
3. Allah'tan (cc) aldığı mesajları bizzat yaşayışıyla göstererek Müslümanlara örnek olmuştur.	P	Temsil
4. Evlenip çocuk sahibi olmuş, yetişkin olmanın tüm sorumluluklarını yaşamıştır.	B	Aile
5. Dürüst olması ve emanete sahip çıkmasıyla çevresinin güvenini kazanmıştır.	B	Emin
6. Kendisine bildirilen mesajlara herhangi bir şey eklemekten ya da onları eksiltmeden insanlara aktarmıştır.	P	Tebliğ
7. Bazı konularda Kur'an-ı Kerim'in sınırları içerisinde bağlayıcı hükümler ortaya koymuştur.	P	Teşri
8. Geçimini sağlamak için çalışmış, kervan yolculuklarında sorumluluk almıştır.	B	Ticaret

3.

4. Hz. Muhammed'in (sav) **beşer** olması insanları yakından tanımasını, onların yaşadığı sıkıntıları anlamasını ve insanlara hayatın içinden bir örnek olmasını sağlamıştır. Aynı zamanda Allah'tan (cc) aldığı vahiyle insanlara ilahi emirleri ve yasakları öğretmiş, rehberlik etmiştir. Beşer olması Müslümanların onu örnek alabilmesini, **nübüvvetinin** kabul görerek uygulanmasını ve benimsenmesini sağlamıştır.

ÖĞRENDİKLERİM

Amaç: Bu bölümde, etkinlikler yoluyla öğrendiğiniz bilgileri özetleyerek eksikliklerinizi gidermenizi bekliyoruz.

Hz. Muhammed'in (sav) Yaşadığı Çevre

- İslam'dan önce Arap Yarımadası'nda putperestlik, adaletsizlik ve güçlünün korunması yaygındı.
- Kabilecilik, kölelik ve kadınların değersiz görülmesi toplum hayatının yapısını belirliyordu.
- Bu ortamda insanlar arasında zulüm, eşitsizlik ve ahlaki yozlaşma dikkat çekiyordu.

1 Hz. Muhammed'in (sav) Beşerî Yönü

- Bir insan olarak doğmuş, büyümüş, çalışmış, evlenmiş ve ailesiyle yaşamıştır.
- Sevinç ve üzüntü yaşamış, hastalanmış, günlük işlerini kendisi yaparak sade bir hayat sürmüştür.
- Peygamberlikten önce de dürüstlüğü ve güvenilirliğiyle tanınmıştır.

2 Hz. Muhammed'in (sav) Peygamberlik Yönü

- **Tebliğ:** Allah'ın (cc) vahyini eksiksiz biçimde insanlara ulaştırmıştır.
- **Tebyin:** Kur'an-ı Kerim ayetlerini insanlara açıklamıştır.
- **Teşri:** Çeşitli dinî konularda Allah'ın (cc) izniyle hükümler koymuştur.
- **Temsil:** İslam'ı yaşayarak Müslümanlar için en güzel örnek olmuştur.

3 Hz. Muhammed'in (sav) Bazı Özellikleri

- İnsanlar arasında ırk, sosyal statü ve maddi durum ayrımı yapmamıştır.
- Yalnızca insanlara değil tüm canlılara karşı her zaman şefkatli ve merhametli olmuştur.
- En yakınları için bile olsa adaletten asla taviz vermemiştir.
- Affedici tutumuyla toplumsal barışın en güzel örneği olmuştur.

HZ. MUHAMMED'İN ÖRNEKLİĞİ

BAŞLARKEN

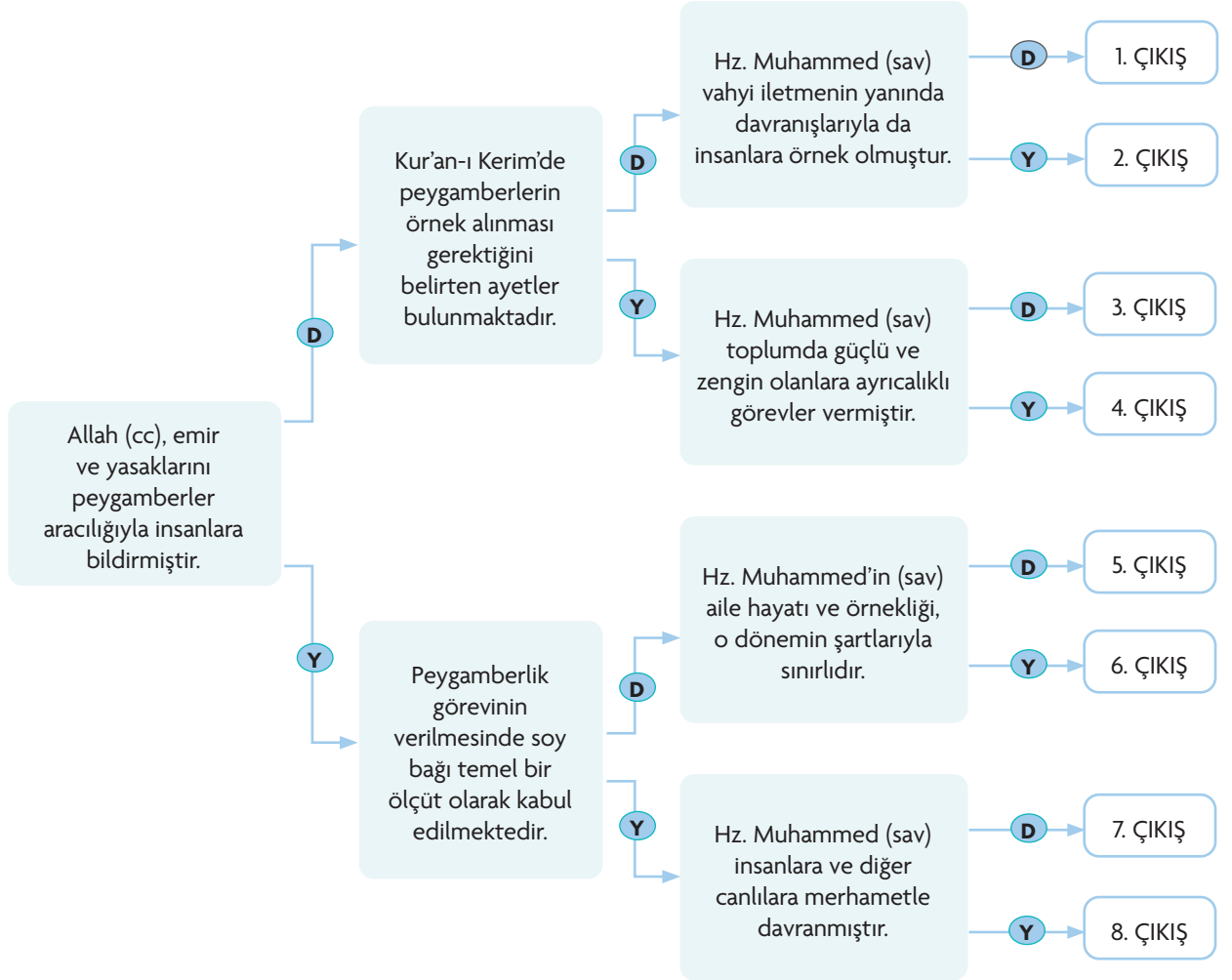
Bu bölümde yer alan etkinlikler, bireysel öğrenme yolculuğunuzda size rehberlik etmek ve öğrenme sürecinizi desteklemek amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı yürütürken “Hazırlanıyorum”, “İlişkilendiriyorum”, “Uygulayarak Öğreniyorum”, “Değerlendiriyorum”, “Yansıtıcı Yazı” ve “Öğrendiklerim” etkinliklerini sırası ile takip etmeniz ve etkinliklerin sonunda yer alan geri bildirimleri inceleyerek bölümleri tamamlamanız beklenmektedir.

Bu çalışma kartında, Hz. Muhammed'in (sav) örnekliliğinin insanlar için önemini fark ederek aşağıdaki sorular üzerinde düşünme fırsatı bulacaksınız.

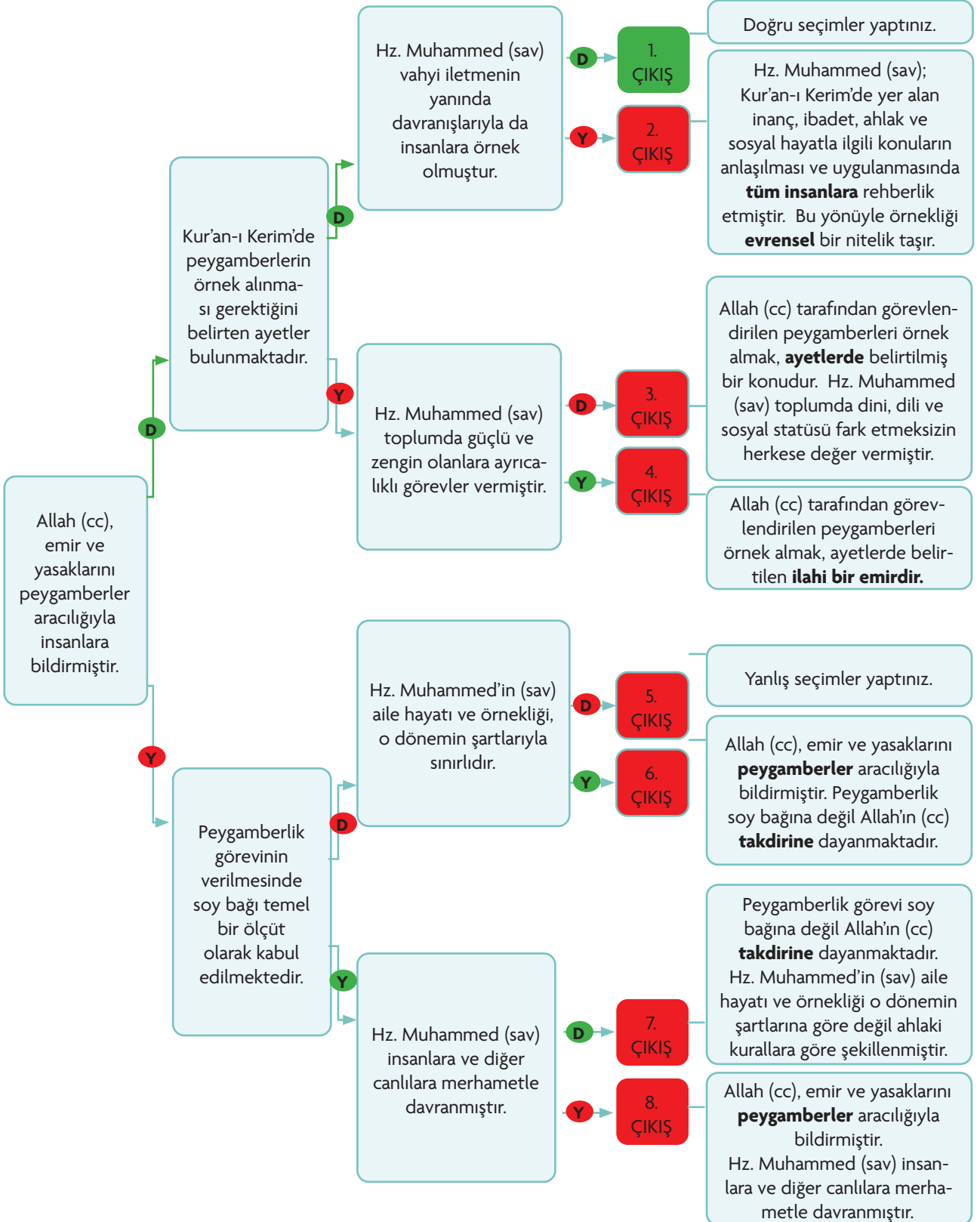
- Hz. Muhammed'in (sav) insanlığa örnek olarak gönderilmesinde amaç ne olabilir?
- Hz. Muhammed (sav) insanlara hangi konularda örnek olmuştur?

HAZIRLANIYORUM

Amaç: Bu bölümde, işleyeceğimiz konuyla ilgili ön bilgilerinizi hatırlamanızı ve konuya hazırlıklı hâle gelmenizi amaçlıyoruz. **Bu etkinlikte en soldaki kutudan başlayarak ifadenin doğru olduğunu düşünüyorsanız (D), yanlış olduğunu düşünüyorsanız (Y) seçeneğini seçmeniz gerekmektedir. Doğru (D) veya yanlış (Y) cevaplarınız sizi sekiz farklı çıkış noktasından birine yönlendirecektir. Bu çıkışlardan yalnızca birisi doğrudur.**

Geri Bildirim:

İLİŞKİLENDİRİYORUM

Amaç: Bu bölümde, öğrendiğiniz bilgileri günlük hayatla ve farklı derslerde öğrendiğiniz kavramlarla ilişkilendirmenizi bekliyoruz.

HZ. MUHAMMED'İN (SAV) ÖRNEKLİĞİ VE HAYATIMIZA YÖN VERMESİ

İnsan hayatı sonu bilinmeyen bazen fırtınalı bazen dingin uzun bir yolculuktur. Modern çağın karmaşasında doğruyu yanlıştan ayırmak ve vicdanı rahatlatacak bir ölçü bulmak giderek zorlaşmaktadır. İşte bu noktada; bize sadece yolu tarif eden değil, o yolda nasıl yürüneceğini uygulamalarıyla gösteren bir rehberle muhtaç oluruz. Hz. Muhammed (sav), bu rehberliği sözlere hapsedmemiş; merhameti, adaleti ve sabrıyla bizzat yaşamıştır.

Onun örnekliliği, benim için bir pusula olmanın yanında hayatın hırçın fırtınalarında sığındığım güvenli bir limandır. O; doğru olun demekle yetinmemiş, en zor anlarda bile doğruluktan sapmayarak bunu uygulamanın mümkün olduğunu kanıtlamıştır. Karşılaştığım her zorlukta, insanlarla kurduğum her ilişkide şu soruyu sormak bana ışık tutar: “O olsa ne yapardı?” Sonuç olarak onu örnek almak; Yüce Allah'ın emrine uymanın yanında bilinçli ve huzurlu bir yaşamın da en güvenilir yoludur.

UYGULAYARAK ÖĞRENİYORUM

Amaç: Bu bölümde bilgilerinizi etkinlikler ve uygulamalarla pekiştirmenizi, öğrenmeyi daha kalıcı hâle getirmenizi bekliyoruz.

1. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruların cevaplarını tabloda uygun yerlere yazınız.

3

HZ. MUHAMMED'İN (SAV) NEDEN ÖRNEK ALINMASI GEREKTİĞİNİ BELİRTEN
ÜÇ CÜMLE

1.
2.
3.

2

HZ. MUHAMMED'İN (SAV) ÖRNEKLİĞİ KONUSUNDA ÖĞRENDİĞİNİZ
İKİ YENİ BİLGİ

1.
2.

1

HZ. MUHAMMED'İN (SAV) ÖRNEKLİĞİ KONUSUNDA ESKİ BİLGİLERİNİZLE YENİ ÖĞREN-
DİĞİNİZ BİLGİLER ARASINDAKİ İLİŞKİYİ AÇIKLAYAN
BİR CÜMLE

1.

Geri Bildirim:

3

HZ.MUHAMMED'İN (SAV) NEDEN ÖRNEK ALINMASI GEREKTİĞİNİ BELİRTEN
ÜÇ CÜMLE

1. Ahlakı Kur'an-ı Kerim'de övüldüğü için Hz. Muhammed'i (sav) örnek alırım.
2. Ahlakı tutum ve davranışlarıyla insanlığa rehberlik ettiği için Hz. Muhammed'i (sav) örnek alırım.
3. İslam dininin emir ve yasaklarını en doğru şekilde onun hayatından öğrenebileceğim için onu örnek alırım.

2

HZ. MUHAMMED'İN (SAV) ÖRNEKLİĞİ KONUSUNDA ÖĞRENDİĞİNİZ
İKİ YENİ BİLGİ

1. Üsveihasene kavramının Hz. Muhammed'in (sav) hayatını tüm yönleriyle kapsayan bir model olduğunu öğrendim.
2. Hz. Muhammed'in (sav) davranışlarının yaşadığı dönemle sınırlı kalmayıp evrensel bir nitelik taşıdığını fark ettim.

1

HZ. MUHAMMED'İN (SAV) ÖRNEKLİĞİ KONUSUNDA ESKİ BİLGİLERİNİZLE YENİ ÖĞREN-
DİĞİNİZ BİLGİLER ARASINDAKİ İLİŞKİYİ AÇIKLAYAN
BİR CÜMLE

1. Hz. Muhammed'i (sav) örnek almanın Yüce Allah'ın bir emri olduğunu biliyordum, şimdiyse onun sadece dinî konularda değil hayatın her alanında insanlara örnek olduğunu ve bu örnekliliğin evrensel olduğunu öğrendim.

2. ETKİNLİK

Aşağıda verilen kum saati görselinin yanındaki adımları sırayla takip ederek ilgili alanları doldurunuz.

- “O, Allah'ın elçisi Muhammed'dir. Onunla beraber olanlar da kâfirlere karşı sert, kendi aralarında merhametlidirler...”
(Fetih suresi 29. ayet)
- “Kişisel arzularına göre de konuşmamaktadır.”
(Necm suresi 3. ayet)
- “Sen elbette yüce bir ahlak üzeresin.”
(Kalem suresi 4. ayet)

	Bu üç ayetten hareketle Hz. Muhammed'in (sav) örnek alınacak üç özelliğini yazınız. 1. 2. 3.
	Ayetlere göre Hz. Muhammed'in (sav) neden örnek alınması gerektiğiyle ilgili bir cümle yazınız. 1.
	Ayetlerden hareketle Hz. Muhammed'i (sav) hayatının her alanında rehber edinmiş bir insanın yaşamına bunu nasıl yansıtacağını üç cümleyle ifade ediniz. 1. 2. 3.

Geri Bildirim:**Bu üç ayetten hareketle Hz. Muhammed'in (sav) örnek alınacak üç özelliğini yazınız.**

1. Merhametli olmak.
2. Doğru sözlü olmak.
3. Güzel ahlak.

Ayetlere göre Hz. Muhammed'in (sav) neden örnek alınması gerektiğiyle ilgili bir cümle yazınız.

1. Hz. Muhammed (sav), güzel ahlakı ve doğru davranışlarıyla en güzel örnektir.

Ayetlerden hareketle Hz. Muhammed'i (sav) hayatının her alanında rehber edinmiş bir insanın yaşamına bunu nasıl yansıtacağını üç cümleyle ifade ediniz.

1. Günlük hayatında doğru ve dürüst davranır.
2. İnsanlara karşı merhametli ve saygılı olur.
3. Haksızlık karşısında adaletli davranmaya özen gösterir.

DEĞERLENDİRİYORUM**Amaç:** Bu bölümde, öğrendiklerinizi gözden geçirmenizi, kendi öğrenme sürecinizi değerlendirmenizi ve eksiklerinizi fark etmenizi bekliyoruz.**1. Zehra, Hz. Muhammed'in (sav) hayatını okurken "Üsveihasene" (en güzel örnek) ifadesini gördü. Bunun üzerine ilgili ayetleri inceledi.**

Ahzab suresinin 21. ayetinde, Allah'a (cc) ve ahiret gününe kavuşmayı uman, Allah'ı (cc) çokça anan kimseler için Hz. Muhammed'in (sav) güzel bir örnek olduğu vurgulanıyordu. Zehra buradan onun söz, davranış ve ahlakıyla insanlara yol gösterdiğini anladı.

Daha sonra Al-i İmran suresinin 31. ayetini okuyan Zehra, Allah'ı (cc) sevmenin ve O'nun sevgisini kazanmanın yolunun Hz. Peygamber'e uymaktan geçtiğini fark etti.

Zehra, bu ayetlerden hareketle Hz. Muhammed'i (sav) örnek almanın inancın bir gereği olduğunu kavradı.

Bu parçadan hareketle Hz. Muhammed'in (sav) hangi yönleriyle örnek olduğunu ve Müslümanların onu neden rehber edinmesi gerektiğini gerekçeleriyle birlikte yazınız.

Örnekliği	Gerekçesi
1. Hz. Muhammed (sav) yönüyle örnektir.	Çünkü
2. Hz. Muhammed (sav) yönüyle örnektir.	Çünkü
3. Onun yaklaşımından dolayı insanlar onu rehber edinmelidir.	Çünkü
4. Onun yaşam tarzından dolayı insanlar onu rehber edinmelidir.	Çünkü

2. • “Hz. Peygamber, Medine çarşısında bir satıcının önündeki buğday yığınının altının nemli olduğunu fark eder. Satıcıyı, kusuru gizlediği için uyararak şu ölçüyü koyar: ‘... Bizi aldatan bizden değildir.’”
(Darimi, “Büyü”, 10)
- “Hurma ağaçlarını taşıyan çocuk Râfi bin Amr Hz. Peygamber’e şikayet edilir. Hz. Muhammed (sav), onu azarlamak yerine nedenini sorar. Karnının aç olduğunu öğrendiğinde, ‘Hurma ağaçlarını taşıma da altlarına dökülenleri ye.’ buyurarak ona doğruyu öğretmiş, hatta başını okşadıktan sonra, ‘Allah’ım, bu yavrunun karnını doyur.’ diye dua etmiştir.”
(Ebu Davud, “Cihad”, 85)

Verilen iki olaydan hareketle Hz. Muhammed’in (sav) farklı durumlarda gösterdiği davranışları karşılaştırarak ulaştığınız sonucu açıklayınız.

Geri Bildirim:

1.

Örneklği	Gerekçesi
1. Hz. Muhammed (sav), Allah’ın (cc) emirlerini en doğru şekilde yaşaması yönüyle örnektir.	Çünkü Ahzab suresinin 21. ayetinde, Allah’a (cc) ve ahiret gününe inananlar için onun en güzel örnek olduğu belirtilmiştir.
2. Hz. Muhammed (sav), güzel ahlakı ve davranışları yönüyle örnektir.	Çünkü o, İslam’ın nasıl yaşanacağını sözleri ve uygulamalarıyla insanlara göstermiştir.
3. Onun Allah’a (cc) bağlılık ve kulluk anlayışı yaklaşımından dolayı insanlar onu rehber edinmelidir.	Çünkü Al-i İmran suresinin 31. ayetinde, Allah’ı (cc) sevmenin ve O’nun sevgisini kazanmanın yolunun ona uymaktan geçtiği ifade edilmiştir.
4. Hz. Muhammed (sav), davranış ve uygulamalarıyla insanlara rehberlik etmiştir.	Çünkü onun izinden gidenler doğru yolu bulur ve Allah’ın (cc) rızasına ulaşır.

2. Hz. Muhammed’in (sav) bu iki olaydaki tutumu, onun her zaman **insana değer verdiğini** gösterir. **Ticarette dürüstlüğü savunarak toplumsal güveni** sağlamış, hata yapan bir çocuğa ise kızmak yerine **şefkatle yaklaşarak ona doğru yolu** öğretmiştir. Bu iki örnek bizlere şunu anlatır: O, sadece yasaklar koyan bir otorite değil insanları anlayan ve onlara her zaman **çözüm sunan bir rehberdir**. Olaylar ticaret, eğitim ve sosyal hayat gibi farklı alanlarda gerçekleşse de temel amaç, **güzel ahlaklı bireyler yetiştirmektir**. O; **dürüstlük, adalet ve şefkati** tek bir çatı altında birleştiren, hayatın her alanında **örnek almamız gereken evrensel bir rehberdir**.

ÖĞRENDİKLERİM

Amaç: Bu bölümde, etkinlikler yoluyla öğrendiğiniz bilgileri özetleyerek eksikliklerinizi gidermenizi bekliyoruz.

Hz. Muhammed'in (sav) Örnekliliği

Üsveihasene

Hz. Muhammed'in (sav) inanç, ibadet, ticaret, eğitim, öğretim ve ahlak gibi konular başta olmak üzere sosyal hayatın her alanında Müslümanlara en güzel örnek olması anlamına gelir.

Kur'an-ı Kerim'de
Hz. Muhammed'in (sav) Örnekliliği

"Ant olsun, Allah'ın Resulünde sizin için, Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı uman, Allah'ı çok zikreden kimseler için, güzel bir örnek vardır."
(Ahzab suresi 21. ayet)

Hadiste Hz. Muhammed'in (sav) Örnekliliği

"... Size bir şeyi emredersem gücünüzün yettiği kadarıyla onu yapın. Size herhangi bir şeyi yasaklarsam onu bırakın!"
(Müslim, "Hac", 412)

Hz. Muhammed (sav) ve Gençler

Hz. Muhammed (sav);

- gençlerle iletişimini güven, sevgi, saygı, dostluk, dayanışma ve samimiyet temelleri üzerine kurmuştur.
- gençlerin eğitimine özel bir önem atfetmiştir.
- gençlerin sorumluluk bilinciyle yetişmeleri için onlara önemli görevler vermekten çekinmemiştir.

KÜLTÜRÜMÜZDE HZ. MUHAMMED VE EHLİBEYT SEVGİSİ

BAŞLARKEN

Bu bölümde yer alan etkinlikler, bireysel öğrenme yolculuğunuzda size rehberlik etmek ve öğrenme sürecinizi desteklemek amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı yürütürken “Hazırlanıyorum”, “İlişkilendiriyorum”, “Uygulayarak Öğreniyorum”, “Değerlendiriyorum”, “Yansıtıcı Yazı” ve “Öğrendiklerim” etkinliklerini sırası ile takip etmeniz ve etkinliklerin sonunda yer alan geri bildirimleri inceleyerek bölümleri tamamlamanız beklenmektedir.

Bu çalışma kartında kültürümüzde Hz. Muhammed (sav) ve Ehlibeyt sevgisini yorumlayarak aşağıdaki soruları yanıtlatabileceksiniz:

- Hz. Muhammed’e (sav) duyulan sevgi ve saygı, Türk-İslam kültüründe nasıl ifade edilmektedir?
- Edebiyat, sanat ve dini uygulamalarda peygamber ve Ehlibeyt sevgisi nasıl yansıtılmaktadır?
- Hz. Peygamber’e ve Ehlibeyt’e duyulan sevginin, bireysel ve toplumsal değerler üzerindeki etkileri nelerdir?

HAZIRLANIYORUM

Amaç: Bu bölümde, işleyeceğimiz konuyla ilgili ön bilgilerinizi hatırlamanızı ve konuya hazırlıklı hâle gelmenizi bekliyoruz.

1. Aşağıdaki ifadelere uygun olan seçenekleri işaretleyiniz.

İFADELER	Doğru	Yanlış
1. Toplumlarda örnek alınan şahsiyetlerin davranışları, zamanla ortak ahlaki değerlere dönüşebilir.		
2. Bir topluma yön veren kişilerin etkileri kendi dönemleriyle sınırlıdır.		
3. Sevgi ve saygı gibi değerler, bireysel alanla sınırlıdır.		
4. Kültürel değerler, geçmişten bugüne aktararak toplumların kimliğini korumasına katkıda bulunur.		
5. Hz. Muhammed’in (sav) örnek ahlakı, Müslüman toplumlarda davranış ve değer anlayışını etkilemiştir.		

2. “Hz. Muhammed’e (sav) duyulan sevgi, duygusal bir bağlılığın yanında birey davranışlarına ve toplumsal hayata yön veren bir değerdir.” ifadesini açıklayınız.

.....

.....

3. Toplumlarda bazı kişilerin daha çok sevilmesi ve saygı görmesi tesadüf değildir.

Sizce bir kişinin toplumda sevilen ve örnek alınan biri olmasını sağlayan özellikler neler olabilir? Düşüncelerinizi yazınız.

Geri Bildirim:

Bu geri bildirim sayesinde kendi cevabınızı kontrol edebilir, hatalarınızı düzelterek öğrendiklerinizi pekiştirebilirsiniz.

İFADELER	Doğru	Yanlış
1. Toplumlarda örnek alınan şahsiyetlerin davranışları, zamanla ortak ahlaki değerlere dönüşebilir.	X	
2. Bir topluma yön veren kişilerin etkileri kendi dönemleriyle sınırlıdır.		X
3. Sevgi ve saygı gibi değerler, bireysel alanla sınırlıdır.		X
4. Kültürel değerler, geçmişten bugüne aktararak toplumların kimliğini korumasına katkıda bulunur.	X	
5. Hz. Muhammed'in (sav) örnek ahlakı, Müslüman toplumlarda davranış ve değer anlayışını etkilemiştir.	X	

1. Yaptığınız değerlendirmede “Yanlış” cevabı verdiğiniz maddelerin açıklamalarını aşağıda yer alan “Açıklamalar” bölümünden kontrol ediniz.

Açıklamalar:

- Doğru.** Toplumlarda örnek alınan şahsiyetlerin davranışları, zamanla insanlar tarafından benimsenir ve ortak ahlaki değerlerin oluşmasına katkıda bulunur. Bu değerler, toplumun davranış biçimlerini ve ahlak anlayışını etkiler.
- Yanlış.** Topluma yön veren kişilerin etkileri yalnızca yaşadıkları dönemle sınırlı değildir. Bu kişilerin düşünce ve davranışları sonraki nesiller üzerinde de etkili olabilir.
- Yanlış.** Sevgi ve saygı sadece bireysel duygular değildir. Bu değerler toplum içinde birlik, beraberlik ve dayanışmanın güçlenmesine katkıda bulunur.
- Doğru.** Kültürel değerler, geçmişten bugüne aktararak toplumların kimliğini korumasına yardımcı olur. Bu aktarım sayesinde toplumlar kendi değerlerini yaşatmaya devam eder.
- Doğru.** Hz. Muhammed'in (sav) örnek ahlakı, Müslüman toplumlarda davranışların ve değer anlayışının şekillenmesinde önemli bir etkiye sahiptir. Onun ahlaki tutumu, insanlar için örnek kabul edilmiştir.

2. Örnek Çözüm:

Hız. Muhammed'e (sav) duyulan sevgi sadece kalpte kalan bir duygu değildir. İnsan sevdiği kişiyi örnek alır ve onun gibi davranmak ister. Onun merhametli, dürüst ve adaletli olması, Müslümanların da bu şekilde davranmasını sağlar. Bu durum hem bireyin davranışlarını hem de toplumdaki ilişkileri olumlu yönde etkiler.

3. Örnek Çözüm:

Bir kişinin toplumda sevilen ve örnek alınan biri olmasını sağlayan özellikler arasında dürüstlük, yardımseverlik ve adaletli olmak vardır. Ayrıca insanlara saygılı davranan ve zor zamanlarda başkalarına destek olan kişiler daha çok sevilir. Bu tür insanlar davranışlarıyla çevresine örnek olur ve toplumda saygı görür.

İLİŞKİLENDİRİYORUM

Amaç: Bu bölümde, öğrendiğiniz bilgileri günlük hayatla ve farklı derslerde öğrendiğiniz kavramlarla ilişkilendirmenizi bekliyoruz.

1. ETKİNLİK

Aşağıdaki tabloda verilen her bir durum için örnek aldığınız kişiyi, bu kişide örnek aldığınız/size çağrıştırdığı değeri ve bunun günlük hayata nasıl yansıdığını yazınız.

NOT

Bu etkinlikte doğru-yanlış cevap ölçütü yoktur. Önemli olan düşüncenizi gerekçelendirebilmenizdir.

Örnek:

baba - dürüstlük - yalan söylememesi, haksız kazançtan kaçınması ve verdiği sözü mutlaka yerine getirmesi

Örnek Aldığınız Kişi	Çağrıştırdığı Değer	Günlük Hayattaki Yansıması
Ailenizde örnek aldığınız bir kişi		
Tarih dersinde öğrendiğiniz bir lider		
Edebiyat dersinde okuduğunuz bir eser kahramanı		
Günümüz toplumunda saygı duyulan bir birey		

2. ETKİNLİK

Tabloyu doldurduktan sonra aşağıdaki soruyu cevaplayınız.

Farklı alanlardan örnek verdiğiniz bu kişilerde ortak olan özellikler nelerdir? Bu ortak özellikler toplumda niçin değer görmektedir?

.....

.....

.....

Geri Bildirim:

Bu geri bildirim sayesinde kendi cevabınızı kontrol edebilir, hatalarınızı düzelterek öğrendiklerinizi pekiştirebilirsiniz.

1. ETKİNLİK

Bu etkinlikte verdiğiniz cevaplarda, örnek aldığınız kişileri kendi hayatınızdan seçmeniz oldukça önemlidir. Yazdığınız değerlerin (dürüstlük, yardımseverlik, adalet vb.) davranışlarla ilişkilendirilmiş olması bekleniyor. Günlük hayatta bu değerlerin nasıl ortaya çıktığını fark etmeniz, konuyu daha iyi kavramanızı sağlar.

Cevaplarınızı kontrol ederken aşağıdaki ölçütleri dikkate alabilirsiniz:

- Seçtiğiniz kişi, davranışlarıyla **örnek alınabilecek** nitelikler taşıyor mu?
- Belirttiğiniz değer (dürüstlük, adalet, yardımseverlik, sorumluluk vb.) verdiğiniz örnekle **uyumlu mu**?
- Yazdığınız değer, günlük hayatta **somut davranışlarla** açıklanmış mı?

Bu noktaları gözden geçirmeniz, değerlerin yalnızca bir kavram olarak değil **yaşanan ve yaşatılan tutumlar** olduğunu fark etmenizi sağlar.

2. ETKİNLİK

Bu soruda amaç, farklı alanlardan seçtiğiniz kişileri **birlikte değerlendirerek** ortak değerleri fark etmenizdir.

Cevabınızı değerlendirirken şunlara dikkat edebilirsiniz:

- Kişiler arasında ortak olan değerleri açıkça ifade ettiniz mi?
- Bu değerlerin toplumda neden önemli ve saygı duyulan özellikler olduğunu gerekçelendirdiniz mi?

Bu değerlendirme, toplumda değer verilen tutum ve davranışların hangi temellere dayandığını anlamanıza yardımcı olacaktır.

UYGULAYARAK ÖĞRENİYORUM

Amaç: Bu bölümde bilgilerinizi etkinlikler ve uygulamalarla pekiştirmenizi, öğrenmeyi daha kalıcı hâle getirmenizi bekliyoruz.

1. ETKİNLİK

“

Sevgili arkadaşlar, İslam kültüründe Hz. Muhammed'e (sav) duyulan sevgi, onun ailesine ve yakınlarına gösterilen saygıyla da yakından ilişkilidir. Bu bağlamda sıkça kullanılan **Ehlibeyt** kavramı, **Hz. Peygamber'in ailesini ve yakınlarını** ifade eder. Müslümanlar, Hz. Peygamber sevgisini Ehlibeyt'i de severek ve saygıyla anarak göstermişlerdir. Bu sevgi, kültürümüzde zamanla çeşitli davranışlara ve geleneklere yansımıştır. Şimdi, kültürümüzde Hz. Muhammed'e (sav) ve Ehlibeyt'e duyulan sevginin günlük hayatta nasıl yaşatıldığını aşağıdaki örnekler üzerinden inceleyelim.

Aşağıda verilen örnekleri dikkatlice okuyunuz. Her örneğin altında yer alan soruları cevaplayarak bu örneklerin Hz. Peygamber ve Ehlibeyt sevgisiyle ilişkisini inceleyiniz.

1. Bir aile, yeni doğan erkek çocuğuna Hasan ismini vermiştir. Aile büyükleri, bu ismin kendileri için manevi bir anlam taşıdığını ve özellikle tercih edildiğini belirtmektedir.

Bu örnekte:

- Hasan isminin bilinçli olarak seçilmesi, ailenin hangi inanç ve duygularını yansıtmaktadır?
- Bu tercihin Hz. Peygamber ve Ehlibeyt sevgisiyle bireysel düzeyde nasıl bir ilişkisi vardır?

2. Bir okulda aynı sınıfta Ali, Zeynep ve Fatma isimli öğrencilerin çok sayıda bulunması dikkat çekmektedir.

Bu örnekte:

- Bu isimlerin toplumda yaygın olarak kullanılması hangi kültürel birikime işaret etmektedir?
- Bu durum, Hz. Peygamber ve Ehlibeyt sevgisinin toplumsal düzeyde nasıl yaşatıldığını göstermektedir?

3. Bir ailede Hüseyin ismi dededen toruna aktarılmaktadır. Aile bireyleri bu ismin yaşatılmasını önemli bir sorumluluk olarak görmektedir.

Bu örnekte:

- İsmi kuşaktan kuşağa aktarılması, aile açısından hangi anlamları taşımaktadır?
- Bu aktarım, Hz. Peygamber ve Ehlîbeyt sevgisinin sürekliliği ve sorumluluk boyutu ile nasıl ilişkilendirilebilir?

Geri Bildirim:

1.

Örnek Cevap

Bu örnekte isim verme yoluyla **bireysel düzeyde ifade edilen sevgi ve saygı** ön plana çıkmaktadır.

Hasan isminin tercih edilmesi, **H. Peygamber'in torunu H. Hasan'a** duyulan muhabbetin aile içindeki bir yansımasıdır. Bu durum, Ehlîbeyt sevgisinin bireysel tercihlerle anlam kazandığını göstermektedir.

2.

Örnek Cevap

Bu örnekte vurgu, **toplumsal yaygınlık ve kültürel süreklilik** üzerindedir.

Ali, Zeynep ve Fatma gibi isimlerin sık kullanılması, H. Peygamber'e ve ailesine duyulan sevginin yalnızca bireysel olmadığını, aynı zamanda toplumun ortak kültürel değeri hâline geldiğini göstermektedir.

3.

Örnek Cevap

Bu örnekte ise **kuşaklar arası aktarım ve sorumluluk bilinci** ön plana çıkmaktadır.

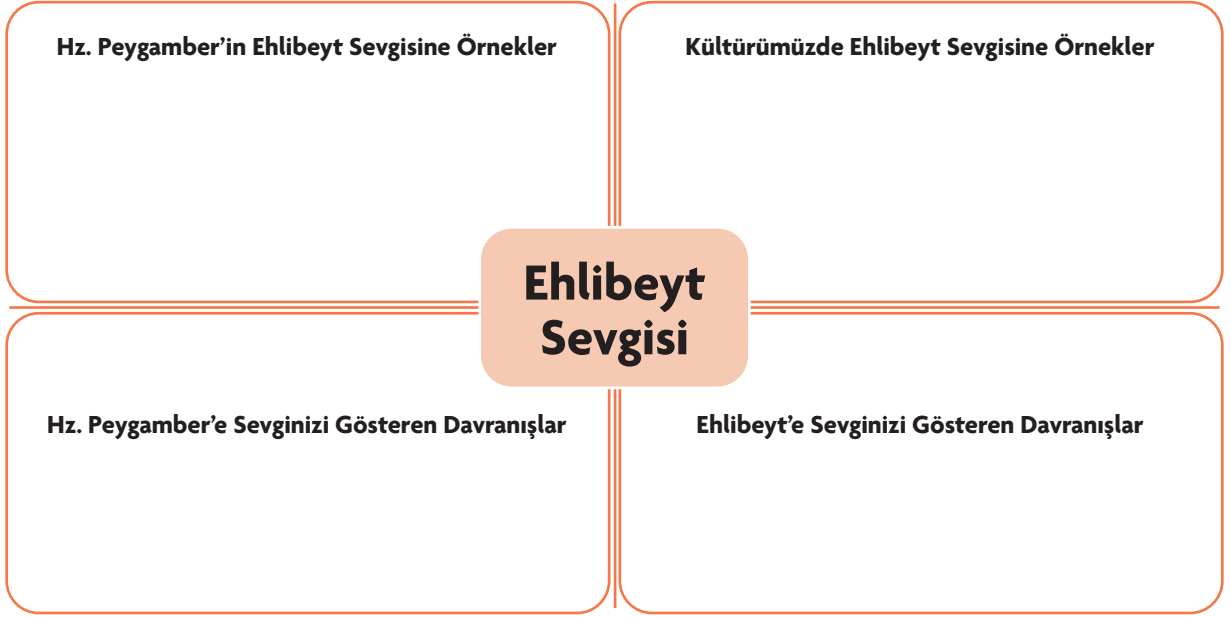
Hüseyin isminin nesilden nesile aktarılması, Ehlîbeyt sevgisinin geçici bir duygu değil korunması ve yaşatılması gereken kalıcı bir değer olarak görüldüğünü ortaya koymaktadır.

2. ETKİNLİK

Aşağıdaki metinden ve günlük hayat deneyimlerinizden yararlanarak verilen diyagramda boş bırakılan yerleri doldurunuz.

Kültürümüzde Hz. Peygamber'e ve Ehlibeyt'e duyulan sevgi; camilerdeki **hat levhalarında**, namazda okunan **Salli ve Barik dualarında** ve **Hz. Ali, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin** gibi isimlere verilen değerle açıkça görülür. Bu sevgi, sadece geçmişte yaşamış kişilere duyulan saygı değildir; adalet, iyilik, merhamet, fedakârlık ve sorumluluk gibi değerleri benimseyerek günlük hayatta davranışlara yansıtılması gereken bir anlayıştır.

Geri Bildirim:

3. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

Kültürümüzde Hz. Muhammed (sav) ve Ehlibeyt sevgisini gösteren üç örnek yazınız.	Bu örneklerden ikisini kısa bir cümleyle açıklayınız.	Ehlibeyt sevgisinin toplum hayatındaki önemini bir cümleyle ifade ediniz.
1.	1.	1.
2.	2.	
3.		

Geri Bildirim:

Kültürümüzde Hz. Muhammed (sav) ve Ehlibeyt sevgisini gösteren üç örnek yazınız.	Bu örneklerden ikisini kısa bir cümleyle açıklayınız.	Ehlibeyt sevgisinin toplum hayatındaki önemini bir cümleyle ifade ediniz.
1. Camilerde Hz. Peygamber'in, dört halifenin ve Ehlibeyt mensuplarının isimlerinin yazılı olduğu hat levhalarının bulunması 2. Namazlarda okunan "Salli ve Barik" duaları 3. Mevlit, mersiye ve ilahilerde Hz. Muhammed (sav) ve Ehlibeyt sevgisinin dile getirilmesi	1. Camilerde yer alan hat levhaları, Hz. Peygamber'e ve Ehlibeyt'e duyulan sevginin görsel bir yansımasıdır. 2. Namazlarda okunan dualar, bu sevginin sadece sözle değil ibadetle de ifade edildiğini gösterir.	1. Hz. Muhammed (sav) ve Ehlibeyt sevgisi kültürümüzde saygı, bağlılık ve güzel davranışlarla ifade edilen önemli bir değerdir.

DEĞERLENDİRİYORUM

Amaç: Bu bölümde, öğrendiklerinizi gözden geçirmenizi, kendi öğrenme sürecinizi değerlendirmenizi ve eksiklerinizi fark etmenizi bekliyoruz.

Metinden hareketle 1-3. soruları cevaplayınız.

Lise öğrencisi Selin, hafta sonu sınıfıyla birlikte “Etnografya ve Kültür Müzesi”ni ziyaret etti. Rehber; üzerinde hat sanatıyla “Ali, Hasan, Hüseyin” yazılı levhaları, kadife kutulardaki el yazması naatışerifleri ve “Peygamber Ocağı” yazılı eski bir askeri sancağı tanıttı. Selin bunların sadece birer “tarihi eser” olduğunu düşünürken rehberin şu sözleri dikkatini çekti: “Gençler, bu gördükleriniz sadece birer müze eseri değildir, bu milletin sevgiye attığı imzadır. Bizim kültürümüzde Hz. Muhammed’e (sav) duyulan muhabbet; dilde ‘salavat’, askerde ‘Mehmetçik’, duvarda ‘hilye’, evlatta ise ‘Mustafa’ olarak yaşatılmıştır. Bu sevgi, onun ailesi olan Ehlibeyt’i de kapsamıştır. Hz. Ali’nin adaleti, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin’in nezaketi bu levhalardan taşarak toplumun karakterine işlemiştir.” Selin eve döndüğünde odasındaki hat tablosuna ve kardeşi Fatma’nın ismine artık daha farklı bir gözle baktı. Daha önce yalnızca “gelenek” olarak gördüğü pek çok unsurun, aslında derin bir iman ve Hz. Peygamber’e olan sevginin kültürel bir yansıması olduğunu fark etti.

1. Aşağıdaki cümleleri parçadan yararlanarak tamamlayınız. Her bir cümlede “Hz. Muhammed’e (sav) ve Ehlibeyt’e duyulan sevgi” ile ilgili boş bırakılan yeri doldurduktan sonra cevabınızı “çünkü ...” ifadesiyle parçadan bir örnekle gerektiriniz.

- a. Bu sevgi, dil ve isimlendirme yoluyla.....
..... çünkü
- b. Bu sevgi, toplumsal kimlik ve aidiyet duygusu üzerinden
..... çünkü
- c. Bu sevgi, sanat ve edebiyat aracılığıyla
..... çünkü

2. Selin, müze ziyaretinden sonra Hz. Muhammed’e (sav) ve Ehlibeyt’e duyulan sevgiyi içselleştirerek kendi hayatına da yansıtmak istemektedir.

Buna göre aşağıdaki davranışlardan hangisi Selin’in bu sevgiyi davranışlarına dönüştürdüğünü göstermez?

- A) İhtiyaç sahibi birine imkânları ölçüsünde destek olarak paylaşma bilinci göstermek
B) Odasındaki hat levhalarını kültürel bir miras unsuru olarak korumakla yetinmek
C) Arkadaşları arasında kırıncı bir durum yaşandığında barışçıl bir tutum sergilemek
D) Yaşanan bir anlaşmazlıkta taraf tutmadan hakkaniyetli bir çözüm yolu aramak
E) Okulda haksızlığa uğrayan bir arkadaşını cesaretle savunmak

3. Bu metne göre Selin’in, Hz. Muhammed’e (sav) ve Ehlibeyt’e duyulan sevginin ifade edilmesine ilişkin düşüncesi nasıl değişmiştir? Selin’in bu sevginin söz, davranış ve kültürel unsurlar yoluyla nasıl yaşatılması gerektiğine dair ulaştığı anlayışı, metinde yer alan en az iki örnekten yararlanarak açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

Geri Bildirim:

Bu geri bildirim sayesinde kendi cevabınızı kontrol edebilir, hatalarınızı düzelterek öğrendiklerinizi pekiştirebilirsiniz.

1.

a. Kültürümüzde Hz. Muhammed'e (sav) ve Ehlibeyt'e duyulan **sevgi, dil ve isimlendirme yoluyla günlük hayatta yaşatılmaktadır, çünkü** metinde Hz. Peygamber'e duyulan muhabbetin "dilde salavat" olarak ifade edildiği ve çocuklara "Mustafa, Fatma" gibi isimler verilerek bu sevginin nesilden nesle aktarıldığı belirtilmiştir.

b. Bu sevgi, **toplumsal kimlik ve aidiyet duygusu üzerinden millet bilincini güçlendirmektedir, çünkü** metinde asker için kullanılan "Mehmetçik" ifadesinin, Hz. Muhammed'e (sav) duyulan sevginin toplumsal kimliğin bir parçası hâline geldiğini gösterdiği vurgulanmıştır.

c. Bu sevgi, **sanat ve edebiyat aracılığıyla kültürel ve estetik eserler yoluyla ifade edilmektedir, çünkü** metinde üzerinde Hz. Ali, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'in isimlerinin yazılı olduğu hat levhalarıyla el yazması naatışeriflerin bu sevginin sanatsal yansımaları olarak yer aldığı belirtilmiştir.

2.

A) İhtiyaç sahibi birine imkânları ölçüsünde destek olmak, Hz. Muhammed'in (sav) **merhamet ve paylaşma** anlayışını davranışa dönüştürmektir. Bu tutum, sevginin günlük hayatta yaşandığını gösterdiği için anlamlı hâle getirme ölçütüne uygundur.

B) Odasındaki hat levhalarını kültürel bir miras unsuru olarak korumak, dini ve kültürel değerlere saygıyı ifade eder ancak bu davranış, Hz. Muhammed'e (sav) ve Ehlibeyt'e duyulan sevgiyi ahlaki bir tutum veya toplumsal sorumluluğa dönüştürmez. Sevgi sembolik düzeyde kalır. Bu nedenle bu seçenek, sevginin davranışlara dönüştürüldüğünü göstermediği için **doğru cevaptır.**

C) Kırıcı bir durum karşısında barışçıl davranmak, Hz. Peygamber'in **uzlaştırıcı ve yapıcı** ahlakını örnek almak anlamına gelir. Bu nedenle sevginin sözde kalmayıp davranışa yansıdığını gösterir.

D) Anlaşmazlıklarda **tarafsız ve adil** bir çözüm aramak, özellikle Ehlibeyt'ten Hz. Ali'nin adalet anlayışını hayata taşımaktır. Bu davranış, sevgiyi rol model alma düzeyine ulaştırır.

E) Haksızlığa uğrayan bir arkadaşını cesaretle savunmak, Hz. Peygamber'in **adalet ve sorumluluk** anlayışını yaşantıya taşımaktır. Bu davranış, sevginin davranışla ifade edildiğini gösterir.

3.

Bu metne göre Selin, Hz. Muhammed'e (sav) ve Ehlibeyt'e duyulan sevginin sadece tarihî eserleri korumak ya da gelenekleri sürdürmekle sınırlı olmadığını düşünmektedir. Selin, bu sevginin kültürün içinde canlı bir şekilde yaşatılması gerektiğini fark etmiştir. Metinde geçen **salavat getirme, çocuklara Mustafa gibi isimlerin verilmesi, "Mehmetçik" ifadesi ve Hz. Ali, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'in isimlerinin hat levhalarında yer alması** bu sevginin sözle, davranışla ve kültürel sembollerle ifade edildiğini göstermektedir. Selin eve döndüğünde hat tablosuna ve kardeşinin ismine farklı bir anlam yüklemesi, Hz. Muhammed'e (sav) ve Ehlibeyt'e duyulan sevginin günlük hayatta ve kültürel unsurlar aracılığıyla yaşatılması gerektiğini düşündüğünü ortaya koymaktadır.

ÖĞRENDİKLERİM

Amaç: Bu bölümde, etkinlikler yoluyla öğrendiğiniz bilgileri özetleyerek eksikliklerinizi gidermenizi bekliyoruz.

İslam kültüründe Hz. Muhammed'i (sav) sevmek, imanın bir gereğidir. Kur'an-ı Kerim'de, Allah'ı (cc) sevmenin yolunun Hz. Peygamber'e uymaktan geçtiği bildirilmiştir.

Bu sevgi, onun adı anıldığında salavat getirmekle ve çocuklara Ahmet, Mustafa, Muhammed gibi isimler vermekle ifade edilir. "Mehmetçik" ifadesi ve ordunun "Peygamber Ocağı" olarak anılması da bu sevginin kültürel bir yansımasıdır.

Peygamber sevgisi edebiyat ve sanatta da görülür. Naat, mevlit, siyer, kırk hadis ve hilye gibi eserler, Hz. Muhammed'in (sav) ahlaki ve evrensel mesajlarına bağlılığı gösterir.

Hiz. Peygamber'in ailesi olan Ehlibeyt de toplumumuzda büyük bir saygı görür. Camilerde Hiz. Hasan ve Hiz. Hüseyin'in isimlerinin yer alması ve namazlarda okunan "Salli-Barik" duaları bu sevginin göstergesidir. Hiz. Ali ise ilmi, adaleti ve cesaretiyle Ehlibeyt'ten örnek alınan önemli bir şahsiyettir.

Sonuç olarak Hiz. Peygamber ve Ehlibeyt sevgisi, İslam toplumunun temel değerlerinden biri hâline gelmiştir.

KUR'AN'DAN MESAJLAR: AHZAB SURESİ 45-46 VE NAHL SURESİ 43-44. AYETLER

BAŞLARKEN

Bu bölümde yer alan etkinlikler, bireysel öğrenme yolculuğunuzda size rehberlik etmek ve öğrenme sürecinizi desteklemek amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı yürütürken “Hazırlanıyorum”, “İlişkilendiriyorum”, “Uygulayarak Öğreniyorum”, “Değerlendiriyorum”, “Yansıtıcı Yazı” ve “Öğrendiklerim” etkinliklerini sırası ile takip etmeniz ve etkinliklerin sonunda yer alan geri bildirimleri inceleyerek bölümleri tamamlamanız beklenmektedir.

Bu çalışma kartında Ahzab suresinin 45 ve 46, Nahl suresinin 43 ve 44. ayetlerindeki mesajları anlayarak aşağıdaki sorular üzerinde düşünme fırsatı bulacaksınız.

- Peygamberlerin görevleri hakkında neler biliyorsunuz?
- Bir peygamber olarak Hz. Muhammed'in (sav) temel sorumlulukları nelerdir?

HAZIRLANIYORUM

Amaç: Bu bölümde, işleyeceğimiz konuyla ilgili ön bilgilerinizi hatırlamanızı ve konuya hazırlıklı hâle gelmenizi bekliyoruz.

1. Aşağıdaki ifadelerden doğru olanlara (D), yanlış olanlara (Y) yazınız.

İFADELER	D/Y
1. Hz. Muhammed (sav), Yüce Allah tarafından gönderilen peygamberlerin sonuncusudur.	
2. Kur'an-ı Kerim, Hz. Muhammed'e (sav) vahiy yoluyla indirilmiştir.	
3. Kur'an-ı Kerim, Hz. Muhammed (sav) dönemindeki insanlara hitap etmek için indirilmiştir.	
4. Hz. Muhammed (sav), insanlara güzel ahlaki öğretmekle görevlendirilmiştir.	
5. Hz. Muhammed'in (sav) örnekliği ibadetlerle sınırlıdır.	

Geri Bildirim:

1-D, 2-D, 3-Y, 4-D, 5-Y

Yanlış cevapladığınız ifadelerin açıklamalarını aşağıda yer alan “Açıklamalar” bölümünden kontrol ediniz.

Açıklamalar:

1. **H. Muhammed (sav)**, peygamberlerin **sonuncusudur** ve ondan sonra başka bir peygamber gönderilmeyecektir.
2. Kur'an-ı Kerim, **Allah (cc)** tarafından **Cebrail** aracılığıyla **vahiy** yoluyla **H. Muhammed'e (sav)** indirilmiştir.
3. Kur'an-ı Kerim yalnızca o dönemin insanlarına değil kıyamete kadar **tüm insanlığa** hitap eden **evrensel** bir kitaptır.
4. Hz. Muhammed'in (sav) gönderiliş amaçlarından biri insanlara **güzel ahlaki öğretmek** ve onlara **örnek** olmaktır.
5. Hz. Muhammed'in (sav) **örnekliği** sadece ibadetlerle sınırlı olmayıp **hayatın tüm alanlarını** kapsar.

İLİŞKİLENDİRİYORUM

Amaç: Bu bölümde, öğrendiğiniz bilgileri günlük hayatla ve farklı derslerde öğrendiğiniz kavramlarla ilişkilendirmenizi bekliyoruz.

Aşağıdaki bilgilendirme metnini okuyunuz ve soruyu cevaplayınız.

Rol model; bireyin davranışlarını, değerlerini ve yaşam biçimini şekillendirirken örnek aldığı kişidir. Rol model; kişinin davranışlarını yönlendirir, ahlaki değerleri kazanmasına katkıda bulunur ve hayata bakışını şekillendirir. Doğru seçilen örnekler, bireyin hem kendisiyle hem de toplumla sağlıklı bir ilişki kurmasına yardımcı olur. Bu nedenle insanın hayatında rol model seçimi büyük önem taşır.

Kur'an-ı Kerim'de Hz. Muhammed (sav), inananlar için en güzel örnek anlamına gelen "üsveihasene" kavramıyla nitelendirilir.

Hz. Muhammed'in (sav) örnek şahsiyetinden hareketle günlük hayatınızda onun ahlaki özellikleri ve davranışlarından hangilerini örnek alıyorsunuz? Kendi yaşamınızdan bir örnekle açıklayınız.

Geri Bildirim:

Hz. Muhammed'in (sav) **merhametli** oluşunu örnek alırım. O, insanlara ve tüm canlılara karşı merhametli davranmıştır. Ben de toplu taşımada yaşlı birine yer vererek, birinin üzüntüsünü paylaşarak veya çevredeki canlıların ihtiyaçlarını karşılayarak Hz. Muhammed'in (sav) merhamet anlayışını günlük hayatıma yansıttığımı düşünüyorum.

UYGULAYARAK ÖĞRENİYORUM

Amaç: Bu bölümde bilgilerinizi etkinlikler ve uygulamalarla pekiştirmenizi, öğrenmeyi daha kalıcı hâle getirmenizi bekliyoruz.

1. ETKİNLİK

Kerem, Ahzab suresinin 45 ve 46. ayetleri ile Nahl suresinin 43 ve 44. ayetlerinin mealini okuyup ayetlerdeki temel konu ve kavramları tespit etmeye çalışmıştır.

- “Ey Peygamber! Biz seni bir şahit, bir müjdeleyici, bir uyarıcı, Allah'ın izniyle kendi yoluna çağıran bir davetçi ve aydınlatıcı bir kandil olarak gönderdik.”
(Ahzab suresi 45 ve 46. ayetler)
- “Senden önce de ancak kendilerine vahiy indirdiğimiz kişileri peygamber olarak gönderdik. Eğer bilmiyorsanız bilgi sahibi olanlara sorun. O peygamberleri apaçık delillerle ve kutsal metinlerle gönderdik. İnsanlara indirileni kendilerine açıklamak için ve (ola ki üzerinde) düşünürler diye sana da uyarıcı kitabı indirdik.”
(Nahl suresi 43 ve 44. ayetler)

Yukarıdaki ayetlere göre peygamberlerin görevlerine ait uygun kutucuk numaralarını işaretleyiniz.

1. Affedici olmak	2. Gaybı bilmek	3. Tanık olmak	4. Sevindirici haber vermek	5. İnsanların amellerini sorgulamak
6. Vahiy dışında hükmetmek	7. Uyarıda bulunmak	8. Hatasız olmak	9. Allah'ın (cc) yoluna davet etmek	10. Rehber olmak

Geri Bildirim: 3, 4, 7, 9, 10

2. ETKİNLİK:

“Ey Peygamber! Biz seni bir şahit, bir müjdeleyici, bir uyarıcı, Allah'ın izniyle kendi yoluna çağıran bir davetçi ve aydınlatıcı bir kandil olarak gönderdik.”
(Ahzab suresi 45 ve 46. ayetler)

“Senden önce de ancak kendilerine vahiy indirdiğimiz kişileri peygamber olarak gönderdik. Eğer bilmiyorsanız bilgi sahibi olanlara sorun. O peygamberleri apaçık delillerle ve kutsal metinlerle gönderdik. İnsanlara indirileni kendilerine açıklamak için ve (ola ki üzerinde) düşünürler diye sana da uyarıcı kitabı indirdik.”
(Nahl suresi 43 ve 44. ayetler)

Verilen ayetleri dikkatle okuyarak aşağıdaki ifadeleri “Hz. Peygamber'in Görevleri” ve “Vahiy ve İnsanların Sorumluluğu” başlıkları altında sınıflandırarak yazınız. Her bir ifadeyi bir başlık altına yazınız.

- Müjdeleyici olması
- Kur'an'ın rehberliğiyle bilinçli tercihler yapması
- Bilinmeyen konuların bilenlere sorulması
- Uyarıcı olması
- Allah'ın (cc) izniyle insanları doğru yola çağırması
- Peygamberlere ilahi mesaj indirilmesi
- İndirilen mesaj üzerinde düşünülmesi
- Önceki peygamberlerin de ilahi mesaj alması
- Kendisine indirileni insanlara açıklaması

1. Hz. Peygamber'in Görevleri	2. Vahiy ve İnsanların Sorumluluğu
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

Geri Bildirim:

1. Hz. Peygamber'in Görevleri	2. Vahiy ve İnsanların Sorumluluğu
a, ç, d, ğ	b, c, e, f, g

İnananları mükâfatla **müjdelemek**, insanları yanlış inanç ve davranışların sonuçları konusunda **uyarmak**, Allah'ın (cc) yoluna **davet etmek**, kendisine indirilen **ilahi mesajı açıklayarak** insanlara **yol göstermek** Hz. Peygamber'in görevlerindendir. **Kur'an-ı Kerim'in** rehberlik özelliği, peygamberlere **ilahi mesaj** indirilmesi **vahiy** ile ilgilidir. Bilinmeyen konuları **bilenlere sormak** ve indirilen mesajlar üzerinde **düşünmek** insanın sorumluluklarındandır.

3. ETKİNLİK

Aşağıdaki ayetleri ve verilen ipuçlarını (etiket) okuyunuz. Her ayetin temel mesajını belirleyiniz. Bu mesajı kendi cümlemlerle kısa bir “sosyal medya gönderisi” olarak boşluklara yazınız.

“Ey Peygamber! Biz seni bir şahit, bir müjdeleyici, bir uyarıcı, Allah'ın izniyle kendi yoluna çağıran bir davetçi ve aydınlatıcı bir kandil olarak gönderdik.”

(Ahzab suresi 45 ve 46. ayetler)

Sizin sosyal medya gönderiniz:

#Rehberlik
#DoğruYol
#Uyarı
.....
.....

“Senden önce de ancak kendilerine vahiy indirdiğimiz kişileri peygamber olarak gönderdik. Eğer bilmiyorsanız bilgi sahibi olanlara sorun. O peygamberleri apaçık delillerle ve kutsal metinlerle gönderdik. İnsanlara indirileni kendilerine açıklaman için ve (ola ki üzerinde) düşünürler diye sana da uyarıcı kitabı indirdik.”

(Nahl suresi 43 ve 44. ayetler)

Sizin sosyal medya gönderiniz:

#BilgiyeUlaş
#DoğruKaynak
#Düşün
.....
.....

Geri Bildirim:

“Ey Peygamber! Biz seni bir şahit, bir müjdeleyici, bir uyarıcı, Allah'ın izniyle kendi yoluna çağıran bir davetçi ve aydınlatıcı bir kandil olarak gönderdik.”

(Ahzab suresi 45 ve 46. ayetler)

Sizin sosyal medya gönderiniz:

#Rehberlik
#DoğruYol
#Uyarı

Hayatın karanlık anlarında yolumuzu bulmak için rehberlere ihtiyaç duyarız. Peygamberler de bu karanlıkta doğru yolu gösteren önderlerdir. İyiliği müjdeler, hatalara karşı uyarır ve insanları Allah'ın (cc) yoluna davet ederler.

“Senden önce de ancak kendilerine vahiy indirdiğimiz kişileri peygamber olarak gönderdik. Eğer bilmiyorsanız bilgi sahibi olanlara sorun. O peygamberleri apaçık delillerle ve kutsal metinlerle gönderdik. İnsanlara indirileni kendilerine açıklamaları için ve (ola ki üzerinde) düşünürler diye sana da uyarıcı kitabı indirdik.”

(Nahl suresi 43 ve 44. ayetler)

Sizin sosyal medya gönderiniz:

#BilgiyeUlaş
#DoğruKaynak
#Düşün

Bilmediğimiz konularda doğru kaynaklara başvurmak bilgeliliğin ilk adımıdır. Nasıl ki hastalandığımızda doktora gidiyorsak dini konularda da ehil kişilere danışmalıyız. Kur'an-ı Kerim sadece okunmak için değil, üzerinde düşünülme için indirilmiştir. Bu yüzden bilinçli bir Müslüman olmak, doğru bilgiye ulaşmak ve ayetler üzerinde tefekkür etmekle mümkündür.

DEĞERLENDİRİYORUM

Amaç: Bu bölümde, öğrendiklerinizi gözden geçirmenizi, kendi öğrenme sürecinizi değerlendirmenizi ve eksiklerinizi fark etmenizi bekliyoruz.

“Ey Peygamber! Biz seni bir şahit (1), bir müjdeleyici (2), bir uyarıcı (3), Allah'ın izniyle kendi yoluna çağıran bir davetçi (4) ve aydınlatıcı bir kandil (5) olarak gönderdik.”

(Ahzab suresi 45 ve 46. ayetler)

“Senden önce de ancak kendilerine vahiy indirdiğimiz kişileri (6) peygamber olarak gönderdik. Eğer bilmiyorsanız bilgi sahibi olanlara sorun. O peygamberleri apaçık delillerle ve kutsal metinlerle (7) gönderdik. İnsanlara indirileni kendilerine açıklaman (8) için ve (ola ki üzerinde) düşünürler diye sana da uyarıcı kitabı indirdik.”

(Nahl suresi 43 ve 44. ayetler)

1. Ayetlerde altı çizili numaralandırılmış ifadeler yer almaktadır. Bu numaralandırılmış ifadeleri yan taraftaki uygun açıklamalarla ilişkilendiriniz.

Numaralandırılmış ifadeler	Açıklamalar
.....	a. Delil ve kitaplarla peygamberlerin desteklenmesi
.....	b. Allah'ın (cc) Cebail ile mesajlarını iletmesi
.....	c. Allah'ın (cc) emirlerini yerine getirmeyenleri ikaz etme
.....	ç. İnsanları doğru yola çağırma
.....	d. Allah'ın (cc) emirlerini yerine getirenlere güzel haber verme
.....	e. Tanıklık etme
.....	f. Karanlıklardan aydınlığa çıkarma
.....	g. Vahyi insanlara ayrıntılı açıklama

2. “Ey Peygamber! Biz seni bir şahit, bir müjdeleyici, bir uyarıcı, Allah'ın izniyle kendi yoluna çağıran bir davetçi ve aydınlatıcı bir kandil olarak gönderdik.”

(Ahzab suresi 45 ve 46. ayetler)

“Senden önce de ancak kendilerine vahiy indirdiğimiz kişileri peygamber olarak gönderdik. Eğer bilmiyorsanız bilgi sahibi olanlara sorun. O peygamberleri apaçık delillerle ve kutsal metinlerle gönderdik. İnsanlara indirileni kendilerine açıklamak için ve (ola ki üzerinde) düşünürler diye sana da uyarıcı kitabı indirdik.”

(Nahl suresi 43 ve 44. ayetler)

Verilen ayetleri okuyunuz ve ayetlerdeki renklendirilmiş bölümlerdeki mesajları uygun başlıkların altına yazınız.

Peygamberlerin Görevleri	Doğru Bilgiye Ulaşma	Kur'an'ın Gönderiliş Amacı

3. Bu etkinlikte konuya dair öğrendiklerinizi değerlendireceksiniz. Bunun için size verilen 3-2-1 kartına ayetlerden çıkardığınız 3 mesajı, öğrendiğiniz 2 kavramı ve merak ettiğiniz 1 konuyu yazınız.

3-2-1 KARTI

Ahzab Suresi 45-46, Nahl Suresi 43-44. Ayetler

3

Bu ayetlerden çıkardığınız 3 mesaj

-
-
-

2

Öğrendiğiniz 2 kavram

-
-

1

Merak ettiğiniz 1 konu

-
-
-

4. Aşağıdaki metinden hareketle 1 ve 2. soruları cevaplayınız.

Furkan, din kültürü ve ahlak bilgisi dersinde Hz. Muhammed'in (sav) rehberliğini daha iyi kavramak amacıyla Ahzab suresinin 45 ve 46. ayetleriyle Nahl suresinin 43 ve 44. ayetlerini araştırır.

"Ey Peygamber! Biz seni bir şahit, bir müjdeleyici, bir uyarıcı, Allah'ın izniyle kendi yoluna çağıran bir davetçi ve aydınlatıcı bir kandil olarak gönderdik." (Ahzab suresi 45 ve 46. ayetler)

"Senden önce de ancak kendilerine vahiy indirdiğimiz kişileri peygamber olarak gönderdik. Eğer bilmiyorsanız bilgi sahibi olanlara sorun. O peygamberleri apaçık delillerle ve kutsal metinlerle gönderdik. İnsanlara indirileni kendilerine açıklaman için ve (ola ki üzerinde) düşünürler diye sana da uyarıcı kitabı indirdik." (Nahl suresi 43 ve 44. ayetler)

Bu ayetlerde, Hz. Muhammed'in (sav) bir "şahit, müjdeleyici, uyarıcı ve doğru yola çağıran bir rehber" olduğu ifade edilir. Ayrıca "Eğer bilmiyorsanız bilgi sahibi olanlara sorun" mesajı Furkan'ın dikkatini çeker ve Kur'an'ın anlaşılabilir şekilde üzerinde düşünülmesi gereken bir kitap olduğunu fark eder.

4.1. Furkan'ın edindiği bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Vahiy, peygamberlere Cebrail aracılığıyla ulaştırılır.
- B) İslam dini yardımlaşma ve dayanışmaya önem verir.
- C) Kur'an-ı Kerim Allah (cc) tarafından gönderilen son ilahi kitaptır.
- D) Hz. Muhammed (sav), vahyi açıklayarak insanlara rehberlik eder.
- E) Hz. Muhammed (sav) güzel ahlakı tamamlamak için gönderilmiştir.

4.2. Furkan'ın araştırdığı ayetlerden hareketle ulaştığı mesajı kendi cümlelerinizle yazınız.

.....

.....

.....

Geri Bildirim:

1.

1e, 2d, 3c, 4ç, 5f, 6b, 7a, 8g

2.

Peygamberlerin Görevleri	Doğru Bilgiye Ulaşma	Kur'an'ın Gönderiliş Amacı
İman edenlere müjde vermek Uyarıcı olmak İnsanları doğru yola çağırmak	Bilinmeyen konularda bilgi sahiplerine danışmak	İnsanlara dini açıklamak İnsanların ayetler üzerinde düşünmesini sağlamak

3.

Bu ayetlerden çıkardığınız 3 mesaj

1. Peygamberlerin görevi ilahi rehberliktir.
2. Hz. Muhammed'den (sav) önce de peygamberler gönderilmiş, hepsi vahiy ve apaçık delillerle desteklenmiştir.
3. Dini konularda bilgi sahibi olmak için bilenlere danışılması, indirilen vahyin anlaşılması ve üzerinde düşünülmesi gerekmektedir.

Öğrendiğiniz 2 kavram

1. Şahit
2. Vahiy

Merak ettiğiniz 1 konu

1. Peygamberlerin müjdeleyici ve uyarıcı olmasının toplum üzerindeki etkileri nelerdir?

4.

4.1. Doğru cevap **D** seçeneğidir.

Ayetlerde peygamberlerin vahiy aldığı, bu vahyi insanlara **açıkladığı, uyarıcı ve müjdeleyici** olduğu, insanları Allah'ın (cc) yoluna **davet ettiği** açıkça belirtilmektedir.

4.2. Furkan'ın okuduğu ayetler, Hz. Muhammed'in (sav) insanlara yol gösteren ve onları doğruya yönlendiren bir elçi olduğunu ortaya koyar. Ayrıca kişiler, bilgi sahibi olmadıkları konularda güvenilir kaynaklara başvurmalıdır. Kur'an'ın ise sadece okunmak için değil, üzerinde düşünülerek anlaşılması gereken bir rehber olduğu anlaşılır.

YANSITICI YAZI

Etkinlikleri yaparken dikkatimi en çok çeken ayet veya hadis

Yaptığım etkinliklerde karşılaştığım zorluklar şunlardı? Anlamakta güçlük çektiğim bir nokta var mıydı?

Yaptığım etkinliklerden önce düşüncelerim nasıldı?

Eskiden **diye düşündüm.**

Etkinliklerden sonra düşüncelerim nasıl değişti?

Şimdi biliyorum ki

Bu konuyu daha derinlemesine öğrenmek için hangi soruları sormaya devam etmeliyim?

Merak ettiğim yeni şeyler nelerdir?

Bu konuyla ilgili öğrendiklerimi günlük yaşamda veya toplumda nasıl kullanabilirim?

ÖĞRENDİKLERİM

Amaç: Bu bölümde, etkinlikler yoluyla öğrendiğiniz bilgileri özetleyerek eksikliklerinizi gidermenizi bekliyoruz.

KUR'AN'DAN MESAJLAR: AHZAB SURESİ 45-46 VE NAHL SURESİ 43-44. AYETLER

AYETİN ANLAMI

“Ey Peygamber! Biz seni bir şahit, bir müjdeleyici, bir uyarıcı, Allah'ın izniyle kendi yoluna çağıran bir davetçi ve aydınlatıcı bir kandil olarak gönderdik.”

(Ahzab suresi 45 ve 46. ayetler)

AÇIKLAMA

Hız. Muhammed (sav); şahitlik eden, müjdeleyen, uyarıda bulunan, insanları Allah'ın (cc) yoluna davet eden ve etrafını aydınlatan bir nur olarak tanıtılır. O, inananları ebedi mutlulukla müjdelemiş, inkarcıları ise ilahi ceza ile uyarılmıştır. İnsanları Allah'a (cc) iman, itaat ve ibadet etmeye çağırmıştır. İnsan bazı konular hakkında sınırlı bilgiye sahiptir. Bu alanlarda hakikate ulaşmanın tek yolu ilahi vahiydir. Bütün peygamberler, Yüce Allah'tan aldıkları vahyi insanlara aktarmışlardır. Bu davete muhatap olan insanlar arasında daveti kabul edenler olduğu gibi çeşitli sebeplerle itiraz edenler de olmuştur.

AYETİN ANLAMI

“Senden önce de ancak kendilerine vahiy indirdiğimiz kişileri peygamber olarak gönderdik. Eğer bilmiyorsanız bilgi sahibi olanlara sorun. O peygamberleri açık delillerle ve kutsal metinlerle gönderdik. İnsanlara indirileni kendilerine açıklaman için ve (ola ki üzerinde) düşünürler diye sana da uyarıcı kitabı indirdik.”

(Nahl suresi 43 ve 44. ayetler)

AÇIKLAMA

Nahl suresinin 43. ayeti, Hız. Muhammed'in (sav) peygamberliğini onun insan oluşunu gerekçe göstererek Mekke müşriklerinin reddetmeleri üzerine indirilmiştir. Ayette geçmişte de peygamberlerin gönderildiği ifade edilmekte, inkarcıların vahiy ve peygamberlik hususunda bilen kimselere müracaat etmeleri istenmektedir.

Nahl suresinin 44. ayetinde peygamberlerin delillerle ve kitaplarla desteklendiği belirtilir. Hız. Peygamber vahyi insanlara tebliğ etmek ve açıklamakla görevlendirilmiştir. Kur'an-ı Kerim, Hız. Muhammed'in (sav) peygamberliğinin delilidir ve insanların düşünüp ders alacakları ilahi bir kitaptır.

